

Tett på industri og næringsliv i hele landet

Siva legger til rette for bærekraftig vekst i industri og næringsliv. Vår virksomhet er tilstede over hele landet, der vi bidrar til arbeidsplasser, verdiskaping og levedyktige lokalsamfunn.

Innhold

1 Siva i tall	3
2 Samfunnsoppdrag og resultater	5
3 Leders betraktninger Grønn industrivekst er løsningen.....	9
4 Styrets beretning for 2022	11
5 Bærekraft	18
6 Bedriftshistorier fra Siva-strukturen	23
7 Eierskap i innovasjonsselskaper	24
8 Næringshage- og inkubasjonsprogrammene	31
9 Norsk katapult	44
10 Siva Eiendom	59
11 Styring og kontroll i virksomheten.....	68
12 Organisasjon og ledelse	71
Vedlegg 1 Dypdykk Bærekraft.....	95
Vedlegg 2 Dypdykk Eierskap i innovasjonsselskaper.....	97
Vedlegg 3 Dypdykk Næringshage- og inkubasjonsprogrammene.....	103
Vedlegg 4 Dypdykk Norsk katapult.....	141
Vedlegg 5 Dypdykk Siva Eiendom.....	160

1

Siva i tall

Inkubasjonsprogrammet

Totalt antall bedrifter i 2022

2 291

BEDRIFTER

111

NEDGANG FRA FORRIGE ÅR

Akkumulert verdiskaping 2012-2021

18,5

MILLIARDER KRONER

4,5

MILLIARDER ØKNING FRA FORRIGE ÅR

Næringshageprogrammet

Totalt antall bedrifter i 2022

2 692

BEDRIFTER

38

ØKNING FRA FORRIGE ÅR

Akkumulert verdiskaping 2012-2021

168,7

MILLIARDER KRONER

28,7

MILLIARDER ØKNING FRA FORRIGE ÅR

Eierskapsvirksomheten

71

INNOVASJONSSELSKAPER

2,5

MILLIONER KRONER INVESTERT I 2022

Norsk katapult

5

KATAPULT-
SENTRER

1111

BEDRIFTER HAR BENYTTET
KATAPULT-SENTRERES
TJENESTETILBUD

928

GJENNOMFØRTE PROSJEKTER

Eiendomsporteføljen

Kun datterselskap

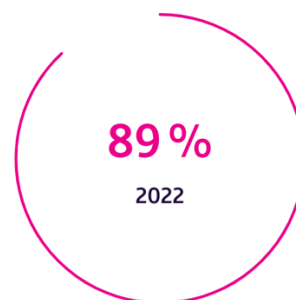
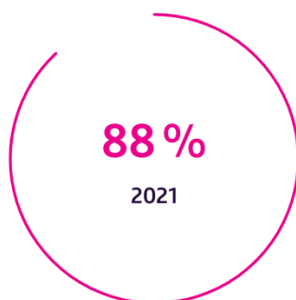
246 750

KVADRATMETER

10 227

NEDGANG FRA FORRIGE ÅR

Utleiegrad

Avkastning

Avkastning 2021

Avkastning 2022

2

Samfunnsoppdrag og resultater

Siva – Selskapet for industrivekst, er et statsforetak eid av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Vi bidrar til å realisere Regjeringens næringspolitikk på oppdrag fra departement og fylkeskommuner.

Siden etableringen i 1968 har Siva gjennom partnerskap bygget opp en nasjonal infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling. Denne såkalte «Siva-strukturen» består av næringshager, inkubatorer, innovasjonsselskaper, katapult-sentre og industri. Vår virksomhet er til stede over hele landet, der vi bidrar til arbeidsplasser, verdiskaping og levedyktige lokalsamfunn.

Gjennom Siva-strukturen får bedriftene nettverk, partnere, kompetanse, og fasiliteter, der de kan dra nytte av andres erfaringer og raskere lykkes med sin vekst og utvikling.

Siva-strukturen er en viktig del av virkemiddelapparatet, som også forsterker innsatsen som Innovasjon Norge, Forskningsrådet, fylkeskommunene og andre bidrar med direkte til bedriftene.

Figur 2.1: Formål – hovedmål, delmål

St. Meld. 22 (2011-2012) «Verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og Siva SF» angir målstruktur for vårt oppdrag og arbeid.

Strategien for å realisere dette, kan oppsummeres i figuren under.

Figur 2.2: Sivas strategi

Virkemidler

Våre virkemidler bidrar til at inkubatorer, næringshager og katapult-sentre kan gjøre en viktig jobb for bedrifter over hele Norge. Undersøkelser og analyser viser at bedrifter koblet til aktørene i Siva-strukturen har en større sjanse for suksess enn andre.

Gjennom eierskap legger vi til rette for at innovasjonsselskapene utnytter sitt potensial og er viktige pådrivere for nyskaping i sin region.

Gjennom eiendomsinvesteringer og forvaltning av bygg bidrar vi til at industri og innovative bedrifter kan vokse og utvikle seg.

Sivas nasjonale nettverk er til stede i alle regioner og på mer enn hundre forskjellige steder i hele landet. Gjennom våre program, ordninger og eiendomsvirksomhet får om lag 10 000 bedrifter tilgang til nettverk, partnere, kompetanse og fasiliteter, der de kan dra nytte av andres erfaringer og raskere lykkes med sin vekst og utvikling.

Innovasjonsaktivitetene finansieres gjennom tilskudd over statsbudsjettet og investeringskapital. Eiendomsvirksomheten drives gjennom det heleide datterselskapet Siva Eiendom Holding AS (SEH). Holdingselskapet er selvfinansierende og drives kommersielt med krav til økonomisk avkastning. Siva-konsernet består av morselskapet Siva og 27 datterselskaper. I tillegg er det eierskap i 71 selskaper. Sivas hovedkontor ligger i Trondheim. Resultatkjeden til Siva (se lenger ned) viser hvordan selskapet omsetter midler fra oppdragsgivere til aktiviteter, tjenester, produkter og effekter for næringslivet og samfunnet.

Eiendomsforvaltning

Siva er hel- og deleier i en eiendomsportefølje med en verdi på til sammen 2,4 milliarder kroner. Vår eiendomsportefølje består av 42 bygg på til sammen 247 000 kvadratmeter og omfatter 311 leieforhold, med stor spredning geografisk og bransjemessig.

Eiendomsinvesteringer

Siva bidrar til å utvikle eiendom for næringer som er nye og umodne, eller bedrifter med behov for omstilling og vekst.

Eierskap i innovasjonsselskaper

Siva er medeier i 71 innovasjonsselskaper over hele landet. Vi er en aktiv eier som tilrettelegger for at innovasjonsselskapene utnytter sitt potensial og er pådrivere for nyskaping i sin region.

Næringshageprogrammet

Med en visjon om å «skape levedyktig og fremtidsrettet næringsliv i distriktene», bidrar Siva med tilskudd, kompetanse, verktøy og et nasjonalt nettverk til 39 næringshager over hele landet.

Inkubasjonsprogrammet

Med en visjon om å «skape morgendagens konkurransedyktige bedrifter», bidrar Siva med tilskudd, kompetanse, verktøy og et nasjonalt nettverk til 33 inkubatorer som omfattes av programmet.

Norsk katapult

Norsk katapult er en ordning med fem nasjonale test-sentre som tilbyr fasiliteter, utstyr og kompetanse. Katapult-sentrene gjør det enklere for innovative bedrifter å utvikle prototyper, teste, visualisere og simulere. Dette gjør veien fra konseptstadiet til markedsintroduksjon enklere for norsk industri.

Figur 2.3

I hele landet

39 næringshager
33 inkubatorer
5 katapult-sentre
71 innovasjonsselskaper
42 bygg på til sammen 247 000 kvadratmeter
311 leieforhold

I nord

9 næringshager i program
7 inkubatorer i program
7 eiendomsselskaper
15 innovasjonsselskaper

I vest og midt

18 næringshager i program
12 inkubatorer i program
17 eiendomsselskaper
32 innovasjonsselskaper
3 katapult-sentre

I sør og øst

12 næringshager i program
14 inkubatorer i program
16 eiendomsselskaper
24 innovasjonsselskaper
2 katapult-sentre

Eiendomsvirksomheten består av morselskapet Siva Eiendom Holding AS og 30 eiendomsselskaper. I tillegg er det eierskap i ni tilknyttede selskaper og ett selskap med eierandel under 20 prosent.

Resultatkjede og aktiviteter

Sivas virkemidler bidrar til å utvikle en grunnleggende infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling som:

- gjør det lettere for gründere og bedrifter å få tilgang på kapital, nettverk, kompetanse og testfasiliteter
- senker barrierene for etablering av næringsvirksomhet der eiendomsmarkedet er krevende
- forsterker effekten av andre offentlige virkemidler rettet mot næringsutvikling

Hovedresultatene er oppsummert i hvert av virksomhetskapitlene

- eierskap i innovasjonsselskaper
- næringshage- og inkubasjonsprogrammene
- norsk katapult
- Siva Eiendom

Figur 2.4: Resultatkjede 2022

3

Leders betraktninger

Grønn industrivekst er løsningen

2022 ble ikke året vi skulle legge pandemien bak oss, men året vi måtte lære å leve med den. Det ble heller ikke året da verden skulle normaliseres, men et år med krig i Europa, krise og knapphet.

Mennesker på flukt, og et folk som kjemper for sin rett til å leve sine liv i frihet, setter våre egne utfordringer i perspektiv. Skyhøye kraftpriser, økende rente og hissig inflasjon henger tett sammen med Russlands krigføring. Dette er utfordringer som slår direkte inn i økonomien til bedrifter og husholdninger. I dette kaoset må vi også evne å stå sammen og finne styrken, oppfinnsomheten og gjennomføringsevnen som skal til for å løse den doble utfordringen som ligger i overgangen til lavutslippssamfunnet og bort fra avhengigheten av olje og gass.

Storting og Regjering har lagt listen høyt for hva vi som nasjon skal klare fram til 2030. Grønn industrivekst er løsningen. Siva har en historie og et samfunnsoppdrag som er helt sentralt i den omstillingen vi som nasjon skal gjennom.

I flere tiår har vi bygget opp en landsdekkende struktur av innovasjonsselskaper og eiendommer for næringsutvikling. I 2022 avrundet vi en tiårs periode med inkubasjons- og næringshageprogram. Sammen har vi bidratt til at tusenvis av bedrifter raskere har realisert sine ambisjoner. Det har gitt viktig verdiskaping og bidratt til levedyktige lokalsamfunn over hele landet. I 2023 går vi i gang med nye programmer, der blant annet bærekraft vil stå sentralt. Godt samarbeid med fylkeskommunene som oppdragsgivere om utformingen av de nye programmene, har lagt et godt grunnlag for et effektivt tilbud som stimulerer til innovasjon og verdiskaping i bedriftene.

I de senere år har Siva-strukturen blitt utvidet med fem katapult-sentre på områder av stor verdi for fremtidens industri i Norge. Nå har vi i tillegg pekt ut åtte regionale katapult-noder. Det er en betydelig forsterkning av Norsk katapult, som gjør at flere bedrifter i hele landet får tilgang til testfasiliteter og industri-kompetanse av verdensklasse. Godt samarbeid med virksomheter i det offentlige og private, både lokalt, regionalt og nasjonalt, har gjort alt dette mulig.

Den nasjonale Siva-strukturen er til stede i alle regioner, og på 130 forskjellige steder i hele landet i forskjellige former. I sum gir det gir 10.000 bedrifter tilgang til nettverk, partnere, kompetanse, og fasiliteter.

Det pågår et globalt kappløp for å hevde seg i den grønne industriutviklingen. Når industri og næringsliv må omstilles, må også virkemiddelaktørene henge med. Det har næringsministeren utfordret oss på. Gjennom høsten 2022 har Forskningsrådet, Eksfin, Innovasjon Norge, Doga og Siva jobbet intensivt sammen med Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) for å utforske hvordan vår kompetanse og våre virkemidler best mulig kan gi økt brukervennlighet og økt kostnadseffektivitet.

I regionene har det gjennom året vært et taktskifte i arbeidet med grønn omstilling. Flere regioner har pekt retning for en større industrisatsing. Siva har tatt del i de strategiske dialogene og styrket vår regionale tilstedeværelse i firepartsamarbeidene med fylkeskommuner, Innovasjon Norge og Forskningsrådet. Vi har stått sammen om næringskonferanser og vi har rigget en felles satsing på utvikling av industrielle sirkulærøkonomiske industriområder, på tvers av bransjer. I 2022 har arbeidet blitt politisk forankret i de fleste fylker. I 2023 starter jobben med å realisere.

For oss representerte 2022 et tydelig taktskifte i arbeidet med å bidra til bærekraftig vekst i industrien. Skal vi eksportere mer, må vi produsere mer – og vi må gjøre det grønnere og smartere. Veikart for grønt industriløft peker retning for hva vi skal produsere og hvordan.

Siva har fått i oppdrag å tilrettelegge for raskere klargjøring av industritomter, i samarbeid med relevante offentlig og private aktører. Oppdraget er en naturlig utvidelse det oppdraget vi har hatt i over 50 år med å legge til rette for nye industrietableringer. Det nye er at vi i tillegg til å kunne stille med kapital i investeringsfasen, skal bruke vår kompetanse og kapasitet til å modne fram mulige nye industriområder fra idé til investeringsprosjekt. Det første året vil vi bruke på kartlegging og på å etablere kriterier for hvilke potensielle ny industriområder Siva skal prioritere.

«Siva – Selskapet for industrivekst» har, som navnet godt illustrerer, en solid historie knyttet til industrivekst. Regjeringen har vært tydelige på at Siva skal videreføres og styrkes. Gjennom en forsterkning av eiendomsvirkemiddelet og Norsk katapult skal Siva bidra mer for bærekraftig verdiskaping, omstilling og industriproduksjon i Norge. Vi gleder oss til å levere!

4

Styrets beretning for 2022

Siva leverer godt på sitt oppdrag

Næringslivet er inne i en digital og en grønn transformasjon som må lykkes for å vinne frem i nasjonale og globale markeder i endring. Dette representerer utfordringer knyttet til omstilling og konkurransekraft, men gir først og fremst muligheter for både eksisterende industri og nye grønne næringer.

Krigen i Ukraina, økte energikostnader og stigende renter har skapt utrygghet, markedsure, økte energikostnader og forsyningsproblemer. For å sikre fremtidig verdiskaping og arbeidsplasser i hele Norge, må verktøyene i et effektivt og målrettet virkemiddelapparat videreutvikles og brukes godt sammen. Siva er en viktig del av dette.

Ambisjonen i Hurdalsplattformen om en mer aktiv nærings- og industripolitikk, der ny, grønn industri som kan bidra med løsninger på veien frem mot at en karbonnøytral verden skal etableres, har i 2022 blant annet blitt svart opp med Veikart for grønt industriløft og en batteristrategi. Siva har i 2022 videreutviklet sin strategi og rolle som nasjonal industriutvikler, og har vedtatt en bærekraftstrategi med tydelig retning. Fremover skal Siva prioritere ideer og bedrifter som vil være konkurransedyktige i et marked som etterspør grønne og bærekraftige løsninger.

Siva har levert på vårt nye oppdrag med å etablere testfasiliteter i distriktene og har utpekt åtte nye katapult-noder spredt over hele landet. I Arendal har Siva gått inn i et av sine største industrielle prosjekter noensinne, og skal sammen med Morrow bygge deres Batterifabrikk 1 – en kick-start på regjeringens nye batteristrategi.

I statsbudsjettet for 2023 forsterkes rollen som «Selskapet for industrivekst» ytterligere. Siva fikk et utvidet mandat for å legge til rette for etablering av nye grønne industriområder og 100 millioner i friske investeringsmidler. Det legger til rette for at Siva i enda større grad kan bidra til mer konkurransedyktig, eksportrettet og bærekraftig industriproduksjon i Norge. Det er avgjørende for bærekraftige arbeidsplasser, levedyktige lokalsamfunn og verdiskaping i hele Norge.

Industrisatsinger krever sterk lokal og regional forankring. I denne sammenheng spiller innovasjonsselskapene og de tjenestene de tilbyr en særs viktig rolle. Gjennom 2022 ble det i tett samspill med fylkeskommunene utarbeidet nye næringshage- og inkubasjonsprogram med et tydelig fokus på verdiskaping, bærekraft og eksport. Høsten 2022 ble det gjennomført en konkurranse om å bli med i de nye program med oppstart 2023.

Med tydelige signaler fra eier og oppdragsgiver at Siva – Selskapet for industrivekst - skal bestå og forsterkes gjennomførte styret en rekruttering av nye administrerende direktør. Jan Morten Ertsaas er ansatt som administrerende direktør fra 1. mars 2023. Styret vil takke Andreas Krüger Enge som har vært konstituert som administrerende direktør fra 1. juli 2021, for en god og viktig jobb. Styret og daglig leder er

dekket gjennom styreansvarforsikringen til morselskapet Siva SF. Ordningen har et øvre dekningstak på 100 millioner kroner.

Måloppnåelse

Selskapets målstruktur er angitt i Meld. St. 22 (2011-12) – Verktøy for vekst, med hovedmål:

Siva skal bidra til innovasjon og næringsutvikling gjennom eiendomsvirksomhet og utvikling av sterke regionale innovasjons- og verdiskapingsmiljøer i alle deler av landet. Siva har et særlig ansvar for å bidra til å fremme vekstkraft i distriktene.

Siva er med sine 53 årsværk med hovedkontor i Trondheim en liten og effektiv virksomhet med aktivitet i hele landet. Sammen med dyktige partnere bidrar vi til at om lag 10 000 bedrifter får tilgang til kompetanse, nettverk og fasiliteter, og raskere realiserer sine forretningsambisjoner. Omstilling, innovasjon og effektive virkemidler er nødvendig for å stimulere til verdiskaping i hele landet.

Fra 2022 er rapportering på indikatorene i Måle- og rapporteringssystemet samlet for henholdsvis eiendomsvirksomheten, Norsk katapult, eierskap i innovasjonsselskaper, og næringshage- og inkubasjonsprogrammene. Rapportene er omtalt i virksomhetskapitlene, og viser at Siva leverer godt på sitt oppdrag.

Prioriteringer i 2022

Styret mener prioriteringene i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) er fulgt opp på en god måte.

Målrettet innsats og riktig kompetanse:

Gjennom 2022 har Siva jobbet målrettet med å få på plass de nye næringshage- og inkubasjonsprogrammene, etablere den nye ordningen med testfasiliteter i distriktene, og ikke minst prioritert ressurser inn mot nye industriprosjekter for å sikre at disse kan bli realisert. En høyere turnover i virksomheten enn vanlig, har gitt anledning til å hente inn ny kompetanse for å løse kommende oppgaver.

Katapult-ordningen:

Norsk katapult er et prioritert virksomhetsområde for Siva. Aktiviteten i katapult-sentrene er stor, og vi ser behov for å øke satsingen fra Sivas side. Siva har i tett samarbeid med NFD, lagt ned et omfattende arbeid i forbindelse med den formelle undersøkelsen som ESA har igangsatt på ordningen Norsk katapult. Arbeidet med notifisering av ordningen vil fortsette når sentrale avklaringer med ESA er gjort. Samarbeidet med Innovasjon Norge og Forskningsrådet om Norsk katapult har foregått i regi av Grønn plattform. I tillegg har koblingen mellom Norsk katapult og European Digital Innovation Hubs (EDIH) vært et viktig tema for dialog med Innovasjon Norge. EDIHene er et sentralt virkemiddel i EU som skal sikre at private og offentlige virksomheter rustes til å ta i bruk avanserte digitale teknologier.

Testfasiliteter i distriktene:

Plan for anvendelse av bevilgede 40 millioner kroner ekstra til testfasiliteter i distriktene ble levert per 1. februar. Etter dialog og justeringer ble planen godkjent i mai. Pilotprosjekter for katapult-noder ble utlyst i juni, og åtte katapult-noder ble utpekt i november. Gjennom nodene vil testfasiliteter og industriekspertise

i ledende industrimiljøer bli en del av katapult-nettverket, og katapult-tilbudet blir mer tilgjengelig for næringslivet i hele Norge.

Virkemiddelapparatet 2.0:

Næringsministeren inviterte de næringsrettede virkemiddelaktørene til sammen å foreslå hvordan samarbeidet aktørene imellom og tilbudet til bedriftene bør forbedres. Det ble etablert prosjektgrupper for fem spor, der Siva bidro aktivt på ledernivå, og ledet arbeidet med forslaget om et «Verktøy for industrivekst». Forslaget omfatter blant annet et modulbasert program for industriell kompetanse. Siva ser behov for å videreutvikle samarbeidet med eksisterende grønne og smarte industriparker, mer aktivt koordinere industrisatsingen, samt å rigge en tett oppfølging av Veikart for grønt industriløft fra virkemiddelapparatets side. Siva er klar for å jobbe videre med dette i 2023 i tillegg til andre VMA 2.0 satsinger som En vei inn, Ny samhandlingsmodell og grønn rapportering. Siva har også inngått partnerskap med enkeltaktører som Doga og Patentstyret i 2022, med mål om konkrete leveranser for å forsterke hverandre.

Grønn plattform:

Grønn plattform er et felles oppdrag til Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Siva som har til hensikt å utløse grønn vekst og omstilling gjennom støtte til større fellesfinansierte prosjekter.

I 2022 var det en ramme på 750 millioner kroner til utlysning for nye tre-årige prosjekter under Grønn plattform. Et felles styreutvalg besluttet tildeling til elleve prosjekter, hvorav katapult-sentrene deltar og mottar støtte i åtte av disse.

Fornylse av programmene og samarbeid med fylkeskommunene:

I 2022 har vi utviklet neste generasjon av næringshage- og inkubasjonsprogrammene, utlyst operatørrollen og fått gode partnere på plass for en ny ti-årig programperiode. Samarbeidet med fylkeskommunene om oppdragsvirksomheten for programmene inkubasjon og næringshager er kommet opp på et godt nivå i 2022.

Siva jobber kontinuerlig sammen med innovasjonsselskapene for å møte bedriftenes behov. Partnerne i Siva-strukturen sitter på en kompetanse og et nettverk som gjør dem godt egnet til å ta en koordinerende rolle i utviklingen av fremtidsrettede og bærekraftige verdikjeder. Siva har derfor gode forutsetninger for å etablere og forvalte offentlige ordninger som bidrar til å akselerere etableringen av helhetlige verdikjeder.

Det strategiske partnerskapet i regionene, med Innovasjon Norge, Forskningsrådet og fylkeskommunene har utviklet seg godt gjennom året. Vi har stått sammen om næringskonferansen og regionaldager med industrien. Gjennom dette firepartnerskapet har vi vært med på å identifisere felles avgrensede samfunnsoppdrag oppgaver, der partene i fellesskap koordinerer sine virkemidler og dreier innsatsen mot å utvikle sirkulær økonomiske systemer på tvers av verdikjeder (industrielle symbioser).

Eiendomsvirksomheten:

Siva har i 2022 frigjort eiendoms kapital i prosjekter der «jobben er gjort», og gått inn i flere nye prosjekter. Teknologisenteret på Bømlo er ferdigstilt, Morrow sin batterifabrikk 1 i Arendal er under oppføring og byggetrinn 4 i Siva Innovasjonssenter Tromsø er igangsatt. I tillegg er det foretatt en rekke oppgraderinger i eksisterende eiendomsportefølje med stort fokus på bærekraft. Siva jobber aktivt for implementering av Grønn Byggallianse sine strakstiltak for mer klima- og miljøvennlig bygging og drift.

Forskuttering av industritomter:

En utredning av forslaget om "Klargjorte, grønne industriområder" ble levert NFD per 15. januar (kun skissen). Med bevilgningen på 5 millioner kroner til administrative kostnader og 100 millioner kroner i risikokapital, har Siva startet arbeidet med tilrettelegging av grønne industritomter.

Resultat

Årsregnskapet for 2022 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Inntektsført tilskudd i selskap og konsernregnskapet er 449 millioner kroner, mot 492 millioner kroner året før.

Forvaltning av Inkubasjonsprogrammet, Næringshageprogrammet og Norsk katapult har et resultat som går i balanse, hvilket sikres gjennom at samlede kostnader finansieres med tilskudd. Siva har deltatt i emisjoner i innovasjonsselskaper på omtrent 2,5 millioner kroner i 2022. Det er kostnadsført 18,5 millioner kroner i renter og provisjoner på statskasselånet som dekkes av mottatt konsernbidrag fra Siva Eiendom Holding AS. Konsernet har hatt en reduksjon i leieinntekter på 10 prosent, hvilket har en sammenheng med avhending av eiendommer i 2022. Årsresultatet for Siva SF er negativt 267 millioner kroner mot 520 millioner kroner positivt året før. Den store nedgangen skyldes i hovedsak nedskrivning av finansielle eiendeler ifm. eierpost i GC Rieber Eiendom AS, samt ny kreditoravtale mellom datterselskapet Sivafjorden Eiendom AS og Norsun AS. Det er ikke kostnadsført eller aktivert forsknings- og utviklingsaktivitet i årets regnskap. Det har ikke oppstått forhold etter regnskapsårets slutt som har vesentlig betydning for regnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvise bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat. Samlet kontantstrøm fra driften i konsernet var på 96 millioner kroner, mens resultat før skattekostnad var minus 236 millioner kroner. Differansen skyldes i hovedsak ordinære avskrivninger, og nedskrivning av aksjer og lån. Konsernets likviditetsbeholdning var 623 millioner kroner per 31.12.2022.

Finansiell risiko

Innovasjonsaktiviteten finansieres med tilskudd, og omfanget av aktivitetene styres av bevilgningene over statsbudsjettet. Det vurderes at denne aktiviteten ikke medfører finansiell risiko.

Finansiering av egenkapitalinnskudd i Siva Eiendom Holding AS er delvis gjort gjennom statskasselån til Siva SF. Lånet er på 700 millioner kroner, tilsvarende 35 prosent av egenkapitalen til eiendomsvirksomheten, og den finansielle risikoen er knyttet til rente- og provisjonskostnader.

Eiendomsvirksomheten er eksponert for markedsrisiko gjennom gjeldssiden i balansen, der endringer i rentenivå vil påvirke konsernets kontantstrøm. Eiendomsvirksomheten er også eksponert for kredittrisiko i utleiemarkedet. Selskapet skal gjennom sitt mandat påta seg en risiko ved å investere i samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter der det ikke er tilstrekkelig tilgjengelig privat kapital, men der forventet bedriftsøkonomisk lønnsomhet møter Sivas avkastningskrav.

Statsforetaket vil ha høyere risiko enn andre eiendomsinvestorer ved å investere i prosjekter som ikke fortrenger private aktører. Dette gjør at konsernet er ekstra eksponert med tanke på leietakere som går konkurs eller har økonomiske problemer. Bygg som er tilpasset en bestemt leietaker i desentrale strøk vil ha en lavere annenhåndsverdi enn i sentrale strøk, og det kan ta lengre tid å finne nye leietakere. Sivas evne til å ta risiko er muliggjort ved at eiendomsporteføljen er balansert mellom investeringer i

industribygg og innovasjonssenter, og samtidig diversifisert på bransjer og geografi. I tillegg besitter Siva en kompetanse på bransjer og lokale markeder som gjør at vi bedre kan vurdere lønnsomheten i investeringene enn mindre spesialiserte investorer.

Eiendomsvirksomheten er basert på utleie til et stort antall leietakere innen mange ulike bransjer over hele landet. Leiemarkedet påvirkes av makroøkonomiske endringer som endring i BNP, konsumprisindeks og sysselsetting. Ledighet i porteføljen og leieendringer ved reforhandling av eksisterende kontrakter påvirker løpende kontantstrøm og kan dermed medføre likviditetsrisiko. Konsernets likviditetssituasjon vurderes å være god. Refinansieringsrisikoen knyttet til konsernets finansiering vurderes å være lav.

Konsernet har etablert et finansielt rammeverk. For industribygg er deler av renterisikoen overført til leietaker gjennom leiekontrakten. Den øvrige renterisikoen som faller på utleier reduseres ved aktiv bruk av rentesikringsinstrumenter. Refinansieringsrisiko knyttet til konsernets finansiering reduseres ved å inngå langsiktige låneavtaler og spre låneforfall.

Konsernets likviditet plasseres i norske banker. Overskuddslikviditet ut over behov knyttet til løpende drift og planlagte investeringer plasseres delvis i norske rentefond med risikoprofil «Investment grade» eller bedre.

Arbeidsmiljø

Sykefravær i 2022 var 5,3 prosent, fordelt på 3,8 prosent langtidsfravær og 1,5 prosent korttidsfravær. Dermed ble målet om 97 prosent nærværsfaktor ikke nådd. Kvinner har noe høyere sykefravær enn menn. Vi har to ansatte som nådde maksdato for sykefravær i 2022. Det er ikke meldt fravær som er arbeidsrelatert. Alle som ansettes i Siva tilbys 100 prosent stilling. De som går i redusert stilling gjør dette av eget ønske, eller har helse relaterte plager.

Siva er opptatt av å utvikle den enkelte ansatte og arbeidsmiljøet. For å følge opp dette gjennomføres årlige arbeidsmiljøundersøkelser. Undersøkelsen ble gjennomført i august, og ga bedre score totalt sett i forhold til året før. Dette førte til at Siva ble sertifisert som Greate Place to Work. Som en del av vernerunden, og i medarbeiderundersøkelsen, stilles det konkrete spørsmål knyttet til trakassering, forskjellsbehandling og diskriminering. Spørsmålene stilles både åpent og anonymt sånn at det vil bli avdekket hvis det oppstår situasjoner, og noe som gjør at vi kan sette inn målrettet tiltak dersom uønskede forhold blir avdekket.

Siva legger til rette for at medarbeidere skal oppleve faglig og personlig utvikling gjennom ulike faser i karrieren, samt kunne ha et balansert forhold mellom arbeidsliv og privatliv. Den enkelte medarbeiders muligheter for faglig og personlig utvikling skal være uavhengig av kjønn, alder, utdanning, bakgrunn og opprinnelse.

Ti ansatte sa opp sin stilling i 2022. Det gjennomføres samtaler med alle som slutter i Siva. Det har ikke blitt rapportert om alvorlige arbeidsuhell eller ulykker som har resultert i materielle skader eller personskader i 2022.

Redegjørelse om likestilling og diskriminering

Selskapet hadde 53 fast ansatte 31.12.2022, fordelt på 51,8 årsverk. 25 av de ansatte er kvinner og 28 menn. Sivas ledergruppe består ved årsskiftet av fire menn og fire kvinner. Styret består av tre kvinner og fire menn, inkludert varamedlem.

Tabell 4.1: Kvinners gjennomsnittslønn i prosent av menns gjennomsnittslønn.

Stilling	2022
Direktør	104,0 %
Fagleder	100,2 %
Spesialrådgiver	102,1 %
Seniorrådgiver	96,7 %
Rådgiver	94,0 %

Siva har som mål å være en arbeidsplass der det er full likestilling mellom kvinner og menn, og med like lønns-, og arbeidsvilkår som ikke diskriminerer. Siva har en arbeidsgiverpolicy hvor man sammen med tillitsvalgte og verneombud arbeider for å fremme likestilling og hindre diskriminering, hvor styret orienteres om arbeidet. Styret mottar rapportering på likestilling og mangfold - i tråd med aktivitet og redegjørelsesplikten (ARP). Rapporten for 2022 avdekker ingen avvik, og selskapet vil ha fokus på utvikling og utnyttelse av mangfoldskompetansen iht. handlingsplan for kommende år. Rapporten vil være tilgjengelig på Sivas hjemmesider ifm. offentliggjøring av årsrapporten.

Ytre miljø

Selskapets påvirkning på det ytre klima og miljø skal baseres på prinsippet om langsiktig bærekraft, og selskapet jobber aktivt med tiltak for å redusere klima-fotavtrykket både internt og i vårt arbeid med Siva-strukturen. Selskapet har blant annet som målsetting at alle nye bygg skal være miljøsertifisert etter BREEAM-standard. Det jobbes kontinuerlig med sertifisering etter BREEAM-In-Use for eksisterende bygg, og oppgradering for å tilrettelegge for leietakerne og tilfredsstille nye krav til bygg. Gjennom grønne leiekontrakter forplikter partene seg til å vurdere mulige miljøtiltak i byggene, herunder tiltak som reduserer energiforbruket.

Samfunnsansvar

Siva forvalter offentlige midler som skal bidra til lønnsom nærings- og regional utvikling i Norge. Bidrag til verdiskapingen i samfunnet skal skje gjennom utøvelse av et helhetlig, forretningsmessig samfunnsansvar.

Selskapet har et kontinuerlig søkelys på etterlevelse av retningslinjer og standarder for områder som ligger under selskapets samfunnsansvar. Etiske retningslinjer, sammen med selskapets verdier, danner grunnlag for hvordan vi opptrer i forretningspraksis og personlig adferd.

Siva skal motvirke alle former for korrupsjon i samsvar med norsk lov og internasjonale avtaler. Siva arbeider aktivt med å forebygge uønsket adferd, og har etablert rutiner for å sette sine ansatte i stand til å håndtere vanskelige situasjoner. Siva aksepterer ingen form for diskriminering av egne ansatte, kunder eller samarbeidspartnere.

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Siva har etablert rutiner for aktsomhetsvurdering, og innsynsrett er ivarettatt via hjemmesidene på siva.no. En redegjørelse for aktsomhetsvurderingen vil første gang rapporteres innen 30. juni 2023, og redegjørelsen vil legges ut på Sivas hjemmesider.

Styret følger de deler av «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» (NUES) som anses relevant for selskapets virksomhet, og rammene som selskapets organisasjonsform og eierskap setter.

Fremtidsutsikter

Regjeringen Solberg gjennomførte i 2019 en helhetlig gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Regjeringen Støre har varslet at dette arbeidet skal konkluderes så snart som mulig. Næringsministeren har gjentatte ganger gjennom 2022 gjort det klart at Siva skal bestå. I Hurdalsplattformen tar regjeringen også til orde for at Siva skal styrkes, noe som ble fulgt opp i statsbudsjettet med nytt mandat om å tilrettelegge for grønne industriparke.

Kravet til, og behovet for, grønn og digital omstilling treffer hele næringslivet og påvirker norsk næringsliv sin konkurransekraft internasjonalt. Dette utfordrer virkemiddelapparatets evne til å bidra til omstilling effektivt og raskt. Siva skal ta en sterkere rolle for å bidra til økt industriell produksjon i Norge. Innovasjonskraften som over tid er bygget opp i «Siva-strukturen», og vårt kompetanse- og nettverkstilbud til industri og næringsliv, vil være et sterkt bidrag til videre industrisatsing. Styret mener Siva er godt posisjonert for å bidra til videreutvikling av virkemiddelapparatets tilbud til bedrifter over hele landet.

Sivas bidrag og resultater gjennom 2022 illustrerer viktigheten av en fortsatt sterk satsing på infrastrukturen for innovasjon og næringsutvikling i hele landet. Gjennom Hurdalsplattformen har Regjeringen Støre varslet en aktiv nærings- og industripolitikk. Vi er midt inne i det grønne skiftet og en omstilling bort fra en oljebasert økonomi. En forsterket satsing på Norsk katapult og Sivas eiendomsvirksomhet, samt en aktiv videreutvikling av infrastrukturen for innovasjon og næringsutvikling, er et kraftfullt verktøy for å realisere denne omstillingen, og tilrettelegge for økt bærekraftig verdiskaping i Norge.

Trondheim, 16.02.2023

Styret/ledelsen for Siva - Selskapet for industrivekst SF

Kjell Roland
Styrets leder

Kjersti Veum
Styremedlem

Tine Rørvik
Styremedlem

Heine Østby
Styremedlem

Maja Adriaensen
Styremedlem

Arve Ulriksen
Styremedlem

Andreas Krüger Enge
Adm. dir (konst)

5

Bærekraft

God fart i bærekraftsarbeidet

Siva er en viktig del av den aktive næringspolitikken og den grønne omstillingen. Vi utløser bærekraftig, lønnsom næringsutvikling i bedrifter og regionale nærings- og kunnskapsmiljøer. Vi bidrar til at den grønne omstillingen øker næringslivets konkurransekraft og eksport fra fastlandet. Dette skjer i tråd med FNs bærekraftsmål og innenfor økosystemets tålegrenser.

Regjeringens overordnede mål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi, innenfor bærekraftige rammer. Klimagassutslippene skal reduseres med 55 prosent innen 2030, og eksporten utenom olje og gass skal økes med minst 50 prosent. Det betyr en aktiv innsats for å akselerere det grønne skiftet.

Ambisjoner og mål

Siva har i 2022 utformet en egen bærekraftstrategi som gjelder for 2022 – 2030.

Siva prioriterer ideer og bedrifter som vil være konkurransedyktige i et marked som krever grønne og bærekraftige løsninger

Dette får betydning for hvordan vi jobber, og med hva og hvem vi jobber med.

Vår innsats fører til

- raskere innovasjonstakt i næringslivet, mot en grønn og bærekraftig omstilling
- skalering av grønne og bærekraftige bedrifter
- utvikling av grønne arbeidsplasser over hele landet
- etablering av ny grønn industri i Norge
- økt grønn internasjonal konkurransekraft

Siva-strukturen kan forvente at vi

- prioriterer ideer og bedrifter som vil være konkurransedyktige i et marked som krever grønne og bærekraftige løsninger. I tilfeller der dilemma oppstår mellom ulike bærekraftshensyn, skal hensyn til klima og miljø vektlegges.
- optimaliserer, utvikler og tilbyr programmer og ordninger som bidrar til bærekraftig og grønn omstilling, og dermed verdiskaping og sysselsetting
- tar en nasjonal koblings- og koordineringsrolle for utvikling og oppbygging av ny og eksisterende industri

I vårt eierskap vil vi

- være en aktiv eier som utfordrer og bidrar til ambisiøse, bærekraftige satsinger, samt reduserer klimafotavtrykket i innovasjonsselskapene og vår eiendomsutvikling
- søke utvikling og uttesting av nye grønne og bærekraftige løsninger

Som selskap skal vi

- prioritere bærekraftig omstilling i alle strategiske diskusjoner og aktiviteter
- redusere vårt klima og miljøfotavtrykk
- stille krav til bærekraft som offentlig innkjøper, utover minimumskrav
- gi råd til våre oppdragsgivere som sikrer bærekraftig grønn innovasjon og omstilling av næringslivet
- ivareta likestilling og mangfold
- jobbe i strategiske partnerskap for grønn og bærekraftig omstilling av industri og næringsliv

Prioriterte bærekraftsmål

Bærekraftstrategien vil spesielt bidra til følgende av FNs bærekraftsmål

- 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst: *Fremme varig, inkluderende bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.*
- 9 Industri, innovasjon og infrastruktur: *Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon.*
- 12 Ansvarlig forbruk og produksjon: *Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre.*
- 13 Løse klimaendringene: *Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.*
- 17 Partnerskap: *Samarbeide i partnerskap for å nå målene.*

Figur 5.1

Vesentlige bærekraftsaktiviteter i 2022

Forventningene til statlig eide selskap (Meld. St. 6 2022-2023) er tydelige. Staten forventer at selskapene setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalens mål. Tilsvarende gjelder også for reduksjon av negativ påvirkning på naturmangfold og økosystemer. Målene skal være vitenskapsbaserte der dette er mulig. Rapporteringen skal inkludere både direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko. Det skal benyttes anerkjente standarder for rapportering. Siva er i full gang med dette arbeidet.

Miljøtårnsertifisering

I juni 2022 ble Siva SF miljøfyrtårnsertifisert. Gjennom dette har vi forpliktet oss til å iverksette tiltak og ta ansvar for å redusere belastningen på miljøet. Hver enkelt ansatt skal få økt bevissthet og kompetanse på området.

Miljøfyrtårnsertifiseringen viser at det største klimafotavtrykket i Sivas egen virksomhet, er flyreiser.

Redusere klimafotavtrykket til Siva SF (Scope 2)

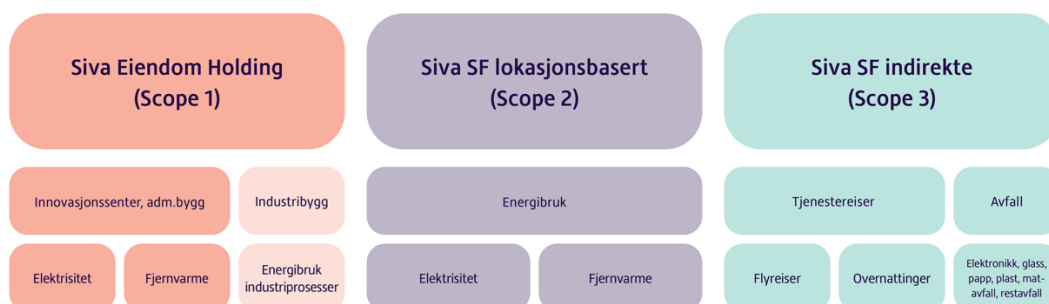
Siva skal halvere klimafotavtrykket som er knyttet direkte til egen virksomhet, innen 2030. For å oppnå dette, må reiseaktiviteten reduseres og mer klimavennlige transportmidler benyttes. Sivas oppdrag krever at det etableres og vedlikeholdes sterke relasjoner både regionalt og nasjonalt. Det betyr at vi må tenke nytt og smartere når vi skal opprettholde, utvikle og vedlikeholde de gode relasjonene vi har med våre samarbeidspartnere, selv med redusert reisevirksomhet. Det gjenstår noe arbeid med å definere et godt referansepunkt, fordi koronapandemien førte til minimalt med reising i en periode på flere år. Så langt viser våre beregninger at klimagassutslippene fra reisevirksomheten i 2022 er om lag 30 prosent lavere enn i 2019.

Siva arbeider kontinuerlig med å redusere energibruk i egne lokaler, minimere avfall og kildesortere alt avfallet. Dette skjer i samarbeid med utleier, som jobber systematisk med effektiv bygningsdrift.

Sivas klimagassutslipp 2022

Figuren nedenfor viser hva som inngår i vår rapportering på klimagassutslipp. Scope 1 inkluderer utslipp fra eiendommer som Siva Eiendom Holding eier alene og sammen med andre. Utslipp fra energibruk i industribygg er ikke inkludert i rapportering da dette er informasjon som er bedriftsspesifikke og ikke generelt tilgjengelige. De lokasjonsbaserte utslippene knyttet til energibruk i Siva SF rapporteres som Scope 2. Indirekte utslipp i form av tjenestereiser og avfall som Siva SF er ansvarlig for inngår i Scope 3.

Figur 5.2

Tabell 5.1: Samlede utslipp for Siva

	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Scope 1 – Direkte utslipp	233,4
Scope 2 – Indirekte utslipp fra innkjøpt energi (lokasjonsbasert)	3,0
Scope 3 – Andre indirekte utslipp	85,7
Total Scope 1 + 2 + 3	322,1

Klimaregnskapet er på mal utarbeidet av Emisoft AS som ble presentert på samlingen hos Nærings- og Fiskeridepartementet 02.11.2022. Utslippsfaktorer er hentet fra DEFRA, NVE og Cornell Hotel Sustainability Benchmarking Index

Tabell 5.2: Samlet utslipp mer detaljert

Scope 1 – Direkte utslipp						
Kategori	Type	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor	Enhet	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Stasjonær energibruk	Elektrisitet	12 335 150,9	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	135,7
	Fjernvarme	571 669,0	kWh	0,171	kg CO ₂ e/kWh	97,8
Sum Scope 1						233,4
Scope 2 – Indirekte utslipp fra innkjøpt energi (lokasjonsbasert)						
Kategori	Type	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor	Enhet	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Energibruk	Elektrisitet	88 026,0	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	1,0
Energibruk	Fjernvarme	11 374,0	kWh	0,171	kg CO ₂ e/kWh	1,9
Avfall		1 787,1	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,0
Sum Scope 2						3,0
Scope 3 – Andre indirekte utslipp						
Kategori	Type			Utslippsfaktor	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)	
Tjenestereiser	Fly, overnattinger			0,142	85,7	
Sum Scope 3						85,7
Total Scope 1 + 2 + 3						332,1

Klimaregnskapet er på mal utarbeidet av Emisoft AS som ble presentert på samlingen hos Nærings- og Fiskeridepartementet 02.11.2022. Utslippsfaktorer er hentet fra DEFRA, NVE og Cornell Hotel Sustainability Benchmarking Index

Se Vedlegg 1: Utfyllende rapportering - Siva SF

Grønn prosjektklassifisering og grønn rapportering

Siva samarbeider med Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Eksfin, Doga og Enova om rapportering på prosjekter med klima- og miljøpåvirkning. Hensikten er å etablere en sammenlignbar rapportering, og det ble i 2022 levert et løsningsforslag til Nærings- og fiskeridepartementet. Forslaget inneholder en oversikt over aktuelle virkemidler, samt skisse til felles prinsipper, metoder, veiledere og praktisk gjennomføring. Dette arbeidet videreføres i 2023 med mål om at løsningen for innrapportering er på plass fra 1.1.2024.

Se virksomhetskapitlene for ytterligere rapportering på bærekraftsarbeidet.

6

Bedriftshistorier fra Siva- strukturen

REETEC

Bygger for bærekraftig industri og næringsliv

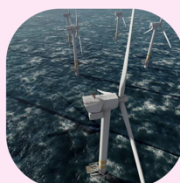
JOHN GJERDE AS

Animasjon fra katapult-partner ga napp hos global aktør

MANUFACTURING TECHNOLOGY

Forskning fjerner avvik og styrker industrien

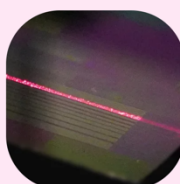
MARINE STABILIZATION SYSTEMS

Norske gründere flytter teknologi fra skip til havvindmøller

ROGE-MANSJETTEN

Fra plast og teip til oppfinnelse med eksportpotensial

CHIP NANOIMAGING

Kan revolusjonere avansert mikroskopi

Se casene på arsrapport22.siva.no

7

Eierskap i innovasjonsselskaper

En aktiv eier og pådriver for nyskaping

Ved utgangen av 2022 hadde Siva eierskap i 71 innovasjonsselskaper i hele landet. Dette er to færre enn året før. En undersøkelse blant daglig ledere i 2021 viser at 7500 selskaper fikk bistand fra innovasjonsselskaper der Siva er medeier. Vi er styrerepresentert i de fleste selskapene i vår portefølje, og styrevervene bekles av interne ressurser. På denne måten er vi tett på selskapene vi eier, og bidrar med kompetanse, regional forståelse og nettverk.

Eierskap i innovasjonsselskaper er ett av Sivas virkemidler for å legge til rette for etablering og utvikling av bedrifter i nærings- og kunnskapsmiljøer, og koble disse sammen i regionale, nasjonale og internasjonale nettverk. Gjennom vårt eierskap er innovasjonsselskapene bundet sammen i en nasjonal struktur, hvor kompetanse og nettverk kan deles. Denne strukturen gjør det mulig å distribuere støtte til næringslivet i hele landet på en effektiv måte.

Siva er minoritetsseier i de ulike selskapene. I 32 av disse er eierandelen mindre enn 20 prosent, og i de resterende mellom 20 og 46,6 prosent. Selskapene er spredt over hele landet og i alle fylker. 65 av selskapene er operatører i Sivas næringshage- og inkubasjonsprogrammer, og de fleste er etablert sammen med industrielle aktører og kommunene i sine respektive regioner. Totalt har Siva mobilisert en innskutt kapital i disse selskapene på nærmere 1 milliard kroner.

Sivas eierandel varierer fra 1,1 prosent til 46,6 prosent i de ulike selskapene. Vi etterstreber å være en utløsende og tilretteleggende aktør, og dette innebærer ulike tilpasninger. Sivas ambisjon er at selskapene skal balansere sin drift, og at aktiviteten deres skal ha ekstern finansiering. Egenkapital skal i utgangspunktet ikke finansiere drift. Det er vedtektsfestet hos de fleste selskapene at eiere ikke skal motta utbytte, men at eventuelle driftsoverskudd skal føres mot egenkapitalen og benyttes til videre utvikling av selskapet.

Innovasjonsselskap er en fellesbetegnelse for selskap som har som formål å stimulere til økt kunnskapsproduksjon og innovasjon i næringslivet. Dette gjøres ved å forvalte og utvikle offentlig og privat finansierte ordninger for næringsutvikling på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. De er regionale utviklingsaktører og tilbyr tjenester til næringslivet i form av nettverk, kompetanse og kapital. I de fleste tilfeller har innovasjonsselskapene funksjon som inkubator, næringshage eller teknologioverføringskontor (TTO). Et innovasjonsselskap bidrar til å forsterke effektene av offentlige virkemidler til blant annet forskning og innovasjon, ved at det mobiliserer bedrifter inn til de lokale, regionale og nasjonale ordningene – og utvikler synergier mellom dem. I tillegg er det mange selskaper som selv forvalter midler fra ulike ordninger, som for eksempel Sivas næringshage- og inkubasjonsprogrammer, investeringskapital fra Preså Kornordningen og FORNY-midler fra Norges forskningsråd.

Se Vedlegg 2: Selskaper og eierandel

Sivas mål med eierskapet i innovasjonsselskapene er å

- koordinere private og offentlige aktører for å etablere og utvikle innovasjonsselskapene
- utvikle en infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling i hele landet, med sterk forankring i lokale og regionale kunnskaps- og næringsmiljø
- stimulere til koordinering og samhandling mellom innovasjonsselskapene, regionalt og nasjonalt, for en best mulig utnyttelse av kompetanse og virkemidler, til nytte for næringslivet
- bruke Sivas eierskapsfortrinn til å bidra til økt verdiskaping gjennom innovasjonsselskapene

Eierskap i innovasjonsselskaper er et verktøy som bidrar til at bedrifter kan dra nytte av andres erfaringer, og raskere lykkes med sin vekst og utvikling. Det bidrar til å utvikle og profesjonalisere en nasjonal infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling.

Både den nasjonale strukturen av innovasjonsselskaper og hvert enkelt selskap bidrar til at virksomheter i hele landet finner relevante samarbeidspartnere og drar nytte av offentlige virkemidler. Innovasjonsselskapene er viktige brikker i de regionale økosystemene for innovasjon. Når disse fungerer godt, kan det bidra til at aktører raskere og bedre omstiller seg og tilegner seg kunnskap.

I mange tilfeller kan det være lite attraktivt for en privat aktør å bære kostnaden ved å etablere og utvikle et selskap alene, når formålet som regel er samfunnsmessig, samtidig som gevinstene fra en velfungerende drift av selskapet i stor grad er kunnskaps- og næringsutvikling som kommer mange aktører til gode. En privat aktør vil kanskje heller ikke ha tilstrekkelig tillit blant andre aktører til å koordinere dette. Ettersom velfungerende innovasjonssystemer bidrar til store samfunnsøkonomiske gevinster, taler det for at det offentlige bør ha en rolle i å sørge for at slike systemer er på plass.

Dette er rollen Siva jobber for å utfylle på best mulig måte. Vi er minoritetsseier i 71 innovasjonsselskaper lokalisert i hele landet, fra urbane til rurale strøk. Siva er den eneste med eierandel i alle disse selskapene, som sammen utgjør en nasjonal struktur. Vi jobber med å utvikle denne strukturen slik at kompetanse og nettverk lettere kan deles på tvers. Erfaringsdelingen kommer ikke bare innovasjonsselskapene selv til gode, men også andre tilknyttede aktører fra næringsliv og kunnskapsmiljøer. Undersøkelser viser at Siva har vært utløsende for at selskapene har blitt etablert, og at Siva bidrar til kunnskapsoverføring mellom innovasjonsselskapene.

Viktige hendelser

- Januar: Fusjon mellom Næringshagen i Hardanger og Næringshagen på Voss
- Mars: Smart Innovation Norway og ÅKP blir partnere i Nemonoor, en av to EDIH-er (European Digital Innovation Hubs) i Norge
- April: Siva bidrar med 2,4 millioner kroner i en emisjon i Orinor
- September: 63 av selskapene søker opptak i de nye næringshage- og inkubasjonsprogrammene

Figur 7.1: Verdikjede

Resultater og effekter

Gjennom eierskap i innovasjonsselskaper bidrar Siva til etablering og utvikling av et nasjonalt nettverk av innovasjonsselskaper. Sammen med 1500 medeiere har innovasjonsselskapene en samlet innskutt kapital på rundt 1 milliard kroner.

Innovasjonsselskapene bidrar med kompetanse og relevante tjenester for nyetableringer og eksisterende næringsliv i hele landet. Innovasjonsselskapene er viktige pådrivere for innovasjon og utvikling gjennom egne initiativ innenfor en rekke områder, eksempelvis investeringsfond, kompetanseprogrammer og klyngeutvikling.

- 7500 selskaper fikk en form for bistand fra 71 innovasjonsselskaper der Siva er medeier (2021-tall).
- Styreledere i innovasjonsselskapene opplever Siva som en eier med unik og relevant kompetanse, ifølge spørreundersøkelse
- 1226 millioner kroner i samlede driftsinntekter i innovasjonsselskapene, mot 1118 millioner kroner i 2020.
- Om lag 27,9 millioner kroner i samlet årsresultat i innovasjonsselskapene, mot 34,5 millioner kroner i 2020.

Av 71 innovasjonsselskaper der Siva er medeier, er 34 operatører av det nasjonale næringshageprogrammet, mens de resterende 37 er innovasjonsselskaper av ulik karakter (forsknings- og kunnskapspark, inkubatorer og andre utviklingselskaper). Total kostpris for selskapsporteføljen per 31.12.2022 er 176,6 millioner kroner, mens bokført verdi er 136,2 millioner kroner.

Det er store variasjoner i selskapenes økonomiske resultater. Det største underskuddet var på -10,7 millioner kroner (-3,6 millioner kroner i 2020), mens det største overskuddet var på 10,8 millioner kroner (4,1 millioner kroner i 2020)¹. Økte driftsinntekter i porteføljen er positivt fordi det viser at aktivitetsnivået i selskapene øker. Selv om det er noen selskaper som står for betydelig større omsetning og årsresultat enn andre, har mange av selskapene økt driftsinntektene sine fra 2020 til 2021. Dette er i tråd med utviklingen de siste årene. Siva har siden 2015 redusert antall selskaper i porteføljen fra 99 innovasjonsselskaper til 71, samtidig som det ikke har vært en tilsvarende nedgang i omsetningen. Dette er i tråd med arbeidet Siva har lagt ned i samme periode for å bidra til flere robuste selskaper.

[Mål- og resultatstyring \(MRS\)](#) er et av de grunnleggende styringsprinsipper i staten. Sivas eierskap i innovasjonsselskaper måles på to indikatorer i tillegg til støttende analyser (se figur 7.2). Måloppnåelsen vurderes som god.

1. Tildelinger og oppdrag til innovasjonsselskaper:

Innovasjonsselskapene fikk i 2021 bevilget 375 millioner kroner i tildelinger fra andre offentlige aktører, inkludert EU-programmer. Disse bevilgningene utgjør rundt 30 prosent av de totale inntektene i selskapene.

En tredjedel av innovasjonsselskapene fungerer som sekretariat eller har en støttende rolle for én eller flere klynger i Norwegian Innovation Clusters. Over halvparten av innovasjonsselskapene i Sivas portefølje fungerer som førstelinjetjeneste for én eller flere kommuner.

¹ Driftsresultat og årsresultat for Norwegian Research Centre AS er ikke inkludert. Selskapet har langt større omsetning enn de andre selskapene og er derfor tatt ut av sammenligningen for å gi et mer riktig bilde av situasjonen i porteføljen.

2. Spørreundersøkelse rettet mot styreledere (kvantitativ):

Siva oppleves som en aktiv, strategisk bidragsyter i selskapenes styre, og kompetansen som eier i flere innovasjonsselskaper oppleves som komplementær i styrerommet. Sammenlignet med forrige spørreundersøkelse er en mindre andel av respondentene enige i at Siva evner å tilføre selskapet kompetanse og nettverk gjennom sitt eierskap. Det er også en nedgang i andel respondenter som er enige i at Sivas eierskap er avgjørende for at selskapet har en hensiktsmessig eierstruktur.

I MRS-rapporten kan du lese mer om hvordan Siva har levert på indikatorene vi skal måles på.

Figur 7.2: Oversikt over MRS-indikatorer

Se Vedlegg 2: MRS-rapporten

Nytte for bedriftene

Siva utvikler gode innovasjonsstrukturer med sterk forankring i lokale og regionale kunnskaps- og næringsmiljø. Vår tilstedeværelse bidrar til at virksomheter i hele landet finner relevante samarbeidspartnere og drar nytte av offentlige virkemidler. Bedrifter som får bistand, kan dra nytte av andres erfaringer og raskere lykkes med sin vekst og utvikling.

Vi er en aktiv eier som legger til rette for at innovasjonsselskapene utnytter sitt potensial og er en viktig pådriver for nyskaping i sin region, og utøver vårt eierskap i generalforsamling og på eiermøter. Gjennom god eierstyring og selskapsledelse bidrar vi til å fremme resultater for den etablerte strukturen, redusere risikoen ved virksomheten, sikre verdiene som er investert, samt en positiv verdiutvikling, både bedrifts- og samfunnsøkonomisk.

God eierstyring utøves gjennom å bruke generalforsamlingen og valgkomite, regulere vedtekter, stille klare forventninger, dialog med andre eiere og tilby kunnskapsdeling gjennom fagsamlinger. Siva støtter, vurderer og eventuelt deltar i selskapstransaksjoner som bidrar til måloppnåelsen. Gjennom styreverv bidrar Siva i ledelsen av innovasjonsselskapene.

Utvikling av eierskapsporteføljen

Siva vurderer kontinuerlig hensiktsmessig struktur i eierskapsporteføljen gjennom fisjoner og fusjoner, salg og kjøp av aksjer, samt mobilisering av nye og eksisterende medeiere. Investeringer i innovasjonsselskaper gjøres med Sivas egenkapital. Disponibel investeringskapasitet består av frigjort kapital i porteføljen av innovasjonsselskaper gjennom utbytte, salg, kapitalnedskrivning eller avvikling.

Disponibel investeringskapasitet ved inngangen til 2023 er 30 millioner kroner. I forbindelse med koronapandemien fikk Siva en ekstrabevilgning på 40 millioner kroner for å unngå avviklinger blant innovasjonsselskapene. Av disse midlene ble 6,4 millioner benyttet, mens restmidlene ble i statsbudsjettet for 2023 omdisponert som driftsmidler. Se også evaluering av eierskapsporteføljen i Dypdykk – MRS-rapporten.

Siva bidrar til å etablere og utvikle en struktur for innovasjon og næringsutvikling på flere måter. I noen tilfeller har hensikten vært å gjøre selskapene større og mer robust, i andre er det for å bedre eiersammensetningen eller for å implementere nye forretningsområder og -modeller. Denne utviklingen er i tråd med Sivas strategi, hvor vi ønsker at selskapene skal ha flere virksomhetsområder for å være en sterk utviklingsaktør i regionen. I slike prosesser er det tett dialog med flere eiere, herunder universitet- og høyskolemiljø og sentrale, private næringslivsaktører. Vi har også deltatt i strategiske samarbeid med fylkeskommunene for å sørge for at selskapene bidrar til næringsutvikling i tråd med regionale planer.

Siva har vært en sentral bidragsyter i fusjonsprosessen mellom Næringshagen på Voss og Næringshagen i Hardanger, som ble ferdigstilt i 2022. Det fusjonerte selskapet vil bli en sentral utviklingsaktør i sin region. Siva har også deltatt i flere emisjoner i løpet av 2022. Blant annet i Orinor AS, med avdelinger i Alta og Kirkenes. Siva deltok i emisjonen for å løse ut private midler, og eier nå 23,3 prosent i selskapet.

Odal Næringshage Utvikling AS, som var kategorisert som exit-selskap, ble solgt i løpet av 2022.

I tillegg til å forvalte eierskapet i innovasjonsselskapene, hadde Siva ved utgangen av 2022 eierskap i fem ulike investeringselskaper, som vist i tabell 7.1. Siva søker å avhende sine aksjer i samtlige investeringselskaper, i tråd med styringssignaler fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Totalt er kostprisen for disse selskapene 22,3 millioner kroner. Flere av selskapene har tatt høy risiko gjennom såkorninvesteringer i bedrifters tidlige fase, og tapt kapital som følge av det. Sivas ambisjon er uansett å oppnå størst mulig avkastning på kapitalen som er investert. I 2022 ble Rogaland Kunnskapsinvest AS avvirket i tråd med vedtektene i selskapet. I forbindelse med avviklingen gikk Siva inn i Validé Invest I AS for å sikre investert kapital.

Tabell 7.1: Sivas eierskap i investeringselskaper pr. 31.12.22

Selskap	Org.nr.	Etablert	Sivas eierandel i %	Sivas kostpris i kr
Akershus Teknologifond AS	993 297 836	2008	5,6	2 574 423
Hammerfest Næringsinvest AS	980 505 138	1998	24,2	1 020 000
Validé Invest I AS	817 651 402	2016	23,7	5 204 380
Kom-In AS	996 758 001	2011	6,8	4 400 000
Leiv Eiriksson Nyskaping AS*	984 829 906	2002	12,6	9 140 640
Sum				22 339 443

**Leiv Eiriksson Nyskaping AS ble i løpet av 2017 gjort om fra et innovasjonsselskap til et rent investeringselskap.*

Styrearbeid

Siva er styrerepresentert i et utvalg av selskapene i vår portefølje, og styrevervene bekles av interne ressurser. På denne måten kan Siva være tettere på selskapene vi eier, og bidra med kompetanse, regional forståelse og nettverk. Alle ansatte med styreverv i innovasjonsselskapene inngår i Sivas styrestall, som er et nettverk for kompetanseheving og profesjonalisering av eget styrearbeid. Siva var i 2022 styrerepresentert i 63 selskaper.

Blant innovasjonsselskapene i porteføljen var andelen kvinner med stilling daglig leder 47 prosent ved utgangen av 2022. Andelen kvinnelige styreledere var 19 prosent, mens andel kvinnelige styremedlemmer var 44 prosent.

Siva har over tid hatt fokus på å gjennomføre en stor andel styre- og eiermøter digitalt, blant annet for å redusere våre klimautslipp i forbindelse med reiser. Selv om Siva har spart ressurser i form av reisekostnader og -tid, har det også begrenset vår fysiske tilstedeværelse.

Resultatene fra en spørreundersøkelse rettet mot styrelederne i innovasjonsselskapene, viser at omtrent halvparten av dem anser digital tilstedeværelse i styremøter og ulike eierforum som et fullgodt alternativ til fysisk tilstedeværelse. Den andre halvparten mener det er viktige aspekter ved Sivas oppfølging av selskapene som går tapt. Oppsummert går tilbakemeldingene i retning av at en kombinasjon av fysisk og digital tilstedeværelse er en god løsning. Fysisk tilstedeværelse oppleves som særlig viktig for strategiske diskusjoner, behandling av krevende saker, og for å bygge opp nettverk, relasjoner og forståelse av selskapene.

Medeiere

Sivas eierskapsverktøy har mobilisert 1500 medeiere i selskapsporteføljen. Eierskapet i innovasjonsselskapene skal bidra til å forankre og engasjere regionens næringsliv, og Siva har vært en utløsende faktor for å etablere denne strukturen. Gjennom eiermøter og generalforsamlinger søker Siva å være en aktiv eier, gjennom å klargjøre roller og sikre ryddige beslutninger. God eierstyring og selskapsledelse bidrar til å redusere risikoen ved virksomheten, sikre verdiene som er investert, samt en positiv verdiutvikling, både bedrifts- og samfunnsøkonomisk.

Samspillet med de andre eierne i innovasjonsselskapene bidrar også til å bygge regionale, nasjonale og internasjonale nettverk. Gjennom eierskapet i innovasjonsselskapene når Siva norske industriaktører som ikke nødvendigvis er i målgruppen for vår programaktivitet, men som har stor betydning for næringsutvikling og vekst.

Bærekraft

Innovasjonsselskapene har en viktig rolle for å bidra til at Norge skal nå sine bærekraftsmål, og tilbyr kompetanse og tjenester med særlig fokus på et grønt skifte i norsk industri og næringsliv.

Siva setter fokus på bærekraft gjennom å være en aktiv eier, og gjennom styrearbeid. I løpet av 2022 ble dette virkelig satt på dagsorden og mange av selskapene har kommet godt i gang med tydelige mål og strategier for sitt bærekraftsarbeid. For innovasjonsselskapene er det spesielt viktig at bærekraft blir en viktig faktor i selskapenes beslutningsprosesser og operasjonelle planer. Dette fordi innovasjonsselskapene gjennom sitt arbeid med nyetablering og eksisterende næringsliv, kan prioritere og støtte opp under de mest bærekraftige idéene og løsningene.

Siva har fokus på å støtte og påvirke innovasjonsselskapene, blant annet gjennom opplæring og kompetansebygging, samt deling av beste praksis. Gjennom dette ønsker vi å øke bevisstheten og forståelsen for bærekraftige utfordringer og løsninger.

I 2022 startet Siva et arbeid for å øke bevisstheten om ESG-faktorer (Environment, Social, and Governance). Eksempler på dette er hvordan Siva skal prioritere sine investeringer og aktiviteter, konkrete utfordringer til selskapene på likestilling og etikk, samt sette selskapene i stand til å ta i bruk verktøy og prosesser for å støtte det grønne skiftet i norsk næringsliv.

Ressursbruk

Team Eierskap har syv årsverk. Sivas ressursbruk knyttet til eierskap i innovasjonsselskaper fordeler seg på tre aktiviteter: utviklingsarbeid, eierskapsoppfølging og styrerepresentasjon i selskapene.

Utviklingsarbeid omfatter arbeid med utvikling av eierskap som virkemiddel og porteføljeutvikling, herunder salgsprosesser og investeringsbeslutninger. Ressursbruk knyttet til eierskapsoppfølging omfatter forberedelse, deltakelse og reise i forbindelse med generalforsamlinger og eiermøter. Styrerepresentasjon omfatter tilsvarende for styremøter. Sivas medarbeidere mottar ikke styrehonorar fra selskapene for sine verv.

8

Næringshage- og inkubasjonsprogrammene

En drivkraft i hele Norge

2022 har vært nok et år med svært gode resultater for både næringshage- og inkubasjonsprogrammene. I programperiodens avsluttende år, har det vært tett på 5000 bedrifter i programmene. De 39 næringshagene og 33 inkubatorene har bidratt med nettverk, partnere og kompetanse, der bedriftene kan dra nytte av andres erfaringer og raskere lykkes med sin vekst og utvikling. I 2023 starter Siva opp nye tiårige næringshage- og inkubasjonsprogrammer.

Sivas oppgave er å bidra til at programoperatørene utvikles til relevante og sterke næringshage- og inkubatormiljøer med god produksjon. Programaktiviteten kan oppsummeres i områdene kompetanse, tilskudd og nettverk. Tilskudd til den enkelte næringshage og inkubator er viktig, men likevel bare en del av det som utgjør samlet programinnhold og leveranser fra Siva til programoperatørene. Vi har de senere årene sett en økning i samarbeid mellom operatørene for å gi bedrifter et mest mulig relevant kompetansetilbud, uavhengig av geografi og programtilhørighet. Gjennom programmene får operatørene tilgang til kurs, samlinger, utviklingssamtaler, ekstrasatsinger m.m. Tabell 8.1 oppsummerer Sivas bidrag overfor programoperatørene.

Tabell 8.1: Oversikt over dagens tilbud av kompetanse og nettverk

Aktivitet	Innhold
Utviklingssamtalen	Et verktøy som brukes aktivt for å gi tilbakemelding til hver enkelt inkubator og næringshage om forbedringspunkter, utvikling over tid og hvordan egen inkubator og næringshage presterer sammenlignet med gjennomsnittet for alle inkubatorene og næringshagene. Gjennom utviklingssamtalen bidrar Siva med innspill og tilbakemeldinger til videreutvikling av programoperatørene og beste praksis fra andre inkubatorer og næringshager. Programoperatørene mottar også en skriftlig tilbakemelding i form av en egen rapport. Det har vært årlige utviklingssamtaler fra 2013 for inkubatorprogrammet og fra 2017 for næringshageprogrammet. Utviklingssamtalene har bestått av et scorebasert verktøy for kvalitativ evaluering av inkubator og næringshage der man gjennomgår alle sider ved driften samt utviklingspotensialer av inkubatoren og næringshagen. Utviklingssamtalene har vært gjennomført årlig, og det har vært fysiske møter med unntak av pandemiåret 2020.
Kundetilfredshetsundersøkelsen	Siva har i åtte år gjennomført årlige kundetilfredshetsundersøkelser. Undersøkelsen er et verktøy som brukes aktivt for å gi tilbakemelding til hver enkelt inkubator og næringshage om utvikling over tid og hvordan egen inkubator og næringshage presterer sammenlignet med gjennomsnittet for alle inkubatorene og næringshagene. Undersøkelsen gir svar på hvor tilfreds ledere i målbedrifter er med inkubatoren/næringshagen, og hvor tilfreds inkubatoren/ næringshagen er med Siva.
Kurs	Siva arrangerer, sammen med ulike tilbydere, kurs basert på behov fra programoperatørene. Våren 2022 ble det arrangert kurs i "Inkubasjonsledelse" (7,5 studiepoeng) i regi av NTNU med totalt 14 deltakere fra inkubatorene. Kurset "Bærekraft og digitalisering" ble gjennomført for næringshagene og inkubatorene i regi av Digital Norway med totalt 26 deltakere. Videre ble kurset «Næringsutvikling, innovasjon og kompetanseutvikling» (7,5 studiepoeng) gjennomført for næringshagene i regi av BI i med totalt 28 deltakere.
Fagsamlinger	Fagsamlinger brukes til kompetanseutvikling og -overføring. Disse samlingene har ulike tema og har som mål å forsterke og videreutvikle operatørens programaktivitet. I 2022 ble fagdagen arrangert 4. mai, dagen etter Sivakonferansen med totalt 150 deltakere. Tema på samlingen var "Økt eksport og bærekraft".
Siva Partnersamling	Høstens planlagte Siva Partnersamling ble flyttet til februar 2023 som en "kick-off" for det nye næringshageprogrammet og inkubasjonsprogrammet. Det ble ikke ansett som hensiktsmessig å gjennomføre en Siva Partnersamling kort tid før programmens utløp.
Samling nye ledere og andre ressurspersoner	Siva arrangerer "Siva-dag" for nye inkubatorledere, næringshageledere og andre ressurspersoner etter behov der det gis informasjon om Siva, programmene og erfaringsutveksling. I 2022 ble det gjennomført en digital "AVI-dag" for næringshagene (24. august) med 50 deltakere og en digital "AVI-dag" for inkubatorene (25. august) med 50 deltakere.
Ekstrasatsinger	Siva har gjennom en avtale med Foreningen Næringshagene i Norge gitt foreningen ansvaret for å følge opp prosjekter innenfor ekstrasatsingene. Formålet har vært å styrke næringshagenes aktiviteter ved å utvikle ny arbeidsmetodikk, relevante og fremtidsrettet verktøy, samt moderne samarbeidsformer for å arbeide mer effektivt og oppnå bedre resultater i næringshageprogrammet. Involverte næringshager har mottatt oppfølgingsmidler for å videreutvikle og dele verktøyene digitalt, holde workshops, og være rådgivere for andre næringshager som ønsker å ta disse i bruk. Tre av prosjektene videreføres delvis i 2023 gjennom Foreningen Næringshagene i Norge. De andre prosjektene er avsluttet og er viktige bidrag til økt profesjonalisering av programoperatører og programmene, og har også vært et grunnlag inn i utviklingen av nye programmer. Videre har Siva en ekstrasatsing som kalles Søkbare midler. Formålet med disse er å stimulere til en stadig sterkere nasjonal innovasjonsinfrastruktur og bedre resultater innenfor programmene.
AVI	Et arbeids- og rapporteringsverktøy (database) hvor hver inkubator og næringshage registrerer data og kan hente relevant informasjon fra. AVI brukes til analyse, dokumentasjon, rapportering av bl.a. programoperatørens bruk av midler og utvikling av selskapene i porteføljen. AVI viser status på hvordan programmålene nås. AVI gir viktig informasjon og oversikt for programoperatørene, samt gir tilgang til en del verktøy og andre programrelaterte temaer. Dagens rapporteringssystem vil bli erstattet av et nytt rapporteringssystem enten høsten 2023 eller etter årsrapportering 2023 (dvs ca februar 2024).
Studieturer	Siva tilrettelegger for deltakelse på konferanse ICBI-INBIA (International Business Incubation Association) i USA for programoperatørene med mål om kompetansepåfyll og kunnskap internasjonale trender innenfor fagfeltet samt etablering av internasjonale nettverk. I 2022 ble konferansen arrangert i Atlanta 26. juni til og med 29. juni 2022, og Siva deltok med tre representanter. I tillegg deltok det en person fra en inkubator.
Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter	Gjennom prosjektet "tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer" skal det legges til rette for at næringshagene og inkubatorene bidrar aktivt med å tilgjengeliggjøre testfasilitetene i katapult-sentrene til SMBer over hele landet.
SivaNett	Høsten 2020 lanserte Siva den digitale delingsplattformen SivaNett. Plattformen skal bidra til økt læring, deling og samhandling mellom Siva, programoperatører og katapult-sentre, til det beste for målbedriftene i Siva-strukturen og næringslivet forøvrig.

Hovedmålet til næringshageprogrammet er økt verdiskaping gjennom å bidra til utvikling av attraktive bedrifter og arbeidsplasser i hele landet, men fortrinnsvis i distriktene. Støtte til næringshager skal hovedsakelig skje innenfor virkeområdet distriktsrettet investeringsstøtte. Næringshageprogrammet skal

også være et virkemiddel for fylkeskommunene og bidra til at deres rolle som regional utviklingsaktør styrkes.

Med en visjon om å «skape levedyktig og fremtidsrettet næringsliv i distriktene», bidrar Siva med tilskudd, kompetanse, verktøy og et nasjonalt nettverk til 39 næringshager over hele landet.

Næringshagene jobber med utvikling av næringslivet i egen region, og er en samhandlingsarena for bedriftene. De 39 næringshagene som i 2022 var programoperatører av Sivas næringshageprogram, er tilbydere og tilretteleggere av kompetanse, nettverk og infrastruktur for bedriftene. Bedriftene er enten samlokalisert eller tilknyttet næringshagen gjennom tett oppfølging og samarbeid.

Næringshageprogrammet eies av Kommunal- og distriktsdepartementet, og Siva har fylkeskommunene som oppdragsgivere. Næringshagene benytter tilskuddet fra Siva til å tilføre sine bedrifter ressurser, kompetanse, og til å koble dem til relevante aktører fra andre virkemidler, FoU-, næringslivs- og kapitalnettverk.

Hovedmålet til inkubasjonsprogrammet er økt nasjonal verdiskaping gjennom effektivt å identifisere, kommersialisere og videreutvikle gode idéer til nye vekstbedrifter, og gi ny vekst i etablerte virksomheter.

Med en visjon om å «utvikle fremtidens bærekraftige bedrifter», bidrar Siva med tilskudd, kompetanse, verktøy og et nasjonalt nettverk til inkubatorer som omfattes av programmet.

De 33 inkubatorene som i 2022 var programoperatører av Sivas inkubasjonsprogram, bidrar til etablering og utvikling av nye vekstbedrifter og skaper vekst i etablert industri og næringsliv. Inkubatorene tilbyr et faglig og sosialt miljø hvor gründere, bedrifter, academia, FoU-miljøer, investorer og andre kobles sammen.

Inkubasjonsprogrammet eies av Kommunal- og distriktsdepartementet, og Siva har fylkeskommunene som oppdragsgivere. Inkubatorene bruker tilskuddet fra Siva til å tilføre bedriftene profesjonell forretningsutviklings- og bransjekompetanse. En viktig del av arbeidet består i å utvikle sterke team, koble bedriftene opp mot strategiske samarbeidspartnere som næringsliv, FoU- og kapitalmiljø, og bidra til at bedriftene raskest mulig kommer ut i markedet.

Begge programmene var i 2022 finansiert av Kommunal- og distriktsdepartementet med en samlet tildeling på 205,1 millioner kroner, via fylkeskommunene som oppdragsgivere. Inkludert i dette beløpet er 27,5 millioner kroner som Agder, Nordland, Rogaland, Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark, samt Vestland fylkeskommuner har bevilget utover differensieringsmodellene til programoperatørene i disse fylkene. Dette inkluderer ekstraordinær tildeling på syv millioner kroner fra Troms og Finnmark fylkeskommune til utvikling og omstilling av næringslivet i Øst-Finnmark, som er hardt rammet av sanksjonene som følge av Russlands krigføring i Ukraina. Midlene Siva har mottatt i oppdrag fra fylkeskommunene i 2022 er i sin helhet utbetalt til programoperatørene. I tillegg har Siva utbetalt til sammen 35,7 millioner fra egne oppsparte midler. Programoperatørene har med det fått tilført totalt 240,8 millioner kroner i 2022.

Siva gir tilskudd til operatørene i næringshage- og inkubasjonsprogrammene basert på en differensiert tilskuddsmodell. Denne ble innført i henholdsvis første og andre halvår 2016, og ble revidert i 2018 og 2020. Vår vurdering er at modellen på en god måte har videreutviklet og bidratt til mer effektive programmer, bedre resultater, samt sterkere og mer relevante programoperatører.

Siva mottok i 2020 oppdrag på utvikling av reviderte programforslag fra fylkeskommunene og Nærings- og fiskeridepartementet. I 2021 og 2022 har vi samarbeidet med mange aktører for å konkretisere hvilke

områder og hvilke tilbud av kompetanse og nettverk vi må utvikle og videreutvikle i programforslag gjeldende fra 2023.

Viktige hendelser

- Januar: Programstyret for næringshage – og inkubasjonsprogrammene etablert. Workshop 1 med alle fylkeskommunene; utvikling nye programmer.
- Februar: Nordveggen AS tatt opp i næringshageprogrammet. Kurs for næringshagene og inkubatorene i «Bærekraft og digitalisering» i regi av Digital Norway. Workshop 2 med alle fylkeskommunene; utvikling nye programmer.
- Mars: Studiepoenggivende kurs for næringshagene i regi av BI, og inkubatorene i regi av NTNU. Workshop 3 med alle fylkeskommunene; utvikling nye programmer.
- Mai: Siva-konferansen med 300 deltakere; fagdag for inkubatorer og næringshager med 150 deltakere.
- Juni: Utlysning av de nye næringshage- og inkubasjonsprogrammene. Forprosjekt fra Nordland fylkeskommune om geografisk utvidelse av programmene til Sør-Helgeland og Nord-Salten. Tre søkerseminar med totalt 350 deltakere i forbindelse med de nye programmene. Nasjonalt styringsmøte.
- September: Frist for å søke opptak i de nye programmene.
- Oktober: Frist for innlevering av skissesøknader på Sivas skaleringsstrategi.
- November: Møter med samtlige fylkeskommuner for å gå gjennom Sivas forslag til opptak i de nye programmene. Nasjonalt styringsmøte.
- Desember: Opptak i de nye inkubasjons- og næringshageprogrammene basert på tilbakemelding fra fylkeskommunene. Ekstraoppdrag fra Nordland fylkeskommune om geografisk utvidelse av programmene til Sør-Helgeland og Nord-Salten, samt ekstraoppdrag for Ofoten

Figur 8.1: Verdikjede

Resultater og effekter

Gjennom programvirksomheten har Siva bidratt til å bygge sterke og relevante innovasjonsmiljøer i hele Norge. Disse inngår i et nasjonalt nettverk som bidrar til økt vekst og verdiskaping i næringslivet lokalt, regionalt og nasjonalt. En analyse gjennomført av SSB viser at bedriftene som har vært i Sivas programmer har en bedre økonomisk utvikling enn sammenlignbare bedrifter.

- 2692 målbedrifter i næringshageprogrammet (høyeste antall i programmets historie)
- 2291 bedrifter i inkubasjonsprogrammet (nest høyeste antall i programmets historie)
- 30 prosent av bedriftene er nye i 2022
- 187,2 milliarder kroner i akkumulert verdiskaping for bedriftene i perioden 2012-2021
- Høy overordnet kundetilfredshet i bedriftene med inkubatorene og næringshagene

- Høy tilfredshet blant lederne i innovasjonsselskapene med Sivas nasjonale næringshage- og inkubasjonsprogram og Siva som virkemiddelaktør

[Mål- og resultatstyring \(MRS\)](#) er et av de grunnleggende styringsprinsipper i staten. Sivas programvirksomhet måles ved hjelp av styringsindikatorer (vekst i omsetning og verdiskaping, samt kundetilfredshet) og støttende analyser.

1. Omsetningsvekst og vekst i verdiskaping i bedriftene:

Målbedriftene

Samlet har målbedriftene i næringshageprogrammet en akkumulert omsetning på 571,44 milliarder kroner for årene 2012-2021. Akkumulert verdiskaping i samme periode er på 168,7 milliarder kroner. Rundt halvparten av målbedriftene har inntil fem millioner kroner i omsetning. Om lag en av ti har en omsetning på mer enn 50 millioner kroner, uavhengig av hvilket år omsetningen måles. Uavhengig av hvilke bedriftsårskull og årlige verdiskapingsendringer det ses på, opplever mer enn halvparten av målbedriftene i næringshagene vekst i verdiskapingen hvert år. Målbedriftene i næringshageprogrammet har en vesentlig høyere omsetning og verdiskaping enn inkubatorbedriftene.

Inkubatorbedriftene

Samlet har inkubatorbedriftene akkumulert omsetning i hele perioden på 92,8 milliarder kroner for årene 2012-2021. Akkumulert verdiskaping i samme periode er 18,6 milliarder kroner. Rundt halvparten av inkubatorbedriftene har inntil en halv million i omsetning. Det er en liten andel som har mer enn fem millioner kroner i omsetning, men andelen har vært økende de tre siste årene. Uavhengig av hvilke årlige endringstall og bedriftsårskull det ses på, opplever mer enn halvparten av inkubatorbedriftene årlig vekst i omsetningen og/eller verdiskaping.

2. Kundetilfredshet

I år, som i fjor, rapporterer målbedriftene om høy overordnet kundetilfredshet med inkubatorene og næringshagene i Sivas nasjonale programmer. Svært mange vil anbefale sin inkubator/næringshage til andre gründere/bedrifter, og ønsker å bruke sin inkubator/næringshage videre. Samlet sett synes kundetilfredsheten blant bedriftene å ha stabilisert seg på et høyt nivå.

Lederne av inkubatorer, næringshager og innovasjonsselskap (med inkubator) vurderer at Sivas programaktivitet er avgjørende for bredden i tilbudet og omfanget av aktiviteten i de aller fleste selskapene. Alle inkubatorer, og 90 prosent av næringshagene, ville enten ikke vært i drift eller hatt mindre bredde i tilbudet og begrenset omfang uten Sivas nasjonale programmer. Samlet sett har lederne høy tilfredshet med programmene og Siva som virkemiddelaktør.

I kundetilfredshetsundersøkelsen utdyper lederne hvorfor Sivas nasjonale program skaper verdi. Her vektlegger de spesielt at samarbeidet med Siva er godt, at Sivas nettverk tilfører verdi, at ansatte i Siva er engasjerte og at troverdigheten til deres inkubator/næringshage har blitt styrket som følge av tilknytningen til Siva. I sum rapporterer lederne høy kundetilfredshet med de nasjonale programmene og med Siva som virkemiddelaktør. Lederne kundetilfredshet synes å ha stabilisert seg på et høyt nivå.

3. Sysselsettingsvekst

Tre av ti målbedrifter i næringshageprogrammet har hatt en økning i antall ansatte fra 2021 til 2022. Fra 2021 til 2022 er det en økende andel bedrifter som opplever en nedgang i antall ansatte eller ingen endring i antall ansatte. Dette kan ha sammenheng med den usikre situasjonen i verden knyttet til krig, energikrise og økte priser som rådet i 2022, og som vi har med oss inn i 2023. Målbedriftene som har vært aktive i næringshageprogrammet i hele eller deler av perioden 2013-2022, hadde 61 199 ansatte i 2022.

4. Antall målbedrifter

Rekord i antall bedrifter som får bistand fra næringshagene og nært rekord i antall bedrifter som får bistand fra inkubatorene: 2692 målbedrifter i næringshageprogrammet (1,4 prosent økning fra 2021) og 2291 bedrifter i inkubasjonsprogrammet (4,6 prosent nedgang fra rekordåret 2021). På tross av et høyt antall aktive bedrifter i programmene, var antall nye inntak i programmene i 2022 uvanlig lavt, med en markant nedgang fra 2021. Dette skyldes en kombinasjon av at næringshagene og inkubatorene ikke mottok covid-midler i 2022, og at flere fikk redusert tilskudd som følge av kutt i post 61 til fylkeskommunene. I tillegg ble begge programmene avsluttet per 31.12.2022. Dette har ført til at næringshagene og inkubatorene har vært forsiktige med å ta opp nye målbedrifter siste halvår 2022, siden de ikke fikk vite før i desember om de ble tatt opp i de nye programmene som starter i 2023.

Fylkene Troms og Finnmark, Trøndelag og Innlandet hadde flest målbedrifter i næringshageprogrammet. Vestland, Nordland og Oslo har flest bedrifter i Inkubasjonsprogrammet.

5. Andel bedrifter med kvinnelig ledelse

Én av fire (28,5 prosent) bedrifter i inkubasjonsprogrammet, og én av tre (36,5 prosent) i næringshageprogrammet hadde kvinnelig ledelse i 2022. Kvinnelig ledelse defineres her som kvinnelig daglig leder og/eller styreleder og/eller gründer. Også i 2022 var det flest kvinnelige ledere i stillingen som gründer, etterfulgt av daglig leder. Det er verdt å merke seg at for målbedriftskullet med avtalestart i 2020, har næringshageprogrammet nådd målet om 40 prosent andel bedrifter med kvinnelig ledelse i både 2020, 2021 og 2022.

I MRS-rapporten kan du lese mer om hvordan Siva har levert på indikatorene vi skal måles på.

Figur 8.2: Oversikt over MRS-indikatorer

Se Vedlegg 3: 1. MRS-rapporten

- 1.1 Omsetningsvekst i målbedriftene i inkubatorer og næringshager
- 1.2 Kundetilfredshet
- 1.3 Datagrunnlag for analyse
- 1.4 Sysselsettingsvekst i målbedriftene i næringshagene
- 1.5 Endring i antallet målbedrifter i inkubatorene og næringshagene
- 1.6 Kvinner i ledende stillinger
- 1.7 Vurdering av indikatorene

Nytte for bedriftene

Totalt er det 2692 målbedrifter i næringshageprogrammet. Av disse ble 588 tatt opp i 2022. I inkubasjonsprogrammet er det totalt 2291 bedrifter, hvorav 908 ble tatt opp i 2022.

Fire av fem bedrifter angir i de årlige kundetilfredshetsundersøkelsene at deltakelse i programmene gir høy addisjonalitet. En tilsvarende andel av bedriftene angir at de er fornøyde eller svært fornøyde med bistanden de har fått av inkubatoren/næringshagene og deres samarbeidspartnere. Andelen har vært stabilt høye over flere år, og viser at næringshagene og inkubatorene har en betydelig positiv effekt for omstilling og vekst i bedrifter over hele landet.

Siva legger til rette for kompetanseheving og nettverksbygging i og mellom programoperatørene. Dette bidrar til at programoperatørene oppleves som relevante og nyttige for bedriftene i program. Gjennom Sivas arbeid, samt stor vilje og evne hos programoperatørene til å dele erfaringer og styrke nettverket av programoperatører, får bedriftene i program tilgang til kompetansen som hele nettverket besitter.

En evaluering gjennomført av SSB² i 2018 viser at bedriftene som er en del av programmene har en bedre økonomisk utvikling enn sammenlignbare bedrifter. Regnskapstall for perioden 2012-2021 viser at bedriftene som har vært i programmene i løpet av perioden 2013-2022, samlet har en akkumulert omsetning på 664,28 milliarder kroner.

² Kilde: Fjærli, E., Iancu, D.-C. og Raknerud, A. (2018). Effekten av Sivas virkemidler på vekst og verdiskaping. Oslo: SSB-rapport 2018/17.

Programoperatørene

I 2022 var det 33 inkubatorer i Sivas inkubasjonsprogram og 39 næringshager i Sivas næringshageprogram. De er spredt over hele landet. Næringshagene skal hovedsakelig være lokalisert i virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte, mens inkubatorene er lokalisert også i større byer. Det er programoperatører i alle landets fylker. I 2022 finner vi bedrifter som var aktive i programmene i 327 av landets 356 kommuner (92 prosent).

Totalt har programoperatørene blitt tilført 240,8 millioner kroner i 2022. Dette er finansiert med oppdrag fra fylkeskommunene med 205,1 millioner kroner. Disse fordeler seg med 117,8 millioner kroner til inkubatorene og 87,3 millioner kroner til næringshagene. De differensierte tilskuddsmodellene utgjør 186,5 millioner kroner samlet for begge programmene. Siva har, utover oppdragene fra fylkeskommunene, tildelt totalt 35,7 millioner kroner til programmene av egne, oppsparte midler. Dette er tilskudd utbetalt i forbindelse med søkbare midler, prosjektet «tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer», samt videreføring av næringshageprogrammets ekstrasatsing.

Hvert år utarbeider inkubatorene og næringshagene måltall for aktiviteten det kommende året. For 2022 hadde næringshagene samlet ambisjon om å ta opp 607 nye målbedrifter, og jobbe aktivt med totalt 2529 målbedrifter. Inkubatorene hadde ambisjoner om å jobbe aktivt med 2168 bedrifter i 2022, hvorav ambisjonen var at 1111 av disse skulle være nye opptak i 2022. Verken næringshagene eller inkubatorene nådde sine samlede måltall om nye inntak i programmene i 2022. På tross av lavere inntak enn forventet, nådde både næringshagene og inkubatorene sine samlede måltall om totalt antall aktive bedrifter i program i løpet av året.

Se Vedlegg 3:

- *2. Programoperatører*
- *3. Tilskudd til programoperatørene*
- *4. Fylkesvis fordeling av tilskudd*
- *5. Differensiert tilskuddsmodell*
- *6. Oppnådde resultater sett i forhold til egne målsettinger*

Forprosjekter og ekstraordinære satsinger

Det har i 2022 ikke vært gjennomført forprosjekt innenfor programvirksomheten med formål om opptak av nye programoperatører.

Videreføringen av tidligere gjennomført ekstrasatsing innenfor næringshageprogrammet, søkbare midler, samt prosjektet "Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk spisskompetanse for SMB" utgjør programmidler utover ordinære tilskudd. Formålet er økt aktivitet i programmene, et bedre og mer omfattende tilbud til bedriftene i program, samt utvikling av programmene og programoperatørene.

Foreningen Næringshagene i Norge har gjennom avtale med Siva hatt ansvaret for å følge opp seks prosjekter innenfor ekstrasatsingene. Formålet har vært å styrke næringshagenes aktiviteter ved å utvikle ny arbeidsmetodikk, relevante verktøy, samt moderne samarbeidsformer for å arbeide mer effektivt og oppnå bedre resultater i næringshageprogrammet.

Sivas mål med de søkbare midlene er å stimulere til sterkere nasjonal innovasjonsinfrastruktur og bedre resultater innenfor programmene. Ordningen, som ble avsluttet 31.12.2022 har tre innretninger:

1. Betydelig utvidelse av geografisk nedslagsfelt
2. Utvidelse av aktiviteten med en betydelig bransjesatsing

3. Nasjonale konsortium med spisskompetanse på internasjonalt nivå innenfor en spesifikk bransje.

I alt har det vært 16 prosjekter som involverer 23 programoperatører. Siva har brukt totalt 61 millioner kroner for hele perioden, finansiert ved bruk av oppsparte programmidler. De innvilgede prosjektene har god geografisk spredning og fordeling mellom operatører fra begge programmer. Operatørene kom fra laveste til øverste nivå i de differensierte tilskuddsmodellene. I en evaluering av søkbare midler utført av Mimir Analytics i 2021, omtales søkbare midler å være en viktig innovasjon som har gitt resultater og forsterket effekten av Siva-strukturen og næringshage- og inkubasjonsprogrammene.

«Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk spisskompetanse for SMBer» er et fylkesoverskridende prosjekt, med høy aktivitet, god utbredelse, og som setter tydelige regionale avtrykk. 31 av 39 næringshager (79 prosent) har målbedrifter som har sendt inn mulige katapult-prosjekter til ekspertteamet. Tilsvarende har 31 av 33 inkubatorer (94 prosent) bedrifter som har sendt inn mulige katapult-prosjekter. Ekspertteamet har vurdert totalt 397 mulige katapult-prosjekter, hvorav 248 så langt har fått innvilget støtte. Siva-fondet er på totalt 27,7 millioner kroner, og disse midlene er bevilget.

Se Vedlegg 3: 7. Forprosjekter og ekstrasatsinger

Nye tiårige næringshage- og inkubasjonsprogrammer

De tiårige næringshage- og inkubasjonsprogrammene var begge inne i sine siste år i 2022. På oppdrag fra fylkeskommunene som oppdragsgivere av de to programmene og Nærings- og fiskeridepartementet som daværende eier av inkubasjonsprogrammet, igangsatte Siva i 2021 et arbeid med å utvikle forslag til nytt næringshageprogram og nytt inkubasjonsprogram. I 2022 hadde arbeidet med de nye programmene høyeste prioritet, og begge ble iverksatt fra 1. januar 2023.

Sivas programforslag legger til rette for at de nasjonale næringshage- og inkubasjonsprogrammene skal utvikles og styrkes for å bidra til vekst og bærekraftig omstilling av næringsliv og industri i hele landet. Begge programmene har gjennom flere år vist seg som effektive virkemidler med gode resultater. I tillegg har de vært helt sentrale i oppbyggingen og utviklingen av en nasjonal innovasjonsinfrastruktur.

De nye programmene bygger på et bredt kunnskaps- og erfaringsgrunnlag fra programmene som ble avsluttet i 2022, og er videreutviklet og fornyet med relevante tjenester som treffer næringslivets behov. Dette inkluderer økt fokus på bærekraft, digitalisering, industriutvikling og eksport, kompetanseutvikling og kobling mot FoU, samt forsterket samspill med andre virkemidler og virkemiddelaktører.

Sivas forslag til Næringshageprogram 2023-2032 og Inkubasjonsprogram 2023-2032 ble oversendt fylkeskommunene ved programstyret 18. mars 2022, i tråd med avtalt prosess. Programstyret oversendte fylkeskommunenes forslag til Kommunal- og distriktsdepartementet 6. april. De nye næringshage- og inkubasjonsprogrammene ble lyst ut nasjonalt 15. juni samme år. Siva mottok til sammen 89 søknader; 46 til inkubasjonsprogrammet og 43 til næringshageprogrammet.

Prosesen med utlysning, vurdering av søknader og opptak av næringshager og inkubatorer fra 2023 er gjennomført i tråd med vedtatt tidsplan. Tidsplanen har vært krevende for både fylkeskommunene og Siva. Til tross for dette opplever vi at kommunikasjonen og samhandlingen med fylkeskommunene, programstyret og programrådet har vært god. 38 næringshager og 35 inkubatorer er tatt opp i nye programmer fra 1.1.2023

Prosesen frem mot levering av programforslagene var omfattende. Involvering og forankring av arbeidet hos fylkeskommunene var sentralt, og sterkt prioritert. Det ble blant annet gjennomført tre workshops med alle fylkeskommunene. I tillegg var programutviklingen tema på de regionale styringsmøtene, møter i

programrådet og programstyret. Det ble også avholdt møter med Foreningen Næringshagene i Norge og Foreningen for Innovasjonsselskaper i Norge.

I forbindelse med utlysningen gjennomførte Siva i slutten av juni søkeseminarer for begge programmene, samt skaleringsmodulen. Det var stor deltagelse, med rundt 150 deltagere på hvert av seminarene. Det ble etablert et eget område på Siva sine nettsider med all relevant informasjon om utlysningen, herunder utlysningstekst og søknadsmaler. Det ble også åpnet opp for å sende inn spørsmål gjennom hele utlysningsperioden, og både spørsmål (anonymisert) og svar ble offentliggjort på www.siva.no. Det ble i alt lagt ut 81 «spørsmål og svar» i perioden. Siva har fått gode tilbakemeldinger på profesjonaliteten i prosessen.

Den store interessen for utlysningen viser at innovasjonsmiljøer over hele landet ser de nye programmene som relevante verktøy for bærekraftig vekst og omstilling.

Siva har under hele prosessen, i programutviklingen, utlysningen og beslutningsprosessen hatt tett dialog med fylkeskommunene som oppdragsgivere. Dette er første gang utlysning og opptak har skjedd med fylkeskommunene som oppdragsgivere, noe som førte til en vesentlig mer krevende prosess i form av flere ledd i beslutningen, både administrativt og politisk. Sivas rolle har vært rådgivende, og fylkeskommunene er de som har besluttet. Det har vært en effektiv og god prosess sammen med fylkeskommunene, selv om det tidsmessig var en krevende periode.

Det er utviklet nye differensierte tilskuddsmodeller for begge programmene. Dette ble gjort i etterkant av at fylkeskommunene oversendte anslag på bruk av midler for programmene i 2023. Den nye differensierte tilskuddsmodellen for næringshageprogrammet har fem trinn, med tilskuddsnivå fra 1,7 millioner kroner til 3,5 millioner kroner. De 38 næringshagene som er tatt opp i program fra 1.januar 2023 er innplassert i modellen som vist i tabell 8.2..

Tabell 8.2: Innplassering av næringshagene i differensiert tilskuddsmodell i programmet med opptak 01.01.2023

Tilskudd	Næringshager
3,5 mnok	Hardanger og Voss Næringshage AS, Lister Nyskaping AS
2,8 mnok	Fremtidens Industri AS (FI), Hermetikken Kulturnæringshage AS, Klar Bedrift AS, Næringshagen Midt-Troms AS, Nordkappregionen Næringshage AS, Rogaland Ressurssenter AS, Rørosregionen Næringshage AS, Såpmi Næringshage AS, Sentrum Næringshage AS, Stryn Næringshage AS, Sør-Hedmark Næringshage AS, Telemark Næringshage AS, Vindel AS
2,4 mnok	Buskerud Næringshage AS, Egga Utvikling AS, Hallingdal Næringshage AS, Lindesnesregionen Næringshage AS, Medvind24 Næringshage AS, Nasjonalparken Næringshage AS, Nordveggen AS, Orinor AS, Pågang Næringshage AS, Skåppå AS, Sognefjorden Næringshage AS, Suldal Vekst AS, Tindved Kulturhage AS
2,1 mnok	Inam AS, Landsbyen Næringshage AS, Sunnmøre Kulturnæringshage AS, TEAL AS
1,7 mnok	Blått Kompetansesenter AS, Halti Næringshage AS, Linken Næringshage AS, Næringshagen i Østfold AS, Sør-Østerdal Næringshage AS, Valdres Næringshage AS

Den nye differensierte tilskuddsmodellen for inkubasjonsprogrammet har syv trinn med tilskuddsnivå fra 1,7 millioner kroner til 7 millioner kroner. De 35 inkubatorene som er tatt opp i program fra 1. januar .2023 er innplassert i modellen som vist i tabell 8.3.

Tabell 8.3: Innplassering av inkubatorene i differensiert tilskuddsmodell i programmet med oppstart 01.01.2023

Tilskudd	Inkubatorer
7 mnok	VIS AS
6 mnok	Aleap AS, Innoventus Sør AS, Validé AS, ÅKP AS
5 mnok	Kunnskapsparken Bodø AS, Kunnskapsparken Helgeland AS, Protomore Kunnskapspark AS
4,5 mnok	Startuplab AS (Oslo)
4 mnok	Klosser Innovasjon AS, Kobben AS, Kongsberg Innovasjon AS, Kunnskapsparken Vestland AS, Proneo AS, Proventia AS, Smart Innovation Norway AS, Vaager Innovasjon AS
3,5 mnok	Atheno AS, Industriutvikling Vest AS, KUPA AS, Norinnova AS, Oslo Cancer Cluster Incubator AS
3 mnok	6AM Accelerator AS, Kjeller Innovasjon AS, T:Lab AS
2,2 mnok	Aggrator Inkubator Ås AS, Aksello AS, Kystinkubatoren AS, Vindel AS
1,7 mnok	Fremtidens Industri - FI AS, Orinor AS, Pan Innovasjon AS, Pro Barents AS, ShareLab AS, Skåppå AS, Startuplab AS (Vestland)

Samlet utgjør de differensierte tilskuddsmodellene 222,9 millioner kroner, fordelt med 93,2 millioner kroner til næringshageprogrammet og 129,7 millioner kroner til inkubasjonsprogrammet.

Samarbeid og styringsdialog med fylkeskommunene

Fylkeskommunene er oppdragsgivere for næringshage- og inkubasjonsprogrammene. Den enkelte fylkeskommune er oppdragsgiver på regionalt nivå, mens fylkeskommunene samlet er oppdragsgivere på programnivå og nasjonalt. En viktig del av forvaltningen av programmene er å være en profesjonell og effektiv oppdragstaker for fylkeskommunene, hver for seg og samlet på fellesoppdraget.

Styringsdialogen med fylkeskommunene er omfattende, og krever tid og ressurser av Siva. Samtidig gjør det at vi kommer enda tettere på regionale behov og fortrinn. Siva opplever at både samarbeidet og styringsdialogene med fylkeskommunene har utviklet seg og fungert godt i 2022. Dette kom særlig til syne i prosessen med utlysning og opptak til de nye programmene. I denne prosessen inviterte Siva jevnlig alle fylkeskommunene til «digital kaffeprat». Formålet med disse korte og informative digitale møtene var å etablere en arena for dialog og informasjon, og gi fylkeskommunene mulighet til å dele erfaringer og stille spørsmål til Siva eller hverandre.

Det er etablert et årshjul for både den regionale og nasjonale styringsdialogen fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). Det har vært en forbedring i 2022 når det gjelder å unngå forsinkelser på utbetaling av tilskudd og oversendelse av oppdragsbrev fra fylkeskommunene til Siva.

Det ble tidlig i 2022 etablert et programstyre med fullmakt til å koordinere fylkeskommunenes oppdragsgiveransvar for Sivas næringshage- og inkubasjonsprogrammer. Dette har vært avgjørende for utvikling av den nasjonale styringsdialogen. Programstyret består av fem representanter fra fylkeskommunene, samt observatører fra KDD, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd. Siva er sekretariat. Det har vært stor aktivitet i programstyret i 2022, med ni møter. Sentralt i programstyrets arbeid første halvår har vært styrets mandat og rolle, behandlingen av Sivas forslag til næringshage- og

inkubasjonsprogrammer fra 2023, inklusive satsingsforslag for 2023-2025, samt den omfattende prosessen med utlysning og opptak.

Rapportering av aktivitet og resultat er en sentral del av styringsdialogen. 2021 var det første året Siva leverte en mer utfyllende regional rapport til fylkeskommunene. I 2022 har fylkeskommunene og Siva sammen kommet frem til en ytterligere presisering av den regionale rapporteringen, og regionalrapportering inngår i oppdragsbrevene fra Siva til alle programoperatørene.

Nasjonalt programråd for næringshage- og inkubasjonsprogrammet er et viktig strategisk og rådgivende organ for Siva. Seks møter ble gjennomført i løpet av året. Agendaen på alle møtene har vært arbeidet med de reviderte programmene (hvor programrådet er referansegruppe for Sivas arbeid), samt orientering om løpende aktivitet og utvikling i dagens programmer.

Det har vært mye samarbeid mellom Siva og fylkeskommunene i 2022, som har vært et spesielt år på grunn av utvikling av de nye næringshage- og inkubasjonsprogrammene. Det etablerte årshjulet for post 61 legger opp til at fylkeskommunene skal invitere til to halvårlige styringsmøter per fylke. Det ble i 2022 gjennomført seks styringsmøter på våren og fire styringsmøter på høsten. Det ble gjennomført to nasjonale styringsmøter med fylkeskommunene. Disse ble gjennomført i regi av Nærings- og plankollegiet 9. juni og 17. november. Siva har i tråd med årshjulet oversendt tertialrapporteringer til fylkeskommunene og Satsingsforslag 2024-2025 på kapittel 553 post 61 «Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling» til fylkeskommunene ved programstyret.

Bærekraft

Programoperatørene har en viktig rolle for å bidra til at næringslivet blir mer bærekraftig, gjennom å tilby kompetanse og rådgivning som styrker de cirka 5000 bedriftene som årlig er i programmene sitt arbeid med bærekraft. De fleste av Sivas næringshager og inkubatorer har jobbet med bærekraft både i eget selskap og ut mot bedriftene i flere år, med særlig søkelys på det grønne skiftet i industri og næringsliv. Flere av programoperatørene er Miljøfyrtårnsertifiserte (21 prosent av inkubatorene og 49 prosent av næringshagene).

Selv om næringshagene og inkubatorene har jobbet med bærekraft i mange år, har ikke de tiårige programmene som ble avsluttet i 2022 hatt et spesifikt fokus og spesifikk måling på bærekraft. Dette blir endret i de nye programmene som starter i 2023. Her er bærekraft et helt sentralt element, og inngår i målsettingene for programmene både på bedrifts-, programoperatør- og programnivå. Resultater og effekt på bærekraft vil bli målt årlig, og det har blitt utviklet måltall for bærekraft som inkluderer alle tre dimensjonene av bærekraft (ESG). Måltallene gjelder både på bedrifts- og programoperatørnivå. For å styrke programoperatørens arbeid med bærekraft, vil Siva i de nye programmene tilby opplæring og kompetansebygging innenfor ulike aspekter ved bærekraft. I den forbindelse har Siva kartlagt eksisterende kompetanse hos programoperatørene og behov for å skreddersy relevante kompetansetjenester. Programoperatørene er opptatt av kompetansedeling og tilgang til gode verktøy for å jobbe med bærekraftig forretningsutvikling i bedriftene. Siva legger opp til samarbeid med andre virkemiddelaktører i forbindelse med kompetansetjenester.

Ressursbruk

Team inkubator og næringshage har ti årsverk. Sivas ressursbruk knyttet til programaktiviteten fordeler seg på leveranser til programoperatørene på kompetanse, nettverk og tilskudd, samt forvaltning av programmene. Leveransene skal bidra til å profesjonalisere jobben operatørene gjør overfor bedriftene i program. Forvaltningsoppgavene skal profesjonalisere programdriften og inkluderer kontinuerlig

programutvikling, rapportering og dokumentasjon av resultater og effekter av programaktiviteten, samt styringsdialog og samarbeid med oppdragsgivere og programeier.

9

Norsk katapult

Gjør veien fra idé til marked kortere

Over 1000 bedrifter fra hele landet benyttet seg i 2022 av et stadig voksende kompetanse- og tjenestetilbud i katapult-sentrene. Sentrene har i løpet av 2022 tilgjengeliggjort internasjonalt ledende kompetanse, teknologi og testfasiliteter i mer enn 900 prosjekter.

Ordningen Norsk katapult understøtter etablering og utvikling av nasjonale katapult-sentre som skal bistå små og mellomstore bedrifter fra hele landet i sine utviklingsløp, samt bygge bro mellom forskning og anvendelse. Gjennom katapult-sentrenes kjernepartnere (internasjonalt ledende industrielle virksomheter) tilgjengeliggjøres industrinære testfasiliteter, kompetanse og nettverk til nytte for norsk næringsliv. Norsk katapult forsterker den nasjonale infrastrukturen for innovasjon, slik at bedrifter raskere, rimeligere og bedre evner å utvikle idéer fra konseptstadiet og frem til markedsintroduksjon.

Tabell 9.1: Oversikt over dagens tilbud av kompetanse og nettverk til katapult-sentrene

Aktivitet	Innhold
Statusmøter	Siva vektlegger nødvendigheten av å ha tett og god dialog med katapult-sentrene. Siva avholder derfor digitale statusmøter to ganger i måneden for katapult-sentrene hvor vi adresserer aktuelle tema og legger til rette for en mer uformell dialog.
Samhandlingsmøter	Siva arrangerer også halvårlege samhandlingsmøter (fysiske samlinger) med ledere og ansatte i katapult-sentrene. Hensikten er å koordinere aktiviteter, dele kunnskap og erfaringer, bygge nettverk og bidra til økt samhandling mellom katapult-sentrene. Det ble i 2022 gjennomført to samhandlingsmøter; på Raufoss hos Manufacturing Technology i mars og i Bergen hos Ocean Innovation i månedsskiftet august / september.
Styringsdialog	Basert på katapult-sentrenes årsrapportering gjennomfører Siva styringsdialoger med hvert enkelt senter i løpet av første kvartal hvert år. Tema for styringsdialogene er gjennomgang av resultater, samt en diskusjon rundt aktuelle tema og fremtidige prioriteringer.
Strategidialog	Siva gjennomfører årlig strategidialog med hvert enkelt katapult-senter, der tema er status, strategiske valg og ambisjoner for utvikling av katapult-senteret. Prosjektleder/daglig leder og styreleder i katapult-senteret er faste deltakere i møtene, sammen med representanter fra Siva. I tillegg inviteres sentrale næringslivsledere og ledere for forskningsinstitutter, som er koblet til det enkelte katapult-senteret. Strategidialogene ble gjennomført i oktober/november.
Studieturer	Siva har ambisjon om å tilrettelegge for internasjonalt samarbeid og læring for katapult-sentrene og den konseptuelle utformingen av katapult-ordningen. I 2022 reiste representanter fra Siva sammen med katapult-sentrene Sustainable Energy og DigiCat til Brussel den 15. og 16. november for å lære mer om hvilken posisjon katapult-sentrene har og hvordan de bør posisjonere seg til viktige EU-satsinger. Gjennom to dager møtte gruppen Innovasjon Norge, ambassadens næringslivsansvarlige og Forskningsrådets stedlige representanter, samt representanter fra Sverige og Sveits for å få innsikt om hvordan sammenlignbare land arbeider. I tillegg ble det avholdt gode koblingsmøter med mulige partnere som Sintef, NTNU og Equinor.

Norsk katapult ble lansert som ett av ni prioriterte tiltak da Regjeringen Solberg i mars 2017 la frem industrimeldingen «Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende».

Det er Siva som har det operative og strategiske forvalteransvaret for Norsk katapult. Gjennom tilskudd, kompetanse og nettverk bidrar Siva til å utvikle katapult-sentrene og bygge opp en helhetlig nasjonal testinfrastruktur.

Fem katapult-senter er til nå etablert. Her kan bedrifter teste, simulere og visualisere teknologier, komponenter, produkter og løsninger, så vel som tjenester og prosesser. Sentrene samarbeider med Norges fremste industrielle miljø for å utvikle kompetanse- og tjenestetilbud på områder som anses som viktig for økt industriell verdiskaping. Hvert katapult-senter har såkalte kjernepartnerne, som består av ledende industriselskaper, forskningsinstitusjoner og teknologiorganisasjoner. Sammen tilgjengeliggjør de internasjonalt ledende testkapasitet innenfor muliggjørende teknologier, som har betydelig verdiskapingspotensial for norske bedrifter. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter, men også store bedrifter, FoUI-miljø og utdanningsinstitusjoner

Den langsiktige ambisjonen er å utvikle syv til ni nasjonale katapult-sentre, med en tilhørende node-struktur, på områder av stor verdi for fremtidens industri i Norge. Det er et sentralt poeng at katapult-sentrene og katapult-nodene skal være komplementære, og utfylle hverandres tjenester.

Siva forvalter ordningen Norsk katapult på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Bevilgningen fra NFD til Siva for arbeid med Norsk katapult i 2022 var 207,1 millioner kroner, inklusive 63,5 millioner kroner til Grønn plattform og 40 millioner kroner til «Testfasiliteter i distriktene».

Katapult-ordningen fortsetter å være en viktig ordning for fornyelse og omstilling av norsk næringsliv. I løpet av 2022 har katapult-sentrene vist seg å være en attraktiv partner i større FoUI-prosjekter, eksempelvis Grønn plattform-prosjekter hvor katapult-sentrene deltar i åtte av de elleve tildelte prosjektene. Slike prosjekter gir synergieffekter, til blant annet små og mellomstore bedrifter, ved at fasiliteter og kompetanse som opparbeides tilgjengeliggjøres i katapult-sentrene. Katapult-sentrenes bidrag inn i slike prosjekter er altså viktig for å anvende forskningsresultater inn i reelle industrielle miljø.

Tilgangen til testkapasitet for bedrifter har gjennom 2022 blitt forsterket ved opptak av åtte nye noder under ordningen. Nodene skal gjennom pilotprosjekter på 12-18 måneder med oppstart fra 2023 forenkle og utvide tilgangen til testfasiliteter og industrikompetanse i distriktene. På denne måten får enda flere bedrifter hjelp i sine utviklings- og innovasjonsløp. Totalt vil katapult-sentrene og nodene utgjøre en helhetlig og komplementær testinfrastruktur til nytte for norsk næringsliv.

Viktige hendelser

- Januar: ESA konkluderer monitoreringsprosessen for katapult-ordningen
- Mars: Utlysning Grønn plattform
- Juni: Utlysning «Pilotprosjekter med testfasiliteter i distriktene»
- September: ESA åpner formell undersøkelse av katapult-ordningen
- November: Åtte katapult-noder pekt ut til å kjøre pilotprosjekter med testfasiliteter i distriktene
- Desember: Tildeling Grønn plattform. 8 av 11 prosjekter med tildeling til katapult-sentre

Figur 9.1: Verdikjede

INNSATS-FAKTORER	AKTIVITET INN I SIVASTRUKTUREN	TJENESTER OG PRODUKTER	EFFEKTER FOR NÆRINGSLIVET	EFFEKTER FOR SAMFUNNET
7 årsverk 168,8 mill. kr samlet forbruk	Tilskudd Nettverk Kompetanse	Avklaringsprosjekt Innovasjonsprosjekt Kompetanseprosjekt	Innovasjonsevne (hastighet) Konkurranseskraft Omstillingsevne	Verdiskaping Levedyktige lokalsamfunn Bærekraftig omstilling Arbeidsplasser

Resultater og effekter

Gjennom ordningen Norsk katapult har bedrifter over hele landet i 2022 fått tilgang til industrinære og internasjonalt ledende testfasiliteter, kompetanse og nettverk. Denne tilgangen er for flere bedrifter avgjørende som en integrert del av utviklings- og innovasjonsprosessen frem til markedsintroduksjon.

- 1111 unike bedrifter fra hele landet benyttet katapult-sentrenes kompetanse- og tjenestetilbud i 2022
- 77 % av antall registrerte bedrifter i 2021 og 2022 er kategorisert som SMB (små og mellomstore bedrifter)
- 928 prosjekter er gjennomført eller pågående i 2022
- Det er totalt sett registrert en brukerfrekvens på 1,6 for ordningen for 2021 og 2022. Det vil si at ca. 40 % er bedrifter som har gjennomført flere prosjekter
- 244 prosjekter ble i 2022 mobilisert inn i katapult-ordningen fra enten inkubatorer, næringshager eller klynger
- Katapult-sentrene deltar i 8 av 11 Grønn plattform-prosjekter som fikk tildeling i 2022

De 1111 unike bedriftene som benyttet katapult-sentrenes kompetanse- og tjenestetilbud i 2022 kommer fra alle landets fylker, samt noen utenlandske, og en stor andel av disse utgjør små og mellomstore bedrifter. Katapult-sentrenes bidrag fører til mer helhetlige utviklings- og innovasjonsløp for bedriftene, noe som gjenspeiles i at omtrent 40 % er tilbakevendende kunder. Det er ikke uvanlig at en bedrift avdekker et nytt eller videre behov etter å ha vært innom et katapult-senter.

Av de 928 prosjektene som ble gjennomført eller er pågående i 2022 er 475 prosjekter via katapult-organisasjonen. De øvrige 453 prosjektene er gjennomført direkte via katapult-sentrenes kjernepartnere. Hele 75 prosent av prosjektene som er gjennomført via katapult-organisasjonene er prosjekter hvor en bedrift har fått avgjørende hjelp med sin problemstilling. Resterende prosjekter er samarbeidsprosjekter hvor flere bedrifter går sammen om en og samme problemstilling, samt større FoUI-prosjekter hvor katapult-senteret inngår i konsortiet. Disse utgjør henholdsvis 17 og 8 %. Omtrent 26 % av prosjektene er mobilisert via inkubatorer, næringshager og klynger. Sentrale aktører i innovasjonsøkosystem utgjør altså en viktig mobiliseringskanal til katapult-sentrene. God samhandling mellom disse gjør at bedriftene får en mer sømløs brukerreise. Siva vil derfor forsterke dette arbeidet i 2023.

[Mål- og resultatstyring \(MRS\)](#) er et av de grunnleggende styringsprinsipper i staten. Siva har med støtte fra følgeevaluator Menon Economics i løpet av 2022 utarbeidet en ny versjon av MRS for Norsk katapult som gjelder fra 1. januar 2023. Denne legges likevel til grunn for 2022, med rapportering der det foreligger data. Ny MRS måles på tre hovedindikatorer med ti tilhørende underindikatorer (se figur). Disse kan også forstås som styringsindikatorer for ordningen. Måloppnåelsen vurderes som god.

Figur 9.2: Menon Economics (2022)

Kapasitetsbygging (innsatsaddisjonalitet): Med kapasitetsbygging menes infrastruktur som tilgjengeliggjøres og kompetanse som ytes for å gjennomføre prosjekter. Ved inngangen til 2021 tilbød katapult-sentrene test- og piloteringsutstyr til en samlet estimert verdi av 1,6 milliarder kroner³. Dette er ti ganger mer enn investeringer i utstyr med offentlig støtte. Med kompetanse som ytes menes antall årsverk i katapult-organisasjonen og tilgjengeliggjorte årsverk i kjernepartnerne. I perioden 2020-2022 har totalt antall årsverk i de fem katapult-sentrene økt fra åtte til nærmere 20. I tillegg har kjernepartnerne tilgjengeliggjort 110,4 årsverk i 2022.

Prosjekter (resultataddisjonalitet): Resultataddisjonalitet omhandler prosjekter og øvrig aktivitet i katapult-ordningen, og resultatet av disse. Totalt har 1111 unike bedrifter i 2022 fått avgjørende bidrag fra katapult-sentrene. Det har blitt gjennomført og igangsatt 928 prosjekter hvor bedriftene har fått tilgang til internasjonalt ledende kompetanse, teknologi og testfasiliteter. Av disse er 475 prosjekter gjennomført via katapult-organisasjonen, som er en markant økning fra 338 prosjekter i 2021. Den akkumulerte verdien av denne prosjektporteføljen for 2021 og 2022 er på 200 millioner kroner.

Effekter (effektaddisjonalitet): Med effektaddisjonalitet menes addisjonalitet av effektene som følge av prosjektene som gjennomføres i ordningen, herunder brukernes og samfunnets effekter. Ettersom ny MRS

³ Siva vil i løpet av 2023 sette i gang arbeid for å finne oppdaterte ROI-tall (Return on Investment).

først er gjeldende fra 1. januar 2023 er effektanalyser ikke gjennomført. Siva vil igangsette et anbud av en ekstern leverandør (evaluator) til å gjennomføre effektanalyser i 2023.

I MRS-rapporten kan du lese mer om hvordan Siva har levert på indikatorene vi skal måles på.

Se Vedlegg 4: MRS-rapporten

Nytte for bedriftene

En sentral del av katapult-sentrenes samfunnsoppdrag er å bistå små og mellomstore bedrifter i deres utviklings- og innovasjonsløp. I tett samhandling med inkubatorer, næringshager og klynger fører katapult-sentrenes bidrag til at bedrifter får mer helhetlige utviklings- og innovasjonsløp.

For mange bedrifter er tilgangen på kompetanse og bransjerelaterte testfasiliteter en innovasjonsbarriere, særlig for små og mellomstore bedrifter. Katapult-sentrene leverer kompetanse- og tjenestetilbud på områder hvor norske bedrifter har særlige konkurransefortrinn slik at bedrifter raskere, rimeligere og bedre evner å utvikle idéer fra konseptstadiet og frem til markedsintroduksjon.

Resultater fra kundetilfredshetsundersøkelsen (akkumulerte tall for 2021 og 2022) indikerer at katapult-sentrene leverer på samfunnsoppdraget og bidrar til å styrke brukerbedriftenes innovasjonsevne. Svarene viser at katapult-sentrenes bidrag i de fleste tilfeller var utløsende for gjennomføringen eller realiseringen av innovasjon, og at bedriftene fikk hevet sin egen kompetanse. Bedriftene opplever at det er lett å få tilgang til katapult-sentrene, den kompetansen og det utstyret som finnes der, og ni av ti kan tenke seg å benytte katapult-sentrene igjen, eller anbefale bruken til andre.

Resultater fra KTU

- Hele 85 % av respondentene svarte at katapult-sentrenes bidrag var utløsende for gjennomføringen eller realiseringen av innovasjon, og 86,6 % svarte at hensikten med prosjektet ble oppnådd.
- Angående relevans svarte 87,2 % av respondentene at katapult-sentrenes testfasiliteter var relevante, og 88,6 % svarte at kompetansebidragene var relevante.
- 72 % av respondentene svarte at bedriften fikk innsyn i ny teknologi eller kompetanse som vil være viktig i fremtidig utvikling av bedriften, av bedriftens ledelse eller øvrige ansatte.
- 87,8 % av respondentene som fikk gjennomført et kompetanseoppdrag fra katapult-sentrene svarte at de fikk ønsket kompetanseheving i bedriften.
- 89 % av respondentene svarte at det var lett å få tilgang til katapult-sentrenes kompetanse- og tjenestetilbud.
- 91 % av respondentene svarte at de kunne tenke seg å benytte kompetanse- og tjenestetilbudet til katapult-senteret igjen, samt at de vil anbefale tilbudet til andre.
- 60 % av respondentene svarte at prosjektet førte til å avdekke behov for ytterligere undersøkelser.

Bedriftene blir også spurt om antatte effekter etter at katapult-prosjektet er gjennomført. Vi ser her at rask avklaring på utfordring/mulighet, nytt produkt eller produktforbedring og ny prosess eller prosessforbedring har fått høyest score. Videre er bidrag til det grønne skiftet, nye markeder og bevare eller skape arbeidsplasser høyt rangert. Dette indikerer at katapult-sentrene leverer på sitt mandat og er et viktig verktøy for å nå regjeringens mål om å skape flere arbeidsplasser, øke eksporten og redusere klimagassutslipp.

Antatte effekter

Når bedriften skal svare ut antatte effekter fra katapult-prosjektet skal de velge ut fire av totalt åtte forhåndsdefinerte effekter og vurdere disse på en skala fra 0-3 hvor 3 er det høyeste. Fordelingen av antatte effekter (akkumulerte tall for 2021 og 2022) for ordningen totalt sett fordeler seg slik:

Tabell 9.2

Bevare eller skape arbeidsplasser	11 %
Bidrag til det grønne skiftet	13 %
Industrialisering	8 %
Internasjonalisering	4 %
Ny prosess eller prosessforbedring	16 %
Nye markeder	11 %
Nytt produkt eller produktforbedring	18 %
Rask avklaring på utfordring/mulighet	18 %
	Sum = 100 %

Katapult-sentrene

Katapult-sentrene skal tilgjengeliggjøre testinfrastruktur, kompetanse og nettverk for norsk næringsliv. Infrastrukturen som tilgjengeliggjøres inkluderer både utstyr som katapult-sentrene har investert i sammen med kjernepartnere, og utstyr som kjernepartnere eier og tilgjengeliggjør gjennom katapult-senteret. Dette er både fysisk og digital infrastruktur.

For at tilgjengeliggjort utstyr skal få relevans, er det avgjørende at de som benytter utstyret til daglig også er de som bidrar i bedriftenes katapult-prosjekter. Tilgang til teknologi og testfasiliteter i seg selv gir med andre ord begrenset verdi for bedriftene. Eksempelvis kan det være behov for operatørekspertise for å benytte en bestemt maskin. Det er når relevant kompetanse tilgjengeliggjøres (det vil si tilgang til personalressurser/ansatte med industriell ekspertise), sammen med tilhørende teknologi og testfasiliteter, at bedrifter oppnår størst verdi.

Tabell 9.3: Oversikt over hvert katapult-senters satsingsområde og eksempler på relevant infrastruktur som tilgjengeliggjøres.

Senter	Satsingsområder / kjerneområder	Eksempler på relevant infrastruktur som tilgjengeliggjøres
	<ul style="list-style-type: none"> • Produksjonsteknologi 	Katapult-senteret tilgjengeliggjør infrastruktur i syv minifabrikker. De ulike minifabrikkene er knyttet til additive manufacturing og sammenføring, automatisert sprøytstøping og fiberutvikling, metallforming og -bearbeiding, digital Manufacturing, Digital designlab, Lean Lab 4.0 og Læringsfabrikken.
	<ul style="list-style-type: none"> • Materialutvikling (egenskaper og sammensetning) 	Katapult-senteret tilgjengeliggjør utstyr ved fem lokasjoner. Dette er hos Norner, Elkem og MIL, samt ved to lokasjoner til Resitac.
	<ul style="list-style-type: none"> • Havbruk • Havovervåking og subsea-løsninger • Marine mineraler 	Resirculating Aquaculture System (RAS)-lab på Marineholmen, som er et laboratorium for landbasert fiskeoppdrett. Skybasert analyseplattform for sjømatindustrien (Aquacloud 2.0) Prototype-lab (Makerspace) Testfasiliteter knyttet til testing av materialer og korrosjon, kvalifisering av teknologier og sertifisering, samt løfting og forankring. Fasiliteter til NUI for å teste trykkapasitet
	<ul style="list-style-type: none"> • Flytende havvind • Grønn skipsfart • Smarte energisystemer 	Flytende havvindmølle Zefyros Egersund Energy Hub, et energi- og innovasjonscenter Strømnett på Utsira Energy House Prototechs energilab
	<ul style="list-style-type: none"> • Virtuell prototyping • Digitale tvillinger 	VR-lab og øvrig visualiseringsteatre i Innovasjonsarenaen Simulatorer til OSC Simulatorer og bytvillingene til Augmentet City IIOT-lab (under utbygging) VS GUNNERUS, modeller og kontrollrom hos NTNU og OSC

Katapult-sentrene skal tilgjengeliggjøre testkapasitet av høy kvalitet innenfor sine kjerneområder. Denne kapasiteten tilgjengeliggjøres og videreutvikles gjennom prosjekter i katapult-sentrene. Vi skiller mellom tre hovedkategorier av prosjekter (se tabell nedenfor).

Tabell 9.4: Prosjektkategorier

Enkeltbedriftsprojekter	Flerbedriftsprojekter	Fyrtårnprojekter
Prosjekter gjennomført på oppdrag for én brukerbedrift (kunde). Bedriftens unike barrier utfordringer adresseres (avklaring – innovasjon (test-kompetanse)).	Prosjekter hvor flere bedrifter går sammen i et prosjekt for å løse en problemstilling. Felles behovsutfordringer adresseres. Kompetanseløft er ofte sentrale målsettinger i disse prosjektene.	Banebrytende fyrtårnprojekter (større FoU-prosjekter) hvor målet er å øke konkurransekraften til norsk næringsliv, særlig relatert til grønn omstilling. Katapult-sentrene leder prosjektet eller bidrar i viktige arbeidspakker. Eksempelvis Grønn plattform eller EU-prosjekter.

Katapult-sentrene har en god fordeling av prosjekter mellom de tre kategoriene. Totalt ble det gjennomført og igangsatt 928 prosjekter i 2022. Dette inkluderer også prosjekter som er gjennomført direkte via kjernepartnerne. Av de 475 prosjektene som ble gjennomført via katapult-organisasjonene i 2022 (det vil si som er registrert i prosjektportalen til Norsk katapult) er totalt 75 prosent enkeltbedriftsprojekter, 17 prosent flerbedriftsprojekter og 8 prosent fyrtårnprojekter. Dette er en naturlig fordeling ettersom enkeltbedriftsprojekter skal utgjøre kjerneaktiviteten i et katapult-senter. Flerbedrifts- og fyrtårnprojekter er også viktige prosjekter som gir synergieffekter og videreutvikler katapult-sentrenes kompetanse- og tjenestetilbud, ofte i form av kompetanseheving, men er ofte et tilleggselement i tillegg til kjerneaktiviteten.

Likevel er det variasjoner mellom katapult-sentrene, noe som skyldes de ulike kompetanse- og tjenestetilbudene de tilbyr. Manufacturing Technology og DigiCat har testkapasitet innenfor kjerneområder som er relevant for et stort antall bedrifter (mer generisk). Også Future Materials sin testkapasitet vil være, og er relevant, for et stort antall bedrifter. Her kjøres flesteparten av prosjektene direkte via kjernepartner. Tall for disse er ikke inkludert i tabellen nedenfor, og den viser dermed ikke helt korrekt bilde. Ocean Innovation og Sustainable Energy har et mer spesialisert kompetanse- og tjenestetilbud. Eksempelvis har Sustainable Energy testinfrastruktur og kompetanse tilgjengelig i katapult-senteret som bidrar til å utvikle underleverandør-industri til grønne, prioriterte verdikjeder. De har dermed en mer jevn fordeling av prosjekter på de ulike prosjektkategoriene, hvor de er mer aktive på flerbedrifts- og fyrtårnprojekter.

Antall prosjekter per prosjektkategori per katapult-senter

Tabell 9.5: Fordeling av antall prosjekter per prosjektkategori per katapult-senter⁴:

	Enkeltbedriftsprojekter	Flerbedriftsprojekter	Fyrtårnprojekter
Manufacturing Technology	81	32	10
Future Materials	52	13	12
Ocean Innovation	60	8	4
Sustainable Energy	21	20	10
DigiCat	166	15	4
Sum antall prosjekter (prosentvis fordeling)	380 (75 %)	88 (17 %)	40 (8 %)

Eksempel på flerbedriftsprosjekt: «Kickstart mot 2030 – Resirkulert plast» (Future Materials)

Mange bedrifter mangler kompetanse for å kunne velge mer bærekraftige råvarer fra nye leverandører. Da er det tryggere å holde seg til sin faste leverandør og tradisjonelle materialer. Denne «bremseklossen» for grønn omstilling ønsket Future Materials katapult-senter å gjøre noe med. Stiftelsen Teknologiformidling heier på delingskultur, økt bærekraft og teknologiutvikling, og bevilget 1,6 millioner til flerbedriftsprosjektet (samarbeidsprosjektet) med mål om å øke bruken av norsk, resirkulert råmateriale i produktene som produseres her i landet.

I dag er det resirkulert råstoff fra noen få store leverandører i EU som er kjent i markedet. Det er dermed lite etterspørsel etter norsk, resirkulert materiale, og norsk plastavfall blir eksportert ut av landet, brent, eller resirkulert i Norge for så å bli eksportert som råmateriale til andre land. Når norske plastprodusenter importerer resirkulert råstoff istedenfor å kjøpe fra lokale, norske leverandører, gir det negative miljøkonsekvenser både fra transport-utslipp og bruk av «svart» energi ved materialeresirkuleringen.

Som katapult-senter kjenner Future Materials hele den industrielle verdikjeden og har kompetanse, utstyr og testfasiliteter som møte bedriftene på deres hjemmebane. Målet er at økt materialkunnskap kombinert med tredjeparts materialtesting av råstoff og produkter, skal gjøre produsentene i stand til å ta mer bærekraftige valg som å kjøpe norsk, kortreist, resirkulert råmateriale som er gjenvunnet med grønn energi.

Gjennom programmet møtes deltakerbedriftene til felles samlinger for erfaringsutveksling og kompetansedeling. I tillegg får hver bedrift hjelp av katapult-senteret til å identifisere og løse en konkret problemstilling. Et eksempel er Selstad, den eneste produsenten av tau i Norge som også lager selve taufibrene, og som nå jobber med å finne kilder til resirkulert plast som kan brukes i fiberproduksjonen. Et annet er Arges, som produserer fôringsslanger til oppdrettsnæringen. Her er utfordringen å effektivisere vaskeprosessen for å få bedre kvalitet på det resirkulerte materialet. De andre bedriftene som deltar i

⁴ Her er det tatt utgangspunkt i antall prosjekter via katapult-organisasjonen (N= 475), men hvor noen av flerbedriftsprosjektene også er et fyrtårnprosjekt. Derfor er N=508.

programmet er: Form-Tek, Grepplast, Herde Kompositt, Hexagon Ragasco, Nordic Plastic Recycling, Polyform, Revixit og Rotostøp.

Se Vedlegg 4: Fordeling av støtte

Utviklingsaktiviteter

Siva jobber kontinuerlig med å videreutvikle og profesjonalisere ordningen Norsk katapult. I 2022 er det gjennomført en rekke utviklingsaktiviteter.

Testfasiliteter i distriktene

I statsbudsjettet for 2022 fikk Siva bevilget 40 millioner kroner til testfasiliteter i distriktene. Siva har i løpet av 2022 vurdert hvordan dette best kan benyttes til å styrke testfasiliteter i distriktene, og tilgjengeliggjøre dem for målgrupper over hele landet. En plan for anvendelse ble oversendt Nærings- og fiskeridepartementet og godkjent 1. juni.

I slutten av juni utlyste Siva pilotprosjekter med testfasiliteter i distriktene, med søknadsfrist 25. september. Til sammen søkte 28 miljøer, hvor åtte ble invitert til kontraktsforhandlinger i slutten av 2022. I etterkant har samtlige åtte miljøer blitt pilotnoder med oppstart fra januar 2023.

Formålet til de nye katapult-nodene er å gi bedrifter over hele landet lettere tilgang til testfasiliteter og industrikompetanse, og bidra til mer bærekraftig omstilling av norsk næringsliv. Gjennom pilotprosjektet skal de utvikle, tilgjengeliggjøre og anvende relevante testfasiliteter og industrikompetanse for små og mellomstore bedrifter i sitt nedslagsfelt. I tillegg skal katapult-noden bidra til å forsterke og videreutvikle den nasjonale katapult-satsingen, gjennom å være et koblingspunkt for katapult-sentrenes tjenester til bedrifter i et større geografisk og distriktsmessig nedslagsfelt.

Siva vil i løpet av 2023 sette i gang et oppfølgingsprosjekt. Dette skal sikre et bredt og godt erfarings- og kunnskapsgrunnlag for utlysning og etablering av permanente katapult-noder under ordningen Norsk katapult.

Tabell 9.6: Følgende åtte katapult-noder ble pekt ut til å kjøre pilotprosjekter på 12-18 måneder med oppstart fra januar 2023.

Node	Tematisk nedslagsfelt	Geografisk nedslagsfelt	Primær-samarbeidspartner
Proneo	Industri 4.0 (avansert produksjon og robotisering)	Trøndelag, Skogmo og Røros	Manufacturing Technology
NCE IKuben	Industri 4.0 (sirkulærøkonomi)	Møre og Romsdal	Manufacturing Technology
Stiftelsen Jæren Teknologisenter	Industri 4.0 (omstilling fra olje og gasssektoren)	Rogaland	Manufacturing Technology
Kongsberg Klyngen	Avansert digital teknologi og systemtenkning innenfor sektorer som batteri, hydrogen og maritim industri	Viken (Kongsberg)	Manufacturing Technology / Sustainable Energy
Cod Cluster	Havbruk med fokus på effektiv produksjon og sirkulærøkonomi	Nordland og Finnmark	Ocean Innovation
Kunnskapsparken Helgeland	Fornybar energi med fokus på batteri, hydrogen og CCUS, samt bærekraftig omstilling i mineralnæringen og prosess-industrien.	Nordland	Sustainable Energy
Powered by Telemark	Fornybar energi med fokus på CCUS og hydrogen.	Telemark	Sustainable Energy
Smart Innovation Norway	Anvendelse av kunstig intelligens med fokus på bærekraftige energisystem, dekommisjonering og bygg	Viken (Halden) / Nordland	DigiCat

I løpet av prosjektperioden skal katapult-nodene:

- Utvikle, tilgjengeliggjøre og anvende testfasiliteter samt industriell kompetanse for bedrifter fra hele landet i sitt tematiske nedslagsfelt
- Øke distribusjon av Norsk katapult ved at pilotnoden markedsfører og mobiliserer bedrifter i sitt regionale nedslagsfelt
- Opparbeide et nytt, erfaringsbasert kunnskapsgrunnlag for hvordan en nasjonal node-struktur kan utvikles og innrettes

Hver katapult-node skal være tilknyttet et katapult-senter, som da blir nodens primær-samarbeidspartner. I tillegg kan en node ha flere sekundær-samarbeidspartnere. Det er store variasjoner mellom katapult-sentrene, knyttet til antall noder de enten er primær- eller sekundærsamarbeidspartner for. Manufacturing Technology er primær-samarbeidspartner for fire noder, mens Future Materials ikke er for noen. På den andre siden er Future Materials definert som sekundær-samarbeidspartner for flest noder (fem).

Utviklingsprosjekter hos katapult-sentrene

Siden 2020 har det blitt innvilget utviklingsprosjekter ledet av katapult-sentrene. Prosjektene skal bidra til at det utvikles ny metodikk, nye verktøy og prosesser innenfor katapult-ordningen, med mål om økt brukerutnyttelse av den nasjonale katapult-strukturen.

De fleste utviklingsprosjektene innvilget i 2020 er avsluttet i løpet av 2022. Flere av prosjektene har levert sine sluttrapporter, og de øvrige vil levere sluttrapportene i løpet av 1. kvartal 2023. I rapporten skal det ligge forslag til hvordan man kan ta resultatene videre. Siva vil med bakgrunn i forslag fra sluttrapportene foreta en egen vurdering på hvilke av resultatene som kan videreføres, samt hvordan dette kan gjennomføres.

Aktivitetsbasert støtte

Ordningen Norsk katapult er en langsiktig satsing. Siva har i 2022 igangsatt arbeid med å etablere en fornyet finansieringsstruktur for katapult-sentrene fra 2023, i tråd med katapult-sentrenes planlagte utvikling og skalering. Advokatfirmaet Lund & Co er bedt om å vurdere hvordan de foreslåtte tilskuddene kan innrettes innenfor statsstøttereguleringen.

Siva vil innrette finansieringen mot seks innsatsområder. Dette vil defineres som aktivitetsbasert støtte. Formålet er at støtten skal:

1. Bidra til at små og mellomstore bedrifter fra hele landet skal få relevante tjenester tilpasset sine forutsetninger og behov (**Prekvalifisering SMBer**)
2. Bidra til at bedrifter som har potensial og gjennomføringsevne i større grad lykkes med industriell skalering- (**Industriell skalering**)
3. Bidra til utvikling og implementering av nye tjenester til nytte for bedrifter i hele landet – (**Tjenesteutvikling**)
4. Bidra til å forsterke eksisterende teknologi, slik at eksterne brukere får økt tilgang og nytteverdi – (**Teknologiutvikling**)
5. Bidra til at katapult-sentrene posisjonerer seg i samarbeid med andre aktører for større og mer banebrytende FoU prosjekter (fyrårn prosjekter)- (**Posisjonering fyrårn prosjekter**)
6. Bidra til å styrke kompetansen og med det samarbeidet og samhandlingen i det enkelte katapult-senter, mellom katapult-sentrene og til katapultnodene- (**Kompetanseløft gjennom opplæring**)

Siva forventer, i tråd med strategien for Norsk katapult, at katapult-sentrene aktivt arbeider med alle innsatsområdene, og at de bestreber en god balanse i sine aktiviteter. Gjennom god planlegging og gjennomføring vil innsatsområdene kunne forsterke hverandre, og legge til rette for godt samarbeid med andre.

Prosjektet «God tilgang til Norsk katapult»

2022 var det siste året for prosjektet «God tilgang til Norsk katapult» i sin nåværende form. Det har etablert seg som et attraktivt tilbud for SMB-bedrifter tilknyttet programoperatørene i Siva. Essensielt for prosjektets gjennomføring har vært Ekspertteamet, som med sin spesialkompetanse har jobbet tett på inkubatorer og næringshager med opplysningsarbeid, mobilisering og organisering av prosjekter inn i katapult-sentrene. I løpet av prosjektet har Ekspertteamet vurdert godt over 400 prosjekter fra bedrifter fra 79 prosent av næringshagene og 94 prosent av inkubatorene. Til sammen har 270 prosjekter fått muligheten til å til å gjennomføre test, verifisering og kompetansesparring i prosjektperioden.

Utvidelsen av Norsk katapult med åtte nye katapult-noder betyr et bredere tilbud for SMB-bedrifter. Det jobbes nå med å videreføre arbeidet til Ekspertteamet, slik at de kan fortsette sitt viktige arbeid som en mellomromsaktør også for nodene. I tillegg jobbes det med å etablere en mindre støtteordning, slik at terskelen for å benytte Norsk katapult forblir lav. Det nye prosjektet vil bli tett knyttet til testfasiliteter i distriktene.

Grønn plattform

Gjennom satsingen Grønn plattform ønsker regjeringen å utløse mer og raskere investeringer i grønne, bærekraftige løsninger og produkter. Målet er å styrke norsk verdiskaping og eksport, og sette Norge i stand til å gjennomføre grønn omstilling og vekst. Grønn plattform skal også gjøre norske bedrifter og forskningsinstitusjoner bedre rustet til å utnytte mulighetene som åpner seg gjennom EUs Green Deal-satsing innenfor i forsknings- og innovasjonsprogrammet Horisont Europa.

Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva står sammen - om satsingen, og forvalter i fellesskap midlene som tildeles søkerne. Sivas støtte gis gjennom ordningen Norsk katapult. Det betyr at Sivas støtte går til de katapult-sentrene som deltar i Grønn plattform-prosjekter som er innvilget støtte.

Grønn plattforms første utlysning ble gjennomført i 2021. 12 prosjekter ble innvilget støtte. Katapult-sentre deltok i fem av disse prosjektene. Alle disse prosjektene er nå i full gang. I 2022 ble en ny utlysning av Grønn plattform gjennomført. I den andre runden fikk elleve prosjekt innvilget støtte. Katapult-sentre deltar i hele åtte av disse.

Se Vedlegg 4: Grønn plattform-prosjekter som involverer katapult-senter

Evaluering av ordningen

Menon Economics har siden 2020 gjennomført en følgeevaluering av katapult-ordningen på oppdrag for Siva. Følgeevalueringen består av tre hovedoppgaver:

1. Gi aktiv og kritisk prosessveiledning og identifisere kritiske suksessfaktorer for å lykkes
2. Observere utviklingen og prosesser i hvert av katapult-sentrene med sikte på å identifisere hvor godt sentrene fungerer og hvor godt sentrene skårer på sentrale måleindikatorer for ordningen

3. Over tid akkumulere måledata (MRS) og kunnskapsgrunnlag for Siva som kan benyttes til å videreutvikle ordningen Norsk katapult

Følgeevalueringen har en kontraksperiode på to år. Siva valgte i 2022 å forlenge med ett år (opsjon).

I 2022 har Menon Economics i hovedsak bistått Siva i utvikling av Mål- og resultatstyring (MRS) for Norsk katapult. Nærings- og fiskeridepartementet har aktivt deltatt i prosessen, i tillegg til katapult-sentrene og deres kjernepartnere. Revidert mål og resultatstyring for Norsk katapult ble ferdigstilt i desember 2022. Det er Sivas vurdering at revidert MRS for Norsk katapult nå er mer treffende og relevant enn tidligere.

- **Prosessveiledning til Siva:** Hensikten med prosessveiledningsmøtene er læring og utvikling for Siva i sin forvaltning av ordningen Norsk katapult. I 2022 ble det gjennomført to møter mellom Menon og Siva. Sentrale temaer var strukturer, begreper og rolleavklaringer under ordningen, samt refleksjoner knyttet til MRS.
- **Rapporter:** Følgeevalueringen inkluderer to halvårsrapporter og en årsrapport med tilhørende dialogmøter per kontraksår. I 2022 leverte Menon en årsrapport i januar og en halvårsrapport i august. Neste årsrapport er forventet medio februar 2023.
- **Refleksjoner rundt MRS og egnethet for vurdering av måloppnåelse:** Et element i følgeevalueringen er relatert til ordningens mål- og resultatstyring (MRS). Menon har, som en integrert del av følgeevalueringen, gjort en vurdering av gjeldende MRS og dets egnethet for vurdering av måloppnåelse. I den forbindelse er det utarbeidet en ny MRS som vil være gjeldende fra 1. januar 2023.

ESA og katapult-ordningen

Ordnningen Norsk katapult har vært under monitorering av EFTAs overvåkningsorgan ESA. I september 2022 ble det åpnet en formell undersøkelse av ordningen i forbindelse med investeringsstøtten som er gitt til katapult-sentrene. Bakgrunnen var at den norske stat var uenig i konklusjonene som ble trukket etter monitoreringen.

I samarbeid med NFD og juridisk ekspertise er det bestemt at notifisering tas opp når innholdet i den formelle undersøkelsen er mer avklart.

ESAs innsigelser knytter seg først og fremst til at mesteparten av utstyret som er tilgjengelig gjennom katapult-sentrene, eies av andre enn den juridiske enheten som driver katapult-senteret, og hvor kapasiteten tilgjengeliggjøres gjennom leieavtaler. ESA mener at investeringsstøtten med dette er brukt av katapult-senteret til å leie kapasitet, og ikke til investering. ESA viser til at leieavtaler kan aksepteres, men bare dersom det foreligger en forpliktelse til å kjøpe utstyret ved leieavtalens utløp. Denne forpliktelsen foreligger ikke i de avtalene som er inngått til nå. Som følge av dette anbefaler ESA norske myndigheter å iverksette en prosess med frivillig tilbakebetaling av støtten.

Norske myndigheter har meddelt ESA at denne anbefalingen ikke vil følges. Dette medførte at ESA i 2022 åpnet en formell undersøkelse av katapult-ordningen. Katapult-ordningen vil nå undersøkes med en bredere tilnærming, hvor støtten som ytes gjennom katapult-ordningen må vurderes opp mot hele EØS-regelverket, og ikke bare gruppeunntaket slik det er gjort i ESAs monitorering. Prosessen tar ofte mellom 12-18 måneder fra åpningsvedtaket til endelig vedtak. En konklusjon vil derfor ikke komme før mars 2024.

Kobling til EU-programmer

Siva har i 2022 forsterket sitt arbeid med de mest relevante EU-programmene. Siva ser dette som et langsiktig arbeid med stor potensiell oppside. Det viktigste er endrede føringer for mange av de store programmene, som blant annet vil gi katapult-sentrene en mer sentral rolle i de store FoUI-prosjektene. Noen av de mest markante endringene er krav og forventninger til å teste og demonstrere resultater underveis i prosjektene, og ikke minst sikre at ny kunnskap kommer til nytte for et bredere utvalg av næringslivet. Med næringsnære og fullskala testfasiliteter, og en landsdekkende distribusjonskapasitet, er Norsk katapult og katapult-sentrene svært godt posisjonert for disse overordnede føringene.

I 2022 ble det gjennomført en rekke møter og samlinger med Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Sintef, NTNU, Equinor, Vinnova (Sverige) og den norske Brussel delegasjonen. Møtene er gjennomført i Norge, Brussel og via Teams. I 2023 er målet at katapult-sentrene i større grad blir skrevet inn i søknadene til EU-finansierte prosjekter, slik at norske konsortier får et bedre utgangspunkt for verdiskaping i Norge.

Siva har i flere omganger gitt faglige råd til Digitaliseringsdirektoratet om fremtidige programmer i Digital Europe. Våren 2022 deltok også Siva som ekspert-evaluator for Digital Europe sine utvelgelsesprosesser til nye EDIHer (European Digital Innovation Hubs). I 2023 blir det særlig viktig å få en reell samordning mellom nye EDIHer og katapult-sentrene. Smart Innovation Norway er koblet til Digicat som en katapult-node og samtidig en sentral EDIH partner. Dette gir et godt utgangspunkt for god samordning.

Videre satsing på Norsk katapult

Norsk katapult har etablert seg som en viktig ordning for fornyelse og omstilling av norsk næringsliv, som bidrar til økt industriell verdiskaping i hele landet. Målet er syv-ni nasjonale katapult-senter, hvor hvert senter har tilhørende katapult-noder. Alle skal samspille i en nasjonal struktur, som i sum vil gi norsk næringsliv en unik omstillingsevne og konkurransekraft.

Gjennom Satsingsforslag 2024-2027 har Siva beskrevet den prioriterte utviklingsveien for Norsk katapult:

- Forsterket satsing innenfor dagens område for eksisterende katapult-sentre
- Utvidet katapult-område naturlig relatert til virksomheten i eksisterende katapult-sentre
- Opptak av nye nasjonale katapult-sentre
- Økt distribusjonskapasitet
- Forsterket og utvidet kompetanse- og tjenestetilbud (industrielle kompetanseprogram)

Bevilgninger over statsbudsjettet de siste årene har ikke vært tilstrekkelig for at katapult-sentrene har kunnet realisere sine vekstplaner, eller for å ta opp nye katapult-sentre. Flere av industri-partnerne i katapult-sentrene har over tid signalisert at de vil revurdere sine prioriteringer om de ikke snart ser en forsterket satsing fra det offentlige. Norge står da i fare for å miste både teknologi og industriell kompetanse til utlandet. Derfor er det viktig med en forsterket satsing på Norsk katapult. Et bredere og tynge tilbud fra katapult-sentrene er svært viktig for å kunne lykkes med en akselerert industrisatsing.

I sum vil foreslåtte tiltak sikre nødvendig nasjonal kapasitet på områder som det i dag er stor etterspørsel etter, og samtidig legge grunnlaget for god utvikling på områder som kan gi Norge unike konkurransefortrinn. Investeringene anses som avgjørende for Norges attraktivitet for å være ledende innenfor større EU-finansierte prosjekter. Katapult-strukturen legger allerede i dag til rette for større EU-finansierte prosjekter som tiltrekker seg internasjonale aktører og investeringer til Norge – samtidig som brorparten av utviklingsarbeidet legges til Norge og dermed bidrar til utvikling av norsk

underleverandørindustri på nye områder. Tiltaket vurderes som effektiv virkemiddelbruk, fordi det bygger på co-investeringer i nytt utstyr med private, og tilgjengeliggjøring av allerede eksisterende utstyr.

Bærekraft

Bærekraft og grønn omstilling er en gjennomgående ambisjon for ordningen Norsk katapult. Gjennom katapult-sentrene, og nå også katapult-noder, tilgjengeliggjøres testkapasitet som er avgjørende for at norske bedrifter skal lykkes med bærekraftig og grønn omstilling.

Det er også et viktig tema for strategisk utvikling i katapult-sentrene. Siva har gjennomført strategialoger med alle katapult-sentrene, hvor deres posisjon i prioriterte grønne verdikjeder ble diskutert. Katapult-sentrene skal jobbe videre med å definere sin plass for de verdikjedene de anser som strategisk viktig, og hvordan de kan understøtte disse. Siva skal bidra med å lage en god oversikt over tilgjengelig testkapasitet innenfor de prioriterte verdikjedene, samt gjennomføre gap-analyser.

I sum er katapult-ordningen et viktig verktøy for bærekraftig og grønn omstilling i Norge.

Ressursbruk

Sivas ressursbruk knyttet til ordningen Norsk katapult fordeler seg på følgende aktiviteter:

- Styring og oppfølging av katapult-sentrene
- Administrasjon og utvikling av ordningen (inkl. følgeevaluering)
- Utlysninger
- Oppfølging av prosjekter

Avdeling industri har åtte årsverk, hvor syv årsverk er direkte tilknyttet ordningen Norsk katapult. I tillegg henter vi inn innleide tjenester for å understøtte aktiviteten vi allerede utfører. Samlet ressursbruk for arbeid med Norsk katapult for 2022 er sammenstilt i tabellen nedenfor.

Tabell 9.7: Ressursbruk for arbeid med Norsk katapult i 2022.

Utbetalt tilskudd til katapult-sentrene	140,8 millioner kroner
Egne kostnader og tjenestekjøp	28 millioner kroner
Sum	168,8 millioner kroner

10

Siva Eiendom

Eiendom tilpasset næringslivets og industriens behov

Eiendomsvirksomheten har ved utgangen av 2022 majoritetseierskap i 42 bygg med 311 leieforhold, på til sammen 247 000 kvadratmeter. I løpet av året er det solgt flere industrialbygg, samtidig som nye bygg er reist. Utleiegraden har en marginal økning, fra 88 til 89 prosent. Årets driftsresultat er på 13,5 millioner kroner, og snittavkastning siste fem år er på 7,32 prosent.

Sivas eiendomsinvesteringer skal bidra til å senke barrierene for etablering av industri, nærings- og kunnskapsmiljøer. Siva skal være utløsende for investeringer som er spesielt krevende for private aktører å gjøre alene. Med Siva som medinvestor realiseres investeringer, og det mobiliseres privat kapital som ikke ville blitt investert, eller som ville blitt realisert på et senere tidspunkt. I samspill med vår innovasjonsvirksomhet og det øvrige virkemiddelapparatet, bidrar eiendomsinvesteringene til økt verdiskaping og spredning av kunnskap, kompetanse og nettverk.

Gjennom eiendomsinvesteringer og forvaltning av bygg bidrar vi til at industri og innovative bedrifter kan vokse og utvikle seg.

Siva er hel- og deleier i en eiendomsportefølje med stor spredning geografisk og bransjemessig. (Se figur)

Siva bidrar til å utvikle eiendom for næringer som er nye og umodne, eller bedrifter med behov for omstilling og vekst.

Våre eiendomsinvesteringer er tilpasset næringslivets behov. Vi bidrar til å utvikle næringsarealer for nye næringer, eller bedrifter med behov for omstilling og vekst. Siva har et spesielt ansvar for næringer og geografiske områder med svak tilgang på privat kapital. Vi investerer i prosjekter ut fra en helhetsvurdering, basert på formålet om å utløse lønnsom næringsutvikling. Sivas eiendomsvirksomhet er organisert gjennom det heleide datterselskapet Siva Eiendom Holding AS, som er selvfinansierende og drives på kommersielle vilkår.

Offentlige virkemidler er viktige for å raskere kunne realisere nyetableringer i grønn industri, og for å styrke Norges vertskapsattraktivitet internasjonalt. For å utløse samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter er det i etableringsfasen behov for tilstrekkelig risikovillig kapital, kompetanse på industribygging og koblinger til relevante strukturer for innovasjon og næringsutvikling. Tilgangen på slik kapital er imidlertid svak. Dette gjelder spesielt i distriktene og i første fase av en etablering. Det grønne skiftet og pågående omstillinger i næringslivet har økt behovet ytterligere.

Eiendomsporteføljen i tall:

- 30 eiendomsselskap
- 9 tilknyttede selskap + ett selskap med eierandel under 20 prosent
- 42 bygg
- 247 000 kvadratmeter
- 311 leieforhold
- Totalverdi på 2,4 milliarder kroner
- Utleiegrad på 89,3 prosent
- Årsresultat -261,2 millioner kroner

Siva mottar årlig mellom 40-70 henvendelser om mulige eiendomsinvesteringer. Disse blir vurdert opp mot Siva sitt formål, modenhet i prosjektet, bærekraftparametre og forretningscase. Henvendelsene omfatter først og fremst industribygg, men det siste året har det vært en stor økning på industriområder og infrastruktur. I 2022 var antall henvendelser noe lavere enn året før, men de mottatte henvendelsene har vært mer relevante og mer modne for investering sammenliknet med tidligere, trolig henger dette sammen med økt innsats på markedsføring av eiendomsverktøyet mot viktige interessenter. Siva ser en klar trend i at prosjektene som nå henvender seg er mer kapitalkrevende enn tidligere. Antatt investeringsramme på mottatte henvendelser for 2022 var på omtrent 5 milliarder kroner.

Eiendomsvirksomheten løses på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og er selvfinansierende. Det vil si at Siva ikke mottar regelmessige kapitalinnskudd fra eier, men forvalter den tilførte egenkapitalen. Fra 2010 ble det etablert et avkastningskrav til egenkapitalen i selskapet, for å sikre at eiendomsvirksomheten skjer på kommersielle vilkår og etter markedsmessige prinsipper.

Investeringer i eiendom er en langsiktig forpliktelse, hvor vi som utvikler, eier og forvalter til enhver tid må tilrettelegge for leietakers vekst og utvikling. En vesentlig del av Sivas eiendomsvirksomhet består av forvaltning og utvikling av eksisterende eiendomsportefølje, tilpasset næringslivets behov. Eksempler på dette er anleggene på Herøya og Tromsø.

Sivas investeringskapasitet er avhengig av frigjøring av kapital gjennom salg av eiendom. Det arbeides aktivt med salg, med særlig fokus på eiendom der vi anser at vårt formål/oppdrag er utført. Salg av eiendom kan imidlertid være langsiktige og uforutsigbare prosesser. Styrket egenkapital er derfor viktig for å unngå uforutsigbarhet knyttet til nye investeringer fremover. Salg av eiendommer vurderes fortløpende og beslutninger avhenger av samlet risiko, dynamikk og balanse i eiendomsporteføljen.

Viktige hendelser

- Januar: Salg av aksjer i Siva Nytrøa 2 Eiendom AS (Fjellregionen)
- Februar: Siva slutter seg til strakstiltakene i Eiendomssektorens veikart mot 2050.
- Mars: Salg av aksjer i Siva Måselv Eiendom AS
- Mai: Salg av aksjer i Siva Risavika Eiendom AS
- August: Salg av Dooria-bygget i Årdal. Etablering av Siva Morrow Eyde Energipark AS med leie- og entreprisekontrakt.
- September: Grunnstensnedleggelse batterifabrikk i Arendal (Siva Morrow Eyde Energipark AS)
- Oktober: Igangsetting av byggetrinn 4, Siva Innovasjonssenter Tromsø
- November: Overtagelse på Unitech R&D Center (Siva Bømlo Eiendom AS)
- Desember: REEtec inngår leiekontrakt for et helt bygg i Siva Herøya AS

Figur 10.1: Verdikjede

INNSATS-FAKTORER	AKTIVITET INN I SIVASTRUKTUREN	TJENESTER OG PRODUKTER	EFFEKTER FOR NÆRINGSLIVET	EFFEKTER FOR SAMFUNNET
16 årsverk	Utvikling	Nettverk	Innovasjonsevne	Verdiskaping
209 mill. kr investert i 2022	Investorer	Partnere	Konkurranseskraft	Levedyktige lokalsamfunn
Verdier for 2,4 mrd. kr i eiendomsporteføljen*	Eier	Kompetanse	Omstillingsevne	Bærekraftig omstilling
	Forvalter	Innovasjonssenter		Arbeidsplasser
		Industribygg		

*I 2022 måler vi kun egenforvaltet portefølje (> 50 % eierskap)

Resultater og effekter

Gjennom eiendomsvirksomheten bidrar Siva til etablering og økt industriproduksjon i Norge. Sivas eiendomsvirksomhet bidrar også til utvikling, videreføring og styrking av miljøer for innovasjon og næringsutvikling.

Siva har inngått et samarbeid med Menon Economics for å etablere en modell som estimerer den samfunnsøkonomiske effekten og ringvirkningene som følger av eiendomsinvesteringene, basert på tidligere investeringer. Utviklingen av modellen ble igangsatt høsten 2022, og skal ferdigstilles tidlig i 2023. Beta-versjonen synliggjør de store effektene og ringvirkningene som følger av Sivas eiendomsinvesteringer, og viser at Siva har en effektiv påvirkning på verdiskaping gjennom eiendomsverktøyet.

- Årsresultat på -261,2 millioner kroner
- Driftsresultat på 13,5 millioner kroner
- Solgt eiendommer og eierandeler for til sammen 84 millioner kroner
- Utleiegraden økt fra 88 til 89 prosent
- Snittavkastning siste fem år på 7,32 prosent. Kravet er 3,81 prosent.
- Bømlo Unitech R&D Center ferdigstilt

Negativt årsresultat på -261,2 millioner kroner skyldes større nedskrivninger av finansielle eiendeler, herunder aksjeposter i GC Rieber Eiendom AS og Sivafjorden Eiendom AS. Siva Eiendom Holding AS (SEH) leverte et positivt driftsresultat på 13,5 millioner kroner. Dette er en nedgang på 83,5 millioner kroner fra 2021. Årsaken er primært relatert til lavere inntekt ved salg av eiendom sammenlignet med 2021. Verdiene fra SEH som konsolideres inn i Siva SF er avlagt etter GRS, det vil si god regnskapsskikk. SEH konsern vil i tillegg avlegge et konsernregnskap for regnskapsåret 2022 etter IFRS i løpet av våren 2023. Snittavkastning siste fem år på 7,32 prosent er godt over kravet på 3,81 prosent.

Siva har de siste årene hatt særlig søkelys på verdiskaping, eksport og bærekraft, med fokus på tilrettelegging for industri og industrielle testsentre.

Eiendomsprosjekter tar naturlig nok lang tid å utvikle, og det har i løpet av 2022 vært flere store industriprosjekter i utrednings- og planleggingsfase. Ikke alle ble besluttet gjennomført, og noen har funnet annen finansiering etter bearbeiding i Siva. Noen prosjekter har vært for kapitalkrevende, mens andre har brukt kort tid til realisering fra Siva ble involvert. Et eksempel på sistnevnte er Morrow batterifabrikk.

I tillegg er det gjennomført salg av eiendommer og eierandeler. Det er også gjennomført betydelig modernisering og ombygging for nye leietakere i Siva Tromsø Innovasjonssenter.

[Mål- og resultatstyring \(MRS\)](#) er et av de grunnleggende styringsprinsipper i staten. Sivas eiendomsvirksomhet måles på fire indikatorer i tillegg til støttende analyser (se figur 10.2). Måloppnåelsen vurderes som god.

- 1. Omsetningsvekst hos leietakerne:** Samlet hadde bedriftene som inngår i oversikten en omsetning på 3,47 milliarder kroner i 2021. Dette er en økning på 838 millioner kroner fra 2020. Det tilsvarer en gjennomsnittlig omsetningsvekst på 72 prosent fra 2017 til 2021, og en gjennomsnittlig vekst på 32 prosent fra 2020 til 2021.
- 2. Avkastning på eiendomsinvesteringene:** Årets avkastningsberegning viser en avkastning for 2022 på -13,58 prosent, og en snittavkastning på 7,32 prosent siste fem år. Dette er godt over kravet på 3,81 prosent.
- 3. Utleiegrad:** Utleiegraden har økt fra 88 prosent i 2021 til 89 prosent i 2022. Andelen industribygg har gått ned fra 69 prosent i 2021, til 66 prosent i 2022. Dette skyldes salg av flere industribygg enn innovasjons- og næringsbygg. Nye investeringer som er under utvikling omhandler i det alt vesentlige industri, og vil medføre økt industriandel når de står ferdig.
- 4. Medinvestorbarometeret:** Medinvestorbarometer er ikke gjennomført. Dette har sin bakgrunn i at Siva har svært få prosjekter med flere investorer, og at dette er en indikator som må måles over flere år.

I MRS-rapporten kan du lese mer om hvordan Siva har levert på indikatorene vi skal måles på.

Figur 10.2: Oversikt over MRS-indikatorer

Se Vedlegg 5: MRS-rapporten

Nytte for bedriftene

Mobilisering av privat kapital til eiendomsinvesteringer skjer både gjennom investeringer i kombinerte innovasjonsbygg og kontorbygg, og i industrieiendom. Når Siva investerer i industrieiendom, mobiliseres i tillegg privat kapital til tunge investeringer knyttet til prosessutstyr, drift og utvikling i bedriften.

Kompetanse, nettverk og kapital

Siva tilfører eiendomskompetanse i de prosjektene selskapet er en del av. Dette gjelder spesielt ved utvikling av industribygg. Industribedriftenes spisskompetanse er knyttet til produksjonen, og ikke eiendomsutvikling. For å oppnå best mulig resultat, engasjerer Siva den kompetansen som trengs. Samarbeid mellom industribedriften, Sivas eiendomsavdeling og ekstern kompetanse bidrar også i mange tilfeller til å optimalisere produksjonsprosessen. Ved at produksjonsprosessen optimaliseres, krympes også byggets fotavtrykk. Dette er et viktig ledd i Sivas bærekraftarbeid, og krever høy bygg- og prosesssteknisk kompetanse.

Når Siva engasjerer seg i et prosjekt, kartlegges bedriftens behov. Dette gjør at det kan formidles kontakt med øvrige aktører i Sivas nettverk dersom det anses som nyttig. Det er også godt samarbeid mellom Sivas innovasjonssentre og andre virkemidler. Eksempler på dette er Norinnova som holder til i Siva Innovasjonssenter Tromsø, Sustainable Energys mulige nye katapultlokasjon på Bømlø, samt Nasjonalparken Næringshage i Krux Oppdal innovasjonssenter.

Sivas tilgang på kapital er avgjørende for å realisere prosjekter. Etablering eller oppskalering av industriell produksjon er svært kapitalkrevende, og ved at Siva investerer i eiendomsmassen avlastes industribedriftens totale kapitalbehov. Dette er et helt sentralt element når Siva skal utløse industriell virksomhet. Det samme gjelder for innovasjonssentre, der målet er å utløse positive ringvirkninger i form av kunnskapsdeling og synergieffekter. Disse effektene er ikke åpenbart bedriftsøkonomiske incentiver for en privat investor, men svært viktige for samfunnet som helhet. Inntektene på utleie av arealer i innovasjonssentrene viser at Sivas leieinntekter er sammenliknbare med øvrige kontorbygg i nærområdet.

Leietakernes nytte

Kundetilfredshetsundersøkelsen (KTU) utført i 2022 viser at Siva gir et helhetlig og godt tilbud til sine leietakere. Det trekkes frem at kundene opplever sin lokasjon relevant mot sitt marked, og at bedriftene som holder til i et Siva-bygg føler eierskap til bygget. Leietakerne opplever at de får verdi for pengene, i bygg med gode kvaliteter og fellesfunksjoner. Mange verdsetter sammensetningen av leietakere, og oppgir at det er viktig for virksomheten å være del av et større kunnskapsmiljø.

Eiendomsporteføljen

Siva driver en utstrakt grad av forretningsutvikling gjennom eiendomsvirksomheten. Både ved investeringer i nye bygg og utvikling av eksisterende bygningsmasse, arbeides det med å optimalisere sammensetningen av brukere/leietakere for å stimulere og tilrettelegge for lønnsom næringsutvikling. I eksisterende bygninger krever dette stadige tilpasninger, samtidig som økonomien i det enkelte prosjekt ivaretas. Det jobbes kontinuerlig med utvikling av virksomheten gjennom styrking av kompetanse som Siva vil trenge fremover.

Eiendomsvirksomheten består av morselskapet Siva Eiendom Holding AS og 30 eiendomsselskap. I tillegg er det eierskap i ni tilknyttede selskap og ett selskap med eierandel under 20 prosent.

Se eiendomsporteføljen i tall i kapittelets innledning.

Analyse av porteføljen viser blant annet at mesteparten av den private kapitalen som blir mobilisert er knyttet til investeringer i bedriftenes arbeidende kapital. Den viser også at hver krone fra Siva utløste 44 øre annen kapital, hvorav 37 øre er privat og syv øre er annen offentlig kapital. Risikoen har økt de siste årene. Salg og nyinvesteringer har i perioden ikke ført til vesentlige endringer i bransjefordeling. Fylkesvis

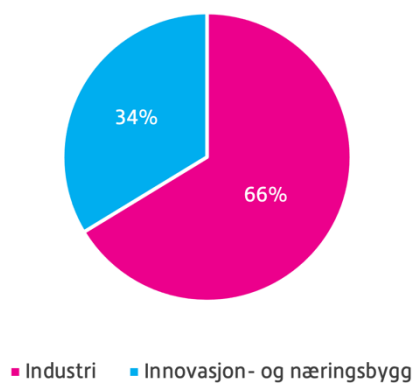
fordeling av porteføljen målt i areal, viser at Siva Eiendom har størst arealer i Vestfold og Telemark, Innlandet, og Troms og Finnmark. Eiendomsmassen befinner seg primært i mindre sentrale strøk.

Siva skal gå inn i samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter der andre normalt ikke ville investert, og slik påta seg en større risiko enn andre eiendomsaktører. Målet er å trekke seg ut av investeringene når privat kapital er tilgjengelig, med mindre det er strategisk riktig å videreføre engasjementet. Slik mobiliseres privat kapital samtidig som Siva får frigitt kapital til å investere i nye prosjekter der behovet er større.

Av porteføljens totale eiendomsmasse på 247 000 kvadratmeter utgjør andelen industribygg 66 prosent og innovasjons- og næringsbygg 34 prosent, illustrert i Figur 10.3. I 2021 var tilsvarende fordeling industribygg 69 prosent og innovasjons- og næringsbygg 31 prosent. Sammenlignet med forrige års porteføljesammensetning ser vi at andelen industribygg er redusert, mens andelen innovasjons- og næringsbygg har hatt en økning. Dette skyldes at det er solgt flere industrieiendommer.

Figur 10.3: Totalareal fordelt på type virksomhet

Totalareal fordelt på type virksomhet

Se Vedlegg 5: Porteføljeanalyse

Investeringer

I 2022 mottok Siva 46 henvendelser om mulige eiendomsinvesteringer, mot 44 i 2021. Av disse ble seks bearbejdet, og fem gitt fullmakt til investering. I to av disse har Siva bidratt til utvikling og reduksjon av risiko som utløste at prosjektene ble realisert ved privat kapital uten Siva. Siva var dermed utløsende for realisering uten at man gikk inn som eiendomsinvestor, men kun som utvikler med kompetanse og nettverk.

I tillegg til dette ble tre utviklingsprosjekter i eksisterende portefølje bearbejdet, hvorav et besluttet igangsatt. Samlet utgjør henvendelsene i 2022 en estimert totalinvestering på 5 milliarder kroner. Dette er prosjekter innenfor ulike bransjer, teknologier, geografisk plassering, størrelse og modenhet før eventuell investering.

Siva vurderer alle henvendelser om eiendomsinvesteringer i lys av vårt samfunnsoppdrag; «å utløse lønnsom næringsutvikling i bedrifter og regionale nærings- og kunnskapsmiljø, og bidra til å senke barrierer for etablering der markeds mekanismer gjør dette spesielt krevende».

Siva investerer i industri og industrielle testsentre hvor grundige analyser viser at potensialet for måloppnåelse er størst. I 2022 har vi videreført og hatt særlig fokus på å tilrettelegge for nasjonale mål om økt verdiskaping, sysselsetting, eksport og bærekraft.

Å vurdere, utvikle og investere i mulige eiendomsprosjekt er prosesser som ofte går over flere år. Utviklingen av et eiendomsprosjekt skjer i samarbeid med den bedriften det skal bygges for, og er direkte avhengig av virksomhetens egen utvikling, blant annet på områder som teknologi og kompetanse. Det påvirkes også av eksterne faktorer som for eksempel marked og kapitaltilgang.

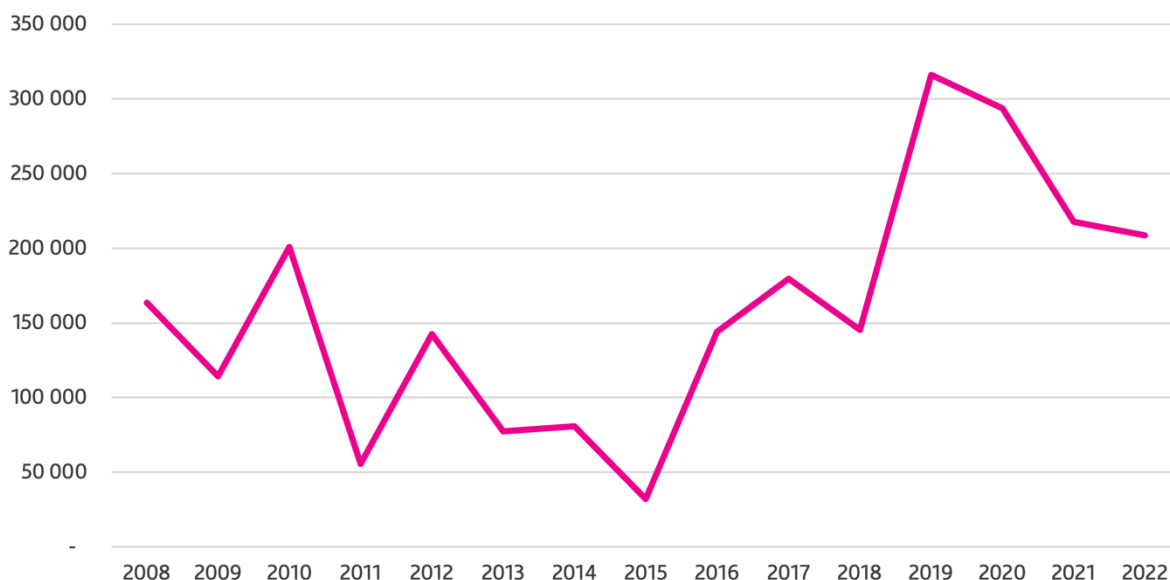
Siva har i 2022 gjennomført eller startet på investeringer på totalt 209 millioner kroner (egenkapital), illustrert i Figur 10.4. De største investeringene var på Bømlo, Arendal og Tromsø.

Siva ferdigstilte byggingen av Unitech R&D Center på Bømlo. I 2022 flyttet deler av undervisningen til den tekniske fagutdanningen som tilbys på Bømlo videregående skole, inn i teknologisenteret. Her kommer studentene tett på et næringsliv som er langt framme på teknologiutvikling og det grønne skiftet.

Siva Morrow Eyde Energipark (Arendal) ble etablert i august 2022 i partnerskap med Morrow Batteries AS. Allerede i september 2022 ble grunnstenen lagt ned og byggingen igangsatt. Prosjektet er Sivas største industri-investering hittil. Batterifabrikk 1 i Eyde Energipark blir på totalt 19 000 kvadratmeter grunnflate, og med 8 000 kvadratmeter mesaninetasje. Fabrikken er den første av fire byggetrinn og vil kunne produsere mer enn 1 GWh battericeller årlig. Hele prosjektet er ventet å stå ferdig i 2028.

Ved Siva Innovasjonssenter Tromsø er det gjennomført en større oppgradering i forbindelse med utskiftning av leietakerne. Dette gjøres for å kunne tilby moderne lokaler i et av byens mest spennende innovasjonsmiljø, tett koblet på Universitetet i Tromsø og Universitetssykehuset. Innovasjonssenteret består av tre byggetrinn, utviklet de siste 25 årene. I 2022 ble byggetrinn fire igangsatt, der første fløy er planlagt ferdigstilt juni 2024. Det nye kontorbygget har ambisjon om å oppnå sertifiseringsgraden BREEAM Outstanding, den høyest mulige internasjonale bærekraftsertifisering for nybygg.

Figur 10.4: Årlige egenkapitalinvesteringer (målt i 1000 kr)

Bærekraft

Sivas eiendomsvirksomhet skal bidra til grønn omstilling, og bruker sin markedsrett til å påvirke i riktig retning på to nivåer. Det første nivået er å stille høye krav til virksomhetene eiendomsavdelingen investerer for, og i utvelgelsesprosessen prioritere de med høy bærekraftsprofil. Det andre nivået er å etterspørre bærekraftige løsninger i alle nye byggeinvesteringer og videreutvikling av eksisterende eiendomsmasse. Siva skal kun bygge "grønne bygg for grønne virksomheter".

Eiendomsbransjen står for en betydelig del av det totale klimagassutslippene på verdensbasis, og det hviler et ansvar på bransjeaktørene for å gjennomføre tiltak som reduserer klimagassutslippene.

Eiendomssektorens vegkart mot 2050, og strakstiltakene for en mer klima- og miljøvennlig oppføring og drift av bygg, er implementert i alle beslutningsprosesser. Dette er et samarbeid med Grønn Byggallianse, som gir tilgang på kompetanse og veiledning. Siva har i løpet av 2022 fulgt opp handlingsplan om bærekraft, og har et ambisiøst mål om å være blant landets ledende aktører innen eiendom.

I alle nye eiendomsprosjekter, stilles det høye krav til bærekraft. Generelt sett, skal alle nye eiendommer utvikles med mål om å oppnå sertifiseringen BREEAM Very Good eller bedre. Sertifiseringsnivået representerer svært god praksis eller bedre. Ved nybygg krever dette klimagassregnskap, miljøvennlige materialvalg, god avfallshåndtering og bygningsstandard. I tråd med EUs taksonomi, vil dette øke muligheten for grønne lån. Tilsvarende standarder vil også tilstrebes ved ombygging eller videreutvikling av eksisterende bygningsmasse. Utover BREEAM-sertifisering, arbeider Siva for å etablere ny metodikk innen oppføring av bygg ved gjenbruk av bygningsmaterialer. I 2022 ble det igangsatt ett pilotprosjekt, der målsetningen er å gjenbruke mest mulig av et eksisterende industribygg ved demontering, flytting og remontering av elementene i ny konfigurasjon. Siva har knyttet til seg gode samarbeidspartnere, og prosjektet vil utvikles videre i 2023.

En viktig erfaring eiendomsvirksomheten har gjort seg i 2022, er at kriteriene for BREEAM-sertifisering ikke er tilpasset høyt spesialiserte industribygg. Dette blir ekstra synlig i distriktene, fordi flere eksterne faktorer som bidrar til et bærekraftig livsløp for drift av bygget, ikke er tilstrekkelig etablert. Dette kan eksempelvis være tilgang til kollektivtrafikk. En annen viktig erfaring, er at mange henvendelser om eiendomsprosjekter har kommet langt i sitt utviklingsløp uten å ta høyde for BREEAM-sertifisering før Siva engasjeres i prosjektet. I disse tilfellene er det av økonomiske og praktiske grunner ikke mulig å implementere BREEAM-sertifisering slik Siva helst skulle ønsket. Når dette skjer, må Siva ha en mer pragmatisk tilnærming til gjennomføring av prosjektet. Normalt løses dette ved at bygget utvikles videre, med mål om å oppnå sertifiseringen BREEAM In-Use så raskt som mulig etter realisering.

Gjennom 2022 har bærekraftsarbeidet blitt styrket og forankret i hele eiendomsavdelingen. Dette vil fortsette de neste årene. Det anses som særlig viktig at Siva, som forvalter av offentlig kapital, tar en ledende rolle og bidrar til at eiendomsbransjen minimerer sitt fotavtrykk. Det vil fremover være viktig å vise ved eksempel at bærekraftige valg ikke går på bekostning av økonomisk gevinst.

Ressursbruk

Sivas ressursbruk knyttet til eiendomsvirksomheten fordeler seg på områdene investering og forvaltning. Begge disse områdene er fagtekniske, og har mange forskjellige løpende prosesser som for eksempel utvikling av eksisterende eiendommer, kundeoppfølging og markedsføring.

Forvaltning

- rehabilitering av eksisterende leieareal
- tiltak for vedlikehold og oppgradering av bygg
- tiltak for energieffektivisering
- leietakeroppfølging
- markedsføring og innsalg
- eierskap og selskapsstyring
- forretningsutvikling i samarbeid med leietakere
- kunnskapsdeling i bransjeforum

Investering

- behandling av henvendelser i tråd med arbeidsprosesser, herunder ulike analyser av investeringscase (inkludert bærekraft)
- utvikling av industriprosjekt sammen med mulig leietaker
- utvikling av eiendomsprosjekt før bygging (inkludert BREEAM)
- gjennomføring av byggeprosjekt med tett koordinering med leietaker
- markedsføring av eiendomsvirksomheten

Avdeling eiendom har 16 årsverk inkludert eiendomsdirektør, fordelt på seks ansatte på investering og ni på forvaltning. Eiendommene ligger i hele landet, og krever en del reisevirksomhet. Siva har samtidig fokus på hva som er de viktige reisene, slik at det kun skjer når det er høyst nødvendig, og for å ivareta vårt lovpålagte ansvar som byggeier og byggherre. Det benyttes en del innleid forvaltning for å kunne ha lokal representasjon, samtidig som reisene reduseres.

Eiendomsvirksomheten skal drives på kommersielle vilkår, og er derfor selvfinansierende. Alle bygg er etablert som egne aksjeselskap, og konsolideres opp til Siva Eiendom Holding AS, som rapporterer på MRS.

God eierstyring og selskapsledelse har stor betydning for å fremme resultater i selskapene. Sivas eierskapsforvaltning baseres på aksjelovens bestemmelser og statens prinsipper for godt eierskap. God eierstyring og selskapsledelse bidrar til å redusere risikoen ved virksomheten, sikre verdiene som er investert, samt legge til rett for en positiv verdiutvikling.

I deleide eiendomsselskaper ivaretar Siva sine eierinteresser gjennom styrerepresentasjon. Dette er selskaper som forvalter betydelige verdier og som drar nytte av Sivas kompetanse innenfor investering, eiendomsforvaltning og næringsutvikling. Slik er Siva en aktiv bidragsyter til næringsutvikling i hele landet, også utenom de engasjementene som forvaltes i egen regi. Det er utfordrende å kvantifisere synergier av denne innsatsen, men de synes å være betydelige både lokalt og/eller nasjonalt der Siva er medeier.

11

Styring og kontroll i virksomheten

Siva forvalter offentlige midler på vegne av hele det norske samfunnet. Forvaltningen skal skje i henhold til gjeldende lover og retningslinjer, og bidra til mest mulig verdiskaping per krone. Dette krever profesjonell styring og kontroll.

Målstyring

Hovedmålet for Siva er å tilrettelegge for bærekraftig vekst og utvikling i industri og næringsliv i hele landet. For å styrke vår måloppnåelse er alle ansatte involvert i systematisk arbeid med organisasjonskultur, basert på Sivas verdier – engasjert, profesjonell og åpen.

Siva følger eiers mål- og resultatstyringssystem (MRS) og rapporterer tertialvis på oppnåelse og eventuelle avvik. I tillegg rapporterer vi årlig til eier og oppdragsgivende departement. Detaljert måloppnåelse i 2022 er kommentert i kapitlene for eierskap i innovasjonsselskaper, næringshage- og inkubasjonsprogrammene, Norsk katapult og Siva Eiendom.

Internkontroll og risikostyring

Risikostyring

God risikostyring og en velfungerende internkontroll er viktige forutsetninger for Siva sin måloppnåelse. Siva rapporterer årlig på risiko til styret og NFD. Selskapet arbeider aktivt med å utvikle og implementere helhetlig risikostyring som en integrert del av våre arbeidsprosesser. I tillegg er roller og ansvar tydeliggjort og knyttet til risikohåndteringen i selskapet. Risikostyringen omfatter den operative og forretningsmessige risikostyringen, samt alt risikorelatert arbeid på alle nivåer og områder i selskapet

Internkontroll

En naturlig del av driften til Siva er koordinerte risiko- og kontrollaktiviteter. De mest sentrale risikoområdene følges opp løpende gjennom året, samt i en årlig gjennomgang av ledelsen. Sivas internkontroll er tilpasset selskapets virksomhet, og er integrert i virksomhetsstyringen. I tillegg er selskapets internkontroll gjenstand for vurdering i revisors kontrollhandlinger og evaluering av selskapet.

Støttesystemer og verktøy

Siva søker til enhver tid å benytte seg av systemer og verktøy som bidrar til å løse samfunnsoppdraget på en bærekraftig og effektiv måte. Selskapet har fokus på automatisering av manuelle prosesser, samt

utvikling av nye rapporteringsløsninger som skal sikre bedre oppfølging av effektiv drift. Det er i 2022 gjort et omfattende arbeid med utvikling av IT-miljøet i selskapet. Dette har gitt utslag i bedre utnyttelse av IT-funksjonaliteter, og har løftet IT-sikkerheten til et høyere nivå.

Personal og arbeidsmiljø

Arbeidsmiljø

Siva sitt verdigrunnlag; engasjert, profesjonell og åpen legger føringer for hvordan alle ansatte i selskapet skal opptre både internt og eksternt.

Målsettinger og medarbeideropplevelser undersøkes gjennom årlige arbeidsmiljøundersøkelser. Medarbeiderundersøkelsen for 2022 hadde god svaroppslutning, og viste et svært godt resultat. Dette medførte at vi ble sertifisert som Great Place to Work i august. Undersøkelsen avdekket samtidig at vi har områder vi bør jobbe med for å utvikle organisasjonen.

Det var 53 fast ansatte i Siva 31. desember 2022, fordelt på 51,8 årsverk. 25 av de ansatte er kvinner, og 28 er menn. Sivas ledergruppe består ved årsskiftet av fire menn og fire kvinner. Styret består av tre kvinner, og fire menn, inkludert varamedlem.

Sykefraværet i 2022 var 5,3 prosent, fordelt på 3,8 prosent langtidsfravær og 1,5 prosent korttidsfravær. Dermed ble målet om 97 prosent nærværsfaktor ikke nådd. Kvinner har noe høyere sykefravær enn menn. Det er ikke meldt fravær som er arbeidsrelatert. Alle som ansettes i Siva tilbys 100 prosent stilling. De som går i redusert stilling gjør dette av eget ønske, eller har helserelaterte plager.

Siva er opptatt av at alle ansatte skal få muligheten til å utvikle seg, og vokse i sine roller. Vi jobber systematisk med kompetanseutvikling i organisasjonen både på individ- og organisasjonsnivå. Det legges opp til at alle ansatte har lik mulighet til kompetanseutvikling, uavhengig av kjønn, alder eller hvilken rolle du har i organisasjonen. Kompetanse- og medarbeiderutvikling skjer gjennom nye oppgaver og fellesundervisning. Alle medarbeidere får tilbud om to systematiserte utviklingssamtaler i året, hvor medarbeiderutvikling blir diskutert.

Ti ansatte sa opp sin stilling i 2022. Dette utgjør 16 prosent, som er en del høyere enn 2021. Det gjennomføres sluttamtaler med alle som sier opp sine stillinger. Det har ikke blitt rapportert om alvorlige arbeidsuhell eller ulykker som har resultert i materielle skader eller personskader i 2022.

Redegjørelse om likestilling og diskriminering

Siva har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement, rekruttering med mer. Vi har i dag lik fordeling i alle roller mellom kvinner og menn. Vi har høy bevissthet rundt mangfold og inkludering i vårt arbeid, og dette er forankret i ledergruppen. Vi har likestilling, inkludering og mangfold som tema i våre AMU-møter. Vi måler opplevelsen på diskriminering og likestilling i medarbeiderundersøkelsen, og har det med som eget punkt i vernerunden. Vi er i våre stillingsutlysninger bevisst på at teksten ikke skal virke ekskluderende på kjønn, alder eller etnisitet.

Aktivitets- og redegjørelsesplikten er en plikt for alle arbeidsgivere til å jobbe aktivt med likestilling og ikke-diskriminering. Aktivitetsplikten er både en lov og en metodisk tilnærming i fire steg som vi i Siva arbeider systematisk og rapporterer på

- rekruttering
- forfremmelse og utviklingsmuligheter
- tilrettelegging for mangfold og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv
- lønn og arbeidsforhold.
- arbeidsmiljø, trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold

Siva redegjør for aktivitets- og redegjøringsplikten i egen rapport med handlingsplan for videre arbeid. Rapporten beskriver faktisk tilstand for kjønnslikestilling i selskapet. Lønnskartlegging skal gjøres annethvert år, og er lagt ved i rapporten for 2022. Vi redegjør også hva som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten, og hva vi skal arbeidet med videre.

Det blir beskrevet hva som er gjort for å kartlegge risiko for diskriminering, samt hinder for likestilling på diskrimineringsgrunnlagene, innenfor følgende områder: rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utvikling og opplæring, tilrettelegging og kombinasjon av arbeid og familieliv.

Siva har etiske retningslinjer som uttrykker selskapets holdninger i møte med kunder, leverandører, kollegaer og øvrige omgivelser. Brudd på retningslinjene kan få konsekvenser for ansettelsesforholdet. Alle ansatte har varslingsplikt om kritikkverdige forhold, og Siva har rutiner for ansatte som ønsker å varsle. I utgangspunktet skal det varsles internt, men det er også etablert en ekstern varslingsordning. I 2022 ble det behandlet en varslingssak i Siva. Denne ble håndtert og undersøkt av eksterne granskere. Utfallet av granskningen var videre arbeidet med kultur og lederutvikling i organisasjonen, samt en gjennomgang av roller og rolleforståelse.

Siva tar aktivt samfunnsansvar i hele leverandørkjeden ved at selskapet i anskaffelsesprosesser vurderer både sosiale og miljømessige standarder, i tillegg til andre faktorer ved valg av leverandører. Vi stiller krav til bærekraft i alle våre anskaffelser.

12

Organisasjon og ledelse

Siva er lokalisert i Trondheim og har 59 ansatte per 30. mars 2023. Vi arbeider kontinuerlig med utvikling av kompetansen i organisasjonen og effektiviteten i virkemidlene som selskapet har til rådighet.

29

kvinner

30

menn

59

ansatte

Sivas ledergruppe per 30. mars 2023

Portrettfoto: Berre AS

JAN MORTEN ERTSAAS

administrerende direktør

ANDREAS KRÜGER ENGE

direktør Partnerskap og strategi

KRISTIN ERIKSEN

direktør Innovasjon

STEINAR JØRSTAD

finansdirektør

GAUTE MOLDESTAD

direktør Industri

PREBEN SANDBORG RØE

kommunikasjonsdirektør

KARIANNE SANDVIK

HR-direktør

LISE BARTNES AALBERG

direktør Eiendom

12

Årsregnskap

[Admincontrol](#)

List of Signatures Page 1/1

 Siva SF Årsregnskap 2022 med konsernregnskap - signert.pdf

Name	Method	Signed at
Adriaensen, Maja	BANKID_MOBILE	2023-02-27 17:06 GMT+01
Østby, Heine	BANKID	2023-02-27 16:06 GMT+01
Enge, Andreas Krüger	BANKID_MOBILE	2023-02-27 15:50 GMT+01
Ulriksen, Arve	BANKID	2023-02-27 15:17 GMT+01
Roland, Kjell	BANKID_MOBILE	2023-02-27 15:04 GMT+01
Rørvik, Tine	BANKID_MOBILE	2023-03-03 13:09 GMT+01
Veum, Kjersti	BANKID	2023-03-01 18:50 GMT+01

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: 23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Siva SF Resultatregnskap

Siva		Beløp i 1 000 kroner		Konsern	
2021	2022	Note	2022	2021	
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER					
-	-		171 942	192 240	Leieinntekter
-	-		8 384	2 568	Gevinst ved salg av eiendom
491 710	449 943	1	449 943	491 710	Tilskudd næringsutvikling
33 439	32 122		59 705	147 034	Annens driftsinntekt
525 149	482 065		689 975	833 552	Sum driftsinntekter
66 651	71 685	2,3,4	73 325	68 217	Lønnskostnad
359	429	5	77 579	78 016	Avskrivning på varige driftsmidler
-	-	5	15 200	36 499	Nedskrivning av varige driftsmidler
426 782	375 800		375 800	426 782	Utbetalte tilskudd
32 483	33 263	2,12	132 475	126 831	Annens driftskostnad
526 275	481 176		674 379	736 346	Sum driftskostnader
-1 126	889		15 596	97 205	Driftsresultat
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER					
19 000	18 487		-	-	Inntekt på investering i datterselskap
-	-	6,7	-3 204	-23 774	Inntekt på investering i tilknyttet selskap
-	-	6,7	-	452 226	Gevinst investering i tilknyttet selskap
2 206	6 183		23 078	12 640	Annens renteinntekt
14	244		10 461	18	Annens finansinntekt
788	1 952	1	1 952	18 506	Verdiøkning av finansielle instrumenter
22 008	28 866		32 288	459 615	Sum finansinntekter
600	-2 753	7	228 694	600	Nedskrivning av finansielle eiendeler
18 973	18 488	10	18 488	18 973	Renter og provisjoner statskasselån
4	-		36 010	28 154	Annens rentekostnad
132	280	1	913	3 090	Annens finanskostnad
19 709	16 015		284 104	50 817	Sum finanskostnader
2 299	10 852		-251 816	408 798	Netto finansresultat
1 172	11 741		-236 220	506 003	Ordinært resultat før skattekostnad
-1 033	-	13	30 468	-14 038	Skattekostnad
2 205	11 741		-266 688	520 042	ÅRSRESULTAT
			1 142	-3 003	Minoritetenes andel av årsresultatet
			-267 830	523 045	Majoritetens andel av årsresultatet
OVERFØRINGER					
2 205	11 741				Overført til/fra annen egenkapital
2 205	11 741				Sum overføringer

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Siva SF
Balanse pr. 31. desember

Siva		Beløp i 1 000 kroner		Konsern	
2021	2022	Note	2022	2021	
EIENDELER					
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler					
-	-				
-	-				
Utsatt skattefordel					
		13	31 809	52 683	
Sum immaterielle eiendeler					
			<u>31 809</u>	<u>52 683</u>	
Varige driftsmidler					
-	-				
1 100	714	5, 11	1 853 322	1 775 251	
1 100	714	5	4 074	1 754	
Sum varige driftsmidler					
			<u>1 857 396</u>	<u>1 777 006</u>	
Finansielle anleggsmidler					
1 445 667	1 445 667	6	-	-	
91 543	95 732	7	428 162	461 786	
-	-		73 444	50 214	
38 455	38 769	7	495 662	632 600	
1 350	25	11	43 619	139 679	
1 577 015	1 580 193		1 040 886	1 284 277	
Sum finansielle anleggsmidler					
			<u>2 930 092</u>	<u>3 113 966</u>	
Sum anleggsmidler					
			<u>2 930 092</u>	<u>3 113 966</u>	
Omløpsmidler					
Fordringer					
3 215	1 198				
1 149	2 890	11	18 143	29 224	
20 500	20 202		11 935	6 607	
24 863	24 289		-	-	
Sum fordringer					
			<u>30 078</u>	<u>35 830</u>	
Investeringer					
106 630	108 582	8	108 582	106 631	
106 630	108 582		108 582	106 631	
Sum investeringer					
			<u>622 896</u>	<u>633 836</u>	
Bankinnskudd, kontanter og lignende					
235 453	252 749	9	622 896	633 836	
Sum omløpsmidler					
			<u>761 556</u>	<u>776 296</u>	
SUM EIENDELER					
			<u>3 691 648</u>	<u>3 890 262</u>	

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Siva SF

Balanse pr. 31. desember

Siva		Konsern		
2021	2022	Note	2022	2021
Belep i 1 000 kroner				
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Innskutt egenkapital				
785 510	785 511		785 511	785 511
785 510	785 511		785 511	785 511
Sum innskutt egenkapital				
154 994	166 735		528 060	794 516
154 994	166 735		528 060	794 516
Sum opptjent egenkapital				
Minoritetsinteresser				
			140 584	82 279
940 504	952 246		1 454 154	1 662 305
Sum egenkapital				
Gjeld				
Avsetning for forpliktelser				
19 527	17 628		17 628	19 527
19 527	17 628		17 628	19 527
Sum avsetning for forpliktelser				
Annen langsiktig gjeld				
700 000	700 000		700 000	700 000
-	-		1 053 841	1 118 220
-	-		30 536	30 544
700 000	700 000		1 784 378	1 848 764
Sum langsiktig gjeld				
Kortsiktig gjeld				
-	-		118 891	53 671
1 765	42		16 663	11 091
-	-		1 749	1 487
5 616	4 564		4 649	5 455
-	1 526		-	-
-	-		-	-
277 649	290 521		293 536	287 963
285 030	296 654		435 489	359 667
Sum kortsiktig gjeld				
1 004 557	1 014 283		2 237 494	2 227 957
Sum gjeld				
1 945 062	1 966 528		3 691 648	3 890 262
SUM EGENKAPITAL OG GJELD				

Trondheim, 31.12.2022 / 16.02.2023

I styret for Siva SF

Kjell Roland
Styrets leder

Tine Rørvik
Nestleder

Maja Hvammen Adriaensen
Styremedlem

Kjersti Veum
Styremedlem

Heine Østby
Styremedlem

Andreas Krüger Enge
Konstituert administrerende direktør

Arve Ulriksen
Styremedlem

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Siva SF Kontantstrømanalyse

Siva		Konsern	
2021	2022	Beløp i 1 000 kroner	2022 2021
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:			
1 172	11 741	Resultat før skattekostnad	-236 220 506 003
-	-	Periodens betalte skatt	-1 487 -807
-	-	Gevinst/Utap ved salg av driftsmidler	-8 384 -2 568
100	-226	Gevinst/Utap ved realisasjon av aksjer	-14 079 -124 087
16 300	-	Mottatt utbytte	17 500 8 447
359	429	Ordinære avskrivninger	77 579 78 016
-	-	Nedskrivning av driftsmidler	15 200 36 499
600	-2 753	Nedskrivning aksjer og lån	228 693 -17 117
-	2 017	Endring kundefordringer	11 081 -14 027
-	-1 723	Endring leverandørgjeld	5 572 1 447
-	-1 899	Netto endring pensjonsforpliktelser	-1 899 377
-19 000	-18 487	Tilbakeført resultat i DS/TS	3 204 -428 452
-11 021	14 695	Endring i andre tidsavgrensingsposter	-728 11 043
-16 479	3 793	Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	96 032 54 775
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:			
-	-	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	15 657 18 032
-308	-43	Utbetaling ved investering varige driftsmidler	-207 838 -165 568
200	787	Innbetaling ved salg av aksjer	70 644 291 720
-2 711	-2 548	Utbetaling ved investering aksjer	-18 465 -2 711
-2 819	-1 804	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-140 003 141 473
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:			
-	-	Innbetalinger nye statskasselån	-
-	-	Utbetalinger statskasselån	-
-2 672	-	Kursregulering statskasselån	-
-	-	Utbetaling nedbetaling langsiktig gjeld	-33 381
-	-	Utbetaling nedbetaling kortsiktig gjeld konsern	-
2 872	-1 741	Netto endring andre kort- og langsiktige fordringer	-23 230 -27 384
-	-	Innbetalt ny egenkapital	55 520 12 586
-	-	Endring balanseposter, pga. tilgang/avgang konsernselsk.	2 694 -6 095
21 800	19 000	Netto utbetalt/mottatt konsernbidrag	-
-16 300	-	Utbetalt utbytte	-
5 700	17 259	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	34 983 -73 246
-13 598	19 249	Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende	-8 987 123 002
355 680	342 083	Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr 01.01.	740 465 617 463
342 083	361 332	Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr 31.12.	731 478 740 465

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Siva SF

Noter til regnskapet 2022

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapskikk i Norge.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Siva SF med datterselskaper hvor Siva SF har bestemmende innflytelse som følge av juridisk eller faktisk kontroll. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner i alle selskaper som inngår i konsernregnskapet. Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskaper i konsernet er eliminert.

Aksjer i datterselskaper er eliminert i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Dette innebærer at det oppkjøpte selskapets eiendeler og gjeld vurderes til virkelig verdi på kjøpstidspunktet, og eventuell merpris ut over dette klassifiseres som goodwill. For deleide datterselskaper er kun Siva SF sin andel av goodwill inkludert i balansen.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Annen langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Eierandeler

Investeringer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapskikk. Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene er inntektsført som finansinntekt.

Større investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet innarbeides etter egenkapitalmetoden i morselskapets regnskap og i konsernregnskapet. For mindre investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet anvendes kostmetoden.

Aksjer hvor selskapet ikke har betydelig innflytelse, er vurdert etter kostmetoden.

Driftsinntekter og kostnader

Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet, som normalt vil være leveringstidspunktet for varer og tjenester. Kostnader medtas etter sammensstillingsprinsippet, dvs. at kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres. Viderefakturering av kostnader til leietakere angående eiendommene er klassifisert som driftsinntekt.

Rentsikring

Selskapet har låneavtaler med flytende rente, og benytter rentebytteavtaler til å endre renten til fast rentesats. Sikringene behandles som regnskapsmessig sikring av flytende rente på egen gjeld, og eventuelle mindrev verdier på rentebytteavtalene resultatføres ikke.

Skattekostnad og utsatt skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli utnyttet. Utsatt skatt avsettes som langsiktig gjeld i balansen. I balansen på konsernet vises utsatt skatt og utsatt skattefordel konsolidert fra mor og datterselskaper.

Siva har vesentlige beløp i skattemessig underskudd til fremføring. Selskapets overskudd består stort sett av tilhørmet skattefrie inntekter i form av resultatandel fra andre selskap og aksjoutbytte. Fordi det er tvil om selskapet kan nyttiggjøre seg det skattemessige underskuddet fullt ut i overskuelig fremtid, har man valgt å ikke oppføre utsatt skattefordel med sitt fulle beløp i regnskapet.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 1 - Sammenslåtte poster (Beløp i hele tusen)

Siva			Tilskudd næringsutvikling	Konsern	
	2021	2022		2022	2021
	263 555	255 885	Overførte programmidler fra foregående år	255 885	263 555
	484 040	461 922	Årets bevilgning programmidler	461 922	484 040
	747 595	717 807	Disponible programmidler	717 807	747 595
	-491 710	-449 943	Anvendt og inntektsført	-449 943	-491 710
	255 885	267 864	Overført til senere anvendelse	267 864	255 885

Programmidlene er bevilgninger fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Fylkeskommuner.

Midler overført til senere anvendelse er balanseført som kortsiktig gjeld.

			Annen finansinntekt	
	2021	2022	2022	2021
	-	225	Gevinst ved salg av aksjer	225
	14	19	Andre finansinntekter	10 236
	14	244	Sum andre finansinntekter	10 461

			Annen finanskostnad	
	2021	2022	2022	2021
	100	238	Tap ved realisasjon aksjer/lån	238
	32	42	Andre kostnader	675
	132	280	Sum andre finanskostnader	913

Note 2 - Lønnskostnader, godtgjørelser, revisjonshonorar m.m. (Beløp i hele tusen)

Lønnskostnader

Siva			Konsern	
	2021	2022	2022	2021
	48 490	50 367	Lønn	51 658
	8 029	8 579	Folketrygdavgift	8 790
	8 748	8 591	Pensjonskostnader (se note 4)	8 708
	1 383	4 148	Andre ytelser	4 170
	66 651	71 685	Sum	73 325
	54	58	Antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret	60

Revisor

Godtgjørelse til revisor og samarbeidende selskaper ekskl. merverdiavgift fordeler seg slik:

Siva			Konsern	
	2021	2022	2022	2021
	168	264	Ordinær revisjon	1 172
	-	-	Andre attestasjonstjenester	143
	-	-	Skatte- og avgiftsrådgivning	-
	113	-	Generell rådgivning	175
	281	264	Sum	1 490

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 3 - Ytelser til styret og ledende ansatte (Beløp i hele tusen)**Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.**

Styret vil legge følgende retningslinjer frem for avstemning på selskapets foretaksmøte:

"Erklæringen er utarbeidet i tråd med allmennaksjelovens bestemmelser, regnskapsloven, retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige selskaper og i samsvar med Nærings- og fiskeridepartementets forventninger til oppfølging av disse i brev av 18.07.11.

For 2022 har lederlønnspolitikken vært basert på følgende retningslinjer:

Siva legger til grunn en nøktern lederlønnspolitikk, samtidig som man må ha konkurransedyktige betingelser totalt sett. Lønn og øvrig kompensasjon skal reflektere den enkelte medarbeiders ansvarsområde, erfaring og oppnådde resultater. Siva skal ikke være lønnsledende, men inspirerende og meningsfylte oppgaver samt kompetanseutviklende miljøer skal være ledende motivasjonsfaktorer. Det benyttes ikke bonuser eller andre varierende lønnsplåsar. Disse prinsippene søkes også hevdet i selskaper der Siva er medeier.

I tillegg til fast lønn kan ledende ansatte ha naturaltelselser som firmabil, avis, forsikringsordning, telefon- og bredbåndsordning. Så langt som mulig søkes det å legge naturaltelsene inn i den faste grunnlønnen.

For administrerende direktør er gjensidig oppsigelsesfrist 6 måneder. Etter nærmere bestemmelser kan administrerende direktør ha rett til skiltvederlag tilsvarende fast lønn i inntil 6 måneder etter utløpet av oppsigelsesfristen. For øvrige ledende ansatte er oppsigelsestiden tre måneder, og det benyttes ikke etterlønsavtaler.

Styret vedtar årlig lønnsjustering for administrerende direktør. Administrerende direktør fastsetter lønn og øvrige godtgjørelser for ledende ansatte. Justering av fastlønn fastsettes blant annet på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt.

De ovenfor nevnte retningslinjer har blitt fulgt gjennom 2022. Fra 2023 vil lederlønnspolitikken følge de samme retningslinjene som lå til grunn for 2022.

Ytelser til styret		Styrehonorar	Styrehonorar
		2022	2021
Kjell Roland	Styreleder	259	251
Tine Rørvik	Nestleder	181	167
Maja Hvammen Adriaensen	Styremedlem	163	158
Arve Ulriksen	Styremedlem	163	158
Heine Østby	Styremedlem	163	158
Kjersti Veum	Ansattvalgt styremedlem (30.08.-31.12.)	61	-
Bernt-Rune Bærtsen	Ansattvalgt observatør (30.08.-31.12.)	30	-
	Avgåtte styremedlemmer og observatører	152	321
Samlede godtgjørelser		1 172	1 301

Styreleder og styremedlemmer har ikke mottatt godtgjørelser utover styrehonorar.

Styreleder og styremedlemmer mottar ikke godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre konsernselskaper.

Styreleder og styremedlemmer har ingen rett til særskilte vederlag ved avslutning av styrevervet.

Det er ingen utlån fra selskapet eller andre konsernselskaper til styreleder eller styremedlemmer.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Ytelser til ledende ansatte		Lønn	Andre godt-	Samlet	Samlet
			gjørelser	godtgjørelse	godtgjørelse
		2022	2022	2022	2021
Andreas Krüger Enge	Konst. adm.dir	1 715	17	1 732	888
Kristin Eriksen	Direktør	1 337	17	1 354	354
Lise Bartnes Aalberg	Direktør	1 507	17	1 524	1 481
Preben Sandborg Røe	Direktør	1 245	17	1 262	1 220
Steinar Jørstad	Direktør (01.06-31.12.)	653	10	663	-
Karianne Sandvik	Direktør	1 113	17	1 130	1 073
Gaute Moldestad	Direktør	1 350	17	1 367	1 315
Heidi Fosslund	Direktør	1 179	17	1 196	731
	Avgåtte ledende ansatte	336	3	338	3 680
Samlede godtgjørelser		10 435	132	10 566	10 742

Ytelserne til administrerende direktør og ledende ansatte består av fast lønn og naturalytelser som avis, forsikringsordning og telefon- og bredbåndordning. Det benyttes ikke bonuser eller andre former for resultatavhengig godtgjørelse.

Ledende ansatte mottar ikke godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre konsernselskaper. Det er ingen utlån fra selskapet eller andre konsernselskaper til administrerende direktør eller øvrige ledende ansatte.

Ledende ansatte har lik pensjonsordning som selskapets øvrige ansatte, se note 4.

Kostnadsført pensjon til ledende ansatte		Pensjoner	
		2022	2021
Andreas Krüger Enge	Konst. adm.dir	140	78
Kristin Eriksen	Direktør	137	34
Lise Bartnes Aalberg	Direktør	375	194
Preben Sandborg Røe	Direktør	137	127
Steinar Jørstad	Direktør	83	124
Karianne Sandvik	Direktør	116	104
Gaute Moldestad	Direktør	145	135
Heidi Fosslund	Direktør	107	66
	Avgåtte ledende ansatte	21	175
Samlede godtgjørelser		1 261	1 037

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 4 - Pensjon (Beløp i hele tusen)

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Siva SF har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Statens Pensjonskasse (SPK) som oppfyller disse krav. Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon. Ordningen dekker ytelsene av pensjonsgrunnlag opp til 12G og gir en alders- og uførepensjon på 66 % av pensjonsgrunnlag ved full oppføring. Forevrig har selskapet avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) fra 62 år. Pensjonsbetalingene fra SPK er garantert av den norske stat (pensjonsloven §1).

Siva betaler inn en årlig premie til SPK og er ansvarlig for finansieringen av ordningen. Ordningen i SPK er likevel ikke fondsbasert. Det simuleres derfor en forvaltning av fondsmidler («fiktive fond») som om midlene var plassert i statsobligasjoner. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til forfall.

Pensjonsordningen i Statens pensjonskasse (SPK) er lukket for nye ansatte fra og med 1. januar 2017. Sivas nye tjenestepensjonsordning er en innskuddsordning med en innskuddssats på 7 % for pensjonsgivende lønn opp til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) og 15 % for pensjonsgivende lønn mellom 7,1G og 12G.

Siva	2021		2022		Konsern	
	2021	2022	Sammensetning av periodens pensjonskostnad		2022	2021
	2 923	2 623	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 623	2 923	
	1 980	2 404	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	2 404	1 980	
	-2 241	-3 002	Avkastning på pensjonsmidler	-3 002	-2 241	
	382	292	Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	292	382	
	2 373	6 008	Resultatført estimeringstap/(gevinst)	6 008	2 373	
	51	47	Administrasjonskostnad	47	-	
	2 940	3 599	Innskuddspensjon	3 717	-	
	3 331	4 006	Andre pensjonskostnader (innskuddsordning m.m.)	4 123	3 463	
	8 748	8 591	Netto pensjonskostnad etter arbeidsgiveravgift	8 661	8 881	

Siva	31.12.2021		31.12.2022		Konsern	
	31.12.2021	31.12.2022	Balanse	31.12.2022	31.12.2021	
	-162 712	-155 898	Påløpne pensjonsforpliktelser	-155 898	-162 711	
	94 390	105 023	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	105 023	94 389	
	-9 533	-7 173	Periodisert arbeidsgiveravgift	-7 173	-9 532	
	58 326	40 420	Ikte resultatført virkning av estimatavvik	40 420	58 326	
	-19 529	-17 628	Balansført pensjonsforpl. inkl. aga	-17 628	-19 528	

Siva	Antall personer omfattet av ordningen		Konsern		
	2021	2022	2021	2022	
	20	16	Aktive	16	20
	21	21	Pensjonister	21	21
	41	37	Totalt	37	41

Siva	2021		2022		Konsern	
	2021	2022	Økonomiske forutsetninger		2022	2021
	1,50 %	3,00 %	Diskonteringsrente	3,00 %	1,50 %	
	2,50 %	3,50 %	Lønsregulering	3,50 %	2,50 %	
	2,25 %	3,25 %	G-regulering	3,25 %	2,25 %	
	1,50 %	2,60 %	Pensjonsregulering	2,60 %	1,50 %	
	5,00 %	5,00 %	Frivillig avgang	5,00 %	5,00 %	
	3,10 %	4,70 %	Forventet avkastning	4,70 %	3,10 %	
	10,00 %	10,00 %	Korridor for estimatavvik	10,00 %	10,00 %	

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 5 - Varige driftsmidler (Beløp i hele tusen)**Siva**

	Tomter	Ferdige bygg	Bygg under oppføring	Driftslesere, inventar o.l	Sum
Anskaffelseskost 01.01	-	-	-	6 327	6 327
Tilgang i året	-	-	-	43	43
Avgang i året	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12	-	-	-	6 370	6 370
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-	-	-	5 656	5 656
Akkumulerte nedskrivninger 31.12	-	-	-	-	-
Mottatte investeringsstilskudd 31.12	-	-	-	-	-
Balansført verdi pr. 31.12	-	-	-	714	714
Årets avskrivninger	-	-	-	429	429
Avskrivningssatser	-	-	-	10-33 %	-
Avskrivningsplan: Lineær	-	-	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-
Årlig leie av ikke balanserte driftsmidler	-	3 755	-	400	4 156

Konsern

	Tomter	Ferdige bygg	Bygg under oppføring	Driftslesere, inventar o.l	Sum
Anskaffelseskost 01.01	78 967	2 558 329	151 786	11 722	2 800 804
Tilgang i året	19 532	52 974	228 187	319	301 012
Avgang i året	-18 976	-115 043	-70 886	-53	-204 958
Anskaffelseskost 31.12	79 523	2 496 260	309 087	11 987	2 896 857
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-	876 865	-	7 913	884 778
Akkumulerte nedskrivninger 31.12	-	137 874	-	-	137 874
Mottatte investeringsstilskudd 31.12	-	50	-	-	50
Interngevinst	-	16 759	-	-	16 759
Balansført verdi pr. 31.12	79 523	1 464 712	309 087	4 074	1 857 396
Årets avskrivninger	-	76 926	-	653	77 579
Avskrivningssatser	-	2-10 %	-	10-50 %	-
Avskrivningsplan: Lineær	-	-	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	15 200	-	-	15 200
Årlig leie av ikke balanserte driftsmidler	-	6 406	-	400	6 807

Nedskrivninger i ferdige bygg kan tilskrives følgende selskapet i konsernet.

Selskap	Årets nedskrivninger
Siva Fe Kompetansesenteret AS	2 500
Siva Oppdal Eiendom AS	12 500
Siva FE Telebygget AS	200

Avgangen i ferdige bygg kan i hovedsak tilskrives salget av 3 datterselskap og salg av en eiendom.

Solgte datterselskap	Avgang til anskaffelseskost
Siva Fe Nytrøa 2 AS	7 216
Siva Risavika Eiendom AS	22 335
Siva Målselv Eiendom AS	28 598

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 6 - Datterselskaper (Belep i hele tusen)

Selskap	Stiftelsesdato	Konsolidert (ja/nei)	Foretnings- kontor	Stemme- andel	Eier- andel
Siva Eiendom Holding AS	05.03.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Drag Eiendom AS	05.03.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Eiendomstomter AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Utvikling 7 AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Lenvik Eiendom AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Luster Eiendom AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Andenes Eiendom AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Finnfjord Eiendom AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Kalfjord Eiendom AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Halden Eiendomstomt AS	23.10.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Høyanger Eiendom AS	20.11.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Ardal Eiendom AS	20.11.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Kjeller Eiendom AS	07.09.2001	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Kongsvinger Eiendom AS	24.04.2002	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Lista Eiendom AS	24.04.2002	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Oppdal Eiendom AS	14.02.2018	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Tromsø Eiendom AS	24.04.2002	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Utvikling 5 AS	28.04.1988	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Utvikling 6 AS	04.03.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Åmot Eiendom AS	08.05.2007	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Andalsnes Eiendom AS	28.02.2007	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Sivafornden Eiendom AS	24.04.2002	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Herøya AS	17.06.1991	ja	Trondheim	88,00 %	88,00 %
Siva Herøya Drift AS	10.11.2020	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva Halden Eiendom AS	05.01.2011	ja	Trondheim	80,00 %	80,00 %
Siva Bømlo Eiendom AS	05.03.2019	ja	Trondheim	66,00 %	66,00 %
Siva Morrow Eyde Energi Park AS	08.07.2021	ja	Trondheim	67,00 %	67,00 %
Siva Fjellregionen Eiendom AS	14.02.2018	ja	Trondheim	62,34 %	62,34 %
Siva FE Energibyget AS	02.01.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Kompetansesenteret AS	02.01.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Nytrøa 1 AS	02.01.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Parkveien AS	02.01.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Rammsmoen AS	30.06.2008	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Telebygget AS	02.01.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Utvikling 1 AS	02.01.2019	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Veksthuset AS	20.09.2013	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %
Siva FE Havsjøveien AS	03.11.2011	ja	Trondheim	71,16 %	71,16 %
Siva Verdal Eiendom AS	24.10.2002	ja	Trondheim	54,00 %	54,00 %
Siva Verdal Utvikling 1 AS	02.05.2022	ja	Trondheim	100,00 %	100,00 %

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Selskap	Egenkapital i følge siste årsregnskap	Årsresultat i følge siste årsregnskap
Siva Eiendom Holding AS	1 964 635	-225 363
Siva Drag Eiendom AS	29 259	1 142
Siva Eiendomstomter AS	30	11
Siva Utvikling 7 AS	3 826	43
Siva Lenvik Eiendom AS	6 963	488
Siva Luster Eiendom AS	1 052	1 079
Siva Andenes Eiendom AS	9 374	258
Siva Finnfjord Eiendom AS	13 210	1 971
Siva Kalfjord Eiendom AS	7 814	433
Siva Halden Eiendomstomt AS	7 856	410
Siva Høyanger Eiendom AS	14 921	698
Siva Ardal Eiendom AS	18 686	5 322
Siva Kjeller Eiendom AS	51 056	1 188
Siva Kongsvinger Eiendom AS	40 453	3 304
Siva Lista Eiendom AS	29 272	6 606
Siva Oppdal Eiendom AS	27 682	-10 426
Siva Tromsø Eiendom AS	113 335	-10 131
Siva Utvikling 5 AS	1 041	-36
Siva Utvikling 6 AS	107	-35
Siva Amot Eiendom AS	21 748	-8 252
Siva Andalsnes Eiendom AS	1 054	-870
Sivafjorden Eiendom AS	62 670	-90 751
Siva Herøya AS	44 788	-22 283
Siva Herøya Drift AS	3 994	-
Siva Halden Eiendom AS	34 395	1 604
Siva Bømlo Eiendom AS	63 297	353
Siva Morrow Eyde Energipark AS	176 607	116
Siva Fjellregionen Eiendom AS	61 399	-769
Siva FE Energibyget AS	8 103	-28
Siva FE Kompetansesenteret AS	94	-3 611
Siva FE Nyrøa 1 AS	5 695	98
Siva FE Parkveien AS	1 754	-140
Siva FE Rammsmoen AS	5 614	675
Siva FE Telebygget AS	100	-451
Siva FE Utvikling 1 AS	75	-49
Siva FE Veksthuset AS	7 096	-1 668
Siva FE Havsjøveien AS	10 379	580
Siva Verdal Eiendom AS	42 742	402
Siva Verdal Utvikling 1 AS	78	-17

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 7 - Aksjer Siva SF (Beløp i hele tusen)

Siva SF
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper

Selskap	Eierandel	Anskaffelses- kost	Balanseført
Innoventus Sør AS	46,60 %	6 133	4 744
Kobben AS	35,43 %	3 402	2 402
Thams Innovasjon AS	34,00 %	2 209	2 209
Norinnova AS	33,39 %	15 586	15 586
Aggrator Inkubator As AS	33,33 %	150	150
Fjordhagen AS	33,33 %	106	106
Hermetikken Kultur næringshage AS	32,59 %	216	216
Næringshagen i Ullensvang AS	30,93 %	155	155
Landsbyen Næringshage AS	30,58 %	500	0
Oslotech AS	30,49 %	19 994	19 994
Klosser Innovasjon AS	30,41 %	3 250	3 250
Kystinkubatoren AS	30,00 %	303	303
T.Lab AS	29,52 %	2 713	1 638
Oslo Cancer Cluster Incubator AS	29,06 %	2 029	2 029
Halti Næringshage AS	28,78 %	204	204
Kunnskapsparken Helgeland AS	28,69 %	3 518	3 518
Næringshagen Midt-Troms AS	28,63 %	201	201
Aksello AS	28,57 %	702	602
Sognefjorden Næringshage AS	28,33 %	343	343
Sentrum Næringshage AS	27,95 %	2 465	0
Skåppå AS	27,29 %	603	603
Klar Bedrift AS	27,03 %	352	352
Kværnhuset Industri-inkubator AS	26,67 %	402	0
Hallingdal Næringshage AS	26,27 %	550	550
Kunnskapsparken Bodø AS	25,32 %	2 010	2 010
Teal AS	25,32 %	500	350
Kjeller Innovasjon AS	25,08 %	13 015	6 000
Newspace North AS	25,00 %	50	50
Nordkappregionen Næringshage AS	25,00 %	255	255
Smart Innovation Norway AS	24,92 %	2 609	500
Gulen og Masfjorden Utvikling AS	24,79 %	3 835	3 835
Sunnmøre Kultur næringshage AS	24,39 %	50	50
Sør-Hedmark Næringshage AS	24,38 %	145	145
INAM AS	24,36 %	502	502
Hammerfest Næringsinvest AS	24,19 %	1 020	1 020
ÅKP Blue Innovation Arena AS	24,04 %	3 000	1 000
ÅKP AS	23,95 %	2 030	2 030
Validé Invest I AS	23,69 %	5 204	3 500
Orinor AS	23,20 %	2 654	2 654
Pågang Næringshage AS	22,50 %	225	225
Protomøre Kunnskapspark AS	22,35 %	3 232	3 232
Suldal Vekst AS	22,22 %	200	200
Vestlandets Innovasjonsselskap AS	22,20 %	11 397	7 900
Vindel AS	20,23 %	1 019	1 019
Telemark Næringshage AS	20,20 %	100	100
Sum Siva SF		119 138	96 732

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Andre aksjer

Selskap	Eierandel	Anskaffelses-	
		kost	Balanseført
Rørrosregionen Næringshage AS	19,46 %	436	436
Industriutvikling Vest AS	18,18 %	500	500
Stryn Næringshage AS	18,18 %	147	147
Sør-Østerdal Næringshage AS	17,30 %	95	95
Proventia AS	16,67 %	750	750
Kongsberg Innovasjon AS	16,67 %	2 500	2 500
Proneo AS	16,23 %	252	252
Pro Barents AS	16,01 %	3 961	3 961
Hardanger og Voss Næringshage AS	15,98 %	255	255
Lister Nyskaping AS	15,79 %	585	0
Valdres Næringshage AS	15,74 %	504	0
Kunnskapsparken Vestland	15,27 %	1 000	1 000
Linken Næringshage AS	15,22 %	35	35
Egga Utvikling AS	15,16 %	628	628
Pan Innovasjon AS	15,14 %	438	0
Validé AS	14,82 %	13 498	10 000
6AM Accelerator AS	14,56 %	3 200	0
Buskerud Næringshage AS	14,09 %	103	103
Nasjonalparken Næringshage AS	13,89 %	100	100
Lindesnesregionen Næringshage AS	13,12 %	502	202
KUPA AS	12,80 %	3 236	3 236
Leiv Eiriksson Nyskaping AS	12,65 %	9 141	2 100
Vaager Innovasjon AS	12,15 %	22	22
Atheno AS	11,15 %	721	419
SINTEF Manufacturing AS	10,03 %	903	903
Komm-In AS	6,83 %	4 400	3 000
Inviro AS	6,21 %	167	0
Akershus Teknologifond AS	5,85 %	2 574	2 574
Tindved Kulturhage AS	4,53 %	750	750
Blått Kompetansesenter AS	3,30 %	255	0
NORCE Norwegian Research Centre AS	1,11 %	4 800	4 800
Sum Siva SF		56 460	38 769

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

B. Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (kr 1 000)

Selskapets navn	Forretningskontor	Eierandel/ Stemmeandel	Anskaffelseskost 01.01.2022	Mer- / mindre verdi som avskrives	Beregning av årets resultatandel			Beregning av balanseført verdi					
					Avskrivning merverdier	Årets resultat	Balanseført verdi 01.01.22	Tilgang/avgang i perioden	Årets resultatandel FFV	Gevinst indirekte nedsalg	Utbytte/ Konsernbidrag	Korr. balanseført verdi	Innbetalt / tilbakebetalt egenkapital
Aurland Ressursutvikling AS	Aurland	36,48 %	35 516	-	-	-26 977	195 054	-	-21 999	-	-	-	172 055
OCG Holding AS	Oslo	40,71 %	91 171	39 169	-833	16 069	109 374	-	20 725	-	-	-	118 006
SWK Holding AS	Alesund	40,00 %	22 477	4 451	-359	-3 893	47 368	-	-1 523	-	-33 313	-	16 113
Sum tilknyttede selskaper			179 704	40 620	-1 172	-12 903	346 994	-	-3 204	-	-34 611	-	308 179

Noteopplysninger aksjer - Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper, og andre aksjer i Siva Eiendom Holding AS
Større investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet, inmarbeides etter egenkapitalmetoden i morselskapets regnskap og i konsernregnskapet. For mindre investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet anvendes kostmetoden. Andre aksjer anvendes kostmetoden.

Selskap vurdert etter egenkapitalmetoden:

Selskap vurdert etter kostmetoden:

Selskapets navn	Forretning skontor	Eierandel/ Stemmeandel	Anskaffelseskost	Balanseført verdi 01.01.22	Balanseført verdi 31.12.22
Astafjord Industrier AS	Gratangen	35,71 %	2 500	2 500	2 250
Blått Kompetansesenter Eiendom AS	Freya	40,00 %	5 600	5 600	5 600
Koksa Eiendom AS	Bærum	37,11 %	225 579	5 200	5 200
Kunnskapparken Eiendom AS	Molde	34,00 %	1 662	1 662	1 662
Magnogården AS	Magnor	30,26 %	700	250	250
Siva Summøre AS	Herøy	49,00 %	3 917	3 423	3 423
Sunddal Næringsleilendom AS	Sunnalisøra	26,78 %	7 037	7 037	7 037
Sum tilknyttede selskaper			304 173	25 672	25 422
GC Riebar Eiendom AS	Bergen	9,64 %	593 892	593 892	456 893
Sum andre aksjer			593 892		456 893

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 8 - Finansielle instrumenter (Beløp i hele tusen)

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi etter regnskapsloven § 5-8.

	Anskaff. kost	Markeds- verdi	Periodens resultatførte verdiendring
Pengemarkedsfond	106 631	108 582	1 952

Note 9 - Bankinnskudd (Beløp i hele tusen)

I posten for bankinnskudd inngår egen konto for bundne skattetrekkmidler for Siva SF med 3 200. Konsernets bundne skattetrekkmidler er 3 422.

Note 10 - Egenkapital (Beløp i hele tusen)**Morselskap**

	Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.21	785 511	154 994	940 504
Årets resultat	-	11 741	11 741
Avsatt utbytte	-	-	-
Egenkapital 31.12.22	785 511	166 734	952 246

Statsforetaket Siva eies 100 % av Det Kongelige Nærings- og fiskeridepartement (NFD).

Konsern - Endring i annen egenkapital for majoritet

	Annen egenkapital
Annen egenkapital 01.01.21	265 115
Årets resultat	523 054
Avsatt utbytte	-
Andre endringer	6 355
Annen egenkapital 01.01.22	794 516
Årets resultat	-267 830
Avsatt utbytte	-
Andre endringer	1 374
Opptjent egenkapital 31.12.22	528 060

Endring i minoritetsinteresser

	Annen egenkapital
Minoritetsinteresser 01.01	82 279
Årets resultat	1 142
Tilgang datterselskap	58 284
Andre endringer	-1 122
Minoritetsinteresser 31.12	140 583

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 11 - Fordringer, pantstillelser, garantier, gjeld og rentesikring (Beløp i hele tusen)**Fordringer med forfall senere enn ett år**

	Morselskap		Konsern	
	2022	2021	2022	2021
Andre fordringer	-	-	43 619	121 079

Pantstillelser og garantier

	2022	2021
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	1 053 841	1 118 220
Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	118 891	53 671
Sum	1 172 733	1 171 890
Balansført verdi av eiendeler pantsatt for egen gjeld	1 857 396	1 776 010
Kundefordringer	-	1 673
Sum	1 857 396	1 777 683

Siva Eiendom Holding AS er selvskyldnerkausionist for datterselskap i konsernets eiendomsfinansiering i bank. Pr. 31.12 var samlet lånesaldo 1 022 904.

Selskapet er med i konsernkontoordningen for konsernet Siva Eiendom Holding AS. Dette innebærer at alle selskap som inngår i ordningen er solidarisk ansvarlig for det samlede netto trukne beløp. Det var ikke trekk på konsernkonto pr. 31.12.

Siva Eiendom Holding AS har avgitt kausjoner på til sammen 60 000 overfor finansinstitusjoner knyttet til eiendom eid av datterselskap og tilknyttede selskap.

Gjeld og rentesikring

Gjeld som forfaller mer enn fem år etter regnskapsårets slutt:	Morselskap		Konsern	
	2022	2021	2022	2021
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	21 563	278 694

Forfallsstruktur konsern	2023	2024	2025	2026	2027	Etter 2027
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner:	244 691	325 770	197 437	7 250	257 132	21 563

Gjennomsnittlig rente for langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner er 4,6 prosent pr. 31.12.

15 prosent av langsiktig rentebærende gjeld gjelder leieforhold hvor leien reguleres i henhold til endringer i markedsrenten. For resterende del av konsernets langsiktige rentebærende gjeld har Siva Eiendom Holding AS selv risikoen for endringer i rentenivå.

51 prosent av total gjeld er sikret gjennom rentebytteavtaler med en snitt durasjon på 9 år.

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Beløp	Startdato	Utløpsdato	Betaler rente	Mottar rente	Markeds- verdi 31.12
46 000	11.2017	12.2023	1,96 %	3 mnd Nibor	621
46 000	11.2017	12.2025	2,23 %	3 mnd Nibor	1 215
46 000	11.2017	12.2027	2,40 %	3 mnd Nibor	1 409
46 000	09.2020	12.2028	0,92 %	3 mnd Nibor	5 424
46 000	11.2017	12.2029	2,56 %	3 mnd Nibor	1 479
46 000	11.2017	12.2031	2,70 %	3 mnd Nibor	1 414
46 000	06.2020	12.2032	1,17 %	3 mnd Nibor	7 657
46 000	12.2018	12.2033	2,44 %	3 mnd Nibor	2 798
46 000	09.2019	12.2034	1,87 %	3 mnd Nibor	5 594
46 000	12.2018	12.2035	2,48 %	3 mnd Nibor	2 823
46 000	09.2019	12.2036	1,89 %	3 mnd Nibor	6 019
46 000	06.2020	12.2037	1,38 %	3 mnd Nibor	8 194
46 000	11.2021	12.2038	1,99 %	3 mnd Nibor	5 872
598 000					50 517

Statskasselån

Det er vedtaksfestet at Siva SF kun kan oppta lån i statskassen. Fra 2007 har lånerammen i statskassen vært 700 000. Innenfor lånerammen kan Siva ta opp nye lån samt refinansiere eksisterende lån ved forfall. Det er således ingen refinansieringsrisiko knyttet til statskasselåne. Opplåningen i statskassen var som følger per 31.12.22:

Forfall	Beløp
2023	70 000
2024	55 000
2025	60 000
2026	265 000
2029	95 000
2031	155 000
	700 000

Låneopptakene i statskassen har sin basis i Statens egne innlån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Hvert låneopptaks rente er fast over lånets løpetid. Siva kan velge å innfri disse lånene før de forfallstidspunkter som er angitt ovenfor. I tillegg til rentebetjening er Siva pålagt å betale en låneprovisjon til Staten på 1% av årlig gjennomsnittlig lånesaldo. Gjennomsnittlig rente inklusive låneprovisjon for statskasselåne var 3 prosent per 31.12.22.

Øvrig langsiktig gjeld

For statsforetaket gjelder beløpet netto utbetalt overkurs ved låneopptak i statskassen (kursreguleringsfond). For det enkelte lån fordeles over- eller underkurs over lånets løpetid og inntekt- eller kostnadsføres i samsvar med dette.

Note 12 - Energitilskuddsordningen - Strømtøtte for næringslivet

Følgende selskap i konsernet har mottatt forbruksavhengig tilskudd i 2022.

Siva FE Energibygget AS	30
Siva FE Kompetansesenteret AS	71
Siva FE Nytrøa 1 AS	27
Siva FE Parkveien AS	16
Siva FE Telebygget AS	32
Siva FE Veksthuset AS	105
Siva FE Havsjøveien AS	172
Siva Herøya AS	268
Siva Kjeller Eiendom AS	72
Siva Halden Eiendom AS	66
Sum	859

Det er Siva Herøya AS som har søkt om strømtøtte på vegne av konsernet.

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Note 13 - Skatt (Beløp i hele tusen)

Siva	2021	2022	Årets skattekostnad fremkommer slik:	2022	Konsern 2021
-	-	-	Betalbar skatt	7 587	16 941
-1 033	-	-	For mye avsatt betalbar skatt	-	-1 033
-	-	-	Endring i utsatt skatt	22 881	-29 946
-1 033	-	-	Skattekostnad	30 468	-14 037

Siva	2021	2022	Betalbar skatt i balansen	2022	Konsern 2021
-	-	-	Årets betalbare skattekostnad	7 587	16 941
-	-	-	Skatt på avgitt konsernbidrag	-5 838	-15 454
-	-	-	Betalbar skatt i balansen	1 749	1 487

Siva	2021	2022	Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2022	Konsern 2021
1 172	11 741	-	Årsresultat før skatt	-236 220	506 003
258	2 583	-	Forventet inntektskatt etter nominell skattesats	-51 968	111 321
2 618	-4 643	-	Skatteeffekten av følgende poster:		
-3 909	2 061	-	Permanente forskjeller	30 649	-141 043
-1 033	-	-	Endring ikke utlignet forskjeller	51 788	15 685
-	-	-	Skattekostnad	30 468	-14 037
-88 %	0 %	-	Effektiv skattesats	-13 %	-3 %

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt/utsatt skattefordel

Siva	2020	2022		2021	Konsern 2020
-1 026	-963	-	Driftsmidler	-57 554	-48 204
-	-	-	Omløpsmidler	-2 593	-8 325
-5 458	-4 367	-	Gevinst - og tapskonto	-15 258	-247
-	-	-	Avsetning til forpliktelser	-	-
-19 528	-17 628	-	Netto pensjonsforpliktelse	-17 628	-19 528
-	-	-	Andre forskjeller	-	-
-119 017	-126 017	-	Avskåret rentefradrag til fremføring	-126 017	-119 017
-310 428	-315 849	-	Underskudd til fremføring	-616 544	-499 773
-455 457	-464 823	-	Sum	-835 594	-695 094
455 457	464 823	-	Forskjeller som ikke utlignes	691 006	455 608
-	-	-	Grunnlag utsatt skatt/skattefordel	-144 587	-239 486
-	-	-	Utsatt skatt/ skattefordel (-)	-31 809	-52 683

I enkelte datterselskaper er skattereduserende midlertidig forskjell mellom regnskaps- og skattemessige verdier knyttet til anleggsmidler høye. I tillegg er det foretatt nedskrivning av bygg. Forskjellene her antas å reversere så langt inn i fremtiden at det anses i samsvar med god regnskapskikk å ikke foreta utligning.

Forklaring av endring utsatt skattefordel 01.01 - 31.12	
Utsatt skattefordel 01.01	52 683
Endring utsatt skatt	-22 881
Utsatt skatt på solgte datterselskap	2 007
Utsatt skattefordel 31.12	31 809

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
23EC1EB3200543B79B97F91D1B07362B

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Havnegata 9, 7010 Trondheim
Postboks 1299 Pirsenteret, 7462 Trondheim

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til foretaksmøtet i Siva - Selskapet For Industrivekst SF

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Siva - Selskapet For Industrivekst SF som består av selskapsregnskapet og konsernregnskapet. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon eller ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at årsberetningen er konsistent med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal

legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet, konsernet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Trondheim, 17. mars 2023
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Christian Ronæss
statsautorisert revisor

Uavhengig revisors beretning - Siva - Selskapet For Industrivekst SF 2022

A member firm of Ernst & Young Global Limited

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Christian Ronæss

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: 9578-5994-4-555967

IP: 145.62.xxx.xxx

2023-03-17 10:42:49 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 23NL7-NWXA7-VH7P2-JSIMOZ-S7UXX-TNKMIF

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Vedlegg 1

Dypdykk Bærekraft

Utfyllende rapportering

Tabell 5.3: Samlet utslipp for Siva SF mer detaljert.

Kategori	Type	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor	Enhet	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Energibruk	Elektrisitet	88026	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	0,97
Energibruk	Fjernvarme	11374	kWh	0,171	kg CO ₂ e/kWh	1,94
Totalt		99 400,00				2,91
Kategori	Type	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor	Enhet	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Avfall	Elektronikk	156,6	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,00
	Glass	30,4	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,00
	Papp	324,9	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,01
	Plast	69,1	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,00
	Matavfall	357,7	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,01
	Restavfall	848,4	kg	0,021	kg CO ₂ e/kg	0,02
	Totalt		1 787,10	kg		kg CO₂e/kg
Kategori	Type	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor	Enhet	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Tjenestereiser	Fly	582 312,0	km	0,142	kg CO ₂ e/km	82,9
Tjenestereiser	Overnatting	412,0	Overnattinger	6,80	kg CO ₂ e/natt	2,8
Totalt						85,70

Klimaregnskapet er på mal utarbeidet av Emisoft AS som ble presentert på samlingen hos Nærings- og Fiskeridepartementet 02.11.2022.

Utslippsfaktorer er hentet fra DEFRA, NVE og Cornell Hotel Sustainability Benchmarking Index.

Tabell 5.4: Samlet utslipp for Siva Eiendom Holding mer detaljert.*Rapportering for administrasjonsbygg og innovasjonssenter.*

Eiendom	Type	Mengde	Enhet	Utslippsfaktor	Enhet	Klimapåvirkning (tCO ₂ e)
Åndalsnes	Elektrisitet	110 112	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	1,21
Årdal	Elektrisitet	220 610	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	2,43
Fjellregionen	Elektrisitet	2 990 844	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	32,90
Fjellregionen	Fjernvarme	571 669	kWh	0,171	kg CO ₂ e/kWh	97,76
Halden	Elektrisitet	426 227	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	4,69
Herøya	Elektrisitet	1 769 331	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	19,46
Kjeller	Elektrisitet	445 104	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	4,90
Tromsø	Elektrisitet	5 325 316	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	58,58
Verdal	Elektrisitet	1 047 607	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	11,52
Oppdal	Elektrisitet	524 304	kWh	0,011	kg CO ₂ e/kWh	5,77
Totalt						239,21

Klimaregnskapet er på mal utarbeidet av Emisoft AS som ble presentert på samlingen hos Nærings- og Fiskeridepartementet 02.11.2022. Utslippsfaktorer er hentet fra DEFRA, NVE og Cornell Hotel Sustainability Benchmarking Index.

Vedlegg 2

Dypdykk Eierskap i innovasjonsselskaper

MRS-rapport

Sivas hovedmål er å utløse lønnsom næringsutvikling i bedrifter og regionale nærings- og kunnskapsmiljøer. Selskapets delmål 2 er å bruke innovasjonsaktivitetene til å koble nærings- og kunnskapsmiljøer sammen i regionale, nasjonale og internasjonale nettverk.

Eierskap i innovasjonsselskaper er et verktøy som bidrar til å etablere og utvikle en struktur som tilrettelegger for ovennevnte nettverk. Strukturen kan sies å ha en direkte effekt knyttet til å utløse næringsutvikling gjennom det innovasjonsselskapene tilbyr til næringslivet i form av nettverk, kompetanse og kapital. Strukturen bidrar videre til næringsutvikling ved at øvrig næringsliv, aktører innenfor forskning og utvikling osv., nyter godt av en kompetent regional og nasjonal struktur, og har en indirekte effekt gjennom å forsterke virkningene av andre offentlige virkemidler.

Det er valgt ut to styringsindikatorer som suppleres og belyses av støttende analyser. De to styringsindikatorerne er:

1. Tildelinger og oppdrag til innovasjonsselskap (effektindikator)
2. Spørreundersøkelse rettet mot styreledere (resultatindikator)

Figur 7.2: Oversikt over MRS-indikatorer

1. Tildelinger og oppdrag til innovasjonsselskap

Tildelinger og oppdrag er et sentralt mål for innovasjonsselskapenes virksomhet. Målet er økning i oppdragsmengde målt i kroner. Tildelingene i 2021 beløp seg til 375 millioner kroner og var en nedgang på 7 prosent fra 2020. Det er spesielt tildelingene fra fylkeskommunene og Innovasjon Norge som er redusert.

Sampillsdatabasen gir en oversikt over innovasjonsselskapenes virksomhet i relasjon til og på oppdrag for en rekke offentlige aktører, da den viser selskapenes samlede oppdrag og tildelinger.

En positiv utvikling indikerer at selskapene besitter en etterspurt kompetanse, attraktivitet, og evner å forvalte og utvikle flere ordninger og oppdrag på en god måte. Dette vil igjen tillate at samordningsgevinster kan tas ut, og virkemiddelapparatet blir mer effektivt.

Videre vil innovasjonsselskaper som mottar tildelingen og tilskudd fra flere ulike ordninger være rustet til å utvikle, og ivareta kompetanse innenfor næringsutvikling. Dette vil igjen skape en kontinuitet og kvalitet i innovasjonsinfrastrukturen.

Denne indikatoren må ses i sammenheng med antall selskaper i Sivas portefølje. Sivas målsetting om «færre, sterkere selskap med økt nedslagsfelt» indikerer at antall selskaper i porteføljen over tid bør reduseres, samtidig som vi ønsker å se en positiv utvikling i indikatoren fra Samspillsdatabasen. Indikatoren må ses på i et langsiktig perspektiv da effekten av færre og sterkere selskap ikke vil komme til syne umiddelbart, men over noe tid.

Omtrent en tredjedel av innovasjonsselskapene fungerer som sekretariat, eller har en støttende rolle for én eller flere klynger i Norwegian Innovation Clusters. Over halvparten av innovasjonsselskapene i Sivas portefølje fungerer som førstelinjetjeneste for én eller flere kommuner.

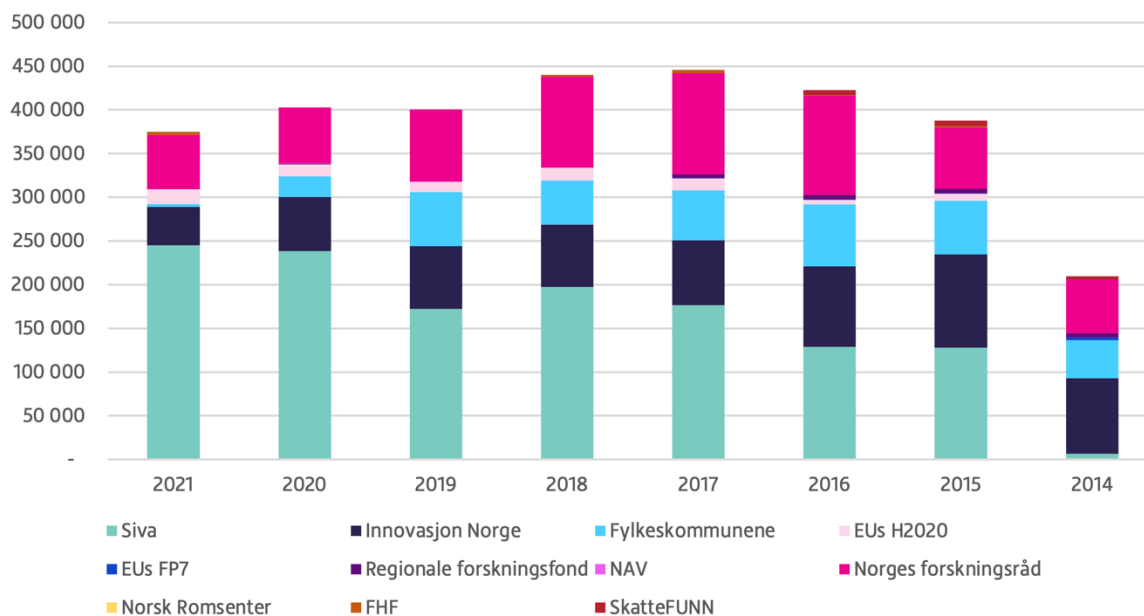
En undersøkelse fra 2021 viser at omtrent 7500 selskaper fikk en form for bistand fra innovasjonsselskapene i 2020⁵. Det er utfordrende å isolere effekten på verdiskapingen i bedriftene, men samlede oppdrag og tildelingen kan gi en pekepinn på hvor mye det øvrige virkemiddelapparatet og offentlige aktører bruker innovasjonsselskapene. Dette kan igjen si noe om øvrig etterspørsel etter selskapene og deres kompetanse.

Utviklingen av innovasjonsselskapenes tildelingen og oppdrag fra utvalgte aktører i perioden 2014-2021 vises i Figur 7.2⁶. Tallene er hentet fra Samspillsdatabasen i SSB, og viser tildelingen fra EUs FP7-program og Horisont 2020, Fiskeri- og havbruksnærings forskningsfinansiering (FHF), fylkeskommunene, Innovasjon Norge, Norges forskningsråd, regionale forskningsfond, Siva og SkatteFUNN. Tildelingene til selskapene i Sivas portefølje har samlet sett gått ned i perioden fra 2017 til 2021. Dette kan ha sammenheng med at flere av de større innovasjonsselskapene med et nasjonalt omfang har gjennomgått omstillingsprosesser de siste årene. Til tross for nedgangen i offentlige bevilgninger har det vært en økning i selskapenes omsetning.

⁵ Resultat fra en spørreundersøkelse til daglig ledere i innovasjonsselskapene i januar 2021. 70 av 72 selskaper har svart på undersøkelsen.

⁶ I årsrapportene frem til 2018 har Siva benyttet databasen til Samfunnsøkonomisk analyse AS. Datagrunnlaget i årsrapportene fra og med 2019 er fra SSB. Tildelingen i perioden 2014-2017 avviker derfor noe fra tallene som er oppgitt i tidligere årsrapporter.

Figur 7.3: Tildelinger til innovasjonsselskapene fra offentlige aktører⁷. Beløp i 1000 kroner, faste 2017-priser.

Operasjonalisering av ulike næringsrettede virkemidler og gjennomføring av prosjekter på vegne av kommuner og fylkeskommuner, er en stor del av virksomheten for de fleste innovasjonsselskaper. Oppdrag fra flere aktører bidrar til at innovasjonsselskapene blir flerfunksjonelle, solide og kompetente. Når de forvalter eller gjennomfører oppdrag på en god måte, kan det bidra til flere samordningsgevinster. På den måten blir virkemiddelapparatet mer effektivt.

Eksempler på offentlig finansierte virkemidler

- FORNY
- kapital fra Preså Kornordningen og annen tidligfasekapital
- det statlig finansierte klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters
- etablererveiledning
- FORREGION
- ordninger/prosjekter på oppdrag fra fylkeskommunene

2. Spørreundersøkelse rettet mot styreledere

Resultatindikatoren vil bidra til å identifisere hvor godt Siva utøver sin eierrolle. I undersøkelsen bør det søkes å kartlegge Sivas addisjonalitet som eier i etablering og utvikling av selskapene.

⁷ Tildelinger til Norwegian Research Centre AS er ikke inkludert. Selskapets tildelinger er langt større enn for de andre selskapene og er derfor tatt ut av sammenligningen for å gi et mer riktig bilde

En teoretisk tilnærming til hvordan Siva gjennom sitt eierskap kan bidra til verdiskaping er gjennom de fire eierrollene for et verdiskapende eierskap gitt som:

- Drivstoff: tilførsel av kapital til selskapet
- Styring: å sørge for at ledelsen maksimerer selskapets verdi
- Komplementære ressurser: tilføre selskapet kompetanse, relasjoner og andre ressurser som kreves for å lykkes
- Seleksjon: som eier, gjennom sine investerings- og avhendingsbeslutninger sørge for at kapitalen og kompetansen flyter fra ulønnsomme til lønnsomme områder

Spørsmålene i spørreundersøkelsen bør ligge i skjæringspunktet mellom de fire eierrollene og målsettingene.

I januar–februar 2022 ble det gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot styreledere i innovasjonsselskapene hvor Siva er deleier. Denne gjennomføres annet hvert år, og resultatene er en del av mål- og resultatstyringen av eierskapsvirkemidlet. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge effekten av Sivas eierskap; vise hvorvidt Sivas eierskap er utløsende for at selskapene blir etablert og utvikler seg, og i hvilken grad Siva bidrar til å utvikle selskapene på en annen måte enn det andre aktører gjør. Svarprosenten for undersøkelsen var 65 prosent, noe konsulentselskapet BDO karakteriserer som en «god» svarprosent.

Resultatene viser at Siva fortsatt oppleves som en eier med unik og relevant kompetanse, og med kompetanse på etablering og utvikling av innovasjonsselskaper som øvrige eiere ikke besitter. Siva oppleves som en aktiv, strategisk bidragsyter i selskapenes styre. Kompetansen Siva innehar som eier i flere innovasjonsselskaper, oppleves som komplementær i styrerommet. Resultatene viser også at Sivas eierskap i mange tilfeller var avgjørende for at selskapet ble etablert.

Sammenlignet med forrige spørreundersøkelse fra vinteren 2019/2020, er en mindre andel av respondentene enige i at Siva evner å tilføre selskapet kompetanse og nettverk gjennom sitt eierskap. Det er også en nedgang i andel respondenter som er enige i at Sivas eierskap er avgjørende for at selskapet har en hensiktsmessig eierstruktur.

Endringen kan ha sammenheng med koronapandemien, hvor man har hatt redusert fysisk tilstedeværelse i styre- og eiermøter.

Neste tilsvarende undersøkelse planlegges gjennomført vinteren 2023/2024.

3. Årlige vurderinger av porteføljeutviklingen

Hvert år gjennomfører Siva en evaluering av porteføljen av innovasjonsselskaper for å gjøre eieroppfølgingen mer målrettet. Den brukes også som utgangspunkt for å vurdere hvilke selskaper vi skal være styrerepresentert i. I den forbindelse gjøres blant annet en vurdering av selskapenes økonomiske situasjon og rolle, herunder i hvor stor grad de utfyller flere funksjoner i det regionale innovasjonssystemet. Selskapene plasseres i én av tre kategorier.

1. **Strategiske selskaper:** Selskapene i denne kategorien har ofte sterk regional forankring hos offentlige og private aktører, flere virksomhetsområder, en bærekraftig forretningsmodell og robust økonomi, gode resultater innenfor sine oppdrag og/eller forretningsområder, og en samlende rolle i den regionale innovasjonsstrukturen.
2. **Selskap under omstilling:** Selskapene i denne kategorien er ofte nyetablerte, og har enten nylig vært eller er i en form for omstilling. Det kan typisk være omstilling i form av økonomiske

utfordringer eller emisjon, fusjon eller fisjon. Det kan også være selskaper som har gjennomført vesentlige endringer i forretningsområder eller i sin administrasjon.

- 3. Selskap hvor Siva ønsker å terminere eierskapet:** Selskapene hvor Siva ønsker å terminere sitt eierskap gjelder investeringselskapene i Sivas portefølje, samt selskaper som for eksempel har mistet relevans og omfang.

Siva jobber for å ha flest mulig strategiske selskaper i porteføljen, og færrest mulig hvor vi ønsker å terminere eierskapet. Samtidig skal vi ta en aktiv rolle i å utvikle selskapene, initiere omstillingsprosesser der det er hensiktsmessig, og være pådriver for nødvendige avviklinger. Porteføljen bør derfor ikke være statisk. I så måte er det nødvendig at selskapene beveger seg mellom kategoriene.

Antall selskaper som er kategorisert som "under omstilling" ble videreført i 2022. Mange selskaper som tidligere ble kategorisert som et "strategisk selskap", vurderes nå som selskap under omstilling. I de fleste tilfeller handler dette om at selskaper må søke opptak til nye næringshage- og inkubasjonsprogram fra 2023, og ingen er garantert deltakelse i de nye programmene. Til tross for dette ble alle selskaper bortsett fra ett tatt opp i de nye programmene på slutten av 2022. Prosessen med søknader til nye programmer har vært en utfordrende situasjon for mange av selskapene i porteføljen, og dette reflekteres i styringen av selskapene.

Tabell 7.2: Andel innovasjonsselskaper i de ulike eieroppfølgingskategoriene ved årsslutt 2021 og 2022.

Kategori	Antall selskaper i 2021	Andel av porteføljen	Antall selskaper i 2022	Andel av porteføljen
Strategiske selskaper	19	25 %	19	26 %
Selskap under omstilling	42	56 %	43	58 %
Selskaper hvor Siva ønsker å terminere eierskapet	14	19 %	12	18 %
Sum	75	100 %	74	100 %

Selskaper og eierandel

Tabell 7.3: Eierandel i innovasjonsselskaper

Innovasjonsselskap	Andel Siva
GAM Accelerator AS	14,56 %
Aqqrator Inkubator Ås AS	33,33 %
Aksello AS	28,57 %
Atheno AS	11,15 %
Blått Kompetansesenter AS	3,30 %
Buskerud Næringshage AS	14,09 %
Eoga Utvikling AS	15,16 %
Fiordhagen AS	33,33 %
Gulen og Masfjord Utvikling AS	24,79 %
Hallingdal Næringshage AS	26,27 %
Halti Næringshage AS	28,78 %
Hardanger og Voss Næringshage AS	15,98 %
Hermetikken Kulturnæringshage AS	32,59 %
INAM AS	24,36 %
Industriutvikling Vest AS	18,18 %
Innoventus Sør AS	46,60 %
Inviro AS	6,21 %
Kjeller Innovasjon AS	25,08 %
Klar Bedrift AS	27,03 %
Klosser Innovasjon	30,41 %
Kobben AS	35,43 %
Kongsberg Innovasjon AS	16,67 %
Kunnskapsparke Bodø AS	25,32 %
Kunnskapsparke Helgeland AS	28,69 %
Kunnskapsparke Vestland AS	15,27 %
KUPA AS	13,47 %
Kværnhuset Industri-Inkubator AS	26,67 %
Kystinkubatoren AS	30,00 %
Landsbyen Næringshage AS	30,58 %
Lindesnesregionen Næringshage AS	13,12 %
Linken Næringshage AS	15,22 %
Lister Nyskaping AS	15,79 %
Nasjonalparken Næringshage AS	13,89 %
Newspace North AS	25,00 %
NORCE AS	1,11 %
Nordkappregionen Næringshage AS	25,00 %
Norinova AS	33,39 %
Næringshagen i Ullensvang AS	30,93 %
Næringshagen Midt-Troms AS	28,63 %
Orinor AS	22,57 %
Oslo Cancer Cluster Incubator AS	29,06 %
OsloTech AS	30,49 %
Pan Innovasjon AS	15,14 %
Pro Barents AS	16,01 %
Proventia AS	16,67 %
Proneo AS	16,23 %
Protomore Kunnskapsparke AS	22,35 %
Pågang Næringshage AS	22,50 %
Rørosregionen Næringshage AS	19,46 %
Sentrum Næringshage AS	27,95 %
Sintef Manufacturing AS	10,03 %
Skåppå AS	27,29 %
Smart Innovation Norway AS	24,92 %
Sognefjord Næringshage AS	28,33 %
Stryn Næringshage AS	18,18 %
Suldal Vekst AS	22,22 %
Sunnmøre Kulturnæringshage AS	24,39 %
Sør-Hedmark Næringshage AS	24,38 %
Sør-Østerdal Næringshage AS	17,30 %
T:Lab AS	29,52 %
Teal AS	25,32 %
Telemark Næringshage AS	20,20 %
Thams Innovasjon AS	34,00 %
Tindved Kulturhage AS	4,53 %
Vaager Innovasjon AS	12,15 %
Valdres Næringshage AS	15,74 %
Validé AS	14,82 %
VIS - Vestlandets Innovasjonsselskap AS	22,20 %
Vindel AS	20,23 %
ÅKP AS	23,95 %
ÅKP Blue Innovation Arena AS	24,04 %

Vedlegg 3

Dypdykk næringshage- og inkubasjonsprogrammene

MRS-rapport

Sivas innovasjonsaktiviteter skal tilrettelegge for bærekraftig etablering og utvikling av bedrifter i nærings- og kunnskapsmiljøer, og koble disse sammen i regionale, nasjonale og internasjonale nettverk. Innovasjonsvirksomhet omfatter eierskap i innovasjonsselskaper, finansiering av inkubasjonsvirksomhet og næringshager, regional samlokalisering og klyngeutvikling. Målet er å legge til rette for etablering, utvikling og omstilling av bedrifter. Virksomheten inkluderer også utvikling av samarbeidsarenaer og nettverk, nasjonalt og internasjonalt, mellom privat næringsliv, FoU-miljøer og offentlig virksomhet..

Sivas MRS for programvirksomheten består av styringsindikatorer som suppleres og belyses av støttende analyser. Styringsindikatorene inkluderer:

1. vekst i omsetning og vekst i verdiskaping i bedriftene i de to programmene (effektindikator)
2. kundetilfredshet (resultatindikator)

De støttende analysene inkluderer datagrunnlag for analyse, sysselsettingsvekst blant målbedriftene i næringshageprogrammet, endring i antall bedrifter i begge programmene, andel kvinner i ledende stilling i bedrifter i begge programmene, samt vurdering av indikatorene som inngår i MRS.

Figur 8.2: Oversikt over MRS-indikatorer

1.1. Omsetningsvekst i målbedriftene i inkubatorer og næringshager

Omsetningsvekst er en sentral indikator for bedrifters utvikling, og vil i stor grad også samvariere med størrelser som sysselsetting og verdiskaping. Dersom en inkubator eller en næringshage skal kunne vise til merverdi ved å ha bidratt til tilrettelegging for bedrifters utvikling, vil det være naturlig å fokusere på graden av økonomisk aktivitet i veksten. Omsetning er et relevant mål på bedriftens økonomiske aktivitet. Ettersom mange av målbedriftene i inkubatorer og næringshagene er små og unge, vil omsetning fungere som en god indikator for aktivitet all den tid det er få ansatte og verdiskapingen ofte kan og skal være negativ i begynnelsen av en bedrifts livssyklus. Det vil normalt forventes at omsetning av betydning først kommer mot slutten av perioden bedriften er i en inkubator. Dette gjelder også for de fleste målbedriftene i næringshagene, selv om enkelte vil være noe eldre enn inkubatorbedriftene.

1.1.1 Næringshageprogrammet: Vekst i omsetning og verdiskaping i bedriftene

Omsetning for målbedrifter i næringshageprogrammet

Tabellen nedenfor viser omsetning i 2012-2021 for målbedriftene fordelt på avtalestart.

Tabell 8.4: Total omsetning 2012-2021 for målbedriftene i næringshageprogrammet basert på avtalestart (beløp i milliarder)

Omsetning	Avtalestart							Akkumulert	
	Før 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Omsetning	n
2012	18,08							18,08	796
2013	23,85							23,85	1 051
2014	29,59							29,59	1 304
2015	44,29							44,29	1 625
2016	49,30	5,33						54,63	1 953
2017	51,64	6,16	5,49					63,29	2 254
2018	50,96	6,17	5,64	3,97				66,74	2 574
2019	54,23	6,61	6,58	4,83	9,05			81,30	3 036
2020	51,79	6,47	6,88	4,72	9,61	5,66		85,13	3 470
2021	57,47	7,38	7,83	5,04	11,22	6,58	9,02	104,54	3 754
Akkumulert	431,20	38,12	32,42	18,56	29,88	12,24	9,02	571,44	

Totalt har målbedriftene i næringshageprogrammet en akkumulert omsetning på 571,4 milliarder kroner for årene 2012-2021. Et fåtall av målbedriftene har svært høy omsetning. Det fremgår videre at målbedriftene i næringshageprogrammet har en vesentlig høyere omsetning enn inkubatorbedriftene. Dette er som forventet, gitt hvilke bedrifter som er målgruppen for de to programmene.

Mer om omsetning i målbedriftene

Målbedriftene hadde følgende gjennomsnittsomsetning i årene 2012-2021 (alle beløp i millioner kroner): 22,7, 22,7, 22,7, 27,3, 28,0, 28,1, 25,9, 26,8, 24,5 og 27,8. Medianen varierte fra 3,4 til 4,4 millioner kroner i perioden 2012-2021. Dette indikerer at et fåtall av målbedriftene har svært høy omsetning.

For å gi et mer nyansert bilde av størrelsen på målbedriftene i næringshageprogrammet, viser tabellen nedenfor gruppert omsetning i 2012-2021 for målbedriftene.

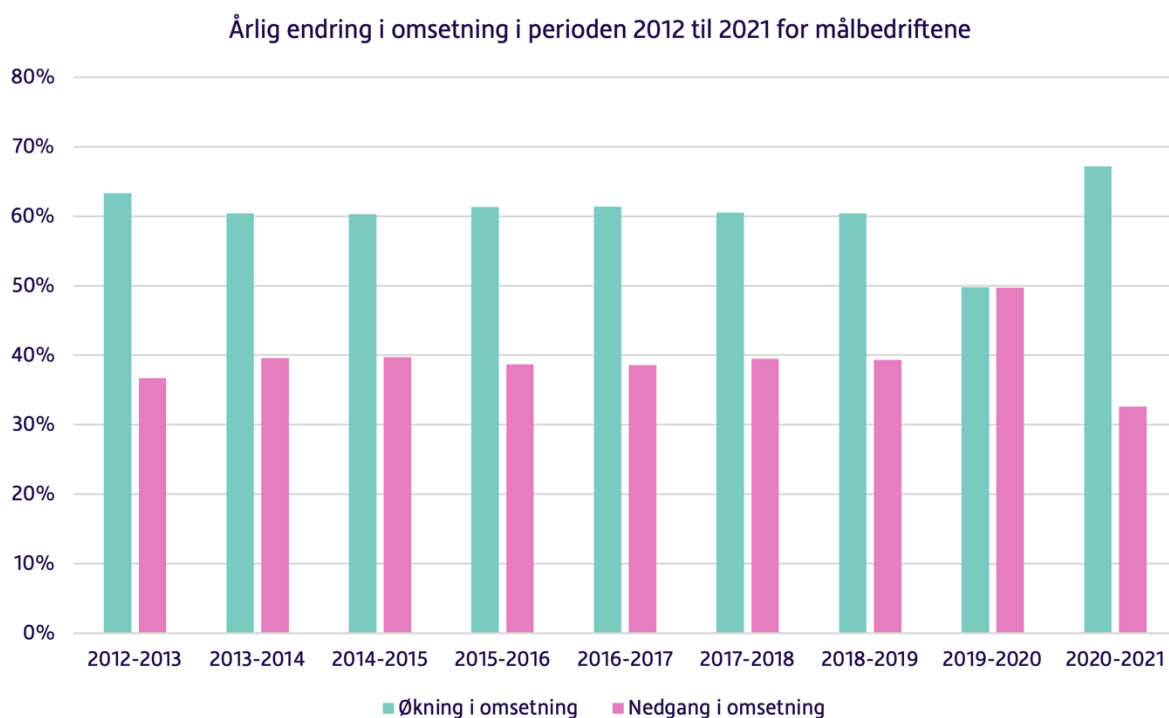
Tabell 8.5: Gruppert omsetning 2012-2021 for målbedriftene

Omsetningsintervaller	Andel målbedrifter innenfor de ulike omsetningsintervallene									
	2012 (n=796)	2013 (n=1051)	2014 (n=1304)	2015 (n=1625)	2016 (n=1953)	2017 (n=2253)	2018 (n=2574)	2019 (n=3036)	2020 (n=3470)	2021 (n=3754)
Inntil 500 000	14,9 %	16,7 %	18,7 %	18,8 %	19,6 %	20,6 %	20,5 %	21,2 %	23,1 %	21,5 %
Fra 500 000 inntil 1 million	8,8 %	10,2 %	9,4 %	8,2 %	7,7 %	7,6 %	9,1 %	8,1 %	8,2 %	8,2 %
Fra 1 million inntil 5 millioner	28,7 %	28,0 %	27,7 %	27,0 %	27,2 %	26,8 %	25,6 %	26,4 %	26,4 %	25,9 %
Fra 5 millioner inntil 10 millioner	13,1 %	12,3 %	11,3 %	12,6 %	12,3 %	11,9 %	12,4 %	12,3 %	12,0 %	12,6 %
Fra 10 millioner inntil 50 millioner	24,2 %	22,6 %	22,5 %	22,0 %	22,0 %	22,4 %	22,1 %	21,4 %	20,3 %	21,1 %
Fra 50 millioner inntil 250 millioner	9,2 %	8,9 %	8,9 %	9,8 %	9,7 %	9,2 %	8,9 %	8,9 %	8,7 %	9,0 %
250 millioner eller mer	1,1 %	1,3 %	1,5 %	1,6 %	1,5 %	1,5 %	1,4 %	1,7 %	1,3 %	1,7 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabellen viser at rundt halvparten av målbedriftene har inntil fem millioner kroner i omsetning, uavhengig av hvilket år omsetningen måles. For årene 2012-2021 hadde henholdsvis 4,4 prosent, 4,7 prosent, 4,4 prosent, 4,9 prosent, 6,3 prosent, 6,5 prosent, 6,6 prosent, 6,7 prosent, 7,5 prosent og 7,7 prosent av målbedriftene ingen omsetning. En så lav andel av bedrifter som har 0 i omsetning indikerer at det er eldre bedrifter i næringshageprogrammet enn i inkubasjonsprogrammet. Dette underbygger forskjellen på målgruppene. Tabellen viser videre at om lag en av ti målbedrifter har en omsetning på mer enn 50 millioner kroner, uavhengig av hvilket år vi måler. Disse står imidlertid for en stor andel av den totale omsetningen. For årene 2012-2021 står denne bedriftsgruppen for henholdsvis 67,5 prosent, 70,0 prosent, 69,7 prosent, 75,6 prosent, 76,0 prosent, 76,1 prosent, 74,1 prosent, 74,6 prosent, 74,8 og 76,6 prosent av den totale omsetningen.

Endring i omsetningen for målbedriftene i næringshageprogrammet

Figuren viser andel målbedrifter med vekst og nedgang i omsetning i perioden 2012 til 2021.

Figur 8.3: Årlig endring i omsetning i perioden 2012 til 2021 for målbedriftene

Med unntak av perioden 2019 til 2020 opplevde rundt 60 prosent av bedriftene i næringshagene årlig vekst i omsetningen, uavhengig av hvilke bedriftsårskull og årlige omsetningsendringer det ses på. I samme periode ser vi for første gang at andelen bedrifter som opplevde nedgang i omsetning, var like stort som andelen bedrifter med vekst. Perioden med høyest andel bedrifter med vekst i omsetningen, var fra 2020 til 2021. Denne utviklingen antas å ha sammenheng med covid-19, med en svært negativ påvirkning på omsetningen i 2020, mens 2021 ble et mer positivt år for de bedriftene som overlevde koronakrisen i 2020. Tabellen nedenfor viser gruppert endring i omsetning for de ulike årene.

Tabell 8.6: Årlig endring i omsetning fra 2012 til 2021 for målbedriftene

Endring i omsetning	Andel målbedrifter								
	2012-2013 (n=743)	2013-2014 (n=958)	2014-2015 (n=1177)	2015-2016 (n=1490)	2016-2017 (n=1723)	2017-2018 (n=2022)	2018-2019 (n=2299)	2019-2020 (n=2716)	2020-2021 (n=3087)
Nedgang på 100 %	1,1 %	1,4 %	2,3 %	1,9 %	2,1 %	2,1 %	2,2 %	2,4 %	2,5 %
Nedgang på mellom 50 og 99,9 %	4,0 %	6,6 %	5,9 %	5,6 %	5,3 %	5,3 %	5,4 %	9,3 %	5,7 %
Nedgang på mellom 25 og 49,9 %	6,2 %	5,9 %	6,5 %	7,3 %	6,7 %	6,7 %	7,1 %	10,3 %	5,7 %
Nedgang på inntil 25 %	25,4 %	25,7 %	25,0 %	23,9 %	24,5 %	25,4 %	24,6 %	27,7 %	18,7 %
Ingen endring	0,7 %	1,1 %	0,6 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,5 %	0,2 %
Økning på inntil 25 %	37,7 %	34,3 %	34,5 %	34,4 %	36,0 %	35,8 %	35,8 %	27,4 %	33,1 %
Økning på mellom 25 og 49,9 %	9,6 %	11,2 %	9,3 %	11,7 %	11,5 %	9,8 %	10,7 %	8,7 %	13,9 %
Økning på mellom 50 og 99,9 %	5,8 %	5,3 %	7,3 %	6,8 %	5,2 %	6,6 %	6,5 %	6,3 %	9,7 %
Økning på 100 % eller mer	9,5 %	8,5 %	8,6 %	8,1 %	8,4 %	8,0 %	7,4 %	7,4 %	10,5 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabellen viser at endringen i omsetning fra 2019 til 2020 var preget av koronakrisen som rammet næringslivet, mens endringen fra 2020 til 2021 viser at en rekordhøy andel av målbedriftene opplevde vekst i omsetningen (67,2 prosent). For alle årene er det en betydelig større andel målbedrifter med mer enn dobling av omsetningen, enn de som hadde en reduksjon på 100 prosent.

Verdiskaping for målbedrifter i næringshageprogrammet

Tabellen nedenfor viser verdiskaping (driftsresultat + lønnskostnader) i 2012-2021 for målbedriftene fordelt på avtalestart.

Tabell 8.7: Total verdiskaping 2012-2021 for målbedriftene basert på avtalestart (beløp i milliarder)

Verdiskaping	Avtalestart							Akkumulert	
	Før 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Verdiskaping	n
2012	5,40							5,40	804
2013	7,33							7,33	1 052
2014	8,97							8,97	1 305
2015	12,97							12,97	1 626
2016	15,58	1,66						17,24	1 953
2017	15,67	1,93	1,78					19,38	2 254
2018	14,88	1,98	1,83	1,23				19,92	2 574
2019	15,88	2,19	2,10	1,47	2,48			24,12	3 036
2020	14,25	2,12	2,06	1,54	2,53	1,56		24,06	3 470
2021	15,42	2,40	2,21	1,68	2,86	1,82	2,92	29,31	3 754
Akkumulert	126,35	12,28	9,98	5,92	7,87	3,38	2,92	168,70	

Totalt har bedriftene i næringshageprogrammet en akkumulert verdiskaping på 168,7 milliarder kroner for årene 2012-2021. Et fåtall av målbedriftene har svært høy verdiskaping.

Mer om verdiskaping i målbedriftene

Målbedriftene hadde følgende gjennomsnittlige verdiskaping i årene 2012-2021 (alle beløp i millioner kroner): 6,7, 7,0, 6,9, 8,0, 8,8, 8,6, 7,7, 7,9, 6,9 og 7,8. Medianen varierte fra 1,2 til 1,7 millioner kroner i perioden 2012-2021. Som for omsetning indikerer dette at det er en liten andel av målbedriftene som har svært høy verdiskaping.

For å gi et mer nyansert bilde av størrelsen på målbedriftene i næringshageprogrammet, viser tabellen nedenfor gruppert verdiskaping i 2012-2021.

Tabell 8.8: Gruppert verdiskaping 2012-2021 for målbedriftene

Verdiskapingsintervaller	Andel målbedrifter innenfor de ulike verdiskapingsintervallene										
	2012 (n=804)	2013 (n=1052)	2014 (n=1305)	2015 (n=1626)	2016 (n=1953)	2017 (n=2254)	2018 (n=2574)	2019 (n=3036)	2020 (n=3470)	2021 (n=3754)	
Mindre eller lik – 1 million	2,0 %	1,4 %	1,8 %	1,3 %	2,0 %	1,7 %	1,2 %	1,9 %	2,2 %	2,2 %	
Fra – 500 000 inntil – 1 million	1,5 %	0,8 %	0,9 %	1,2 %	0,7 %	1,1 %	1,2 %	0,8 %	1,1 %	0,8 %	
Fra 0 inntil – 500 000	10,7 %	12,2 %	13,9 %	11,4 %	14,2 %	15,2 %	14,8 %	15,9 %	17,1 %	14,0 %	
Inntil 500 000	18,2 %	19,9 %	18,6 %	20,4 %	16,8 %	16,8 %	18,4 %	17,4 %	18,9 %	20,1 %	
Fra 500 000 inntil 1 million	8,2 %	9,3 %	10,3 %	8,1 %	9,4 %	9,2 %	9,2 %	9,9 %	9,3 %	8,8 %	
Fra 1 million inntil 10 millioner	42,2 %	39,0 %	37,7 %	40,4 %	39,8 %	39,0 %	38,5 %	37,5 %	36,2 %	37,8 %	
Fra 10 millioner inntil 50 millioner	15,0 %	14,6 %	13,7 %	14,1 %	14,2 %	14,1 %	13,8 %	13,7 %	12,7 %	13,3 %	
50 millioner eller mer	2,2 %	2,8 %	3,1 %	3,1 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,5 %	3,0 %	
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

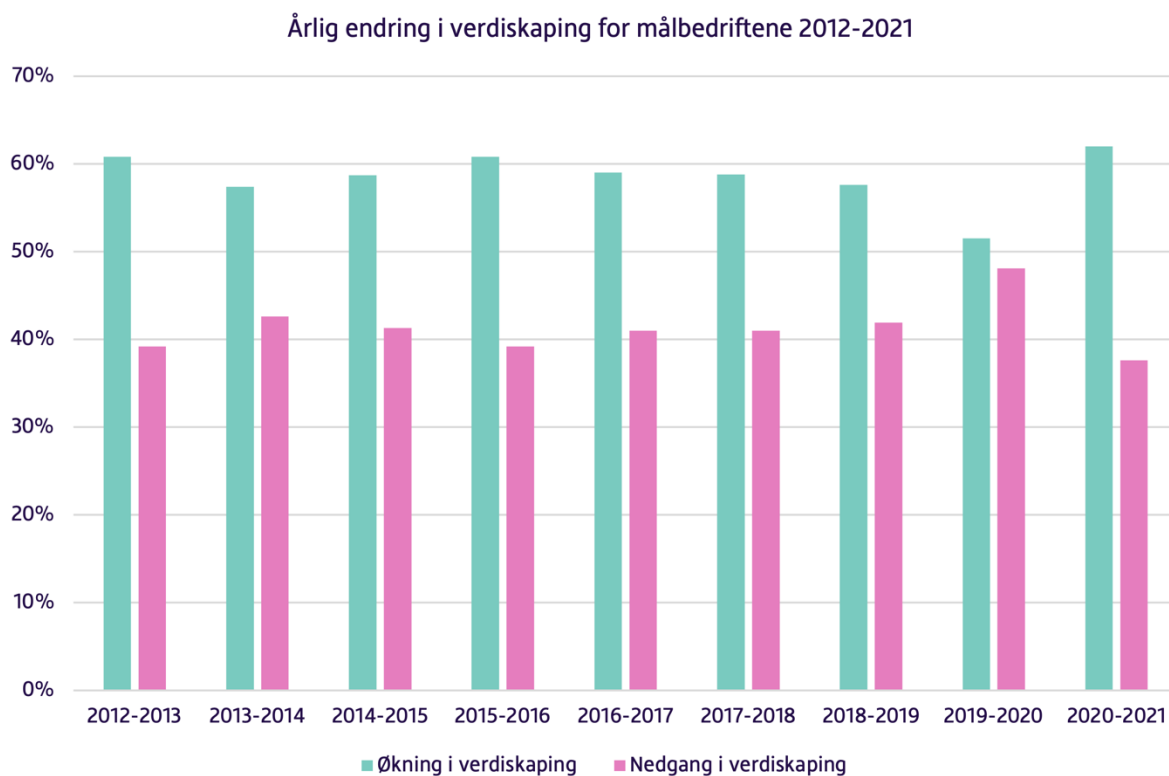
Tabellen viser at rundt fire av fem målbedrifter har positiv verdiskaping, uavhengig av hvilket år det ses på. Andelen målbedrifter i de ulike størrelsesgruppene er relativt stabil i 2012-2021 for de ulike kullene. 2020

har periodens høyeste andel bedrifter med negativ verdiskaping, noe som antas å ha en sammenheng med kronopandemien.

Endring i verdiskaping for målbedriftene i næringshageprogrammet

Figuren viser andel målbedrifter med vekst og nedgang i verdiskaping i perioden 2012 til 2021.

Figur 8.4: Årlig endring i verdiskaping i perioden 2012 til 2021 for målbedriftene

Uavhengig av hvilke bedriftsårskull og årlige verdiskapingsendringer det ses på, opplever mer enn halvparten av målbedriftene i næringshagene vekst i verdiskapingen hvert år (andelen varierer fra 51,5 til 62,0 prosent). Tabellen nedenfor viser gruppert endring i verdiskaping for de ulike årene.

Tabell 8.9: Årlig endring i verdiskaping fra 2012 til 2021 for målbedriftene

Endring i verdiskaping	Andel målbedrifter								
	2012-2013 (n=778)	2013-2014 (n=1000)	2014-2015 (n=1213)	2015-2016 (n=1559)	2016-2017 (n=1820)	2017-2018 (n=2132)	2018-2019 (n=2426)	2019-2020 (n=2593)	2020-2021 (n=3278)
Nedgang på 100 % eller mer	5,9 %	9,4 %	6,3 %	8,1 %	8,2 %	7,0 %	7,8 %	10,1 %	8,4 %
Nedgang på mellom 50 og 99,9 %	6,2 %	6,2 %	6,0 %	6,6 %	4,6 %	6,6 %	5,9 %	8,1 %	6,6 %
Nedgang på mellom 25 og 49,9 %	6,7 %	7,2 %	7,3 %	6,4 %	7,2 %	7,2 %	7,2 %	9,9 %	6,3 %
Nedgang på inntil 25 %	20,4 %	19,8 %	21,6 %	18,1 %	21,3 %	20,2 %	21,0 %	20,0 %	16,3 %
Ingen endring	0,4 %	0,3 %	0,2 %	0,3 %	0,6 %	0,2 %	0,5 %	0,4 %	0,4 %
Økning på inntil 25 %	27,8 %	26,7 %	25,6 %	27,5 %	25,8 %	25,8 %	26,1 %	21,1 %	22,8 %
Økning på mellom 25 og 49,9 %	10,4 %	9,7 %	10,1 %	11,2 %	10,7 %	11,0 %	10,2 %	9,4 %	11,7 %
Økning på mellom 50 og 99,9 %	7,8 %	8,8 %	8,7 %	8,9 %	9,2 %	7,6 %	8,7 %	8,3 %	10,1 %
Økning på 100 % eller mer	14,4 %	11,9 %	14,2 %	12,9 %	12,4 %	14,4 %	12,6 %	12,7 %	17,4 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Det er høyest andel målbedrifter som har en økning i verdiskapingen på inntil 25 prosent alle årene. Hvert år er det en større andel som har mer enn en dobling av verdiskapingen sammenlignet med dem som har en nedgang på 100 prosent eller mer. En rekordhøy andel bedrifter hadde nedgang i verdiskapingen fra 2019 til 2020, og en rekordhøy andel bedrifter hadde økning i verdiskapingen fra 2020 til 2021. Dette bildet samsvarer med funnene for endring i omsetning, og antas å ha sammenheng med koronapandemien.

1.1.2 Inkubasjonsprogrammet: Vekst i omsetning og verdiskaping i bedriftene

Omsetning for inkubatorbedriftene i inkubasjonsprogrammet

Tabellen nedenfor viser omsetning i 2012-2021 for inkubatorbedriftene, fordelt på avtalestart.

Tabell 8.10: Total omsetning 2012-2021 for inkubatorbedriftene basert på avtalestart (beløp i millioner)

Omsetning	Avtalestart							Akkumulert	
	Før 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Omsetning	n
2012	890,1							890,1	323
2013	2 595,1							2 595,1	510
2014	4 179,1							4 179,1	699
2015	5 162,1							5 162,1	945
2016	6 011,1	262,3						6 273,4	1 220
2017	6 168,4	2 352,3	88,5					8 609,2	1 440
2018	6 801,0	2 811,2	382,0	619,9				10 614,1	1 673
2019	7 647,6	2 986,0	451,9	1 701,4	1 121,2			13 908,1	1 868
2020	7 790,3	3 034,2	528,7	2 714,4	3 756,7	347,3		18 171,6	2 154
2021	8 794,6	3 175,6	663,8	4 592,7	4 216,1	554,0	441,3	22 438,1	2 368
Akkumulert	56 039,4	14 621,6	2 114,9	9 628,4	9 094,0	901,3	441,3	92 840,9	

Totalt har inkubatorbedriftene akkumulert omsetning i hele perioden på 92,8 milliarder kroner. Tabellen viser en betydelig økning i omsetning fra første til andre år i program for samtlige bedriftskull. Dette skyldes blant annet at flere av bedriftene ikke hadde regnskapstall første året de var i program. For bedriftskullet med avtalestart i 2019 var det en aktør som økte omsetningen med 846 millioner kroner fra 2019 til 2020. Tilsvarende var det en aktør med avtalestart i 2020 som økte omsetningen med 2,02 milliarder kroner. Økningen i omsetningen fra 2019 til 2020 for disse avtalestartkullene kan derfor i stor grad tilskrives to bedrifter. Disse er ikke lenger aktive inkubatorbedrifter, da de faller utenfor SMB-definisjonen. Et fåtall av inkubatorbedriftene har høy omsetning, og om lag en femtedel av bedriftene har null i omsetning i de ulike årene. Dette indikerer at det for mange av inkubatorbedriftene tar tid å fremskaffe et inntektsgrunnlag.

Mer om omsetning i inkubatorbedriftene

Inkubatorbedriftene hadde en gjennomsnittlig omsetning i 2012-2021 på henholdsvis 2,76 millioner kroner, 5,09 millioner kroner, 5,98 millioner kroner, 5,46 millioner kroner, 5,14 millioner kroner, 5,98 millioner kroner, 6,34 millioner kroner, 7,45 millioner kroner, 8,44 millioner kroner og 9,48 millioner kroner. Medianen var 400 000 kroner, 488 500 kroner, 431 000 kroner, 422 000 kroner, 415 500 kroner, 466 000 kroner, 501 000 kroner, 567 500 kroner, 629 000 kroner og 573 500 for årene 2012-2021. Dette indikerer at et fåtall av inkubatorbedriftene har svært høy omsetning. For å gi et mer nyansert bilde av størrelsen på inkubatorbedriftene viser tabellen nedenfor gruppert omsetning i 2012-2021 for disse.

Tabell 8.11: Gruppert omsetning 2012-2021 for inkubatorbedriftene

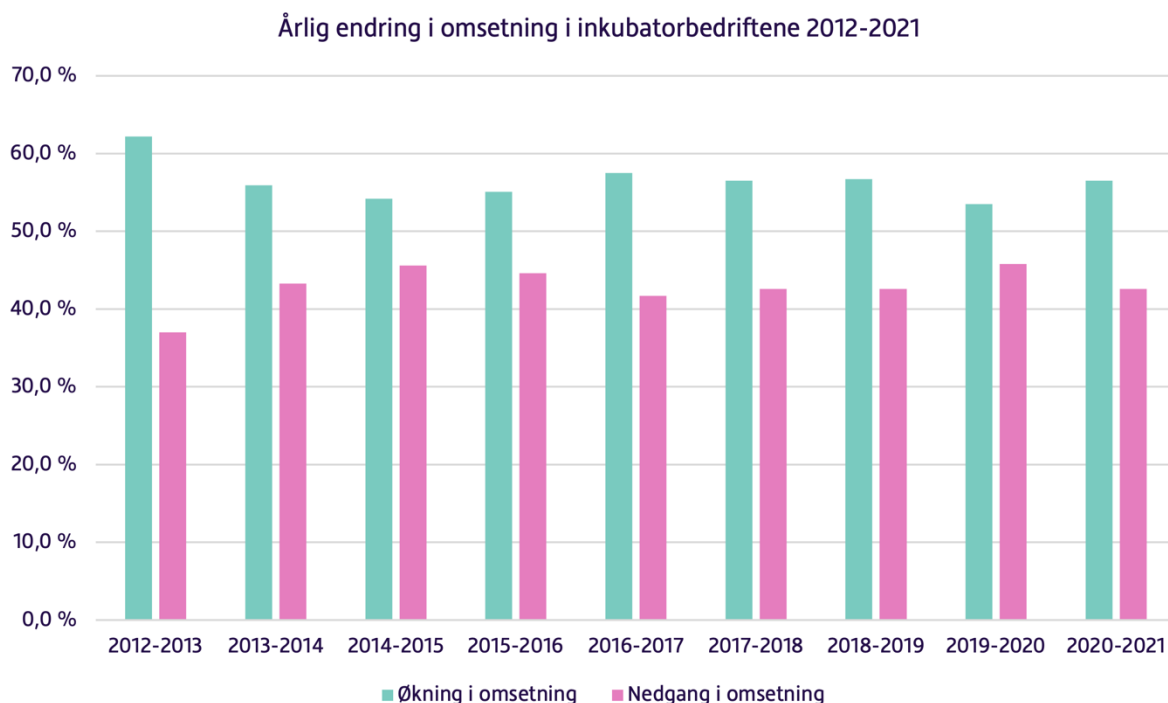
Omsetningsintervaller	Andel inkubatorbedrifter innenfor de ulike omsetningsintervallene									
	2012 (n=323)	2013 (n=510)	2014 (n=699)	2015 (n=945)	2016 (n=1220)	2017 (n=1440)	2018 (n=1673)	2019 (n=1868)	2020 (n=2154)	2021 (n=2368)
Inntil 500 000	53,6 %	50,2 %	52,2 %	53,2 %	53,1 %	51,3 %	49,7 %	48,4 %	46,3 %	48,4 %
Fra 500 000 inntil 1 mnok	15,8 %	15,1 %	11,3 %	11,4 %	12,0 %	11,0 %	9,6 %	10,5 %	11,7 %	8,6 %
Fra 1 mnok inntil 5 mnok	23,5 %	24,7 %	24,7 %	23,9 %	24,0 %	23,7 %	24,4 %	22,4 %	23,5 %	22,8 %
Fra 5 mnok inntil 50 mnok	6,2 %	8,2 %	9,7 %	9,5 %	8,9 %	11,2 %	13,5 %	15,8 %	15,7 %	17,4 %
50 mnok eller mer	0,9 %	1,8 %	2,1 %	2,0 %	2,0 %	2,8 %	2,8 %	2,9 %	2,8 %	2,8 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabellen viser at rundt halvparten av inkubatorbedriftene har inntil en halv million i omsetning, uavhengig av hvilket år den måles. Av de bedriftene som hadde oppgitt omsetning i årene 2012-2021, var det mellom 16,6 og 24,8 prosent som hadde kr 0 i omsetning. Dette indikerer at det for mange av inkubatorbedriftene tar tid å skaffe seg et inntektsgrunnlag. Tabellen viser videre at det er en liten andel av inkubatorbedriftene som har mer enn 5 millioner kroner i omsetning (mellom 7,1 og 20,2 prosent de ulike årene), men andelen har vært økende siden 2016. Disse står imidlertid for en stor andel av total omsetning; fra 74 prosent av omsetningen i 2012 til 92 prosent av omsetningen i 2020 (to av bedriftene står for 21,9 prosent av total omsetning i 2021, og de samme to bedriftene stod for 17,9 prosent av total omsetning i 2020).

Endring i omsetningen for inkubatorbedriftene

Figuren viser andel inkubatorbedrifter med vekst og nedgang i omsetning i perioden 2012 til 2021.

Figur 8.5: Årlig endring i omsetning i perioden 2012-2021 for inkubatorbedriftene

Avhengig av hvilke årlige endringstall det ses på, opplever fra 53,5 til 62,2 prosent av inkubatorbedriftene årlig vekst i omsetningen. Den høyeste andelen bedrifter som opplever nedgang i omsetningen i perioden var fra 2019 til 2020. Denne utviklingen antas å være påvirket av koronapandemien. Tabellen nedenfor viser gruppert endring i omsetning for de ulike årene.

Tabell 8.12: Årlig endring i omsetning fra 2012 til 2021 for inkubatorbedriftene

Endring i omsetning	Andel inkubatorbedrifter								
	2012-2013 (n=248)	2013-2014 (n=395)	2014-2015 (n=555)	2015-2016 (n=726)	2016-2017 (n=920)	2017-2018 (n=1126)	2018-2019 (n=1225)	2019-2020 (n=1471)	2020-2021 (n=1671)
Nedgang på 100 %	6,5 %	6,3 %	7,9 %	8,7 %	6,0 %	8,7 %	6,0 %	8,1 %	12,7 %
Nedgang på mellom 50 og 99,9 %	8,1 %	16,5 %	14,6 %	13,0 %	13,5 %	11,6 %	12,1 %	14,8 %	10,8 %
Nedgang på mellom 25 og 49,9 %	11,2 %	8,6 %	9,9 %	10,1 %	10,1 %	9,5 %	8,1 %	9,0 %	7,2 %
Nedgang på inntil 25 %	11,2 %	11,9 %	13,2 %	12,8 %	12,1 %	12,8 %	16,2 %	13,9 %	11,9 %
Ingen endring	0,8 %	0,8 %	0,2 %	0,3 %	0,8 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %	0,9 %
Økning på inntil 25 %	12,5 %	14,7 %	14,4 %	13,1 %	15,5 %	13,9 %	16,8 %	14,1 %	15,8 %
Økning på mellom 25 og 49,9 %	6,9 %	10,4 %	10,8 %	10,1 %	9,6 %	9,0 %	9,9 %	8,2 %	9,3 %
Økning på mellom 50 og 99,9 %	10,9 %	11,1 %	6,5 %	9,4 %	9,5 %	9,1 %	8,2 %	9,2 %	10,1 %
Økning på 100 % eller mer	31,9 %	19,7 %	22,5 %	22,5 %	22,9 %	24,5 %	22,0 %	22,0 %	21,3 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Blant bedriftene med årlig vekst har den største andelen en fordobling eller mer av omsetningen. Fra 6,0 til 12,7 prosent av inkubatorbedriftene har en årlig reduksjon i omsetningen på 100 prosent. Den høyeste andelen av bedrifter som mister all omsetning ser vi fra 2020 til 2021, og det antas at dette henger sammen med koronapandemien. I alle årene er det en signifikant større andel inkubatorbedrifter som har en dobling av omsetningen enn de som har en reduksjon på 100 prosent.

Verdiskaping for inkubatorbedrifter i inkubasjonsprogrammet

Tabellen nedenfor viser verdiskaping (driftsresultat + lønnskostnader) i 2012-2021 for inkubatorbedriftene fordelt på avtalestart.

Tabell 8.13: Total verdiskaping 2012-2021 for inkubatorbedriftene basert på avtalestart (beløp i millioner)

Verdiskaping	Avtalestart							Akkumulert verdiskaping	
	Før 2017	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	Verdiskaping	n
2012	235,75							235,75	323
2013	646,44							646,44	510
2014	1 020,77							1 020,77	699
2015	711,63							711,63	945
2016	865,59	76,15						941,74	1 219
2017	747,00	727,43	2,81					1 477,24	1 440
2018	689,22	897,95	-95,00	110,03				1 602,20	1 673
2019	637,50	971,59	59,06	445,23	211,78			2 325,16	1 868
2020	1 061,72	995,32	71,76	658,66	2 139,86	87,15		5 014,47	2 154
2021	1 808,69	1 115,62	94,67	851,30	452,67	138,62	144,54	4 606,11	2 368
Akkumulert	8 424,31	4 784,06	133,30	2 065,22	2 804,31	225,77	144,54	18 581,51	

Totalt har inkubatorbedriftene en akkumulert verdiskaping på i overkant av 18,5 milliarder kroner for årene 2012-2021. Blant bedriftene med avtalestart i 2020 er det ett selskap som har en verdiskaping på 1,89 milliarder kroner i 2020. Denne bedriften er også forklaringen på den betydelige økningen i verdiskaping fra 2019 til 2020 for bedriftskullet med avtalestart i 2020. Samme bedrift har hatt en nedgang på vel 1,7 milliarder kroner fra 2020 til 2021. Dette forklarer den betydelige nedgangen i verdiskapingen for dette bedriftskullet, og også at total verdiskaping har gått noe ned fra 2020 til 2021. Denne bedriften har ikke vært aktiv i inkubasjonsprogrammet siden 2020.

Mer om verdiskaping i inkubatorbedriftene

Inkubatorbedriftene hadde en gjennomsnittlig verdiskaping i 2012-2021 på henholdsvis 729 867 kroner, 1,27 millioner kroner, 1,46 millioner kroner, 753 049 kroner, 772 553 kroner, 1,03 millioner kroner, 957 677 kroner, 1,24 millioner kroner, 2,3 millioner kroner og 1,95 millioner kroner. Medianen var 10 000 kroner, 26 000 kroner, 13 000 kroner, 1 000 kroner, 0 kroner, 4 500 kroner, 0 kroner, 10 000 kroner, 18 000 kroner og 0 kroner for årene 2012-2021.

For å gi et mer nyansert bilde av størrelsen på inkubatorbedriftene viser tabellen nedenfor gruppert verdiskaping i perioden 2012-2021.

Tabell 8.14: Gruppert verdiskaping 2012-2021 for inkubatorbedriftene

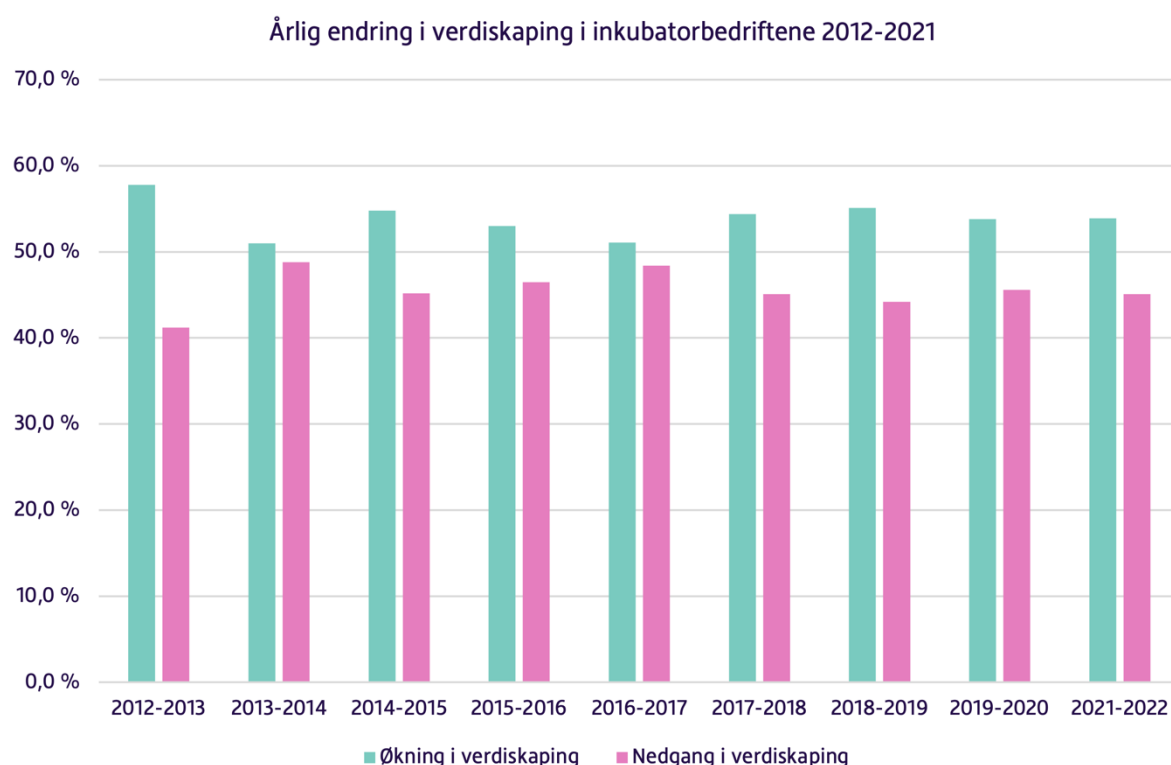
Verdiskapingsintervaller	Andel inkubatorbedrifter innenfor de ulike verdiskapingsintervallene									
	2012 (n=323)	2013 (n=510)	2014 (n=699)	2015 (n=945)	2016 (n=1219)	2017 (n=1440)	2018 (n=1673)	2019 (n=1868)	2020 (n=2154)	2021 (n=2368)
Mindre eller lik – 1 mnok	6,5 %	4,7 %	6,2 %	6,7 %	8,4 %	9,8 %	9,9 %	9,6 %	9,2 %	9,3 %
Fra – 500 000 inntil – 1 mnok	4,3 %	5,3 %	4,7 %	4,9 %	5,3 %	3,5 %	3,9 %	3,5 %	4,1 %	3,9 %
Fra 0 inntil – 500 000	33,7 %	32,5 %	34,2 %	35,5 %	34,6 %	33,1 %	32,8 %	35,4 %	29,9 %	27,8 %
Inntil 500 000	34,4 %	29,8 %	27,6 %	27,9 %	26,7 %	25,8 %	24,3 %	21,0 %	26,4 %	28,3 %
Fra 500 000 inntil 1 mnok	5,3 %	7,1 %	7,2 %	6,7 %	7,5 %	7,8 %	6,5 %	7,6 %	7,1 %	7,0 %
Fra 1 mnok inntil 10 mnok	14,3 %	17,3 %	16,5 %	15,1 %	14,1 %	15,7 %	18,5 %	18,7 %	18,4 %	18,8 %
10 mnok eller mer	1,5 %	3,3 %	3,6 %	3,2 %	3,4 %	4,3 %	4,1 %	4,2 %	4,9 %	4,9 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabellen viser at over halvparten av inkubatorbedriftene har en positiv verdiskaping i alle de åtte årene (andelen varierer fra 51,5 til 59,0 prosent). Andelen inkubatorbedrifter i de ulike størrelsesgruppene er relativt stabil i perioden 2012-2021 for de ulike kullene. Flest inkubatorbedrifter har mellom 0 og – 500 000 i årlig verdiskaping alle årene, med unntak av 2012 og 2021.

Endring i verdiskaping for inkubatorbedriftene

Figuren viser andel inkubatorbedrifter med vekst og nedgang i verdiskaping i perioden 2012 til 2021.

Figur 8.6: Årlig endring i verdiskaping i perioden 2012 til 2021 for inkubatorbedriftene

Avhengig av hvilke årlige endringstall det ses på, opplever fra 51,0 til 57,8 prosent av inkubatorbedriftene årlig vekst i verdiskapingen. Tabellen nedenfor viser gruppert endring i verdiskaping for de ulike årene.

Tabell 8.15: Årlig endring i verdiskaping fra 2012 til 2021 for inkubatorbedriftene

Endring i verdiskaping	Andel inkubatorbedrifter									
	2012-2013 (n=296)	2013-2014 (n=469)	2014-2015 (n=648)	2015-2016 (n=872)	2016-2017 (n=1097)	2017-2018 (n=1319)	2018-2019 (n=1462)	2019-2020 (n=1719)	2020-2021 (n=1918)	
Nedgang på 100 % eller mer	21,3 %	24,5 %	25,0 %	22,0 %	22,9 %	22,5 %	19,2 %	21,5 %	23,2 %	
Nedgang på mellom 50 og 99,9 %	8,1 %	8,1 %	7,1 %	8,8 %	10,1 %	7,5 %	10,3 %	8,3 %	7,5 %	
Nedgang på mellom 25 og 49,9 %	4,4 %	7,2 %	4,9 %	6,5 %	6,7 %	6,2 %	5,7 %	7,0 %	5,9 %	
Nedgang på inntil 25 %	7,4 %	9,0 %	8,2 %	9,2 %	8,7 %	8,9 %	9,0 %	8,8 %	8,5 %	
Ingen endring	1,0 %	0,2 %	0,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,7 %	0,6 %	1,0 %	
Økning på inntil 25 %	9,5 %	11,1 %	11,0 %	9,1 %	10,5 %	10,8 %	12,0 %	10,1 %	10,7 %	
Økning på mellom 25 og 49,9 %	5,7 %	7,9 %	6,6 %	8,5 %	8,2 %	8,2 %	8,7 %	6,9 %	7,6 %	
Økning på mellom 50 og 99,9 %	13,9 %	11,1 %	13,7 %	12,0 %	9,8 %	11,4 %	12,5 %	12,9 %	11,5 %	
Økning på 100 % eller mer	28,7 %	20,9 %	23,5 %	23,4 %	22,6 %	24,0 %	21,9 %	23,9 %	24,1 %	
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

Mellom en fjerdedel og femtedel hadde en årlig nedgang på 100 prosent eller mer i verdiskapingen de ulike årene. I to tredjedeler av årene er andel bedrifter som opplever mer enn en dobling av verdiskapingen høyere enn andel bedrifter som har en nedgang på 100 prosent eller mer.

1.2 Kundetilfredshet

I vesentlig grad skjer Sivas arbeidsinnsats gjennom «agentledd», det vil si gjennom næringshager og inkubatorer som igjen tilbyr tjenester til mål- og inkubatorbedriftene. Mens effektindikatoren sier noe om hvordan det faktisk går med målbedriftene, vil resultatindikatoren belyse hvordan næringshagene og inkubatorene vurderer Sivas tilbud, aktiviteter og innsats i programmene, og hvordan målbedriftene igjen vurderer næringshagenes og inkubatorenes tilbud, aktiviteter og innsats.

1.2.1 Om undersøkelsen

Kartlegging av overordnet kundetilfredshet med inkubator/næringshage og Sivas programmer gjøres gjennom en spørreundersøkelse sendt ut til:

1. Daglig ledere i målbedriftene i næringshagene: 2537 utsendte spørreskjema; 954 svar; 38 prosent svarrate
2. Daglig ledere i målbedriftene i inkubatorene: 2055 utsendte spørreskjema; 909 svar; 44 prosent svarrate
3. Inkubatorledere: 33 utsendte spørreskjema; 26 svar; 79 prosent svarrate
4. Næringshageledere: 40 utsendte spørreskjema; 38 svar; 95 prosent svarrate
5. Daglig ledere i innovasjonsselskap med inkubator: 27 utsendte spørreskjema; 19 svar; 70 prosent svarrate

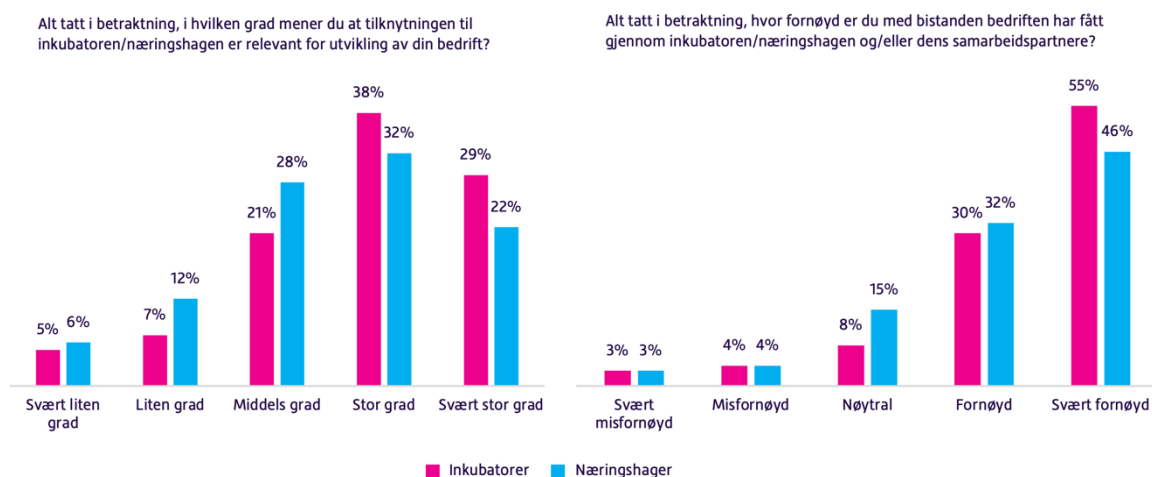
Antallet målbedrifter og ledere som har svart er høyt, og svarratene for årets undersøkelser vurderes å være tilfredsstillende. Det er Mimir Analytics som gjennomfører kundetilfredshetsundersøkelsen.

Siva har i flere år gjennomført årlige kundetilfredshetsundersøkelser. Disse brukes aktivt til å følge utviklingen på programnivå. De brukes også for å gi tilbakemelding til hver enkelt inkubator/næringshage om utvikling over tid, og hvordan de presterer sammenlignet med programgjennomsnittet.

1.2.2 Målbedriftenes kundetilfredshet

Figuren viser at svært mange målbedrifter opplever at inkubator-/næringshagemiljøet er relevant for utviklingen av deres bedrift, og at de er fornøyd med bistanden de får. En målbedrift melder i forbindelse med undersøkelsen at ressurspersonen i inkubatoren «er strukturert og følger opp prosjektet tett i både en formell og uformell form. Hun har god kunnskap, erfaring og nettverk som setter oss i kontakt med de rette personene. Veldig imponert og takknemlig over å få jobbe sammen med henne». I sum er det blant målbedriftene en svak reduksjon (fra et høyt nivå) i tilfredsheten med næringshage, mens det er en økning i tilfredsheten med inkubator.

Figur 8.7: Overordnede indikatorer på kundetilfredshet

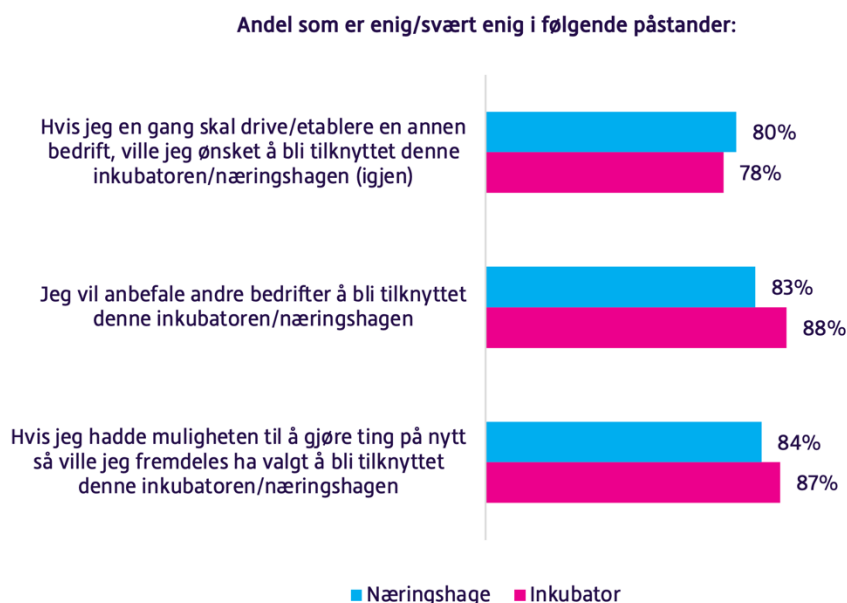

I hvilken grad bistand fra inkubator/næringshage tilfører merverdi for målbedriftene (som ikke ville skjedd uten denne bistanden), er et sentralt element i kartleggingen av kundetilfredshet. Dette er også omtalt som addisjonalitet, og kartlegges gjennom spørsmålene i figuren 8.8. Svarene viser at svært mange målbedrifter vil anbefale sin inkubator/næringshage til andre bedrifter, at de ville brukt samme inkubator/næringshage om de skulle drive/etablere en ny bedrift, og at de ville valgt samme inkubator/næringshage igjen om man kunne gjort det.

En fornøyd målbedrift kan fortelle at: «Næringshagen har vært av helt avgjørende betydning for at vår bedrift eksisterer og vokser i dag. Gjennom rådgiving og en grunnleggende forståelse for bransjen, har de bidratt med kunnskap, kompetanse og ikke minst empati gjennom vanskelige tider. Vi har fått presise og (har det vist seg i ettertid) riktige råd når vi står ved ulike veiskiller!».

I sum er målbedriftenes addisjonalitet på nivå med fjoråret, og synes å ha stabilisert seg på et høyt nivå.

Figur 8.8: Overordnede indikator på addisjonaltet

1.2.3 Programoperatørens kundetilfredshet

Lederne vurderer at Sivas programaktivitet er helt avgjørende for drift av inkubatorer/næringshager i Norge. Alle inkubatorer, og en svært høy andel av næringshagene (90 prosent), ville enten ikke vært i drift eller hatt mindre bredde i tilbudet og begrenset omfang uten Sivas nasjonale programmer.

En næringshageleder sier det slik: «Dersom næringshagen ikke lengre hadde vært del av det nasjonale programmet, ville den "delen" av virksomheten blitt lagt ned/fjernet. Selskapet hadde nedbemannet noe, og drevet kun kommersiell konsulenttjeneste mot de "større" bedriftene og prosjektene. Selskapet i seg selv ville bestått.»

Som figur 8.9 viser, er lederne svært fornøyd med hvordan Sivas nasjonale programmer gjør deres inkubator/næringshage i stand til å levere på sentrale hovedoppgaver. De fleste næringshageledere er fornøyd/svært fornøyd med hvordan Sivas næringshageprogram gjør deres næringshage i stand til å utvikle attraktive bedrifter og arbeidsplasser utenfor de større byene i Norge.

En næringshageleder utdyper sitt svar slik: «Summen av nettverket med Siva, Siva-partnere og særlig næringshagene gir oss en kompetanse, innsikt og tyngde som betyr aller mest. Vi kan bli enda bedre til å bruke det, men det er her gullet ligger. Og den tryggheten og troverdigheten det gir».

Videre er det slik at svært mange inkubatorlederne og ledere av innovasjonsselskap (med inkubator) er fornøyd/svært fornøyd med hvordan Sivas inkubasjonsprogram gjør inkubatoren i stand til å kommersialisere gode ideer til vekstbedrifter, samt skape ny vekst i etablerte virksomheter. Ingen av disse lederne er direkte misfornøyd.

En inkubatorleder forklarer at uten Sivas program: «ville vi måtte bli en 'vanlig konsulent' og ikke kunne gi samme fordelaktige tilbud til bedrifter i oppstart, og det ville blitt vanskeligere å finne kapital. Tap av mulighet for samarbeid med andre inkubatorer, mistet deltagelse i fellesprosjekt med andre næringshager og inkubatorer, å være ute av fagforum i fylke og nasjonalt ... Det ville blitt så mye vanskeligere å gi

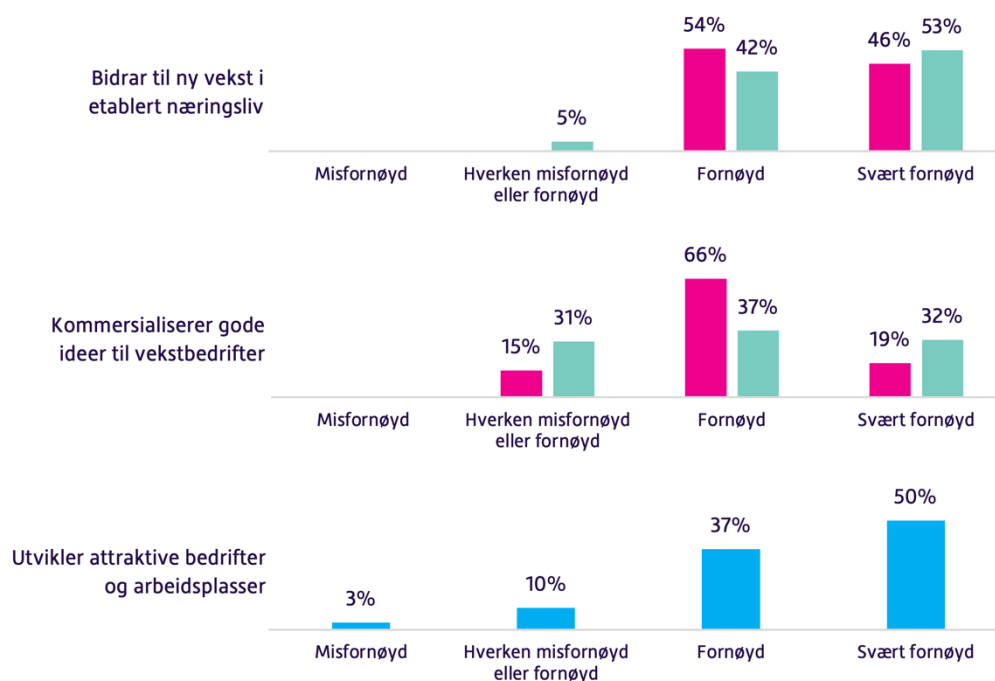
bedriftene innpass i nettverk og informasjon enn det vi opplever i dag. Det ville også på sikt vært vanskeligere å holde på gode rådgivere, siden Siva-partnerskapet er en viktig del av motivasjonen for vekst og resultater hos den enkelte ansatte. Vi har stadig større nytte av det (ofte digitale) fellesskapet med andre inkubatorer og Siva.»

En fornøyd leder av innovasjonsselskap (med inkubator) utdypet sin tilfredshet med Siva slik: «Det er få bedrifter som har midler til å betale markedspris for inkubator tjenester, så jeg tror vi ville falt under kritisk masse på tilfanget og måtte redusere driften betraktelig, sannsynligvis til et nivå hvor det blir redusert til individuelle rådgivere på deltid og ikke noe inkubator. Imidlertid vil nok innovasjonsselskapet bestå, men inkubatoren i selskapet vil tørke ut».

I forhold til forrige rapportering er den tydeligste trenden i år en økning i tilfredsheten blant inkubatorlederne.

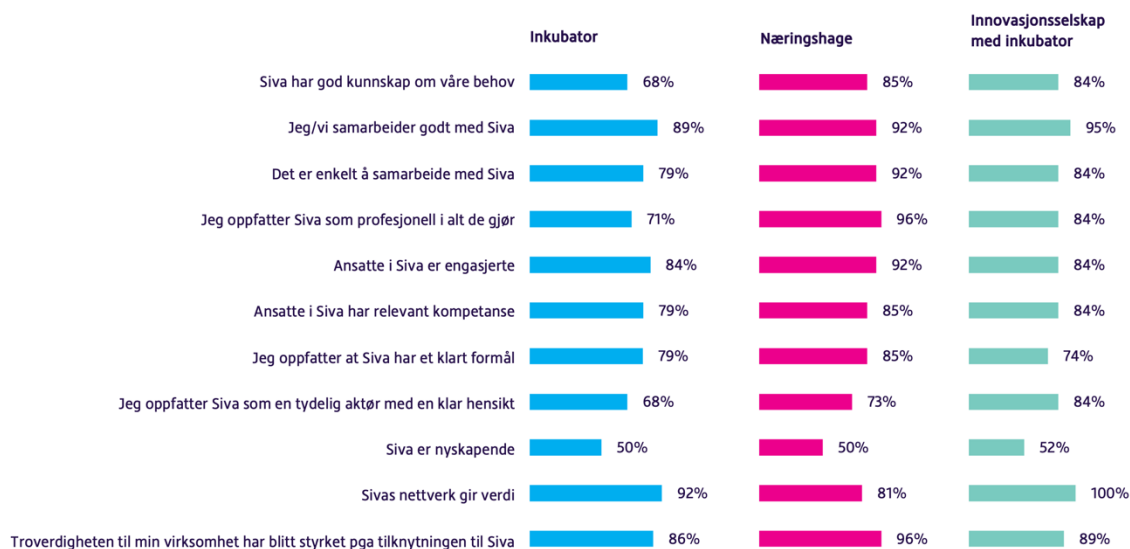
Figur 8.9: Tilfredshet med hvordan Sivas nasjonale program bidrar til inkubatorenes/næringshagenes hovedformål

En av din organisasjons hovedoppgaver er å bidra til kommersialisering/ny vekst/nye attraktive arbeidsplasser. Ut i fra din posisjon som leder, hvor fornøyd er du med hvordan Sivas program?

For å få dypere innsikt i hvordan Siva bidrar inn i utviklingen av inkubatorer og næringshager ble lederne bedt om å ta stilling til påstander om oss. Figur 8.10 viser at Siva jevnt over får gode skussmål fra lederne av inkubatorer, næringshager og innovasjonsselskap (med inkubator). Lederne synes spesielt at samarbeidet med oss er godt, at vårt nettverk tilfører verdi, at våre ansatte er engasjerte, og at troverdigheten til deres inkubator/næringshage har blitt styrket på grunn av tilknytningen til Siva. I sum rapporterer lederne høy kundetilfredshet med Sivas nasjonale programmer og med Siva som virkemiddelaktør. Lederne kundetilfredshet synes å ha stabilisert seg på et høyt nivå.

Figur 8.10: Påstander om Siva (andel enig/svært enig)

1.2.4 Fra kundetilfredshetsundersøkelsen

«Siva bidrar som et midtpunkt i et økosystem hvor en kan få veiledning til hvordan å drive inkubator fra personer som har god oversikt over best practice gjennom lang erfaring. Samtidig knytter de deg sammen med andre lignende aktører i økosystemet for samarbeid. Siva gir også inkubatoren et navn nasjonalt som gir dealflow med bedrifter» (inkubatorleder).

«Det viktigste Siva-ordningen bidrar med er tilskudd for å subsidiere leveranser til inkubatorbedrifter. Oppstarts- og skaleringsbedrifter har ofte knapt med midler å bruke på kvalifisert faghjelp. Gjennom Siva-ordningen kan vi tilby fagkompetanse fra tidligere gründere, konsulenter, industrielle selskaper og så videre, som hadde vært utenkelig for selskapene å få utenom dette programmet» (inkubatorleder).

«Evaluering av inkubatoren og brukerundersøkelse på nasjonalt nivå er utrolig viktig for å utvikle vår inkubator. Dette kunne vi umulig greie å få til selv» (inkubatorleder).

«For inkubatorene er det nasjonale programmet avgjørende for å kunne tilby en noenlunde lik tjeneste for bedrifter med vekst, teknologi og internasjonalisering ambisjoner. Det er lite trolig at slike midler vi bli prioritert av fylkeskommunene eller spesifikke departementer eller lokale kapitalkilder» (leder i innovasjonsselskap med inkubator).

«Siva er en tilrettelegger og bidrar til en styrket verktøykasse, dette gjelder også nettverk» (leder i innovasjonsselskap med inkubator).

«Siva er den nasjonale virkemiddelaktøren som er i stand til å arbeide aktivt for å forbedre innovasjonsselskapenes vilkår» (leder i innovasjonsselskap med inkubator).

«Forutsetningen for vår drift er økonomisk tilskudd og godkjenning fra Siva og fylkeskommunen, og omdømmet dette gir vår næringshage. Alt er avhengig av denne støtten» (næringshageleder).

«Tilskudd fra Siva er et fantastisk verktøy til forretningsutvikling, nettverking og synlighet for næringslivet i distriktene. Tilgjengeliggjøring av kompetanse etter behov er uvurderlig, og det skapes store grønne verdier med midlene» (næringshageleder).

«Siva sikrer finansiering som igjen gjør at vi kan tilby vår kompetanse til våre kunder til en god pris. Uten dette hadde vi mistet mange små bedrifter, og fått til mindre verdiskaping. I tillegg bidrar Siva med nettverk og samarbeid med hele virkemiddelapparatet» (næringshageleder).

1.3 Datagrunnlag for analyse

1.3.1 Datagrunnlag for analyser av målbedriftene i inkubasjonsprogrammet

Når det i denne årsrapporten ses på effekten av inkubasjonsprogrammet i form av vekst i omsetning og verdiskaping i bedriftene, tar analysene utgangspunkt i bedrifter som er i fasen *inkubatorbedrift*. Avtalestart defineres som det året bedriften ble tatt opp under programmet, enten som bedrift i preinkubasjon eller inkubatorbedrift. Det gjøres en kvalitetssikring av dataene, og tabell 8.16 viser hvilket datagrunnlag som gjenstår når denne er gjennomført.

Tabell 8.16: Antall inkubatorbedrifter som inngår i datagrunnlaget for analyser av effekten av inkubasjonsprogrammet

Inkubatorbedrifter	Datagrunnlag
Avtalestart 2012	278
Avtalestart 2013	273
Avtalestart 2014	206
Avtalestart 2015	226
Avtalestart 2016	248
Avtalestart 2017	330
Avtalestart 2018	284
Avtalestart 2019	244
Avtalestart 2020	422
Avtalestart 2021	342
Avtalestart 2022	228
Totalt antall unike inkubatorbedrifter	3 081

Tabellen viser at analysene av inkubatorbedriftene baseres på totalt 3 081 unike bedrifter. Jo lengre tid det er siden avtalestart, jo større andel av inkubatorbedriftene er inkludert i datagrunnlaget. Dette skyldes at de fleste inkubatorbedriftene er nyetablerte. Det går ofte ett til to år før det blir registrert regnskapstall for disse i Brønnøysundregistrene, ikke minst fordi flere er registrert som enkeltpersonforetak i en tidligfase.

1.3.2 Datagrunnlag for analyser av målbedriftene i næringshageprogrammet

Effektanalysene relatert til bedriftenes omsetning, verdiskaping og antall ansatte tar kun utgangspunkt i målbedriftene. Det gjøres en kvalitetssikring av dataene, og tabell 8.17 viser hvilket datagrunnlag som gjenstår når denne er gjennomført.

Tabell 8.17: Antall målbedrifter som inngår i datagrunnlaget for analyser av målbedriftene i næringshageprogrammet

Målbedrifter	Datagrunnlag
Avtalestart før 2013	558
Avtalestart 2013	548
Avtalestart 2014	373
Avtalestart 2015	393
Avtalestart 2016	562
Avtalestart 2017	503
Avtalestart 2018	552
Avtalestart 2019	473
Avtalestart 2020	810
Avtalestart 2021	681
Avtalestart 2022	506
Totalt antall unike målbedrifter	5 959

Tabellen viser at analysene baseres på totalt 5 959 unike målbedrifter. En høyere andel av målbedriftene inngår i analysene innenfor næringshageprogrammet, sammenlignet med inkubasjonsprogrammet. Dette skyldes hovedsakelig at det er eldre bedrifter i næringshagene enn i inkubatorene.

1.3.3 Variabler som inngår i analysene av begge programmene

Analysene i dette kapitlet bygger på data om inkubasjons- og målbedriftene som er i henholdsvis inkubasjons- og næringshageprogrammet. Følgende data om bedriftene er hentet fra Sivas rapporteringssystem (AVI):

- Basisinformasjon (navn, organisasjonsnummer, etableringsdato, fylke, kvinne/mann i ledende stillinger)
- Programinformasjon (avtalestart og -slutt, fase for inkubatorbedriftene, type tilknytning for målbedriftene)
- Antall ansatte, omsetning, driftsresultat og lønnskostnader. Innhenting av disse dataene starter det året bedriften har avtalestart, og fortsetter så lenge det finnes data for bedriften i Brønnøysundregisteret.

1.4 Sysselsettingsvekst i målbedriftene i næringshagene

Sysselsettingsvekst er et sentralt mål på målbedriftenes utvikling, og forventes i stor grad å henge sammen med omsetning og verdiskaping. Indikatoren måles som endring i antall ansatte blant målbedriftene i næringshagene. Tabellen viser totalt antall ansatte i 2013-2022 for målbedriftene, fordelt på avtalestart.

Tabell 8.18: Totalt antall ansatte 2013-2022 i målbedriftene i næringshageprogrammet basert på avtalestart

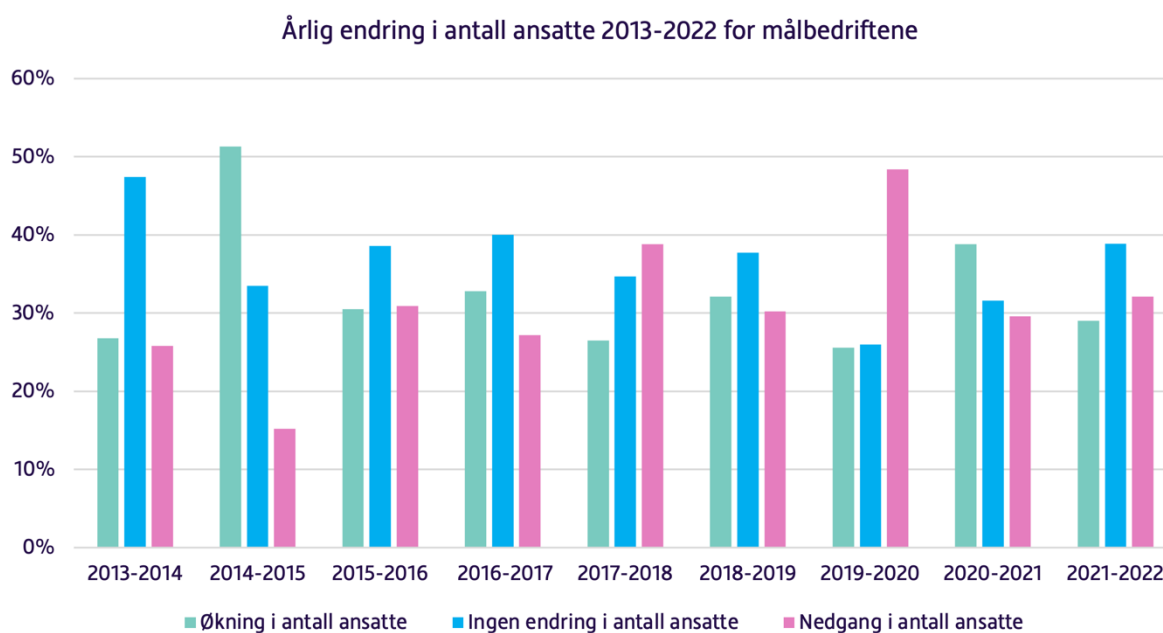
Ansatte	Avtalestart							Akkumulert	
	Før 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ansatte	n
2013	10 649							10 649	966
2014	13 464							13 464	1 266
2015	24 975							24 975	1 835
2016	30 693							30 693	2 406
2017	31 237	4 869						36 106	2 769
2018	29 780	4 612	4 730					39 122	3 234
2019	32 247	4 792	4 565	3 856				45 460	3 634
2020	29 856	4 557	4 348	3 905	5 669			48 335	4 699
2021	31 929	4 691	4 576	4 114	6 379	5 187		56 876	5 402
2022	31 652	4 503	4 514	3 973	6 376	5 348	4 833	61 199	5 885

Målbedriftene som har vært aktive i hele eller deler av perioden 2013-2022 hadde 61 199 ansatte i 2022. Fra 2019 til 2020 var det en reduksjon i totalt antall ansatte for alle bedriftskullene, med unntak av 2019-inntakene. Dette antas å ha sammenheng med koronapandemien. Det er interessant å se at alle kullene har hatt en økning i antall ansatte fra 2020 til 2021, selv om også det året var preget av pandemi. Fra 2021 til 2022 hadde alle kullene, med unntak av 2021-kullet, en liten nedgang i antall ansatte. Gjennomsnittlig antall ansatte i målbedriftene i perioden 2013-2022 har variert mellom 10,3 og 13,6 ansatte. Medianen var tre ansatte i 2013 og 2014, en ansatt i 2020, 2021 og 2022, og to ansatte de øvrige årene. Det at medianen er såpass mye lavere enn gjennomsnittet, indikerer at det er noen få målbedrifter som står for en stor andel av samlet antall ansatte.

Endring i antall ansatte for målbedriftene i næringshageprogrammet

Figuren viser andel målbedrifter med vekst, nedgang eller ingen endring i antall ansatte i perioden 2013 til 2022.

Figur 8.11: Årlig endring ansatte i perioden 2013 til 2022 for målbedriftene

Endringen fra 2019 til 2020 skiller seg markant fra de øvrige periodene ved å ha en rekordhøy andel målbedrifter som opplever nedgang i antall ansatte (48,4 prosent). I denne perioden hadde en femtedel av målbedriftene en reduksjon på 100 prosent. Det vil si at de har gått fra å ha ansatte i 2019 til å ikke ha det i 2020. Blant disse 514 selskapene hadde 82,1 prosent en ansatt i 2019. Denne nedgangen antas å ha sammenheng med koronapandemien. Selv om også 2021 var preget av pandemien, har det skjedd en tydelig positiv endring fra 2020 til 2021 sammenlignet med perioden 2019 til 2020. Fra 2021 til 2022 er det en økende andel bedrifter som opplever en nedgang i antall ansatte, eller ingen endring. Dette kan ha sammenheng med den usikre situasjonen som rådet i verden i 2022, med krig, energikrise og økte priser, og som vi har med oss inn i 2023. Tabell 8.19 viser årlig endring i antall ansatte fra 2013 til 2022 for målbedriftene.

Tabell 8.19: Årlig endring i antall ansatte fra 2013 til 2022 for målbedriftene

Endring i antall ansatte	Endring i antall ansatte									
	2013-2014 (n=834)	2014-2015 (n=1077)	2015-2016 (n=1426)	2016-2017 (n=1741)	2017-2018 (n=2017)	2018-2019 (n=2250)	2019-2020 (n=2538)	2020-2021 (n=2630)	2021-2022 (n=2941)	
Nedgang på 100 %	5,3 %	4,9 %	6,5 %	4,2 %	8,7 %	6,0 %	20,3 %	6,0 %	4,7 %	
Nedgang på mellom 50 og 99,9 %	2,2 %	2,2 %	4,4 %	4,3 %	7,2 %	4,3 %	5,8 %	4,6 %	5,8 %	
Nedgang på mellom 25 og 49,9 %	4,6 %	2,6 %	5,8 %	6,5 %	8,8 %	6,6 %	8,1 %	5,8 %	7,6 %	
Nedgang på inntil 25 %	13,7 %	5,5 %	14,2 %	12,2 %	14,1 %	13,3 %	14,2 %	13,2 %	14,0 %	
Ingen endring	47,4 %	33,5 %	38,6 %	40,0 %	34,7 %	37,7 %	26,0 %	31,6 %	38,9 %	
Økning på inntil 25 %	14,5 %	9,6 %	13,0 %	17,2 %	13,5 %	14,6 %	12,5 %	17,5 %	12,8 %	
Økning på mellom 25 og 49,9 %	5,0 %	10,4 %	8,0 %	8,2 %	5,5 %	7,4 %	5,3 %	8,3 %	7,2 %	
Økning på mellom 50 og 99,9 %	3,2 %	10,9 %	4,3 %	3,4 %	3,9 %	4,1 %	3,3 %	5,8 %	4,4 %	
Økning på 100 % eller mer	4,1 %	20,4 %	5,2 %	4,0 %	3,6 %	6,0 %	4,5 %	7,2 %	4,6 %	
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

1.5 Endring i antallet målbedrifter i inkubatorene og næringshagene

Endring i antall målbedrifter i inkubatorene og i næringshagene gir et bilde av gjennomstrømning og volum i inkubatorene og næringshagene som støttes av Siva.

1.5.1 Antall bedrifter

Bedrifter i inkubatorene

Tabellen viser antall bedrifter som var i inkubasjonsprogrammet ulike år, fordelt på ulike faser⁸. Den viser også hvor mange av bedriftene som hadde avtalestart i årene 2013-2022.

Tabell 8.20: Antall bedrifter i inkubasjonsprogrammet i 2013-2022 fordelt på faser

Rapportår	Preinkubasjon		Inkubatorbedrift		Forretningsmessig innovasjon		Postinkubasjon		Totalt	
	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt
2013	140	175	220	488	89	111	5	53	454	827
2014	139	246	174	623	71	177	7	68	391	1 114
2015	199	293	197	634	81	212	2	85	479	1 224
2016	397	504	284	746	146	230	0	116	827	1 596
2017	486	668	287	885	163	305	0	121	936	1 979
2018	525	764	260	912	144	315	7	90	936	2 081
2019	486	715	311	968	141	289	1	127	939	2 099
2020	461	640	458	1066	209	343	3	185	1131	2 234
2021	519	708	431	1228	193	351	6	115	1149	2 402
2022	446	673	311	1222	150	314	1	82	908	2 291

Antall aktive bedrifter i inkubasjon har økt fra 827 i 2013 til 2 291 i 2022 (177 prosent). Det var betydelig økt aktivitet i programmet fra 2016 til 2017 (24 prosent), mens økningen var mer moderat de påfølgende årene. Fra 2021 til 2022 har det vært en nedgang på 4,6 prosent i antall bedrifter i program. I 2022 ble det ikke tilført covid-midler, og flere av inkubatorene fikk kutt i artikkel 28 som følge av at fylkeskommunene fikk kutt i post 61. Siva er svært tilfreds med at aktiviteten innenfor programmet har vært høy på tross av reduserte tilskudd. Inkubatorene har hatt en viktig rolle for norsk næringsliv i nok et år preget av pandemi og uroligheter i verden. Andelen nye inntak utgjorde 40 prosent i 2022. I de to forutgående årene har den vært omtrent 50 prosent. Dette indikerer at det har vært en betydelig økning i nye bedrifter som tas opp i programmet de siste tre årene. Økningen i spesielt 2020 og 2021 synes å ha sammenheng med økning i samlet tilskudd ved revidering av tilskuddsmodellen i 2020, søkbare midler, samt tilførsel av covid-krisepakker til programmene i 2020 og 2021. Nedgangen i andel nye inntak i 2022 skyldes en kombinasjon av at inkubatorene melder om økt ressursbruk på bedriftene de har tatt opp i programmet, redusert

⁸ Preinkubasjon: Fasen der en idé videreføres, evalueres og vurderes for opptak til inkubasjonsfasen. Inkubatorbedrift: Etablert bedrift hvor det foreligger inkubatoravtale. Bedriften skal være etablert ved opptak, eller så snart som mulig etter opptak. Dette skal være en SMB. Forretningsmessige innovasjoner: Prosjekter i inkubasjon som resulterer i en ny avdeling eller et nytt produktområde i en eksisterende bedrift. Postinkubasjon: Fasen hvor bedrifter uteksaminert fra inkubasjonsfasen får støtte til videre akselerert vekst gjennom bl.a. fokus på vekststrategier, salg og organisasjonsutvikling og aktivt eierskap. Tabellen tar utgangspunkt i antall bedrifter som har vært aktive i de fire fasene i hele eller deler av rapportåret. Avtalestart er målt som det året bedriften for første gang registreres i enten preinkubasjon, inkubatorbedrift eller forretningsmessig innovasjon. Dette betyr at bedriften ikke får nytt avtalestartår når den bytter fase.

tilskudd (for noen) og at 2022 har vært preget av noe usikkerhet knyttet til oppstart av nytt inkubasjonsprogram i 2023.

Tabellen nedenfor viser fylkesvis fordeling av andel nye og totalt antall målbedrifter (fase preinkubasjon og inkubatorbedrift) i inkubasjonsprogrammet 2013-2022.

Tabell 8.21: Fylkesvis fordeling av andel nye og totalt antall målbedrifter i inkubasjonsprogrammet 2013-2022

Fylker	Antall målbedrifter pr 31.12											Andell nye målbedrifter i løpet av året									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Agder	41	31	38	30	29	37	41	55	57	66	20 %	45 %	34 %	47 %	59 %	49 %	68 %	55 %	47 %	56 %	
Innlandet	47	46	58	98	105	112	111	142	144	135	51 %	41 %	48 %	55 %	42 %	54 %	42 %	50 %	49 %	39 %	
Møre og Romsdal	70	94	95	109	112	100	123	154	153	146	63 %	53 %	52 %	53 %	57 %	44 %	60 %	62 %	54 %	38 %	
Nordland	59	73	113	160	158	166	173	206	256	266	63 %	56 %	54 %	58 %	46 %	43 %	44 %	49 %	37 %	43 %	
Oslo	47	61	66	125	184	214	235	227	236	229	74 %	30 %	45 %	60 %	59 %	40 %	47 %	52 %	45 %	27 %	
Rogaland	87	87	77	109	123	161	101	125	141	124	44 %	25 %	32 %	61 %	52 %	53 %	55 %	61 %	43 %	51 %	
Troms og Finnmark	42	50	56	96	110	104	123	122	131	145	71 %	54 %	41 %	64 %	55 %	54 %	57 %	50 %	47 %	41 %	
Trøndelag	85	110	119	128	150	146	142	155	192	174	51 %	42 %	49 %	50 %	44 %	50 %	54 %	60 %	62 %	48 %	
Vestfold og Telemark	22	33	35	50	67	88	87	86	127	125	86 %	33 %	54 %	38 %	55 %	64 %	51 %	50 %	57 %	33 %	
Vestland	76	79	96	155	212	268	265	284	308	292	64 %	34 %	54 %	55 %	60 %	55 %	51 %	54 %	52 %	36 %	
Viken	34	41	68	127	170	169	147	150	191	193	74 %	41 %	51 %	69 %	55 %	41 %	48 %	51 %	50 %	44 %	
Totalt	610	705	821	1187	1420	1565	1548	1706	1936	1895	58 %	41 %	48 %	57 %	53 %	49 %	51 %	54 %	49 %	40 %	

Fire av elleve fylker har en økning i antall bedrifter fra 2021 til 2022 (Troms og Finnmark, Nordland, Agder og Viken). Samtlige fylker har hatt en økning i antall målbedrifter fra 2013 til 2022. Vestland, Nordland og Oslo hadde den største økningen fra 2013 til 2022, mens Vestfold og Telemark, Viken og Oslo hadde den største relative veksten i samme periode. I alt har ni av elleve fylker mer enn fordoblet antall målbedrifter i perioden 2013-2022. Andelen nye inntak varierer fra 40 til 58 prosent i perioden 2013-2022. Dette viser at det er god tilvekst i inkubasjonsprogrammet.

Bedrifter i næringshagene

Tabell 8.22 viser antall bedrifter som var i næringshageprogrammet i 2013-2022, fordelt på ulike tilknytningsformer⁹. Den viser også hvor mange av bedriftene som hadde avtalestart i de ulike årene.

⁹ Målbedrift: SMB-bedrift som driver næringsvirksomhet og har mål om utvikling og vekst. Bedriften blir tilknyttet næringshagen gjennom en målbedriftsavtale og en utviklingsplan. Prosjekt: Felles prosjekter mellom flere målbedrifter (avsluttet i 2016). Medlemsbedrift: Bedrift som ikke har målbedriftsavtale, men har tilknytning til næringshagen og utgjør en viktig del av næringshagemiljøet. En medlemsbedrift kan ikke motta innovasjonsstøtte gjennom programmet. Selv om medlemsbedriftene ikke er tatt opp i næringshageprogrammet, er de viktige for det samlede næringshagemiljøet og tilbudet målbedriftene får i næringshagen.

Tabell 8.22: Antall bedrifter i næringshageprogrammet i 2013-2022 fordelt på tilknytningsformer

Rapportår	Målbedrifter		Medlemsbedrifter		Prosjekter		Totalt	
	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt	Avtalestart	Totalt
2013	560	1 122	144	339	133	143	837	1 604
2014	357	1 222	84	338	75	120	516	1 680
2015	380	1 354	51	292	8	40	439	1 686
2016	558	1 610	164	474			722	2 084
2017	541	1 573	81	448			622	2 021
2018	619	1 806	31	421			650	2 227
2019	547	1 883	47	477			594	2 360
2020	893	2 342	47	467			940	2 809
2021	791	2 654	17	476			808	3 130
2022	588	2 692	23	470			611	3 162

Tabellen viser at antall målbedrifter i næringshageprogrammet fortsetter å øke, og er på rekordhøye 2 692 målbedrifter i 2022. Fra 2021 til 2022 var det en liten økning (1,4 prosent), mens det var en økning på 13 prosent fra 2020 til 2021 og 24 prosent fra 2019 til 2020. Dette kan forklares med økningen i totalt tilskudd i revidert differensieringsmodell i 2020, søkbare midler, samt tilførsel av covid-krisepakker til programmene i 2020 og 2021. I 2022 ble det ikke tilført covid-midler, og flere av næringshagene fikk kutt i artikkel 28 som følge av at fylkeskommunene fikk kutt i post 61. Siva er svært tilfreds med utviklingen av aktiviteten i næringshageprogrammet, og det ansvaret næringshagene har tatt gjennom nok et år preget av pandemi og uroligheter i verden.

Tabellen nedenfor viser fylkesvis fordeling av andel nye og totalt antall målbedrifter i næringshageprogrammet 2013-2022.

Tabell 8.23: Fylkesvis fordeling av andel nye og totalt antall målbedrifter i næringshageprogrammet 2013-2022

Fylker	Antall målbedrifter pr 31.12											Andel nye målbedrifter i løpet av året									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Agder	84	84	78	75	79	103	117	149	171	178	42 %	19 %	13 %	41 %	53 %	41 %	40 %	58 %	37 %	27 %	
Innlandet	155	191	205	240	223	240	259	329	370	383	30 %	36 %	20 %	38 %	27 %	38 %	32 %	45 %	32 %	22 %	
Møre og Romsdal	87	91	112	119	102	116	124	152	125	164	59 %	26 %	37 %	18 %	27 %	25 %	12 %	22 %	8 %	32 %	
Nordland	64	75	91	119	96	119	76	106	116	107	34 %	35 %	29 %	52 %	41 %	58 %	34 %	70 %	57 %	36 %	
Oslo	6	5	9	12	14	22	23	24	24	23	67 %	20 %	44 %	50 %	36 %	41 %	30 %	29 %	38 %	17 %	
Rogaland	74	95	100	107	127	147	184	222	259	268	68 %	35 %	25 %	25 %	40 %	41 %	37 %	28 %	28 %	22 %	
Troms og Finnmark	283	256	241	300	247	307	334	419	462	479	65 %	27 %	27 %	40 %	40 %	41 %	33 %	37 %	27 %	23 %	
Trøndelag	179	203	242	298	319	329	318	385	459	456	22 %	29 %	33 %	27 %	30 %	26 %	27 %	29 %	25 %	16 %	
Vestfold og Telemark	10	13	31	27	38	43	53	90	123	112	20 %	15 %	58 %	7 %	45 %	30 %	36 %	70 %	52 %	44 %	
Vestland	88	118	143	195	214	231	245	283	344	331	56 %	31 %	29 %	38 %	30 %	14 %	20 %	32 %	28 %	12 %	
Viken	92	91	102	118	114	149	150	183	201	191	82 %	24 %	27 %	36 %	32 %	39 %	27 %	33 %	25 %	18 %	
Totalt	1122	1222	1354	1610	1573	1806	1883	2342	2654	2692	50 %	29 %	28 %	35 %	34 %	34 %	29 %	38 %	30 %	22 %	

Samtlige fylker har hatt en økning i antall målbedrifter fra 2013 til 2022. Møre og Romsdal, Nordland og Troms og Finnmark er de tre fylkene som ikke har hatt minimum en fordobling fra 2013 til 2022. Andelen nye bedrifter varierer fra 22 til 50 prosent i perioden 2013-2022. Vestfold og Telemark, Nordland og Møre og Romsdal har høyest andel nye inntak i 2022, fra 32 til 44 prosent. Andel nye målbedrifter i næringshagene er vesentlig lavere enn innenfor inkubasjonsprogrammet, og viser at det ikke er like stor utskifting av bedrifter i næringshagene som i inkubatorene.

1.5.2 Endringer i antall målbedrifter i inkubatorene og næringshagene

Formålet med denne indikatoren er å gi et bilde av gjennomstrømning og volum av målbedrifter innenfor begge program. Indikatoren består av tre elementer:

1. Endring i antall målbedrifter i inkubatorene (= bedrifter i fase preinkubasjon og inkubatorbedrift) og næringshagene
2. Antallet nye målbedrifter som er tatt inn og antallet som har gått ut av inkubatorene og næringshagene
3. Geografisk fordeling på endringene.

Tabell 8.24 viser endring i antall målbedrifter i programmene i 2013-2022, herunder antall målbedrifter som er tatt inn og gått ut av inkubatorene og næringshagene.

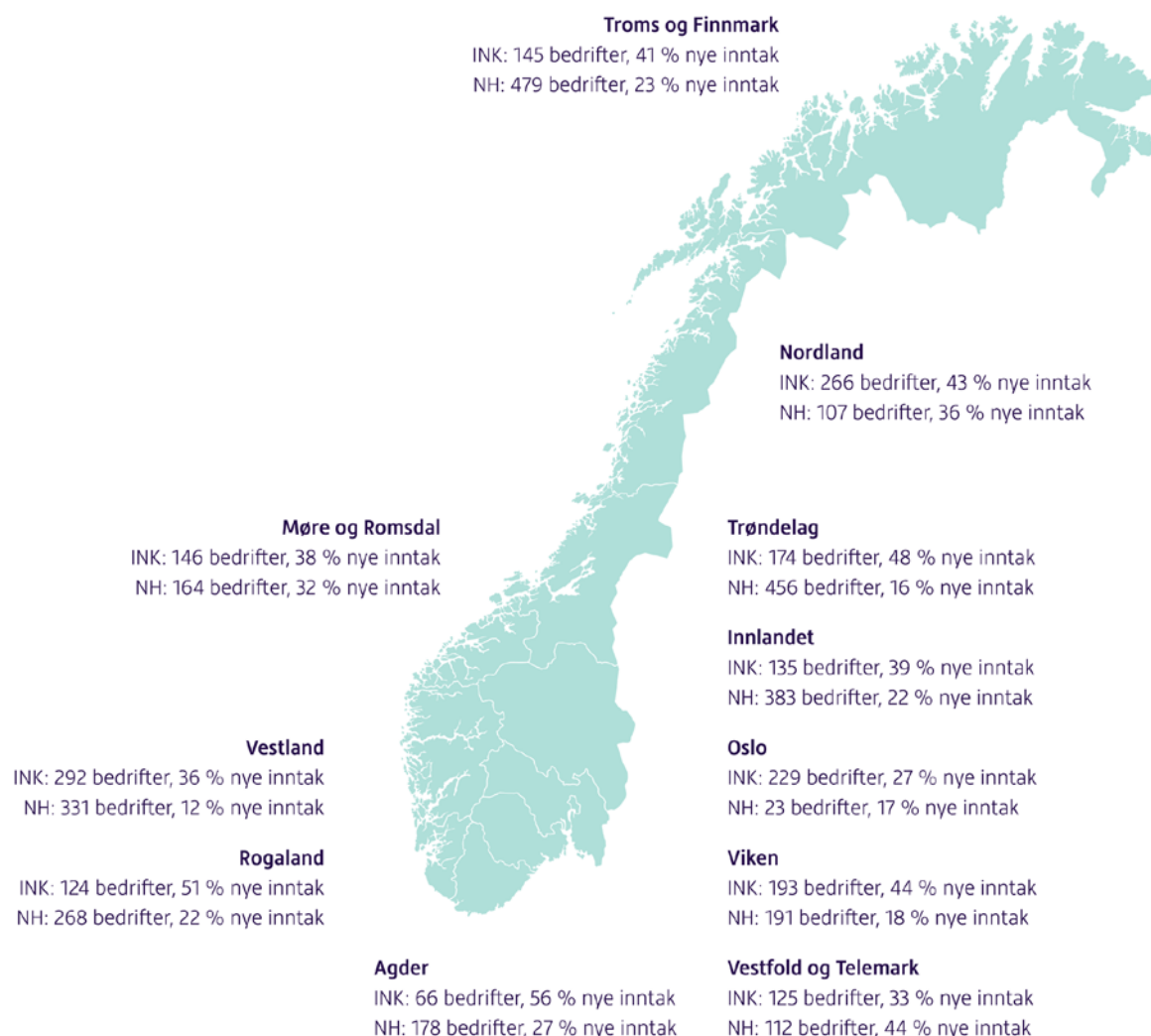
Tabell 8.24: Endring i antall målbedrifter i inkubasjons- og næringshageprogrammene i 2013-2022

Endring i antall målbedrifter	Antall inkubasjonsprogram	Antall næringshageprogram
Aktive målbedrifter pr 31.12.13	610	1 122
Nye inntak i 2014	292	357
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2014	197	257
Aktive målbedrifter pr 31.12.14	705	1 222
Nye inntak i 2015	393	380
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2015	277	248
Aktive målbedrifter per 31.12.15	821	1 354
Nye inntak i 2016	678	558
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2016	312	302
Aktive målbedrifter per 31.12.16	1 187	1 610
Nye inntak i 2017	754	541
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2017	521	578
Aktive målbedrifter per 31.12.17	1 420	1 573
Nye inntak i 2018	768	619
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2018	623	386
Aktive målbedrifter per 31.12.18	1 565	1 806
Nye inntak i 2019	786	547
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2019	803	470
Aktive målbedrifter per 31.12.19	1 548	1 883
Nye inntak i 2020	919	893
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2020	761	434
Aktive målbedrifter per 31.12.20	1 706	2 342
Nye inntak i 2021	950	791
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2021	720	479
Aktive målbedrifter per 31.12.21	1 936	2 654
Nye inntak i 2022	757	588
Avsluttede målbedrifter i løpet av 2022	798	550
Aktive målbedrifter per 31.12.22	1 895	2 692

Tabellen viser at både næringshage- og inkubasjonsprogrammet hovedsakelig har hatt årlig netto tilvekst av målbedrifter (netto nedgangen for næringshageprogrammet i 2017 skyldes at syv næringshager gikk ut av program 01.02.2017). Det er en liten nedgang i inkubasjonsprogrammet per 31.12 fra 2018 til 2019 som skyldes et høyt antall avsluttede bedrifter i 2019. Det samme ser vi for 2022. Næringshageprogrammet har bare en netto tilvekst av 38 målbedrifter i 2022, noe som er uvanlig lavt. Forklaringen på disse tallene er en kombinasjon av at næringshagene og inkubatorene ikke mottok covid-midler i 2022 og at flere fikk redusert tilskuddet sitt som følge av kutt i post 61 til fylkeskommunene. I tillegg ble både inkubasjons- og næringshageprogrammet avsluttet per 31.12.2022. Dette har ført til at næringshagene og inkubatorene har vært forsiktige med å ta opp nye målbedrifter siste halvår 2022, og at de har brukt en del ressurser på søknadsprosessen for de nye programmene som startet 01.01.2023.

1.5.3 Fylkesvise forskjeller

Figur 8.12: Fylkesvis fordeling av totalt antall målbedrifter og andel nye inntak i programmene pr 31 desember 2022.

Figuren viser at de fylkene med flest bedrifter i inkubasjon er Vestland, Nordland og Oslo. Disse tre representerer til sammen en tredjedel av totalt antall inkubatorer, og 37 prosent av totalt tilskudd i differensieringsmodellen innenfor inkubasjonsprogrammet. Fire av elleve fylker har en økning i antall bedrifter fra 2021 til 2022 (Troms og Finnmark, Nordland, Agder og Viken). Det er Nordland, Vestland, Trøndelag og Viken som har flest antall nye inntak i 2022, mens Agder, Rogaland og Trøndelag er fylkene med høyest andel nye inntak.

Innenfor næringshageprogrammet er det fylkene Troms og Finnmark, Trøndelag og Innlandet som har flest målbedrifter i 2022. Disse tre har 49 prosent av alle målbedriftene i programmet i 2022. De har også 49 prosent av totalt antall næringshager, og mottar 49 prosent av totalt tilskudd i differensieringsmodellen innenfor næringshageprogrammet. Det er Troms og Finnmark, Innlandet og Trøndelag som har flest antall nye inntak i 2022, mens Vestfold og Telemark, Nordland og Møre og Romsdal er fylkene med høyest andel nye inntak.

1.6 Kvinner i ledende stillinger

1.6.1 Andel målbedrifter med kvinner i ledende stillinger i inkubasjonsprogrammet

Tabell 8.25 viser andel aktive målbedrifter (alle bedrifter i fasene preinkubasjon (uavhengig av hvilken fase de går videre til) og inkubatorbedrift) i inkubasjonsprogrammet i 2013-2022 med kvinne(r) i ledende stilling(er) de ulike årene.

Tabell 8.25: Andel aktive målbedrifter i inkubasjonsprogrammet i 2013 til 2022 med kvinne(r) i ledende stilling(er)

Andel kvinner	Avtalestart							Totalt	
	Før 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Andel kvinner	n
2013	143 (21,6 %)							143 (21,6 %)	663
2014	185 (21,3 %)							185 (21,3 %)	869
2015	194 (20,9 %)							194 (20,9 %)	927
2016	228 (18,2 %)							228 (18,2 %)	1250
2017	145 (21,0 %)	171 (22,6 %)						316 (21,8 %)	1 447
2018	65 (19,0 %)	122 (24,8 %)	200 (25,9 %)					387 (24,1 %)	1 606
2019	33 (21,7 %)	62 (27,7 %)	114 (26,9 %)	221 (28,0 %)				430 (27,1 %)	1 589
2020	18 (22,0 %)	31 (29,8 %)	48 (27,4 %)	113 (28,2 %)	239 (26,1 %)			449 (26,8 %)	1 678
2021	13 (22,4 %)	23 (32,9 %)	31 (29,2 %)	57 (28,8 %)	151 (27,3 %)	260 (27,4 %)		535 (27,6 %)	1 936
2022	10 (25,6 %)	19 (38,0 %)	18 (27,3 %)	34 (28,6 %)	94 (30,4 %)	166 (29,9 %)	199 (26,3 %)	540 (28,5 %)	1 895

Her defineres kvinnelig ledelse som kvinnelig daglig leder og/eller styreleder og/eller gründer. Tabellen viser at andelen målbedrifter med kvinnelig ledelse var relativt stabil de første årene, før den falt i 2016. Fra 2016 og fram til 2022 har det vært en økning i andel bedrifter med kvinnelig ledelse (10,3 prosentpoeng). I 2022 hadde i overkant av en av fire målbedrifter i inkubasjonsprogrammet kvinnelig ledelse. Dette innebærer at i tre av fire målbedrifter, er de tre ledende stillingene besatt av menn. For samtlige år gjelder at det var flest kvinnelige ledere i stillingen som gründer, etterfulgt av daglig leder.

1.6.2 Andel målbedrifter med kvinner i ledende stillinger i næringshageprogrammet

Tabellen viser andel målbedrifter i næringshageprogrammet i 2013-2022 med kvinne(r) i ledende stilling(er) de ulike årene.

Tabell 8.26: Andel aktive målbedrifter i næringshageprogrammet i 2013 til 2022 med kvinne(r) i ledende stilling(er)

Andel kvinner	Avtalestart							Totalt	
	Før 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Andel kvinner	n
2013	326 (29,1 %)							326 (29,1 %)	1 122
2014	397 (32,5 %)							397 (32,5 %)	1 222
2015	456 (33,7 %)							456 (33,7 %)	1 354
2016	570 (35,4 %)							570 (35,4 %)	1 610
2017	360 (34,9 %)	166 (30,7 %)						526 (33,4 %)	1 573
2018	275 (35,9 %)	149 (34,8 %)	204 (33,0 %)					625 (34,6 %)	1 806
2019	223 (35,7 %)	102 (34,7 %)	137 (32,90 %)	204 (37,3 %)				666 (35,4 %)	1 883
2020	187 (34,2 %)	77 (35,5 %)	90 (32,3 %)	158 (38,8 %)	359 (40,2 %)			871 (37,2 %)	2 342
2021	165 (35,7 %)	63 (33,0 %)	68 (31,2 %)	113 (38,8 %)	283 (40,4 %)	307 (38,8 %)		999 (37,6 %)	2 654
2022	145 (35,5 %)	55 (33,3 %)	52 (29,4 %)	73 (34,0 %)	215 (41,5 %)	247 (39,8 %)	195 (33,2 %)	982 (36,5 %)	2 692

Også for næringshagene defineres kvinnelig ledelse som kvinnelig daglig leder og/eller styreleder og/eller gründer. Tabellen viser at vel en tredjedel av målbedriftene har kvinnelig ledelse i de ulike årene. Det er verdt å merke seg at for målbedriftene med avtalestart i 2020 nådde næringshageprogrammet for første gang målet om 40 prosent andel bedrifter med kvinnelig ledelse. Det har fra 2013 til 2022 vært en økning i andel bedrifter med kvinnelige ledelse på 7,4 prosentpoeng. Dette innebærer at i to tredjedeler av målbedriftene innenfor næringshageprogrammet, er de tre ledende stillingene besatt av menn. For samtlige år var det færrest kvinnelige ledere i stillingen som styreleder. Andelen målbedrifter med kvinnelig ledelse er høyere for målbedriftene i næringshageprogrammet, enn i inkubasjonsprogrammet.

1.7 Vurdering av indikatorene

Dette er det tiende året Siva rapporterer etter indikatorene som inngår i selskapets mål- og resultatstyringssystem (MRS) tilknyttet programvirksomheten. Systemet har blitt utviklet etter hvert som vi har fått mer erfaring med det, og bruken av de ulike indikatorene. I 2018 ble det gjort to større endringer, i overensstemmelse med Nærings- og fiskeridepartementet:

1. Vedlegget om kundetilfredshetsundersøkelsen utgår fra årsrapporten, og erstattes med at Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet får tilsendt rapporten i sin helhet
2. Det skilles ikke på årskull i dypdykkene som omhandler omsetning, verdiskaping og sysselsetting.

Siva anser gjeldende indikatorer som relevante og gode for å måle aktivitetsnivå og resultater i programmene. Det er vår oppfatning at mål- og resultatstyringssystemet setter overordnede mål og indikatorer for programvirksomheten, som sammen med støttende analyser og evalueringer/forskningsprosjekter, indikerer om Siva bidrar til å realisere vekst og verdiskaping i næringslivet i hele landet. Disse effektmålene kunne blitt mer robuste dersom vi sammenlignet veksten i omsetning, verdiskaping og antall ansatte for bedriftene i program med sammenlignbare bedrifter som ikke er i program (ref. SSB-rapporten fra 2018). Slike analyser bør i så fall utvikles over tid og gjennomføres av eksternt miljø. Systemet for datainnsamling og -bearbeiding som benyttes i denne sammenhengen er utviklet slik at det ikke medfører altfor mye arbeid for verken bedriftene eller operatørene. Siva får dermed målt resultater på en effektiv og god måte.

I forbindelse med implementering av reviderte næringshage- og inkubasjonsprogrammer fra 2023 vil vi vurdere om elementer av Sivas MRS for programvirksomheten bør justeres. Dette vil vi i så fall gå i dialog med eier om.

2. Programoperatører

Tabell 8.27: Oversikt over inkubatorer og næringshager i program per 31.12.2022

Næringshager i program per 31.12.22	Inkubatorer i program per 31.12.22
Blått Kompetansesenter AS (1)	6:AM Accelerator AS (0)
Buskerud Næringshage AS (1)	Aggrator Inkubator Ås AS (0)
Eqqa Utvikling AS (1)	Aksello AS (1)
Fremtidens Industri AS (FI) (1)	Aleap AS (0)
Hallingdal Næringshage AS (1)	Atheno AS (0)
Halti Næringshage AS (1)	Industriutvikling Vest AS (1)
Hardanger og Voss Næringshage AS (1)	Innoventus Sør AS (0)
Hermetikken Næringshage AS (1)	Kjeller Innovasjon AS (0)
Inam AS (1)	Klosser Innovasjon AS (1)
Klar Bedrift AS (1)	Kobben AS (0)
Landsbyen Næringshage AS (1)	Kongsberg Innovasjon AS (0)
Lindenesregionen Næringshage AS (0)	Kunnskapsparken Bodø AS (1)
Linken Næringshage AS (1)	Kunnskapsparken Helgeland AS (1)
Lister Nyskaping AS (0)	Kunnskapsparken Vestland AS (1)
Medvind Næringshage AS (0)	KUPA AS (1)
Nasjonalparken Næringshage AS (1)	Kystinkubatoren AS (1)
Nordkappregionen Næringshage AS (1)	Norinnova AS (1)
Nordveggen AS (1)	Orinor AS (1)
Næringshagen i Midt-Troms AS (1)	Oslo Cancer Cluster Incubator AS (0)
Næringshagen Østfold AS (0)	Pan Innovasjon AS (0)
Orinor AS (1)	Pro Barents AS (1)
Pågang Næringshage AS (1)	Proneo AS (1)
Roqaland Ressurssenter AS (0)	Protomore Kunnskapspark AS (0)
Rørosregionen Næringshage AS (1)	Proventia AS (0)
Sapmi Næringshage AS (1)	Skåppå AS (1)
Sentrum Næringshage AS (1)	SMART Innovation Norway AS (0)
Skåppå AS (1)	Startuplab AS (0)
Soqnefjorden Næringshage AS (1)	T:lab AS (1)
Stryn Næringshage AS (1)	Validé AS (0)
Suldal Vekst AS (1)	Vindel AS (0)
Sunnmøre Kultur næringshage AS (1)	VIS AS (0)
Sør-Hedmark Næringshage AS (1)	Vaager Innovasjon AS (0)
Sør-Østerdal Næringshage AS (0)	ÅKP AS (0)
TEAL AS (0)	
Telemark Næringshage AS (1)	
Thams Innovasjon AS (0)	
Tindved Kulturhage AS (1)	
Valdres Næringshage AS (1)	
Vindel AS (0)	

Tallene i parentes etter hver inkubator indikerer hvorvidt den ligger innenfor eller utenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte/det notifikerte regionalstøttekartet.

(0) Utenfor regionalstøttekartet

(1) Innenfor regionalstøttekartet

3. Tilskudd til programoperatørene

Totalt har programoperatørene blitt tilført 240,8 millioner kroner i 2022. Dette er finansiert med 205,1 millioner kroner over kapittel 553 post 61 i statsbudsjettet for 2022. Disse fordeler seg med 117,8 millioner kroner til inkubasjonsprogrammet og 87,3 millioner kroner til næringshageprogrammet. De differensierte tilskuddsmodellene utgjør 186,5 millioner kroner samlet for begge programmene. Som følge av kutt i post 61 valgte noen av fylkeskommunene (Innlandet, Rogaland, Troms og Finnmark, Telemark, Trøndelag, Vestfold og Viken) å kutte i tilskuddet til sine næringshager og inkubatorer, slik at det ble utbetalt 177,6 millioner kroner samlet for begge programmene. Seks fylkeskommuner (Agder, Nordland, Rogaland, Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark og Vestland) har bevilget totalt 27,5 millioner kroner utover differensieringsmodellene til programoperatørene i disse fylkene. Dette er midler tildelt eksplisitt under Sivas innmelding av programmene, gitt som artikkel 27 og/eller artikkel 28 til programoperatørene.

Siva har, utover oppdragene fra fylkeskommunene, tildelt midler til programmene av egne, oppsparte midler. Dette er tilskudd utbetalt i forbindelse med søkbare midler, prosjektet «tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer», samt videreføring av næringshageprogrammets ekstrasatsing. Programmene har totalt blitt tilført 35,7 millioner kroner gjennom oppsparte midler i 2022.

Siva fikk i 2022 tilført 16,318 millioner kroner i administrasjons- og gjennomføringskostnader fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Disse hentes fra kapittel 553 post 61. Siva har i 2022 hatt kostnader knyttet til administrasjons- og gjennomføringskostnader på 18,3 millioner kroner. Differansen mellom forbruk og tilførte midler i 2022 er dekket opp av ubrukte midler knyttet til administrasjons- og gjennomføringskostnader som Siva har mottatt tidligere.

4. Fylkesvis fordeling av tilskudd

Tabell 8.28: Totalt tildelte midler til programvirksomheten fra fylkeskommunene i 2022

Fylkeskommuner	Ordinær diffmodell	Toppfinansiering	Øst-Finnmark-pakke	Totalt
Agder	9 400 000	5 000 000		14 400 000
Innlandet	18 100 000	0		18 100 000
Møre og Romsdal	16 100 000	0		16 100 000
Nordland	13 100 000	1 000 000		14 100 000
Oslo	14 000 000	0		14 000 000
Rogaland	11 455 000	0		11 455 000
Troms og Finnmark	20 792 000	1 200 000	7 000 000	28 992 000
Trøndelag	22 550 000	0		22 550 000
Vestfold og Telemark	8 372 000	6 750 000		15 122 000
Vestland	25 300 000	6 600 000		31 900 000
Viken	18 443 000	0		18 443 000
Sum oppdrag fra FK	177 612 000	20 550 000	7 000 000	205 162 000

Tabell 8.29: Utbetalte tilskudd til programoperatørene i 2022 fordelt fylkesvis

Fylkeskommuner	Oppdrag fra fylkeskommunen			Tilskudd fra Siva - oppsparte midler		Totalt utbetalte tilskudd
	Ordinær diffmodell	Toppfinansiering	Øst-Finnmark	Søkbare midler	Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter	
Agder	9 400 000	5 000 000		1 400 000	853 226	16 653 226
Innlandet	18 100 000	0		1 400 000	1 022 855	20 522 855
Møre og Romsdal	16 100 000	0		0	1 896 250	17 996 250
Nordland	13 100 000	1 000 000		2 400 000	562 420	17 062 420
Oslo	14 000 000	0		2 733 000	0	16 733 000
Rogaland	11 455 000	0		133 000	399 500	11 987 500
Troms og Finnmark	20 792 000	1 200 000	7 000 000	3 233 000	863 159	33 088 159
Trøndelag	22 550 000	0		0	444 667	22 994 667
Vestfold og Telemark	8 372 000	6 750 000		1 000 000	306 275	16 428 275
Vestland	25 300 000	6 600 000		6 133 000	881 838	38 914 838
Viken	18 443 000	0		700 000	643 998	19 786 998
Sum tilskudd post 61	177 612 000	20 550 000	7 000 000	19 132 000	7 874 188	232 168 188

I tillegg til midlene fordelt på fylker, har programmene gjennom oppsparte midler fått tilført 8 695 697 kroner i ulike utviklingsprosjekter som ikke kan splittes på fylker.

5. Differensiert tilskuddsmodell

Formålet med innføringen av differensierte tilskuddsmodeller var å utvikle transparente modeller som kunne bidra til å forsterke næringshagene og inkubatorene med størst utnyttet potensial. Eventuelt kunne det bidra til å nedjustere eller avslutte programaktiviteten hos operatører som leverer dårligere enn forventet på resultater og potensial over tid. Et tyvetalls indikatorer måler aktivitet, kundetilfredshet, addisjonalitet, måloppnåelse opp mot handlingsplan, resultater fra utviklingssamtale, økosystem, samt vekst i omsetning og verdiskaping blant bedriftene i program.

Den differensierte tilskuddsmodellen for næringshagene, med virkning fra 1. halvår 2021, inneholder fire trinn. Tabellen viser gjeldende innplassering av den enkelte næringshage i de ulike tilskuddstrinnene. Samlet tilskudd innenfor modellen utgjør årlig 79,5 millioner kroner.

Tabell 8.30: Innplassering av næringshagene i de ulike tilskuddsgruppene

Tilskudd	Næringshager
2,5 mnok	Buskerud Næringshage AS, Fremtidens Industri - FI AS, Nasjonalparken Næringshage AS, Nordkappregionen Næringshage AS, Rørosregionen Næringshage AS, Sør-Hedmark Næringshage AS
2,1 mnok	Hermetikken Kulturnæringshage AS, Inam AS, Landsbyen Næringshage AS, Lister Nyskaping AS, Næringshagen Midt-Troms AS, Orinor AS, Rogaland Ressurscenter AS, Stryn Næringshage AS, Suldal Vekst AS, Telemark Næringshage AS, Tindved Kulturhage AS, Thams Innovasjon AS
1,8 mnok	Blått Kompetansesenter AS, Egga Utvikling AS, Hallingdal Næringshage AS, Lindesnesregionen Næringshage AS, Klar Bedrift AS, Medvind Næringshage AS, Nordveggen AS, Næringshagen i Hardanger AS, Næringshagen på Voss AS, Næringshagen Østfold AS, Såpmi Næringshage AS, Sentrum Næringshage AS, Skåppå AS, Sognefjorden Næringshage AS, Sunnmøre Kulturnæringshage AS, Valdres Næringshage AS
1,5 mnok	Halti Næringshage AS, Linken Næringshage AS, Pågang Næringshage AS, Sør-Østerdal Næringshage AS, TEAL AS, Vindel AS

Den differensierte tilskuddsmodellen for inkubatorene, med virkning fra 1. halvår 2021, består av fem trinn. Tabellen viser gjeldende innplassering av den enkelte inkubator i de ulike tilskuddstrinnene. Samlet tilskudd innenfor modellen utgjør årlig 107 millioner kroner.

Tabell 8.31: Innplassering av inkubatorene i de ulike tilskuddsgruppene

Tilskudd	Inkubatorer
5 mnok	Aleap AS, Protomore Kunnskapspark AS, StartupLab AS, Validé AS, VIS AS
4 mnok	Innoventus Sør AS, Klosser Innovasjon AS, Kobben AS, Kunnskapsparken Bodø AS, Kunnskapsparken Helgeland AS, Kunnskapsparken Vestland AS, Oslo Cancer Cluster Incubator AS, Proneo AS, Smart Innovation Norway AS, Vaager Innovasjon AS, ÅKP AS
3 mnok	Kjeller Innovasjon AS, Kongsberg Innovasjon AS, KUPA AS, Norinnova AS, Proventia AS, T:Lab AS
2 mnok	6:AM Accelerator AS, Aggrator Inkubator Ås AS, Atheno AS, Industriutvikling Vest AS, Pan Innovasjon AS, Skåppå AS, Vindel AS
1,5 mnok	Aksello AS, Kystinkubatoren AS, Orinor AS, Pro Barents AS

Vår vurdering er at de differensierte tilskuddsmodellene har økt effekten av programmene. Vi har i tillegg benyttet muligheten til å stimulere til ytterligere økt effekt gjennom å innføre såkalte søkbare midler og prosjektet «tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer».

6. Oppnådde resultater sett i forhold til egne målsettinger

Inkubatorene og næringshagene rapporterer kommende års måltall til Siva i desember. Tallene inkluderer blant annet totalt antall bedrifter og nye inntak i programmene.

Inkubatorene hadde samlet ambisjon om å ha 1796 bedrifter i fasene preinkubasjon/inkubatorbedrift, og 372 forretningsmessige innovasjoner i 2022. Inkubatorene endte opp med å ha 5,6 prosent flere bedrifter (1895) i preinkubasjon/inkubatorbedrift enn egne målsettinger, mens for forretningsmessige innovasjoner nådde inkubatorene 84,4 prosent av egne målsettinger. I 2022 tok inkubatorene opp 908 nye bedrifter i inkubasjon, mens de hadde målsettinger om å få 1111 nye (870 nye bedrifter i fasene preinkubasjon/inkubatorbedrift og 241 nye forretningsmessige innovasjoner). Inkubatorene nådde henholdsvis 87,1 prosent og 62,2 prosent av måltallene for nye inntak i preinkubasjon/inkubatorbedrift og nye forretningsmessige innovasjoner i 2022.

Næringshagene hadde samlet ambisjoner om å ha 2529 målbedrifter i 2022, mens resultat ble 2692 (6,4 prosent over måltallet). Videre hadde næringshagene samlet målsettinger om å få 607 nye målbedrifter i 2022, og de fikk 588 (96,9 prosent av måltallet).

Verken næringshagene eller inkubatorene nådde sine måltall om nye inntak i programmene i 2022. Dette antas å ha sammenheng med at programmene ble avsluttet 31.12.2022 og at de ikke fikk vite før i desember 2022 om de var tatt opp i de nye programmene med oppstart i 2023. Denne situasjonen gjorde at flere programoperatører avvendet inntak. På tross av dette, nådde både næringshagene og inkubatorene måltallene sine om totalt antall aktive bedrifter i program i løpet av 2022.

7. Forprosjekter og ekstrasatsinger

7.1 Forprosjekter program 2022

Det har i 2022 ikke vært gjennomført forprosjekt innenfor programvirksomheten med formål om opptak av nye programoperatører.

7.2 Videreføring ekstrasatsing næringshager

Foreningen Næringshagene i Norge (NHIN) har gjennom avtale med Siva hatt ansvaret for å følge opp seks prosjekter innenfor ekstrasatsingene. Formålet har vært å styrke næringshagenes aktiviteter ved å utvikle ny arbeidsmetodikk, relevante verktøy, samt moderne samarbeidsformer for å arbeide mer effektivt og oppnå bedre resultater i næringshageprogrammet. Involverte næringshager har mottatt oppfølgingsmidler for å videreutvikle og dele verktøyene digitalt, holde workshops, og være rådgivere for andre næringshager som ønsker å ta disse i bruk. Status for de seks prosjektenes beskrives kort nedenfor.

7.2.1 Verktøy og metodikk for etablereropplæring (Gründerakademiet)

Gründerakademiet (GAKA.no) er næringshagenes eget program for etablereropplæring, og har siden programmet ble utviklet i 2017 vært benyttet av næringshager og inkubatorer over hele landet. I Trøndelag og Innlandet fylke gjennomfører Siva-partnerne etablererkurs ved bruk av GAKA på oppdrag fra fylkeskommunen. Orinor AS har siden 2018 vært prosjektleder med ansvar for operativ utvikling, opplæring og drift. Våren 2022 ble det gjort en oppgradering av programmets e-læringslattform. I 2022 ble det gjennomført 19 etablererkurs, hvorav 12 kurs ble gjennomført i Innlandet fylke. Det ble gjennomført tre sertifiseringskurs for nye kursdeltakere, som ble gjennomført av til sammen 53 næringshagemedarbeidere. Ca. 250 gründere har gjennomført etablererkurs ved bruk av Gründerakademiet i 2022.

7.2.2 Verktøy og metodikk for bedriftsutvikling (Vekstsporet)

VekstSporet (www.vekstsporet.no) er næringshagenes unike verktøy for arbeid med vekst og utvikling i målbedriftene. Det bygger på filosofien om at alle bedrifter har et uutnyttet vekstpotensial som kan realiseres om en fokuserer på aktiviteter som bidrar til innovasjon og vekst. Vekstsporet er et samtaleverktøy og en strukturert metode for bevisstgjøring av bedriftens behov, samtidig som de definerer og prioriterer tiltak for å realisere konkrete veksttiltak. VekstSporet går inn i en dybdeprosess og samler bedriftens nøkkelpersoner, og tar utgangspunkt i en av seks «veksttavler»: Ledelse, organisasjon og strategi, salg og markedsføring, produkter, produktutvikling og FoU, digitalisering, bærekraft og grønn vekst samt internasjonalisering. Dette bidrar til en god kartlegging av bedriftens ståsted. I prosessen finner de ut hvor «skoen trykker», som videre vil initiere og prioritere tiltak for å realisere vekst hos bedriften næringshagen jobber med.

Næringshagene i Rogaland arrangerer på oppdrag for Siva og NHIN flere kurs årlig i opplæring av metodikken og verktøyet. Hittil har rundt 140 forretningsutviklere i næringshager fra hele landet gjennomført kvalifiseringskurs. De siste kursene har vært fulltregnet med ventelister, og prosjektet videreføres gjennom NHIN i 2023.

7.2.3 Metodikk for mobilisering og utvikling av underleverandører rettet mot havbruk

Leverandørutvikling Havbruk Nord er et utviklingsprosjekt for leverandører til havbruksnæringen i Troms og Finnmark. Næringshagen Midt-Troms har vært prosjekteier, og har hatt prosjektledelsen i samarbeid med Halti Næringshage siden 2016. I 2022 har satsingen vært finansiert av Siva sammen med Troms og

Finnmark fylkeskommune. I alt 68 leverandørbedrifter fra Troms og Finnmark, samt nordre Nordland, deltar i nettverket, og ti sentrale havbrukselskaper i nord deltar som partnere i satsingen. I tillegg er en rekke kunnskaps- og FoU-miljø i nord koblet på prosjektet.

Havbruksaktørene og programoperatørene har gjennom prosjektet bidratt til å utvikle konkurransedyktige lokale og regionale leverandører. Havbruksnæringen har vært aktive partnere i prosjektet, både i styringsgruppen, gjennom kunnskapsoverføring og mved å belyse næringens utfordringer for de deltagende leverandørene. I 2022 har fokuset i prosjektet vært å skape digitale og fysiske møteplasser mellom leverandører, havbruksnæringen og kunnskapsmiljø, og gjennom disse bidra med kompetanse og nettverk. I tillegg har prosjektet bidratt til utvikling av nye løsninger og verktøy basert på næringens fremtidige utfordringer, utviklingstrekk og behov. Bærekraft har vært et viktig og vesentlig område i 2022. Tilgjengeliggjøring av «Leverandørutviklingsmetodikken» i form av maler og verktøy gjøres i samarbeid med Siva på den digitale plattformen SivaNett.

7.2.4 Bærekraftsdriver'n

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Sør-Østerdal Næringshage og INNO-UT AS. Formålet er å fremskaffe verktøy som bedrifter kan bruke ved oppstart og gjennomføring av prosesser for grønn omstilling og bærekraftig forretningsdrift. Gjennom prosjektet har det blitt utviklet en omstillings- og innovasjonssystematikk. Her får hvor små- og mellomstore bedrifter tilgang til verktøy for utvikling av egen konkurransekraft, gjennom omstilling av eksisterende forretningsmodell til en bærekraftig forretningsmodell. Systemet er inndelt i fire underelementer, slik at man kan skreddersy leveranser basert på bedriftenes behov. De fire underelementene er: omstillingsverktøy for bærekraft, digital plattform, kompetanse og ferdigheter og bærekraftdriver.

Prosjektet har medført at Sør-Østerdal Næringshage igangsetter en pilot med ti bedrifter. Her skal de prøve ut innretningen av prosessverktøyene, og teste om stegene og innholdet som er utviklet er hensiktsmessig for små- og mellomstore bedrifter. Arbeidet finansieres gjennom Innlandet fylkeskommune, og målet er å kunne tilby verktøyet til målbedrifter i løpet av første halvår 2023.

7.2.5 Videreføring av Kompetanseforum 2.0

I 2022 har samarbeidsprosjektet Kompetanseforum 2.0 (tidligere en del av prosjektet InnoMidt) koblet sammen flere næringshager fra hele landet. I tillegg til Nasjonalparken Næringshage, som er prosjekteier, har det bestått av seks næringshager. Tanken bak Kompetanseforum er at det skal være en manual og en digital verktøykasse som skal hjelpe andre næringshager med å arbeide med kompetanse for lokalt eller regionalt næringsliv. Manualen skal gi en steg-for-steg-beskrivelse av igangsetting og gjennomføring av kompetanseforum. Målet har vært å skape en bredere forankring og bruk av kompetanseforum i hele Siva-strukturen. I 2022 har prosjektet jobbet med ni arbeidspakker hvor man har kartlagt behov og utfordringer knyttet til kompetanseforum, samt hvilke effekter økt samarbeid har for den enkelte næringshage og målbedrift. Profilen til Kompetanseforum har blitt oppdatert og forenklet, og malene tilgjengeliggjøres for alle Siva-partnere på den digitale plattformen SivaNett. Prosjektet videreføres i 2023 gjennom NHIN, hvor målet er å finne en bærekraftig driftsmodell for Kompetanseforum 2.0.

7.2.6 Designmetodikk

Lindesnesregionen Næringshage har fått midler til å utvikle et program for å lære andre næringshager å bruke designmetodikk gjennom et forprosjekt. Utviklingen har kommet godt i gang i 2022, blant annet med hjelp fra erfarne krefter innenfor læringsmetodikk. Sammen med innleid ekspertise jobbes det parallelt med utvikling av et «design kit» som skal være tilgjengelig for deltagerne. Det planlegges to piloter tidlig i 2023, der tre næringshager vil bli invitert på hver samling. Forprosjektet beregnes avsluttet innen utgangen av mai 2023.

Det har vært godt driv på de seks prosjektene i ekstrasatsingen innenfor næringshageprogrammet. Siva har deltatt i styringsgruppen, sammen med representanter fra NHIN. De bidrar til å gjøre verktøyene og arbeidsmetodikken kjent for alle næringshagene i landet, mobilisere til å ta dem i bruk, samt videreutvikle verktøyene basert på behov hos programoperatørene.

7.3 Søkbare midler for økt effekt i programmene

Sivas mål med de søkbare midlene er å stimulere til sterkere nasjonal innovasjonsinfrastruktur og bedre resultater innenfor programmene. I 2018 og 2019 ble det utlyst midler innenfor begge programmer, med tre innretninger:

1. Betydelig utvidelse av geografisk nedslagsfelt
2. Utvidelse av aktiviteten med en betydelig bransjesatsing
3. Nasjonale konsortium med spisskompetanse på internasjonalt nivå innenfor en spesifikk bransje.

I de to utlysningene ble totalt 16 av 68 søknader innvilget (noen miljø søkte begge årene). Prosjektene involverer 23 programoperatører, og ble avsluttet 31.12.2022. Siva har brukt totalt 61 millioner kroner for hele perioden, finansiert ved bruk av oppsparte programmidler. De innvilgede prosjektene har god geografisk spredning og fordeling mellom operatører fra begge programmer. Operatørene kom fra laveste til øverste nivå i de differensierte tilskuddsmodellene. Tabell 8.32 gir en oversikt over prosjektene som har inngått i denne satsningen.

Tabell 8.32: Prosjekter innenfor søkbare midler

Type prosjekt	Inkubatorer/Næringshager
Bransjemessig utvidelse	Athens, Kunnskapsparken Helgeland, Lister Nyskaping, Sør-Hedmark næringshage, VIS
Geografisk utvidelse	Hallingdal næringshage, Halti næringshage, Hardanger og Voss næringshage, Industriutvikling Vest, Kunnskapsparken Bodø, KUPA, Midt-Troms næringshage, Nordkappregionen næringshage, Kunnskapsparken Vestland (i samarbeid med næringshagene i Nordfjord og Sognefjorden næringshage), Telemark næringshage
Nasjonalt konsortium	Aleap (i samarbeid med Norinnova, OCCI, Validé og VIS)

Mimir Analytics gjennomførte i 2021 en evaluering av søkbare midler. Forskerne anbefaler at Siva viderefører ordningen i de nye programmene, og at den ikke knyttes opp til Sivas differensieringsmodell. Deres anbefaling er at det bør stilles langsiktige nasjonale midler til disposisjon for en videreføring av en ordning som søkbare midler. De anbefaler også at dette er midler som bør forvaltes av Siva, ut fra nasjonale hensyn og dyp kjennskap til den nasjonale strukturen av innovasjonsselskap. Dette begrunnes med betydningen av at knappe offentlige midler prioriteres til de regioner, bransjer og typer av nasjonale konsortium hvor midlene har høyest forventet samfunnsøkonomisk avkastning.

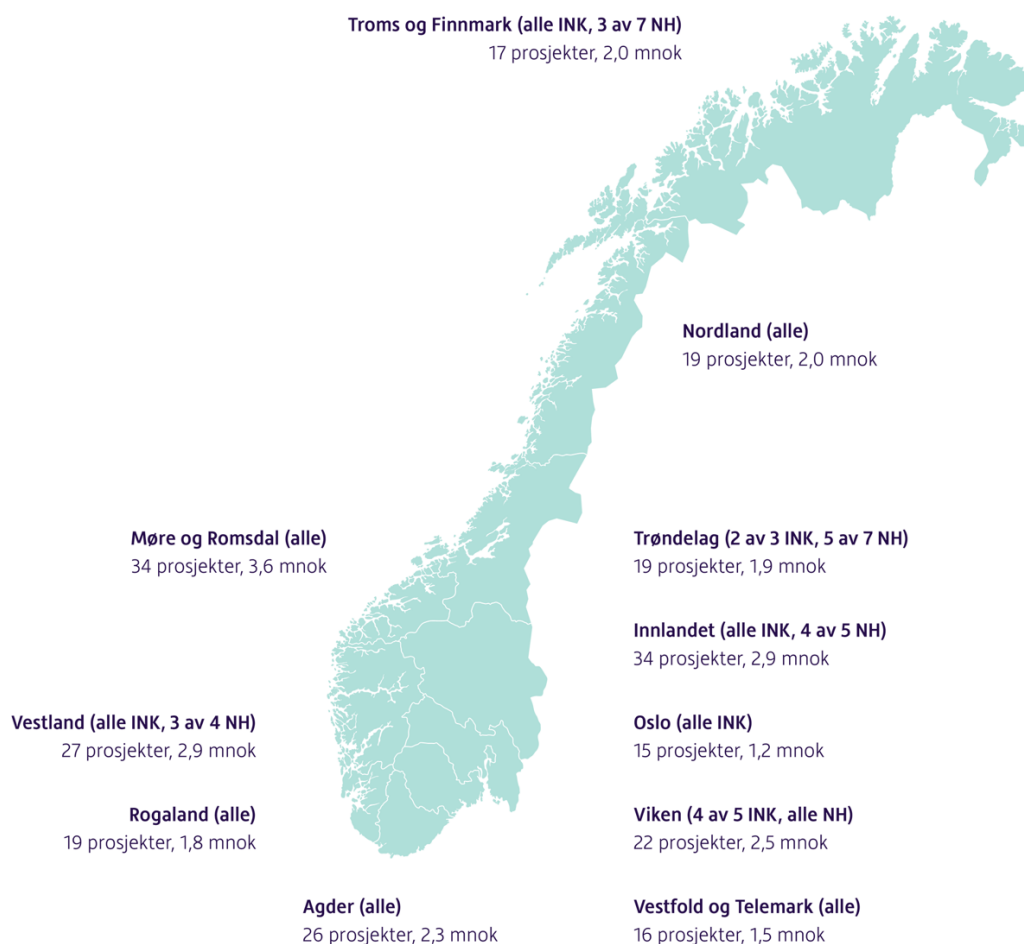
7.4 Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer

Prosjektene ble etablert for næringshagene i 2018, og tilsvarende for inkubatorene i 2019. Målet er å øke programoperatørenes kunnskap om katapult-ordningen og katapult-sentrene. Det skal også stimulere bedriftene (og programoperatørene) til å bruke både testfasilitetene og teknologi- og industrikompetansen i katapult-sentrene. Begge prosjektene hadde opprinnelig varighet til 1. april 2021, men ble forlenget som ett felles mobiliseringsprosjekt ut 2022. Finansiering skjer ved bruk av tidligere overførte og akkumulerte bevilgninger fra NFD og KDD. Midlenes disponering følger den innmeldingen som allerede er gjort til ESA for programmene.

Det er et mål at prosjektene i størst mulig grad utnytter erfaringer, kompetanse og nettverk fra begge programmene. Det ble derfor etablert et felles ekspertteam, som er videreført i fellesprosjektet. Teamet består av personer fra næringshager og inkubatorer, og er en nasjonal ressurs for programoperatørene. En viktig oppgave for dem er å klargjøre mulige katapult-prosjekter før oversending, i samarbeid med bedrift, programoperatør og katapult-senter. Arbeidet krever inngående kjennskap til inkubatorene og næringshagene og deres funksjon, katapult-sentrenes tilbud og funksjon, samt evne til å vurdere bedriftenes kompetanse, teknologi og kapasitet. Det er ekspertteamet som behandler søknader til Siva-fondet (artikkel 28 som mål-/inkubatorbedrifter kan få i støtte for å gjennomføre et katapult-prosjekt). Ekspertteamet bidrar også med kompetanseheving av programoperatørene gjennom årlige møter hvor de orienterer om muligheter for bedriftene i programmene. Teamet kan brukes kostnadsfritt av næringshager og inkubatorer på mobiliseringsarrangement i regi av programoperatørene.

Selv om dette er et fylkesoverskridende prosjekt, setter det tydelige regionale avtrykk. Figur 8.13 viser antall innvilgede prosjekter og totalt innvilget støtte fra Siva-fondet per fylke.

Figur 8.13: Regional effekt av prosjektet «Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer»

“Tilgjengeliggjøring av testfasiliteter og teknologisk kompetanse for SMBer” har høy aktivitet og god utbredelse blant bedriftene i begge program. 31 av 39 næringshager (79 prosent) har målbedrifter som har sendt inn katapult-prosjekter til ekspertteamet for vurdering. Tilsvarende har bedrifter i 31 av 33

inkubatorer (94 prosent) sendt inn prosjekter. Ekspertteamet har vurdert totalt 397 potensielle katapultprosjekter, hvorav 248 så langt har fått innvilget støtte. Siva-fondet er på totalt 27,7 millioner kroner, og alle midlene er disponert.

Vedlegg 4

Dypdykk Norsk katapult

MRS-rapport

Norsk katapult har med støtte fra følgeevaluator Menon Economics i løpet av 2022 utarbeidet en ny versjon av MRS som gjelder fra 1. januar 2023. Vi legger likevel denne til grunn for 2022, der vi har data. Ny MRS måles på tre hovedindikatorer med ti tilhørende underindikatorer (se figur). Disse kan også forstås som styringsindikatorer for ordningen. Måloppnåelsen vurderes som god.

Figur 9.3: Oversikt over MRS-indikatorer for Norsk katapult. Kilde: Menon Economics

Kapasitetsbygging (innsatsaddisjonalitet)

Figur 9.4: Oversikt over hovedindikatorer for å måle kapasitetsbygging / innsats-addisjonalitet. Kilde: Menon Economics

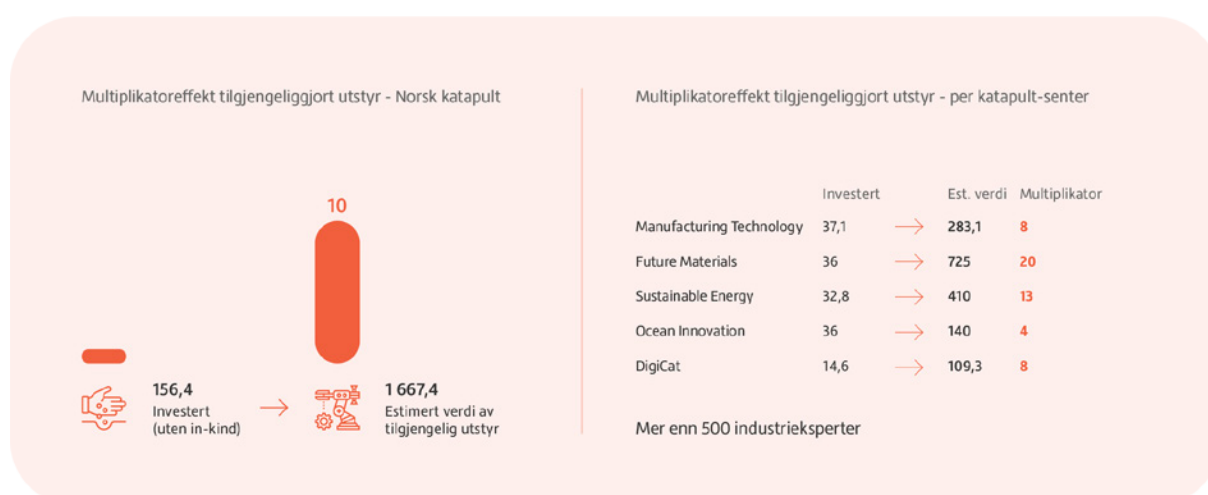

Kapasitetsbygging er fordelt på to hovedindikatorer; Infrastruktur og Kompetanse. Dette kan sees på som de to viktigste innsatsfaktorene til ordningen, med andre ord test- og piloteringsutstyret som tilgjengeliggjøres og kompetansen som ytes for å gjennomføre prosjekter.

H1 Infrastruktur

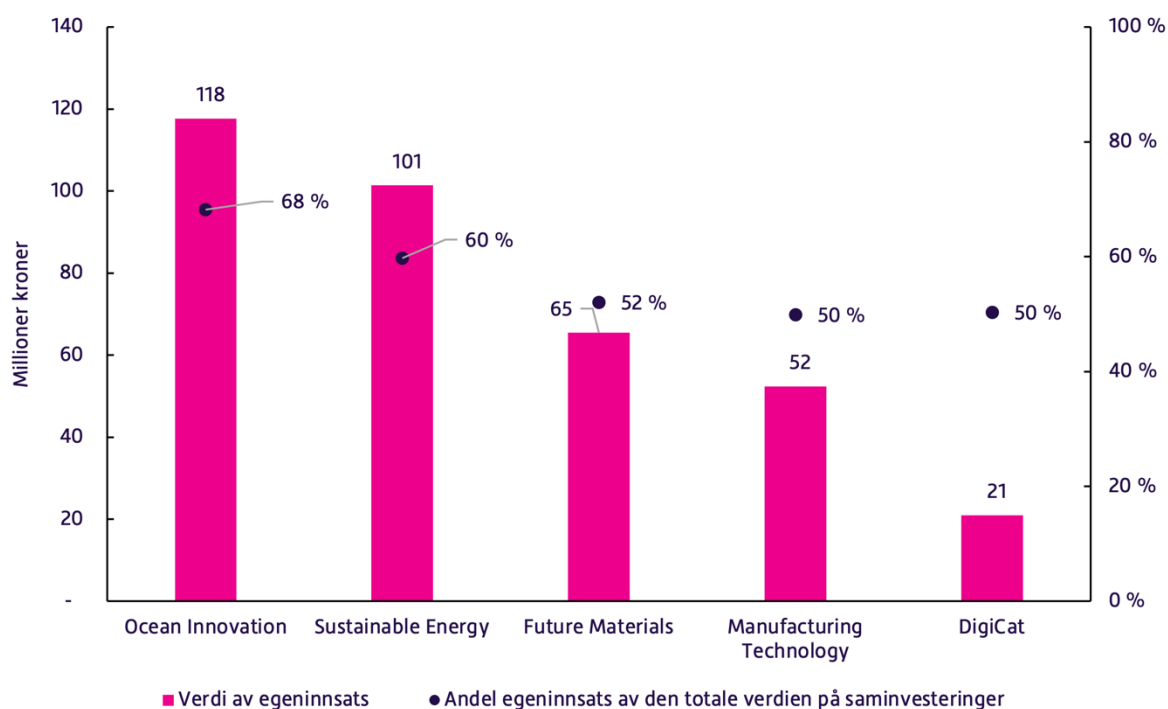
Tall fra en ROI-analyse (Return on investment) gjennomført i slutten av 2020 viste at katapult-sentrene hadde tilgjengeliggjort utstyr og testfasiliteter til en samlet estimert verdi av 1,6 milliarder kroner. Dette er ti ganger mer enn investeringer i utstyr med offentlig støtte via katapult-sentrene. Verdien har med stor sannsynlighet økt betraktelig siden den gang. I løpet av 2023 vil Siva foreta en ny ROI-analyse.

Figur 9.5: Kilde: ROI-tall (2020)

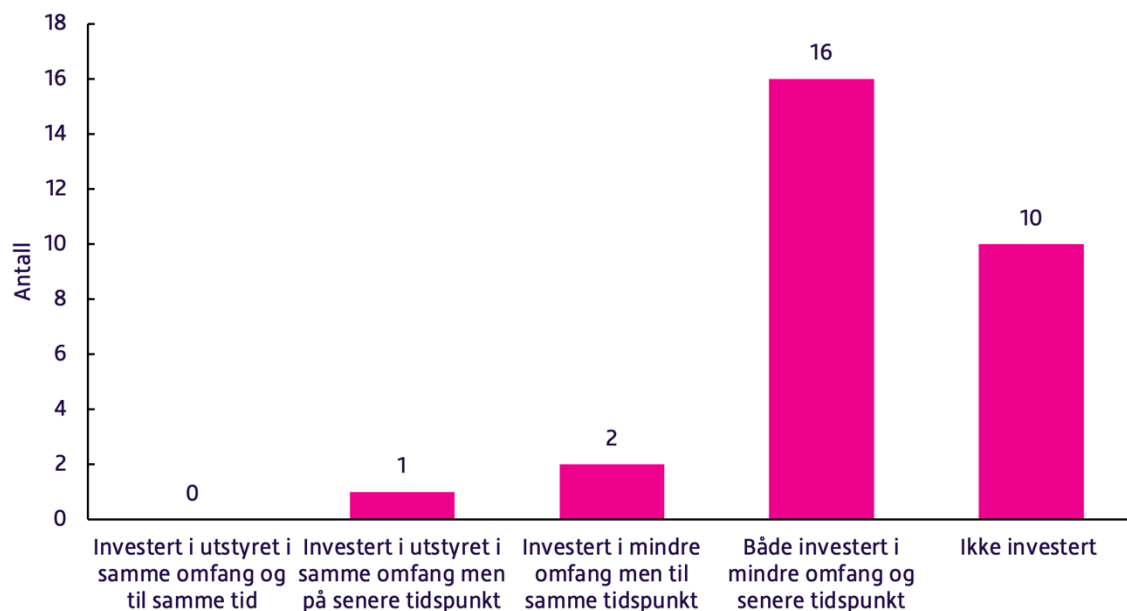
Hvert katapult-senter har såkalte kjernepartnere, som består av ledende industriselskaper, forskningsinstitusjoner og teknologiorganisasjoner. Kjernepartnere i katapult-sentrene bistår med egeninnsats i forbindelse med saminvesteringer i infrastruktur. Egeninnsats (in-kind) inkluderer både kontantbidrag til investeringer, egeninnsats i form av timer og verdi på eksisterende utstyr som tilgjengeliggjøres. For ordningen totalt er verdien av egeninnsatsen estimert til 358 millioner kroner. Som illustrert i figuren under er det stor variasjon mellom katapult-sentrene, hvor Ocean Innovation og Sustainable Energy har høyest verdi av egeninnsats, mens DigiCat har lavest. For Sustainable Energy domineres dette av utstyrsverdi, mens for Ocean Innovation er det en overvekt av timer. For alle katapult-sentrene utgjør andelen egeninnsats 50 prosent eller mer av den totale verdien på saminvesteringer.

Figur 9.6: Verdi av egeninnsats på saminvesteringer fra 2018/2019 til og med 2022, og andel dette utgjør av den totale verdien på saminvesteringer. Kilde: Menon Economics

Addisjonaliteten av saminvesteringer sier noe om den utløsende effekten Siva, gjennom katapult-sentrene investeringer, har for at kjernepartnere investerer. Som illustrert i figuren under oppgir flertallet av kjernepartnere at de både ville investert i mindre omgang (eksempelvis færre utstyrsenheter) og på et senere tidspunkt, dersom Norsk katapult ikke hadde investert i infrastruktur/utstyr. I tillegg oppgir ti kjernepartnere at de ikke ville investert i det hele tatt uten ordningen. Ingen av kjernepartnere oppgir at de ville investert i utstyret i samme omgang og på samme tid. Samlet vitner dette om en betydelig addisjonalitet av Sivas tilskuddsmidler.

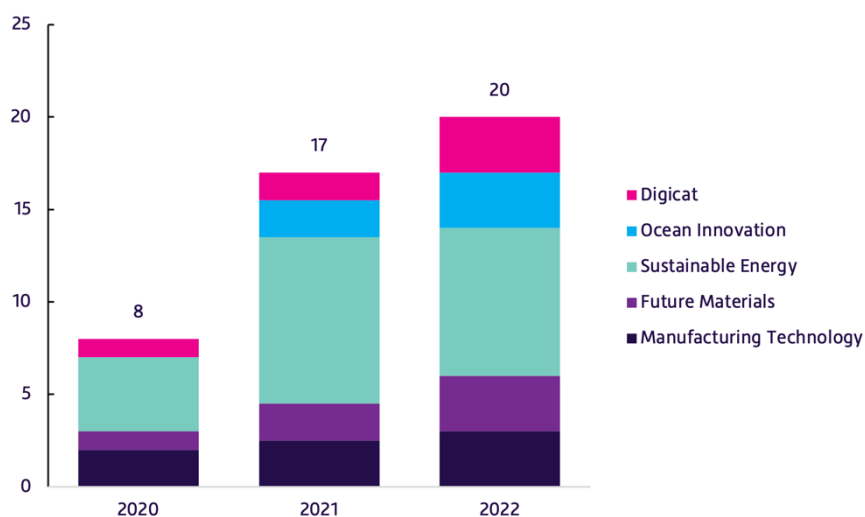
Figur 9.7: Spørsmål «Dersom Norsk katapult ikke hadde investert i infrastruktur/utstyr, ville dere ha...». Antall som oppgir følgende alternativ for ordningen totalt. Data fra 28 av 45 kjernepartnere. Kilde: Menon Economics

H2 Kompetanse

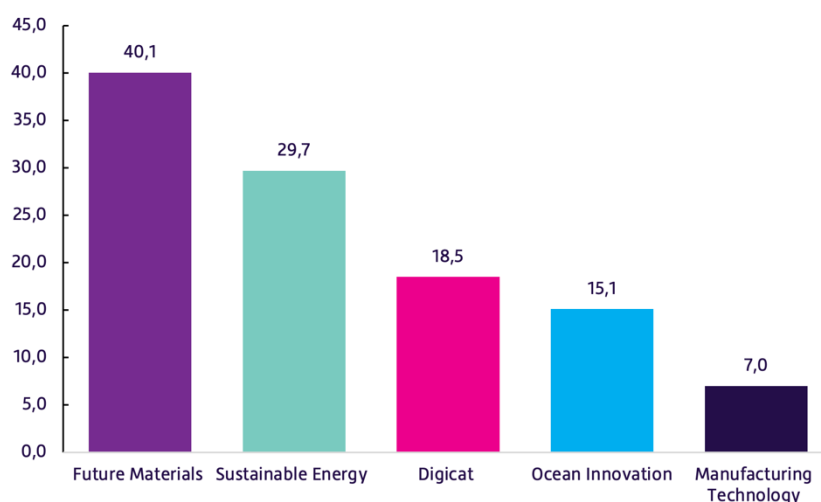
I perioden 2020-2022 har totalt antall årsverk i de fem katapult-organisasjonene økt fra åtte til nærmere 20. Samtlige katapult-sentre har hatt en økning. Størst økning i administrasjonen har det vært i Sustainable Energy, etterfulgt av DigiCat og Future Materials.

Figur 9.8: Årsverk i katapult-organisasjonene, samlet og per katapult-senter. Kilde: Menon Economics

Totalt rapporterer kjernepartnerne i katapult-ordningen om 110,4 tilgjengelige årsverk i 2022. Dette representerer tilgjengelige ressurser hos kjernepartnerne som jobber med bedriftene som benytter seg av deres fasiliteter. Det er imidlertid stor variasjon i antall tilgjengelige årsverk hos partnerne på tvers av katapult-sentrene. Future Materials er det senteret der kjernepartnerne hadde flest tilgjengelige årsverk, mens Manufacturing Technology hadde færrest. Dette skyldes at ekspertressursene som Manufacturing Technology benytter seg av, ikke er inkludert. Disse utgjør en betydelig del av kapasiteten til katapult-senteret. Det er verdt å presisere at disse tallene representerer kjernepartnernes egne estimater, og må følgelig tolkes med forsiktighet.

Figur 9.9: Antall årsverk hos kjernepartnerne per 2022, fordelt per katapult-senter. Kilde: Menon Economics

I tillegg har kjernepartnerne rapportert antall timer (egeninnsats) og verdien av antall timer som kjernepartnere legger inn i FoU-prosjekter, som har fått støtte fra Siva, per år. Totalt utgjør dette 35 000 timer (ekskludert Grønn plattform) i 2022, som har en samlet verdi på omtrent 42,4 millioner kroner (antatt timepris på 1200 kr).

Prosjekter (resultataddisjonalitet)

Resultataddisjonalitet omhandler prosjekter og øvrig aktivitet i katapult-ordningen, og resultatet av disse. Indikatorene knyttes til bruk av sentrenes fasiliteter (prosjekter), brukerne av sentrene, relevans på kompetanse og infrastruktur, gjennomføring og resultat av prosjektet. I tillegg omfatter dette kjernepartnernes gevinster fra disse prosjektene samt katapult-sentrenes driftskostnader og -inntekter.

Figur 9.10: Oversikt over hovedindikatorer for å måle prosjekter / resultat-addisjonalitet. Kilde: Menon Economics

H3 Bruk av sentrenes fasiliteter – prosjekter

Det ble totalt gjennomført og igangsatt 928 prosjekter i 2022. Av disse ble 475 prosjekter gjennomført via katapult-organisasjonen, det vil si prosjekter med høy addisjonalitet¹⁰. I tillegg er 453 prosjekter gjennomført direkte via kjernepartnerne. Dette er prosjekter med lavere addisjonalitet, ettersom katapult-senterets bidrag ikke spiller en avgjørende rolle for gjennomføringen. Det er likevel prosjekter som gir verdi i form av eksempelvis kompetanseheving.

Det har vært en markant økning i antall prosjekter via katapult-organisasjonen (prosjekter med høy addisjonalitet), fra 338 i 2021 til 475 i 2022. Den akkumulerte verdien av denne prosjektporteføljen for 2021 og 2022 er på 200 millioner kroner¹¹.

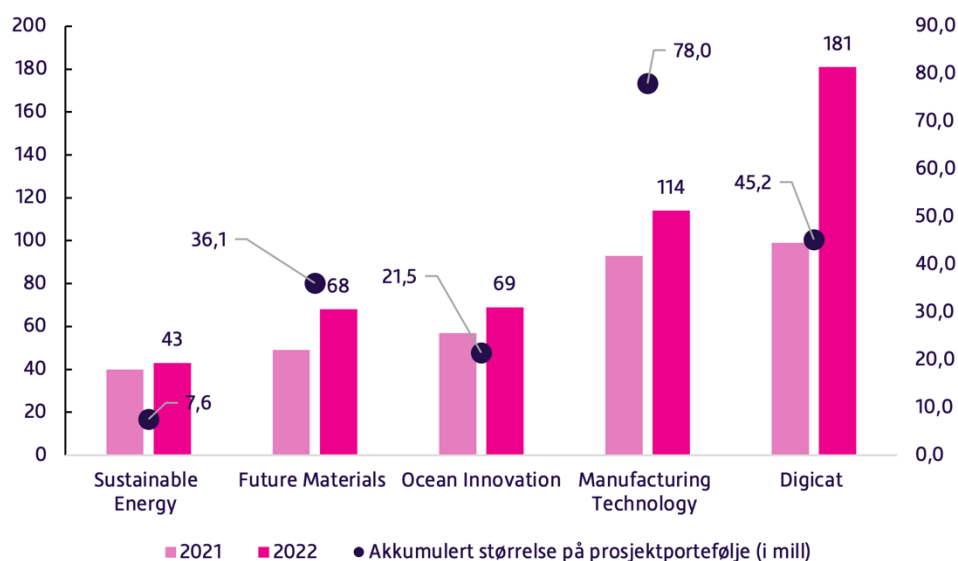
Antallet prosjekter har økt for alle katapult-sentrene (som illustrert i figuren under), hvor den absolutte økningen har vært klart størst for DigiCat og minst for Sustainable Energy. Dette henger blant annet sammen med strukturelle forskjeller mellom katapult-sentrene, for type prosjekter som gjennomføres og størrelsen på disse. Sammenhengen knyttet til prosjektstørrelse kommer imidlertid ikke like tydelig frem når vi ser på størrelsen på katapult-sentrenes prosjektportefølje (akkumulert). Eksempelvis har Sustainable Energy både et lavere antall prosjekter og en lavere størrelse på prosjektporteføljen enn de øvrige katapult-sentrene. Det er usikkert hva som er bakgrunnen, men det kan ha noe med hvordan størrelsen på prosjekter rapporteres på tvers av katapult-sentrene.

Antall prosjekter (pågående og avsluttet) for 2021 og 2022, samt størrelse på den totale prosjektporteføljen for hvert katapult-senter samlet for 2021 og 2022.

¹⁰ Addisjonalitet tar utgangspunkt i en kontrafaktisk situasjon, det vil si hva som ville ha skjedd dersom ikke en innsats hadde blitt realisert, alt annet likt.

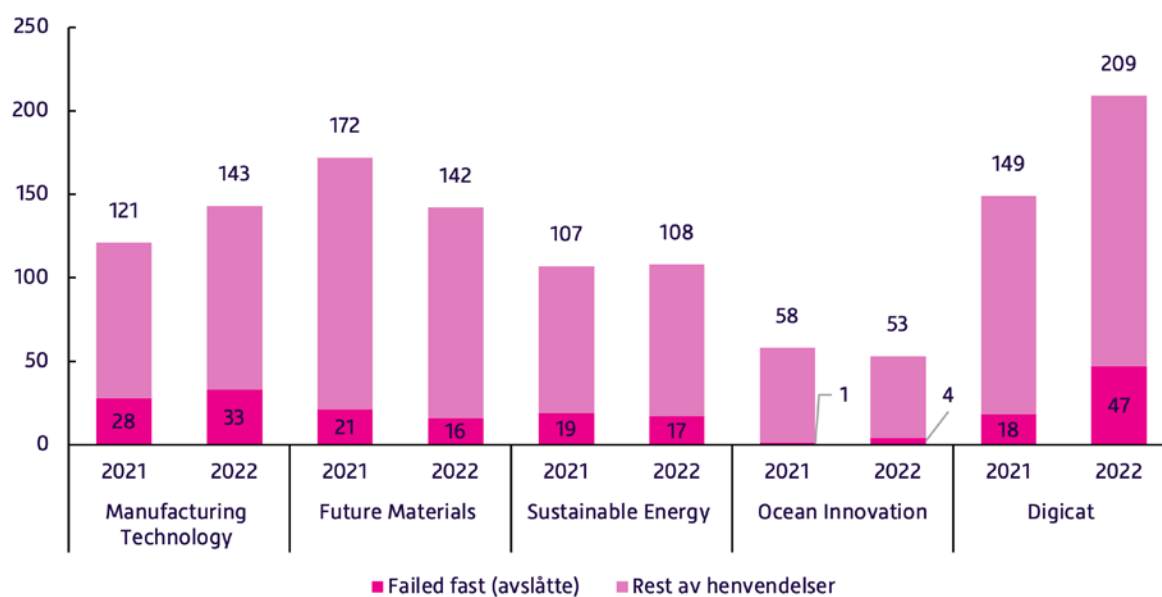
¹¹ Prosjekter gjennomført direkte via kjernepartnerne kommer i tillegg.

Figur 9.11: Kilde: Menon Economics

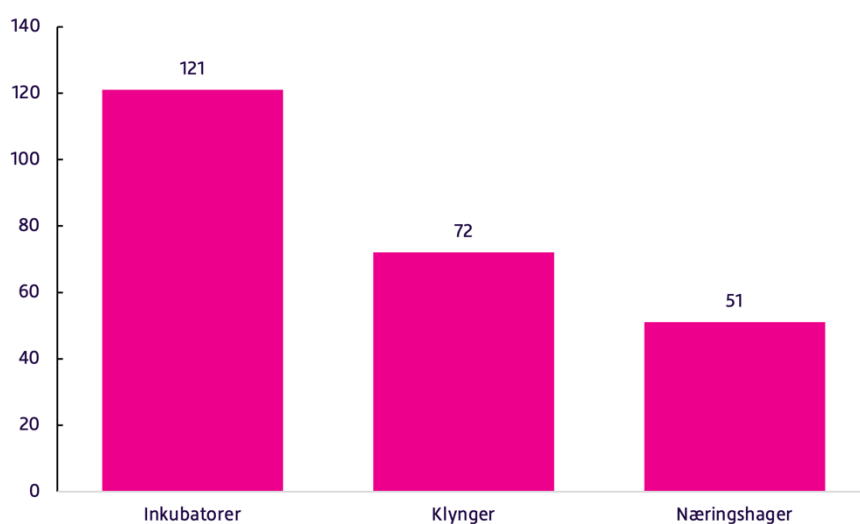

Videre kategoriseres prosjektene som gjennomføres som enkeltbedriftsprosjekt, større FoU-prosjekt (fyrstårnprosjekter) eller flerbedriftsprosjekter. I 2022 utgjorde enkeltbedriftsprosjekter en betydelig andel av prosjektene (75 prosent) for katapult-ordningen samlet. Flerbedrifts- og større FoU-prosjekter utgjør henholdsvis 17 og 8 prosent. Tilsvarende fordeling finner vi også per katapult-senter, bortsett fra Sustainable Energy som har en jevnere fordeling mellom de tre prosjektypene. Antall type prosjekt må sees i lys av hvert katapult-senter sitt målbylde.

Antall henvendelser per år er en interessant indikator fordi den sier noe om interessen for, og oppslutningen om, et katapult-senter. I 2022 var det totalt 655 henvendelser til de fem katapult-sentrene, som er en økning fra 607 i 2021. Blant disse henvendelsene er det forespørsler som enten blir avslått eller hvor det anbefales å ikke gå videre. Disse forespørslene refereres til som «failed fast», og har en verdi i form av at bedriftene får avklaringer og at man får tidlig får avdekket mangler og svakheter. I 2022 ble 117 henvendelser kategorisert som «failed fast», en økning fra 87 i 2021. I figuren under illustreres disse to indikatorene per katapult-senter for 2021 og 2022. Det er variasjon i antall henvendelser, både mellom år og på tvers av katapult-sentrene. Andelen «failed fast» varierer mellom 2 og 20 prosent.

Figur 9.12: Antall henvendelser, og herunder avslåtte prosjekter, i 2021 og 2022. Kilde: Menon Economics.

Katapult-ordningen inngår i et innovasjonsøkosystem og har grenseflater til en rekke andre virkemidler. Mobilisering fra disse er en interessant indikator. Det sier noe om hvilke samhandlingsvirkemidler bedrifter henviser fra, og peker tilbake på samarbeid med utviklings- og innovasjonsmiljøer. Totalt i 2022 ble 244 prosjekter mobilisert inn i katapult-ordningen fra enten inkubatorer, næringshager eller klynger. For å illustrere størrelsesordenen utgjør dette om lag halvparten av prosjektene med høy addisjonalitet som er enten pågående eller ble avsluttet i 2022. Halvparten av de mobiliserte prosjektene kom fra inkubatorene, noe som er naturlig da dette er et Siva-virkemiddel.

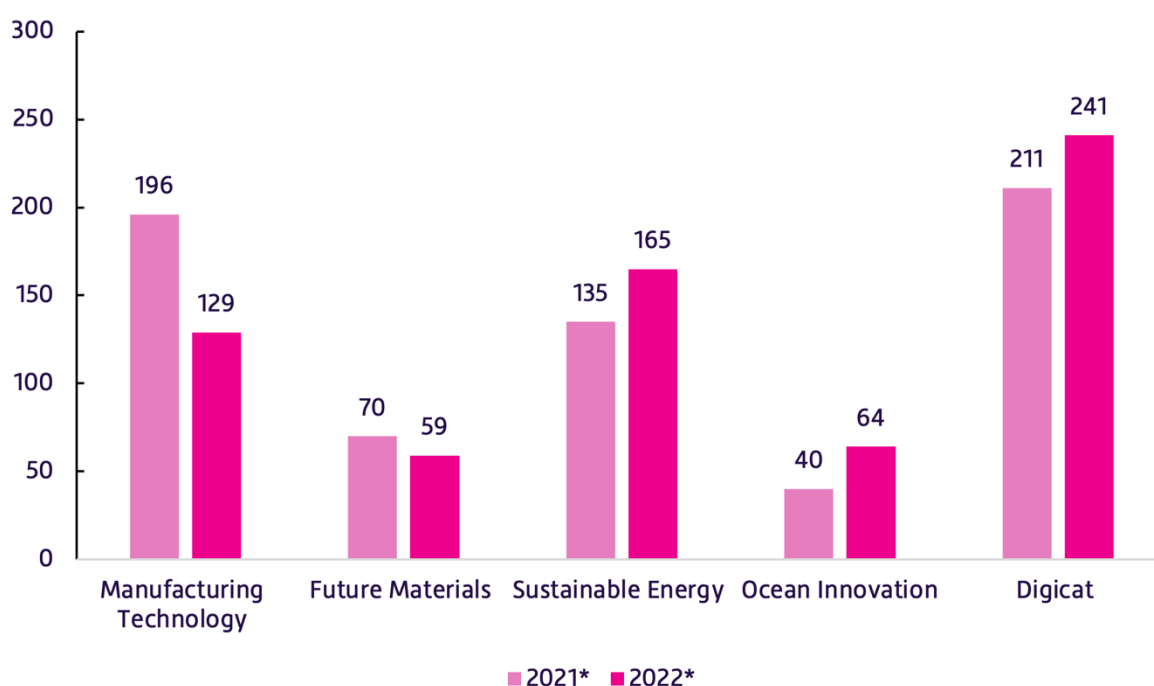
Figur 9.13: Antall prosjekter mobilisert fra innovasjonsøkosystemet i 2022. Kilde: Menon Economics.

H4 Brukerne av sentrene

Totalt hadde katapult-ordningen 1111 unike brukere i 2022. Av disse har 658 unike bedrifter fått hjelp via katapult-organisasjonen. I tillegg har minst 453 bedrifter fått avgjørende katapult-tjenester direkte via kjernepartnerne¹².

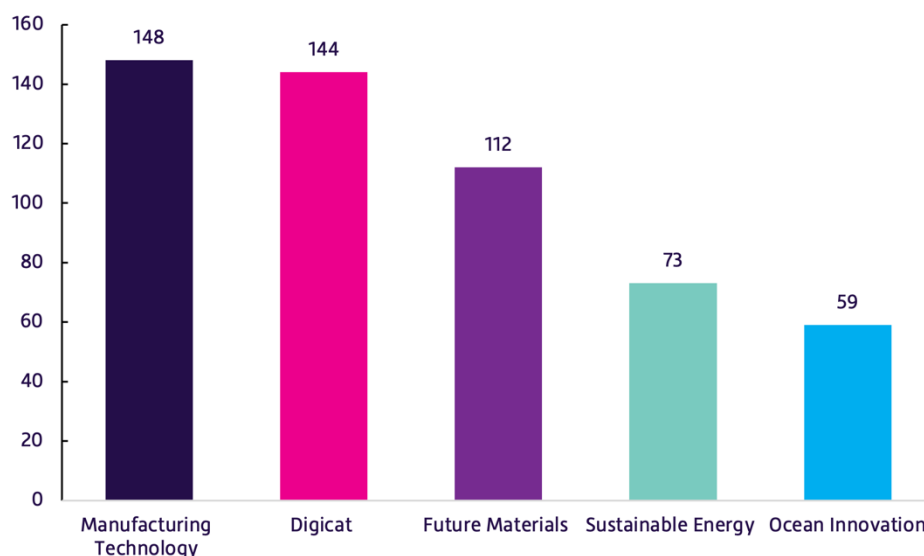
Antall unike bedrifter på 658 som har kjørt prosjekter via katapult-organisasjonen i 2022 er omtrent på nivå med foregående år (652 unike brukere i 2021). Det er variasjoner mellom katapult-sentrene, som presentert i grafen under. Viktig å påpeke at dette kun er unike brukere via katapult-organisasjonen.

Figur 9.14: Antall unike brukere per katapult-senter per år. *Data for 2021 og 2022 er antall unike brukere registrert i prosjektportal, dvs. kun via katapult-organisasjonen. Kilde: Menon Economics.

I katapult-ordningen er det ønskelig med en høy andel SMBer, både for hvert enkelt senter og for ordningen samlet. Til sammen hadde ordningen 536 SMB-brukere i 2022. Det er imidlertid usikkert hvorvidt dette er unike brukere, og vi beregner dermed ikke andel. Antall SMB-brukere hvert katapult-senter i 2022 vises i grafen under.

¹² Her har vi kun oversikt over antall prosjekter som er gjennomført direkte via kjernepartnerne, og som utgjør 453. Det er minst en bedrift som deltar i hvert prosjekt, men i noen tilfeller vil det sannsynligvis være flere.

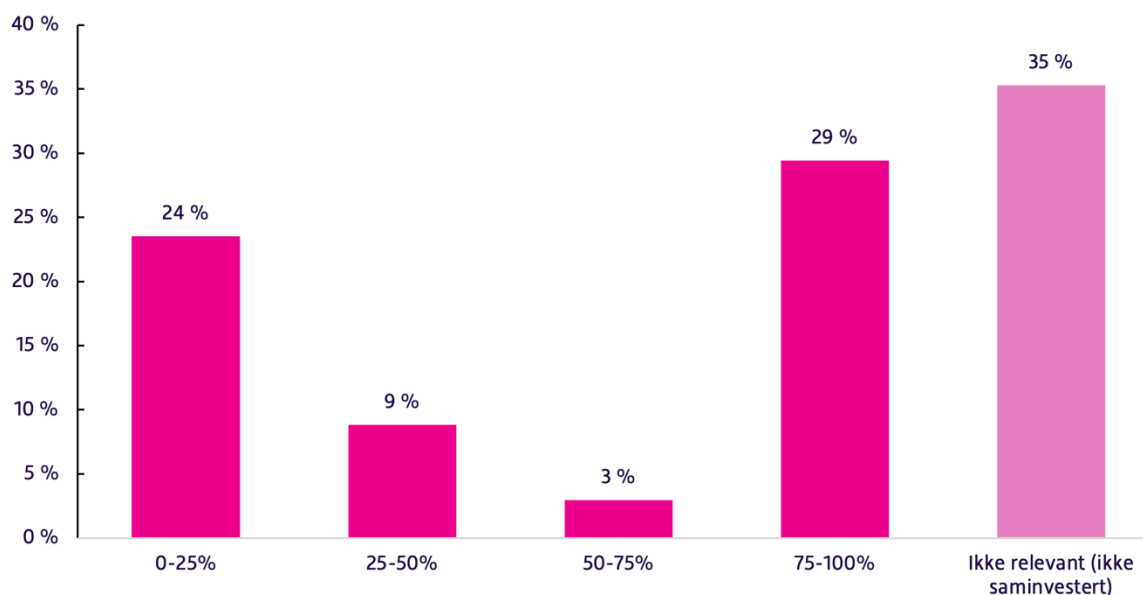
Figur 9.15: Antall SMBer (ikke unike) som brukte katapult-sentrene i 2022. Kilde: Menon Economics.

H5 Relevans på kompetanse og infrastruktur

Blant kravene som stilles til et katapult-senter er at de gjennom utstyret og kompetansen de tilbyr skal være relevante for bedrifter innen ulike bransjer og sektorer. Funn fra kundetilfredshetsundersøkelser peker på at både kompetansen og utstyret vurderes som relevant, med en score på henholdsvis 4,5 og 4,4, på en skala fra 1 til 5, hvor 5 er høyest. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at dette baserer seg på svar fra et fåtall av brukerne (N=54). Derfor omtaler vi her kun funn for ordningen samlet, og ikke per katapult-senter.

En annen indikator for å undersøke relevans for infrastruktur, er kapasitetsutnyttelse.. Innhentet viser at det er ytterpunkter, hvor den tilgjengelige tiden på infrastrukturen enten i stor grad benyttes, eller at den i liten grad benyttes. Dette kommer tydelig frem ved at 30 prosent av kjernepartnere oppgir at 75-100 prosent av tilgjengelige timer benyttes, mens 24 prosent oppgir at kun 0-25 prosent benyttes. Dette kan tyde på at visse typer infrastruktur oppleves som mer relevant. Det kan også henge sammen med grad av spesialisering på infrastruktur, hvor mer generell infrastruktur kan benyttes av flere, og dermed ha en høyere grad av kapasitetsutnyttelse. Denne hypotesen bekreftes delvis av at Sustainable Energy, som har høy grad av spesialisering, har en lavere rapportert utnyttelsesgrad. Imidlertid har Manufacturing Technology, et katapult-senter som i større grad kjennetegnes ved å ha generell infrastruktur, også en relativt lav rapportert utnyttelsesgrad. Vi gjør oppmerksom på at dette kun rapporteres per kjernepartner og ikke per utstyr.

Figur 9.16: Vurdering av andel tilgjengelige timer av tilgjengelig (saminvestert) infrastruktur som benyttes gjennom katapult-senteret. Kilde: Menon Economics.

H6 gjennomføring og resultat av prosjekt

Funn fra kundetilfredshetsundersøkelsen viser at brukerne i hovedsak opplever at hensikten med oppdraget ble oppnådd. Dette kommer frem i tabellen under, hvor brukerne har gitt en score på 4,3 av 5 mulige (for katapult-ordningen samlet). Videre rapporteres det om resultater, både i form av at oppdraget bidro til nye produkter/prosesser/tjenester (3,8 av 5), og at ide/konsept ble videreutviklet raskere, rimeligere og bedre (score 4,2 av 5).

Tabell 9.8: Brukernes rapporterte opplevelser ved gjennomføring og resultat av prosjektet, på en skala fra 1 til 5, hvor 5 er høyest. Tallene presenteres akkumulert for 2021 og 2022. Kilde: Menon Economics.

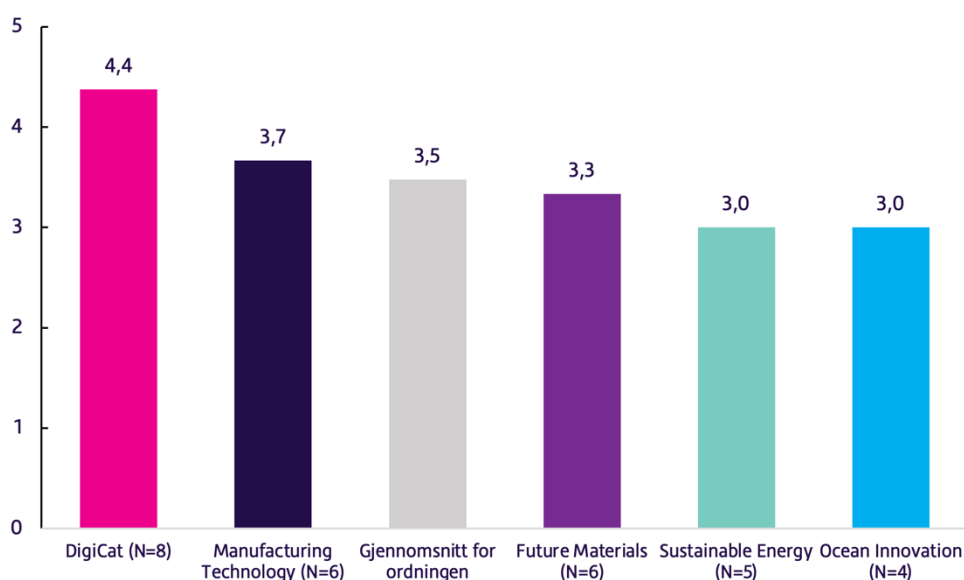
	Hensikt med oppdrag oppnådd	Bidrag til nye produkter/prosesser/tjenester*	Bidrag til utvikling av ide/konsept (raskere, rimeligere og bedre)
Manufacturing Technology	4,3 (N=15)	3,9 (N=14)	N/A
Future Materials	4,3 (N=8)	3,1 (N=8)	N/A
Sustainable Energy	N/A	N/A	N/A
Ocean Innovation	4,5 (N=4)	3,1 (N=4)	N/A
DigiCat	4,8 (N=14)	3,9 (N=14)	N/A
Totalt	4,3 (N=41)	3,8 (N=54)	4,2 (N=56)

En annen indikator knyttet til resultat for bruker, er hvorvidt man gjennom oppdraget avdekket behov for ytterligere undersøkelser, eksempelvis knyttet til FoU, test/verifisering eller lignende, både i og utenfor katapult-senteret. Samlet for katapult-ordningen oppgir 61 prosent at de avdekket behov for ytterligere undersøkelser. Denne andelen varierer mellom 71 og 75 prosent mellom de fire katapult-sentre det foreligger data på. Katapult-ordningen kommer dårligere ut enn hvert enkelt katapult-senter. Dette skyldes at flere av de som har svart at det ikke er avdekket nye behov, ikke har registrert hvilket katapult-senter de har brukt.

H7 Kjernepartnerens gevinst fra prosjektene

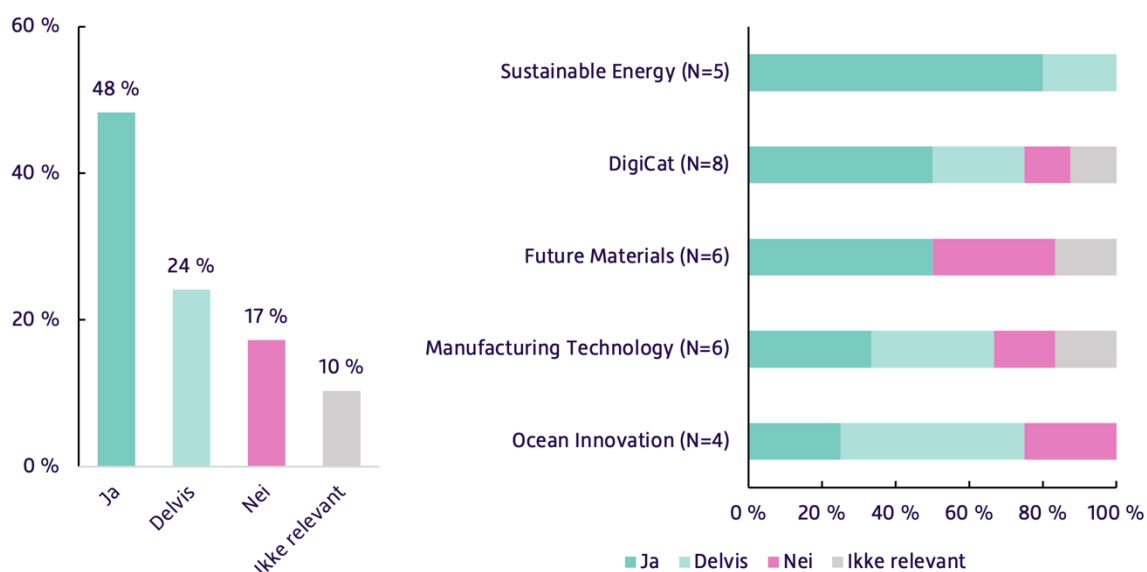
Kjernepartnerne oppgir at de til dels opplever å få kunnskapsgevinster av at andre bedrifter bruker deres fasiliteter til pilotering og testing. For katapult-ordningen samlet finner vi en gjennomsnittsscore på 3,5 av 5 mulige. På katapult-nivå finner vi noe variasjon, hvor spesielt kjernepartnere hos DigiCat opplever betydelige kunnskapsgevinster (4,4 av 5).

Figur 9.17: Hvorvidt kjernepartnere opplever å få kunnskapsgevinster av at andre bedrifter bruker deres fasiliteter til pilotering og testing, på en skala fra 1 til 5 hvor 5 er størst. Kilde: Menon Economics.

Siva har stilt spørsmål til kjernepartnere om de opplever økt kundetilfang (nye kunder) som følge av deltakelse i Norsk katapult. Dette er ikke inkludert som en indikator i MRS-systemet. For ordningen samlet finner vi at nærmere 50 prosent av kjernepartnere har svart ja på dette spørsmålet, 24 prosent oppgir delvis, og 17 prosent oppgir nei. Per katapult-senter er det spesielt hos Sustainable Energy flest oppgir å fått økt kundetilfang.

Figur 9.18 og 9.19: Spørsmål: «Opplever din bedrift økt kundetilfang (nye kunder) som følge av deltakelsen i Norsk katapult?». Til venstre: Totalt for alle kjernepartnerne (N=29). Til høyre: Per katapult-senter. Kilde: Menon Economics.

Samlet peker dette på at kjernepartnere har fått gevinster av å være med i katapult-ordningen og gjennomføring av prosjekter på sine fasiliteter. Imidlertid viser statistikken at det fremdeles er et betydelig potensial, som understreker arbeidet som kan gjøres. Vi gjør oppmerksom på at det for begge indikatorene er til dels få observasjoner per katapult-senter, og tolkning må gjøres med varsomhet.

H8 Driftskostnader og – inntekter til katapult-sentre

Katapult-sentrenes totale driftskostnader og -inntekter sier noe om økonomien til hvert katapult-senter. Forholdstallet mellom disse to indikatorene avhenger i stor grad av fasen som hvert katapult-senter er i, og i hvilken grad man har lyktes med å etablere en bærekraftig forretningsmodell. I tabellen under presenteres driftskostnader og -inntekter, samt driftsresultatet for 2021. Bakgrunnen for dette er at disse tallene ikke er klare for 2022 når denne rapporten utarbeides.

Tabell 9.9: Oversikt over driftskostnader og -inntekter (i millioner kroner) per katapult-senter og for ordningen totalt, for 2021. Kilde: Menon Economics.

Katapult-senter	Driftskostnader	Driftsinntekter	Driftsresultat*
Manufacturing Technology	124,7	143,5	1,2
Future Materials	0,8	14,3	17,3
Sustainable Energy	35,4	35,5	1,0
Ocean Innovation	24,9	23,3	0,9
DigiCat	37,6	39,2	1,0
Totalt for ordningen	223,5	255,8	1,1

*Driftsresultat (også kalt driftsmargin) er beregnet som følger: driftsinntekter (DI)/driftskostnader (DK).

Som illustrert i tabellen er det stor variasjon på tvers av katapult-sentrene, både på inntekts- og kostnadssiden. Dette gjenspeiles også til dels i driftsresultatet, hvor fire av fem katapult-sentre ligger mellom 0,9 og 1,2. Future Materials har derimot et driftsresultat på 17,3, noe som har bakgrunn i betydelige inntekter sett opp mot kostnader. Uten mer utdypende informasjon om hva som ligger bak kostnads- og inntektstallet for Future Materials, har vi ikke mulighet til å kommentere dette videre. Menon Economics vil derimot undersøke dette ytterligere i senter-evalueringen som skal gjennomføres av Future Materials våren 2023.

Effekter (effektaddisjonalitet)

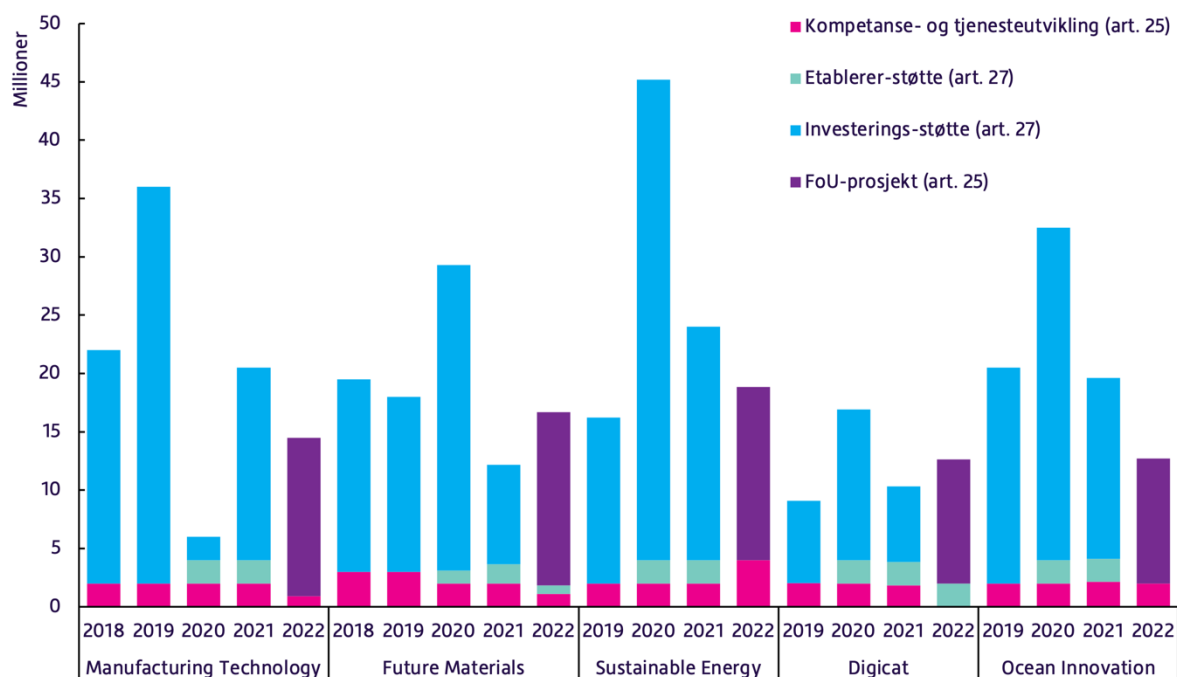
Addisjonalitet av effektene som følge av prosjektene som gjennomføres i ordningen, herunder brukernes og samfunnets effekter. Siva vil igangsette et anbud av en ekstern leverandør (evaluator) til å gjennomføre effektanalyser i 2023.

Fordeling av støtte

Katapult-sentrene mottar økonomisk bistand fra Siva. I 2022 har de totalt mottatt 81,3 millioner kroner.

Katapult-sentrene har søkt om støtte gjennom følgende utlysninger:

- **Kompetanse- og tjenesteutvikling:** Midler som skal brukes til prosjekter og aktiviteter i utvikling av senterets kompetanse- og tjenestetilbud.
- **Etableringsstøtte:** Midler som skal bidra til oppbygging av bærekraftig driftsmodell i sentrene. Midlene skal brukes til utvikling av operasjonelle rutiner og prosedyrer, gjennomføring av informasjons- og mobiliseringsarbeid, utvikling av partnerskap og nettverk nasjonalt og internasjonalt.
- **Investeringsstøtte:** Midler som skal brukes til anskaffelse av nytt utstyr og/eller oppgradering av eksisterende utstyr samt nødvendige tilpasninger i tilknytning til dette, inkludert lokaler. Grunnet ESA-saken har katapult-sentrene ikke mottatt investeringsstøtte for 2022.
- **Prosjektstøtte (FoU-prosjekt):** På bakgrunn av ESA-saken åpnet Siva for at katapult-sentrene kunne søke om støtte til FoU-prosjekter gjennom artikkel 25 i statstøtteregulverket i 2022.

Figur 9.20: Oversikt over tildelinger gitt til katapult-senter per år og per kategori. Kilde: Menon Economics.

I 2022 er det tildelt Grønn plattform-midler på totalt 43,5 millioner kroner til tre av katapult-sentrene:

- Sustainable Energy – 13,6 millioner kroner
- DigiCat – 1,7 millioner kroner
- Future Materials - 28,2 millioner kroner

Grønn plattform

Grønn plattform-prosjekter 2021

Tabell 9.10: Grønn plattform-prosjekter tildelt i 2021 som involverer katapult-senter.

Tittel	Prosjekt-ansvarlig	Katapult-senter
SirkTRE – etablerer den helsirkulære verdikjeden for tre	Omtre AS	DigiCat og Manufacturing Technology
Carbon Links – linking large-scale, cost-effective, permanent offshore storage across the value chain (LinCCS)	Aker Solutions AS	Sustainable Energy
Aluminium Green Platform (AluGreen)	Norsk Hydro AS	Manufacturing Technology
Norwegian Battery Packing Network (BATNET)	Kongsberg klyngen AS	Manufacturing Technology
Sustainable Materials for the Battery Value Chain (SUMBAT)	ELKEM ASA	Future Materials

SirkTRE – etablerer den helsirkulære verdikjeden for tre

SirkTRE skal etablere den helsirkulære verdikjeden for tre ved å legge til rette for og vise ombruk og materialgjenvinning av returtre. Verdikjeden inkluderer kartlegging, planlegging, demontering og logistikk, behandling inkl. sortering, skjøting og reformatering, samt ny industriell bruk av returtre. Heltre og flis ivaretas i ny bruk i bygg, som i større grad bygges for ombygging.

Resultater og effekter:

- SirkTRE sørger for at returtre inngår som råstoff i dagens treindustri og brukes inn i byggeprosjekter
- SirkTRE bidrar med et klimakutt på 0,5 mill. tonn CO₂ årlig innen 2024 og 2 mill. tonn CO₂ årlig innen 2030

Carbon Links – linking large-scale, cost-effective, permanent offshore storage across the value chain (LinCCS)

LINCCS vil akselerere etableringen av grønne arbeidsplasser i Norge, samtidig som det gir et betydelig bidrag til å redusere klimaendringene. LINCCS har som mål å utvikle og kommersialisere fem innovasjoner som kobler CO₂-fangst og -lagring:

- Ubemannet CO₂-fangst for å muliggjøre billigere fangstteknologi
- En skipsmotor med integrert CO₂-fangstenhet
- Et digitalt verktøy for å forbedre transport og logistikk av CCS
- Et digitalt verktøy for å bidra til gjenbruk av eksisterende O&G-infrastruktur for CO₂-lagring
- Et fullskala system for kostnadseffektiv CO₂-injeksjon og -lagring

Aluminium Green Platform (AluGreen)

AluGreen skal bidra til kompetansebygging for å utvide bruksområdene til aluminium, og øke verdiskapingen av aluminium produsert i Norge gjennom videreforedling av bærekraftige aluminiumsprodukter. Fokuset i AluGreen er å skape aluminiumsprodukter med best mulig fotavtrykk gjennom å blande brukt aluminium med ny.. Dette vil gjøre den norske industrien bærekraftig, sirkulær og fornybarbasert samtidig som det gir en høyere inntekstfaktor.

Norwegian Battery Packing Network (BATNET)

Mål: Utvikle teknologi og kompetanse for raskere omstilling av norsk teknologiindustri gjennom å etablere agil Industri 4.0 produksjon av neste generasjons kundespesifikke batteripakker.

Resultat og effekter:

- Sikre at Norge tar en posisjon i den globale batteriverdikjeden
- Etablere infrastruktur for pilotering av produksjon og resirkulering av komplekse batterisystemer
- Ny innsikt i industri 4.0 produkt- og produksjonsutvikling i et livssyklusperspektiv
- Utvikle state-of-the art batteripakker for det maritime marked
- Dokumentere lønnsomhet og sporbarhet for norsk batteripakkeproduksjon

Sustainable Materials for the Battery Value Chain (SUMBAT)

SUMBAT vil være det første steget til å skape den mest bærekraftige batteriverdikjeden i verden, etablert i Norge.

Resultater og effekter:

- Redusere CO2-avtrykket fra norsk batteriproduksjon
- Kommersialisering av norske batteriindustriaktører
- Muliggjøre sysselsetting i norsk batterisektor
- Utvikle verdiskapingspotensial for batterisegmentet (18 M€/år i 2050)
- Tilgjengeliggjøre åpen infrastruktur for nye industrielle innovasjoner innen batterimaterial- og celleutvikling
- Utvikle digitale verktøy for predikering av batterilevetid, degradering og sikkerhet
- Bidra til sirkulærøkonomien ved å introdusere resirkulerte materialer i produksjon av nye celler

Grønn plattform-prosjekter 2022

Tabell 9.11: Grønn plattform-prosjekter tildelt i 2022 som involverer katapult-senter.

Tittel	Prosjekt-ansvarlig	Katapult-senter
Neste generasjon overvåking og kontroll i distribusjonsnettet (Nextgrid)	Heimdall Power	Sustainable Energy
Ammoniakk som hydrogenvektor til energimarkedet (NH3Split)	Wärtsilä Gas Solutions Norway	Sustainable Energy
Sea Zero	Hurtigruten Norway	Sustainable Energy
Ocean Charger - maritim verdikjede for havvind med offshore energioverføring	Vard Design	DigiCat og Sustainable Energy
Bærekraftig verdikjede og materialbruk i vegbygging	Nye Veier	Future Materials
Havbunnsmineraler – Akselererer enregionstillingen	Adepth Minerals	Future Materials
Sirkulære løsninger for havbruksnæringen (SirkAQ)	Scale Aquaculture	Future Materials
Bio4Metal - Utvikling av High Performance Biokarbon til produksjon av manganlegeringer	Standard Bio	Future Materials

Katapult-senter og målbedrifter er representert i følgende åtte prosjekter:

Neste generasjon overvåking og kontroll i distribusjonsnett (Nextgrid)

Heimdall Power (målbedrift i Hallingdal Næringshage) er prosjekteier. Ambisjonen er å akselerere digitaliseringen av det elektriske nettet for å bidra til raskere og mer kostnadseffektiv elektrifisering og dekarbonisering av samfunnet. Katapult-senteret Sustainable Energy er prosjektpartner. Sistnevnte skal i samarbeid med nettselskapet Fagne bidra i aktiviteter relatert til demonstrasjon av verktøy for proaktiv nettdrift. Caset er knyttet til øya Utsira, hvor Fagne har etablert et mikronett som dekker hele kommunen. Øya har forbindelse til land gjennom en eldre sjøkabel, mye fornybar produksjon og mulighet for øydrift med batteri installert. Målbedriften Pixii (Kongsberg Innovasjon) deltar også i prosjektet.

Ammoniakk som hydrogenvektor til energimarkedet (NH3Split)

Wärtsilä Gas Solutions Norway er prosjekteier. Ambisjonen er å muliggjøre effektiv distribusjon av grønt hydrogen produsert i regioner med overskudd av fornybar kraft og transport i form av ammoniakk. Ammoniakken kan deretter splittes tilbake til hydrogen i regioner med underskudd av grønn energi. Utvikling av en ammoniakksplitter inngår i prosjektet. Sustainable Energy er partner, og skal bidra til pilottesting av systemet for cracking av ammoniakk. Dette er planlagt gjennomført i katapult-senterets fasiliteter på Stord, og vil være viktig for å redusere risiko før en industriell skalering.

Sea Zero

Hurtigruten Norway er prosjekteier. Ambisjonen er å muliggjøre bærekraftig person- og godstransport langs kysten, gjennom å utvikle og demonstrere nullutslippsskip for Hurtigruten innen 2030. I dette prosjektet skal Sustainable Energy bidra i fullskala batteritest i katapultens testsenter Energy House. Spesifikt vil Energy House som del av prosjektet gjennomføre en oppgradering som vil gjøre det mulig å teste kortslutningsstrøm for store batteripakker. Dette vil dekke viktige piloterings-behov.

Ocean Charger - maritim verdikjede for havvind med offshore energioverføring

Vard Design er prosjekteier. Ambisjonen er å utvikle og demonstrere en ladeløsning til havs for batteridrevne skip, samt å beskrive oppskalering og kommersialisering av løsninger for utslippsfrie fartøysoperasjoner i havvindparker. To katapult-senter er partnere i prosjektet; DigiCat og Sustainable Energy. Shoreline AS (målbedrift i Siva-inkubatoren Validé) er også partner. Sustainable Energy skal bygge og demonstrere en infrastruktur som skal muliggjøre utslippsfri skipsfart nær flytende vindparker til havs. Dette gjøres ved å demonstrere et elektrisk ladesystem for elektriske og hybride båter, direkte festet til den flytende havvindturbinen Zefyros. I forkant av dette skal katapult-senteret DigiCat utvikle en simuleringsmodell som omfatter skip, vindmølle og ladeløsning, som skal brukes i virtuell prototyping av løsningen før byggingen starter.

Bærekraftig verdikjede og materialbruk i vegbygging

Nye Veier er prosjekteier. Ambisjonen er å utvikle teknologi og kompetanse som bidrar til at selskapet når målet om redusert klimagassutslipp i byggefasen av veiprosjekter med 50 prosent innen 2030. Dette innbefatter blant annet testing av mer miljøvennlige asfaltdekker, og mer klima- og miljøvennlige løsninger for tunneler. Katapult-senteret Future Materials er prosjektpartner, og vil delta i arbeidet med testing, verifisering, pilotering og industrialisering av nye, klimavennlige og ressurseffektive byggematerialer (resirkulerte materialer, alternative bindemidler) for bruk i vei- og tunnel-konstruksjoner. Målbedrift og tidligere Siva-prisvinner Foamrox (Innoventus Sør), samt Saferock (målbedrift i Siva-inkubatoren Validé) er også partnere i prosjektet.

Havbunnsmineraler – Akselererer energiomstillingen

Adepth Minerals (målbedrift i Siva-inkubatoren StartUpLab) er prosjekteier. Ambisjonen er å etablere grunnlag for en helhetlig verdikjede for utvinning og utnyttelse av havbunnsmineraler. Målet er 80 prosent redusert miljøfotavtrykk, sammenlignet med dagens landbaserte gruvedrift. Katapult-senteret Future Materials deltar i prosjektet, og vil lede en aktivitet som omhandler prosessering av mineraler. Dette omfatter blant annet utvikling av en effektiv opprednings-prosess for sulfidmineraler fra dyphavet som gjør at konsentrater kan inngå i eksisterende prosessanlegg, etablering av metodikk og prosesser for å behandle og utnytte sidestrømmer, samt vurdere mulig bruk av undervanns biobleaching for in-situ utvinning og prosessering av havbunnsmineraler.

Sirkulære løsninger for havbruksnæringen (SirKAQ)

Scale Aquaculture er prosjekteier. Ambisjonen er å etablere og implementere bærekraftige, sirkulære verdikjeder for plast fra utrangert oppdrettsutstyr gjennom gjenbruk, reparasjon, levetidsforlengelse, samt bruk av resirkulert materiale i nye produkter. Katapult-senteret Future Materials skal bidra i arbeidet med å utvikle en prosess for kvalitets- og kontamineringstesting av oppdrettsutstyr på land, gjennomføre testing og sammenlikne med krav for eventuell resertifisering, teste prosess for poststabilisering i industrielt relevant skala, teste bærende merdkonstruksjoner (flytering, bunnring m.m.) laget av resirkulert materiale, pilottesting av løsning for rengjøring, tørking, lagring og resertifisering for gjenbruk av havbruksutstyr, samt fullskala demonstrasjon av utvalgte produkter. Tidligere Siva-prisvinner Hallingplast (målbedrift i Siva-næringshagen Hallingdal Næringshage), samt Oceanize (målbedrift i Siva-næringshagen iNam) deltar også i prosjektet.

Bio4Metal - Utvikling av High Performance Biokarbon til produksjon av manganlegeringer

Standard Bio er prosjekteier. Ambisjonen er å utvikle High Performance (HP) Biokarbon til produksjon av manganlegeringer. Katapult-senteret Future Materials deltar i en egen arbeidspakke som omhandler teknologiverifisering i pilotskala. Her skal katapult-senteret besørge ombygging/utvikling av en egen ovnspotte spesialtilpasset produksjon av manganlegeringer, samt gjennomføre smelteovnforsøk/testkampanjer med HP biokarbon til SiMn/FeMn-produksjon i samarbeid med Eramet.

Vedlegg 5

Dypdykk Siva Eiendom

MRS-rapport

Siva skal gjennom sine eiendomsinvesteringer senke barrierer for etablering der markeds mekanismer gjør dette spesielt krevende, også for større industrielle eiendomsprosjekter. Siva skal øke investeringskapasiteten i bedrifter og nærings- og kunnskapsmiljøer, og senke barrierer for etablering. Sivas tilretteleggende arbeid og investeringer skal mobilisere privat kapital og kompetanse til prosjektene, og skal ha en utløsende effekt.

Det forutsettes at eiendomsvirksomhet ikke fortrenger privat kapital. Selskapets eiendomsvirksomhet skal skje på kommersielle vilkår og etter markedsmessige prinsipper. Siva skal være en profesjonell eiendomsutvikler og kunne tilby næringsarealer tilpasset ulike regioners og bedrifters behov. Sivas medvirkning i større industrielle eiendomsprosjekter skal bidra til å utløse lønnsomme nasjonale investeringer og etableringer. Siva skal gjennom sitt arbeid bidra til økt kompetanse om tilrettelegging for og etablering av fysisk infrastruktur for innovasjons- og næringsvirksomhet.

Det er valgt ut fire styringsindikatorer knyttet til målet for eiendomsvirksomheten. Disse vil suppleres og belyses av støttende analyser. De fire styringsindikatorerne er

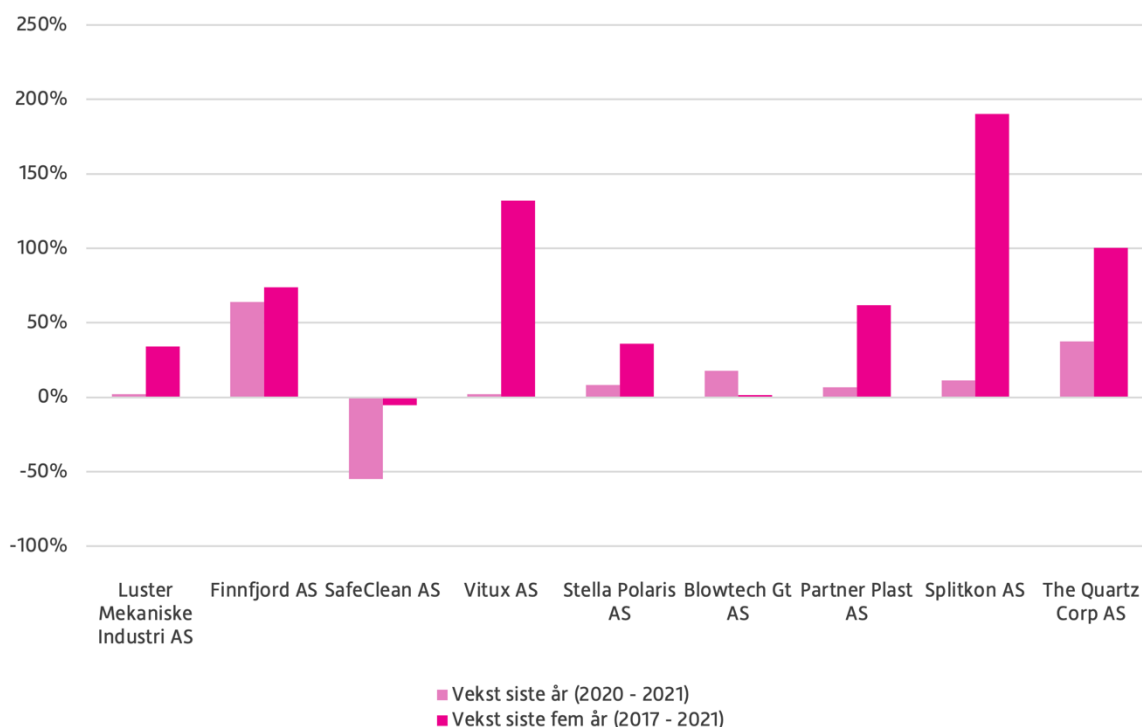
1. omsetningsvekst hos leietakerne (effektindikator)
2. avkastning på eiendomsinvesteringene (effektindikator)
3. utleiegrad (resultatindikator)
4. medinvestorbarometer (resultatindikator)

1. Omsetningsvekst hos leietakerne

Omsetningsvekst er et sentralt mål for bedrifters utvikling og vil i stor grad også samvariere med størrelser som sysselsetting og verdiskaping. Dersom Sivas eiendomsprosjekter bidrar til å tilrettelegge for bedrifters utvikling, vil det være naturlig å fokusere på i hvilken grad disse bedriftene har klart å vokse i form av økonomisk aktivitet. Omsetningsvekst er en relevant indikator for økonomisk aktivitet. Omsetningsveksten i bedriftene som leier lokaler av Sivas eiendomsselskaper er relevant som indikator fordi det forteller om Sivas kunder på sikt skaper verdier for samfunnet, lokalt, regionalt og nasjonalt. Indikatorens utforming.

Siva måler utvikling i omsetningen for noen av bedriftene som er lokalisert i enbrugerbygg. I 2021 - 2022 omfattet dette ni bedrifter. Omsetningstall gjelder fram til regnskapsåret 2021. Samlet sett hadde bedriftene som inngår i denne oversikten en gjennomsnittlig omsetningsvekst på 72 prosent fra 2017 til 2021, og en gjennomsnittlig vekst på 32 prosent fra 2020 til 2021. Industri knyttet til mineral - og smelteverksindustri har spesielt positiv omsetningsvekst de siste årene.

Figur 10.5:

Samlet hadde bedriftene en omsetning på 3,47 milliarder kroner i 2021. Dette er en økning på 838 millioner kroner fra 2020. Størst økning siste fem år hadde Splitkon AS med 190 prosent, Vitux AS med 132 prosent og The Quartz Corp AS med 100 prosent. I samme periode hadde én bedrift negativ utvikling i omsetning.

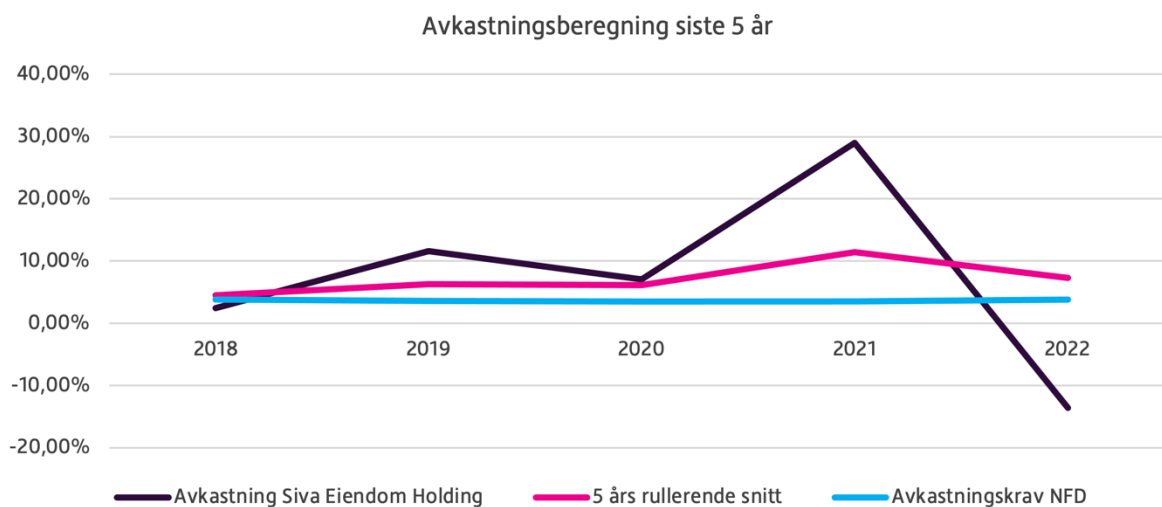
Variasjonene i omsetningsutviklingen skyldes at den makroøkonomiske situasjonen har hatt konsekvenser for vareforsyning og kostnadsvekst som treffer bedriftene i ulik grad. Markedssvingningene kan også gi positive utslag, som for eksempel økt etterspørsel, i enkelte bransjer.

2. Avkastning på eiendomsinvesteringene

Avkastning på eiendomsinvesteringene gir klart uttrykk for om Siva Eiendom Holding AS lykkes i å utvikle en portefølje av prosjekter, der leietakerne på lang sikt klarer å skape verdier og overleve. Siva skal bidra til å senke barrierer og motvirke markedsimperfeksjoner for etablering, men samtidig drive på markedsmessige betingelser. Det er derfor ikke et mål at avkastningen skal være høyest mulig, men at den skal være markedsmessig. Nærings- og handelsdepartementet setter som eier et avkastningsmål for eiendomsvirksomheten.

Siva skal investere, eie og avhende eiendommer etter markedsaktørprinsippet. Avkastningen måles som Siva Eiendom Holding sin egenkapitalrentabilitet før skatt. Det forventes at avkastningen minimum skal tilsvare fem-års rullerende snitt av ti-års statsobligasjonsrente, med et risikopåslag på to prosentpoeng.

Figur 10.6

Egenkapitalavkastningen for 2022, illustrert i Figur 10.6, er negativ med 13,58 prosent og har direkte sammenheng med nedskrivningen av finansielle eiendeler. Eiendomskonsernet har en snittavkastning på egenkapitalen på 7,32 prosent de siste fem år. Dette er godt over avkastningskravet på 3,81 prosent for samme periode.

3. Utleiegrad

Utleiegrad er en indikator på økonomisk aktivitet hos leietakerne. Når byggene Siva eier er utleid, har selskapet lyktes med å tilrettelegge for at det drives næringsvirksomhet i byggene. Så lenge en leietaker betaler husleie, vil selskapet normalt være i drift. I de tilfeller hvor en leietaker avviker virksomheten, vil indikatoren si noe om Sivas evne til å skaffe nye leietakere til eksisterende bygg. Utleiegraden vil øke dersom Siva avhender et bygg uten leietakere.

Utleiegrad viser samlet antall utleide kvadratmeter, målt mot porteføljens totalareal. Sivas mål er at alle industrieiendommer skal være 100 % utleid, samt at næringsbygg skal være tilnærmet fullt utleid men med noe fleksibilitet for justeringer og tilpasninger ovenfor leietakere. Utleiegraden for 2022 var på 89 prosent, en økning på én prosent fra 2021. Pågående prosesser vil også sikre kontrakter med et lengre perspektiv på leieforholdene i Sivas bygg. Hovedtyngden av ledige lokaler er knyttet til eiendommer i Halden, på Tynset og Røros. Siva har i liten grad opplevd avgang av leietakere i 2022.

Det foreligger ikke leieavtaler og det betales ikke leie for ledige lokaler eller bygg. Tallene gir dermed et riktig bilde på grad av næringsvirksomhet i Sivas eiendommer.

4. Medinvestorbarometeret

Undersøkelsen er ikke gjennomført på noen år, da investeringer går over flere år, og få investeringer der Siva har medinvestorer. Mange av de nyeste investeringene er utviklet og eid av Siva alene. De private investeringene knyttet til eiendomsprosjektene er i hovedsak investeringer i prosessstyr.

5. Porteføljeanalyse

I henhold til selskapets hovedmål skal eiendomsvirksomheten senke barrierer for etablering der markedsmechanismene gjør dette spesielt krevende. I hovedsak fanges dette opp gjennom øvrige indikatorer knyttet til delmålet for eiendomsvirksomheten. Formålet med den støttende analysen er å gi et mer utfyllende bilde av status for og utviklingen i selskapet eiendomsportefølje. Nærings- og fiskeridepartementet og Siva vil utvikle en oversikt over sentrale nøkkeltall som bør inngå i rapporteringer knyttet til utvikling i eiendomsporteføljen.

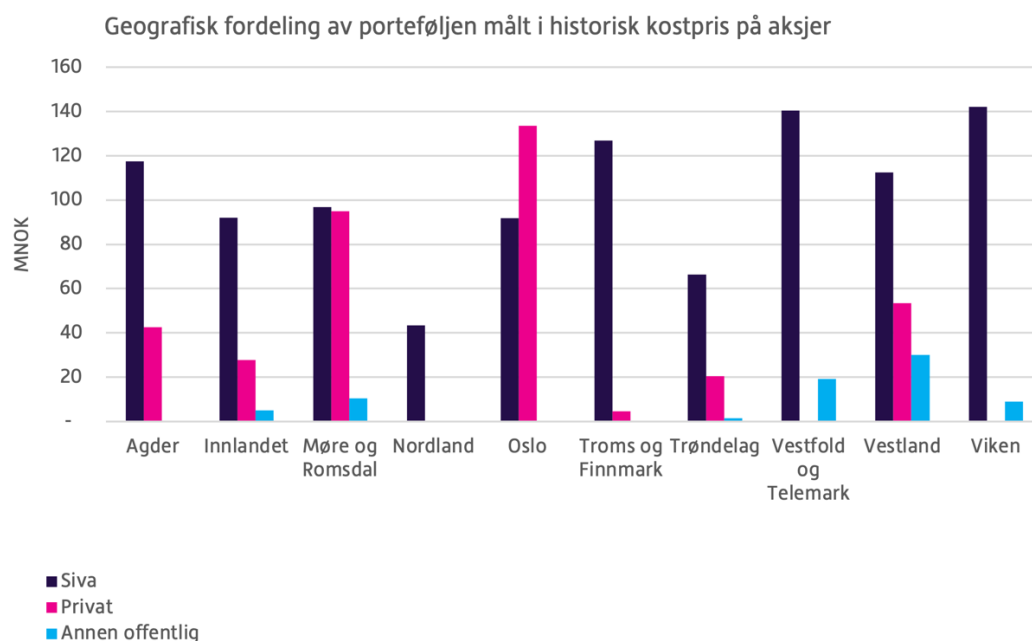
Mobilisering av privat kapital

Fordelingen mellom Sivas finansielle bidrag og annen mobilisert kapital i de eiendomsinvesteringene Siva går inn i, indikerer i hvilken grad investeringsaktiviteten er utløsende for privat kapital.

Den vesentlige andelen av den private kapitalen som blir mobilisert er knyttet til investeringer i bedriftenes arbeidende kapital, som for eksempel produksjonsutstyr. Dette er investeringer som kommer i tillegg til investeringer i eiendomsselskapene. Siva har i 2022 blitt engasjert i flere prosjekter som ikke har materialisert seg, men der Siva har bidratt i utviklingsprosessen og hvor utfallet har blitt at selskapene har klart å finne privat finansiering.

Siva har i 2022 vært engasjert i to prosjekter som ble utløst uten Sivas kapital. Felles for disse er at det er større industrielle prosjekter, med en total investeringsramme på henholdsvis 2 300 millioner kroner og 200 millioner kroner der Siva skulle investere sammen med initiativtaker. Etter at Siva hadde tilført kompetanse og inngått avtaler om investering, ble prosjektene attraktive for privat kapital. Dette medførte at de ble fullfinansiert med privat kapital, og at Siva trakk seg ut. I løpet av året har det blitt lagt ned en betydelig innsats i disse prosjektene. I begge tilfeller har bedriftene uttalt at Sivas engasjement var instrumentelt for realisering.

Figur 10.7

Figur 10.7 viser historisk kostpris på aksjer i hel- og deleide eiendomsselskaper som Siva har investert i, og der Siva fortsatt er til stede. De største enkeltinvesteringene er Siva Herøya AS, Oslo Cancer Cluster Innovasjonspark AS og Siva Tromsø Eiendom AS. Investeringen i GC Rieber Eiendom AS i Bergen er en stor investering, men Siva har en mindre eierpost. Selskapet er ikke klassifisert som tilknyttet, og er ikke med i figuren. Tabell 10.1 viser en oversikt over tilknyttede selskap, der Siva eier <50 prosent.

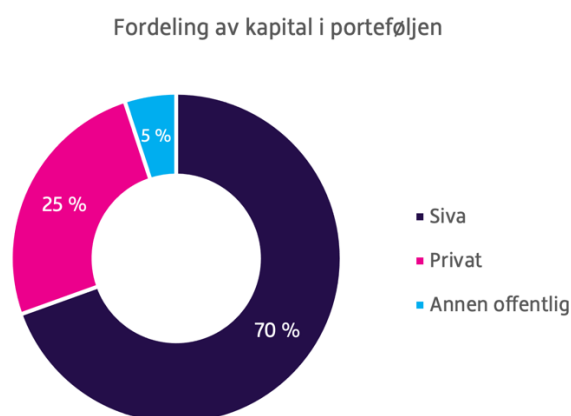
Tabell 10.1: Investeringer i tilknyttede eiendomsselskaper

Selskap	Fylke	Siva sin eierandel
Siva Sunnmøre AS	Møre og Romsdal	49,00 %
OCCI Holding AS	Oslo	40,71 %
Blått Kompetansesenter Eiendom AS	Trøndelag	40,00 %
NMK Holding AS	Møre og Romsdal	40,00 %
Aurland Ressursutvikling AS	Vestland	36,48 %
Astafjord Industrier AS	Troms og Finnmark	35,71 %
Kunnskapsparken Eiendom AS	Møre og Romsdal	34,00 %
Magnorgården AS	Innlandet	30,26 %
Sunndal Næringseiendom AS	Møre og Romsdal	26,78 %
GC Rieber Eiendom AS	Vestland	9,64 %

Figur 10.8 viser fordelingen mellom privat og offentlig kapital. I hele porteføljen utgjør 25 prosent privat kapital, mens fem prosent er annen offentlig kapital, for eksempel kommuner og fylkeskommuner. Andel privat kapital har økt fra 23 prosent i 2021 til 25 prosent i 2022. Det skyldes hovedsakelig partner i investeringen Siva Morrow Eyde Energipark AS.

For hele porteføljen sett under ett har hver krone fra Siva utløst 44 øre annen kapital, hvorav 37 øre er privat og sju øre er annen offentlig kapital.

Figur 10.8:

Risiko

Høyest risiko anses å hvile på enbruger industribygg, som i 2022 utgjorde 40 prosent av Sivas totale leieinntekter. Utleiearealet på disse eiendommene utgjorde 50 prosent i 2022.

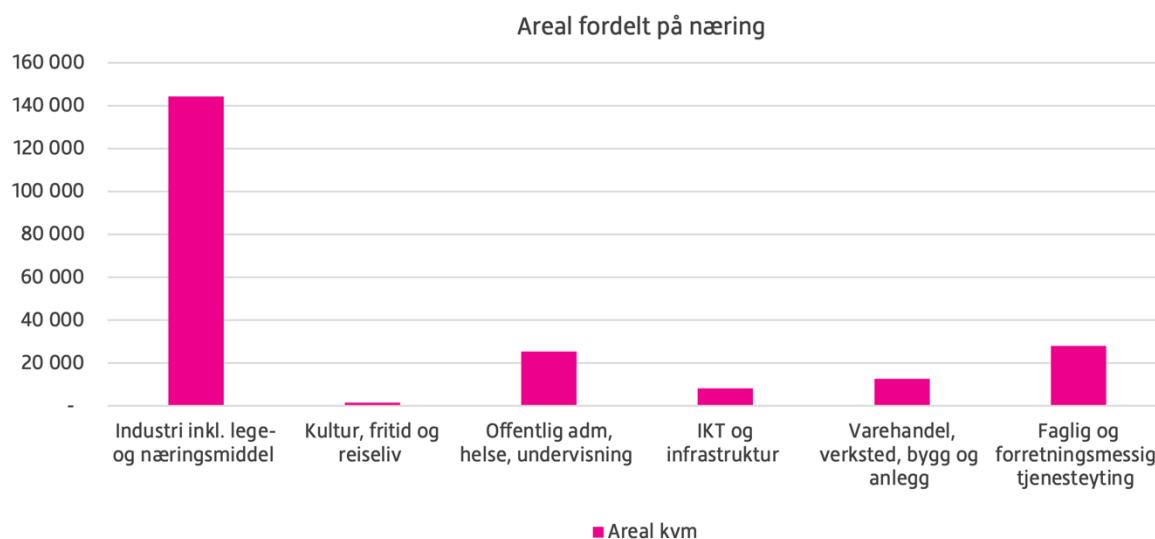
Siva søker å redusere risiko ved å kontrollere graden av eksponering i enkeltprosjekt eller i en enkelt bransje, og balansere investeringene mellom investeringer i industribygg og innovasjonssenter.

Risikospredning i eiendomsporteføljen måles med variansen i porteføljens avkastning over en tiårsperiode. Standardavviket i måleperioden er 10,1 prosent. Det negative resultatet i 2022, kombinert med den betydelig høye avkastningen i 2021, øker målt risiko for perioden i stor grad.

Fordeling på næring

Figur 10.9 viser areal fordelt på næring for egenforvaltet portefølje. Diagrammet viser fordelingen av eiendomsinvesteringer på ulike bransjer, hvor kategorien industri omfatter både fysisk og kjemisk produksjon. Salg og nyinvesteringer i 2022 har ikke ført til vesentlige endringer i bransjefordelingen.

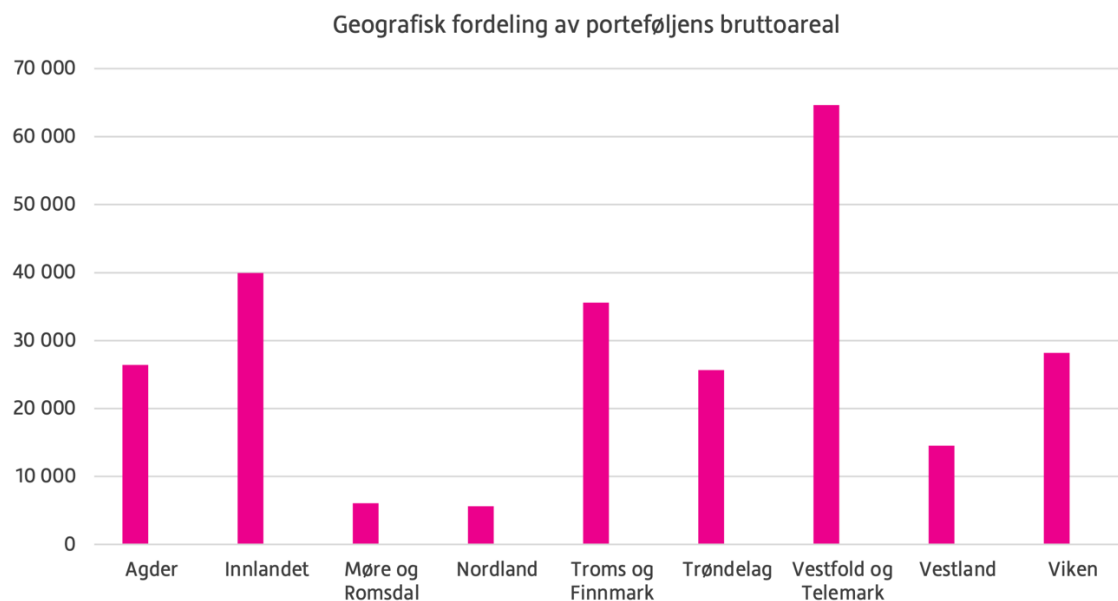
Figur 10.9

Geografi

Figur 10.10 viser fylkesvis fordeling av porteføljen målt i areal. De største arealene ligger i Vestfold og Telemark, Innlandet, og Troms og Finnmark. De største engasjementene i de tre nevnte fylker er henholdsvis Siva Herøya AS, Siva Kongsvinger Eiendom AS og Siva Tromsø Innovasjonssenter

Figur 10.10

Figur 10.11 viser den geografiske fordelingen av arealet av den egenforvaltede eiendomsmassen. Med utgangspunkt i [SSBs sentralitetsindeks](#), er Sivas eiendommer spredt, men med et tyngdepunkt i sentralitetsklasse 3. Det kommer som følge av noen få, men store enkeltbygg i Tromsø og på Herøya. I fordelingen ser vi en tydelig tendens til at eiendomsmassen primært befinner seg i mindre sentrale strøk. Dette er fordi disse områdene i større grad opplever markedssvikt og lav kapitaltilgang.

Figur 10.11

